

საქართველოს კანონი

საქართველოს 2022 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ

თავი I

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის მაჩვენებლები

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ბალანსი

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ბალანსი თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის ბაზმა	მათ შორის	
				საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
შემოსავლები	10,490,370.0	12,750,272.7	16,357,411.0	16,325,898.0	31,513.0
გადასახადები	9,364,779.4	11,439,488.6	14,964,700.0	14,964,700.0	0.0
გრანტები	459,551.2	487,106.9	342,711.0	311,198.0	31,513.0
სხვა შემოსავლები	666,039.4	823,677.1	1,050,000.0	1,050,000.0	0.0
ხარჯები	12,533,887.8	14,197,869.5	15,342,926.8	15,116,199.8	226,727.0
შრომის ანაზღაურება	1,543,096.8	1,654,757.8	1,834,733.9	1,834,103.9	630.0
საქონელი და მომსახურება	1,529,153.1	1,800,113.5	1,680,416.7	1,606,148.7	74,268.0
პროცენტი	763,694.7	790,511.7	755,047.0	755,047.0	0.0
სუბსიდიები	837,076.5	859,829.0	994,697.0	941,447.0	53,250.0
გრანტები	1,010,668.9	950,221.4	1,286,012.0	1,251,012.0	35,000.0
მათ შორის, კაპიტალური	624,367.6	702,157.3	961,250.0	954,250.0	7,000.0
სოციალური უზრუნველყოფა	5,343,171.8	6,082,587.1	6,115,804.1	6,115,804.1	0.0
სხვა ხარჯები	1,507,026.0	2,059,849.0	2,676,216.1	2,612,637.1	63,579.0
მათ შორის, სხვადასხვა კაპიტალური ხარჯი	384,114.6	579,506.2	1,088,795.0	1,050,775.0	38,020.0
საოპერაციო სალდო	-2,043,517.8	-1,447,596.8	1,014,484.2	1,209,698.2	-195,214.0
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	2,220,859.6	2,331,610.0	2,969,486.2	1,879,713.2	1,089,773.0
ზრდა	2,319,013.5	2,544,195.3	3,269,486.2	2,179,713.2	1,089,773.0
კლება	98,153.9	212,585.3	300,000.0	300,000.0	0.0
მთლიანი სალდო	-4,264,377.4	-3,779,206.9	-1,955,002.0	-670,015.0	-1,284,987.0
ფინანსური აქტივების ცვლილება	2,081,992.8	-1,269,942.5	599,677.0	343,027.0	256,650.0
ზრდა	2,245,350.3	323,172.0	749,677.0	493,027.0	256,650.0
ვალუტა და დეპოზიტები	1,867,663.9	0.0	263,027.0	263,027.0	0.0
სესხები	377,686.4	323,172.0	486,650.0	230,000.0	256,650.0
კლება	163,357.5	1,593,114.5	150,000.0	150,000.0	0.0
ვალუტა და დეპოზიტები	0.0	1,429,838.2	0.0	0.0	0.0
სესხები	163,317.9	160,819.6	150,000.0	150,000.0	0.0
აქციები და სხვა კაპიტალი	39.6	2,456.7	0.0	0.0	0.0
ვალდებულებების ცვლილება	6,346,370.2	2,509,264.4	2,554,679.0	1,013,042.0	1,541,637.0
ზრდა	7,290,418.5	5,251,530.0	3,641,637.0	2,100,000.0	1,541,637.0
საშინაო	2,026,071.5	-306,496.6	1,300,000.0	1,300,000.0	0.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	2,026,071.5	-306,496.6	1,300,000.0	1,300,000.0	0.0
საგარეო	5,264,346.9	5,558,026.6	2,341,637.0	800,000.0	1,541,637.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	0.0	1,713,140.5	0.0	0.0	0.0
სესხები	5,264,346.9	3,844,886.2	2,341,637.0	800,000.0	1,541,637.0

კლება	944,048.3	2,742,265.6	1,086,958.0	1,086,958.0	0.0
საშინაო	42,129.1	86,453.3	43,233.0	43,233.0	0.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	40,000.0	40,000.0	40,000.0	40,000.0	0.0
სესხები	2,129.1	21,653.2	3,233.0	3,233.0	0.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	0.0	24,800.1	0.0	0.0	0.0
საგარეო	901,919.1	2,655,812.3	1,043,725.0	1,043,725.0	0.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	0.0	1,706,700.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	901,919.1	946,447.9	1,040,000.0	1,040,000.0	0.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	0.0	2,664.4	3,725.0	3,725.0	0.0
ბალანსი	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 2. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები, გადასახდელები და ნაშთის ცვლილება

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები, გადასახდელები და ნაშთის ცვლილება თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა	მათ შორის	
				საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
შემოსულობები	18,042,300.0	18,377,664.3	20,449,048.0	18,875,898.0	1,573,150.0
შემოსავლები	10,490,370.1	12,750,272.7	16,357,411.0	16,325,898.0	31,513.0
არაფინანსური აქტივების კლება	98,153.9	212,585.3	300,000.0	300,000.0	0.0
ფინანსური აქტივების კლება (ნაშთის გამოკლებით)	163,357.5	163,276.3	150,000.0	150,000.0	0.0
ვალდებულებების ზრდა	7,290,418.5	5,251,530.1	3,641,637.0	2,100,000.0	1,541,637.0
გადასახდელები	16,174,636.1	19,807,502.5	20,186,021.0	18,612,871.0	1,573,150.0
ხარჯები	12,533,887.8	14,197,869.5	15,342,926.8	15,116,199.8	226,727.0
არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,319,013.5	2,544,195.3	3,269,486.2	2,179,713.2	1,089,773.0
ფინანსური აქტივების ზრდა (ნაშთის გამოკლებით)	377,686.4	323,172.0	486,650.0	230,000.0	256,650.0
ვალდებულებების კლება	944,048.3	2,742,265.6	1,086,958.0	1,086,958.0	0.0
ნაშთის ცვლილება	1,867,663.9	-1,429,838.2	263,027.0	263,027.0	0.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

თავი II

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 3. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები 16,357,411.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
შემოსავლები	10,490,370.0	12,750,272.6	16,357,411.0
გადასახადები	9,364,779.4	11,439,488.6	14,964,700.0

გრანტები	459,551.2	487,106.9	342,711.0
სხვა შემოსავლები	666,039.4	823,677.1	1,050,000.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 4. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახადები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახადები 14,964,700.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
გადასახადები	9,364,779.4	11,439,488.6	14,964,700.0
გადასახადები შემოსავალზე, მოგებაზე და კაპიტალის ღირებულების ნაზრდზე	3,999,280.7	4,506,816.2	6,565,000.0
გადასახადები ფიზიკური პირებიდან	3,079,840.1	3,491,520.1	4,635,000.0
საშემოსავლო გადასახადი	3,079,840.1	3,491,520.1	4,635,000.0
გადასახადები საწარმოებიდან	919,440.6	1,015,296.1	1,930,000.0
მოგების გადასახადი	919,440.6	1,015,296.1	1,930,000.0
გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე	5,537,551.4	6,752,716.8	8,014,700.0
საყოველთაო გადასახადები საქონელსა და მომსახურებაზე	3,918,159.1	4,883,933.1	5,969,700.0
დამატებული ღირებულების გადასახადი	3,918,159.1	4,883,933.1	5,969,700.0
აქციზი	1,619,392.3	1,868,783.7	2,045,000.0
გადასახადები საგარეო ვაჭრობასა და საგარეო-ეკონომიკურ ოპერაციებზე	74,369.0	86,361.9	125,000.0
იმპორტის გადასახადი	74,369.0	86,361.9	125,000.0
სხვა გადასახადები	-246,421.7	93,593.7	260,000.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 5. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის გრანტები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის გრანტები 342,711.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
გრანტები	459 551,2	487 106,9	342 711,0
საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან მიღებული გრანტები	386 351,5	323 897,1	247 848,0
მიმდინარე დანიშნულების გრანტები	358 198,3	311 169,8	233 198,0
EU-NIF	0,0	3 663,7	5 000,0
საქართველოს ენერგეტიკის სექტორის რეფორმის პროგრამა (KfW) (EU-NIF, KfW)	0,0	3 663,7	5 000,0
EU	284 894,3	171 635,2	228 198,0
აჭარის სოფლების წყალმომარაგებისა და წყალარინების პროგრამა, საქართველო (EU, KfW)	5 823,3	403,6	7 000,0
ეკონომიკური მმართველობა და ფისკალური ანგარიშგება (EU)	0,0	6 023,4	19 800,0
მაკროფინანსური დახმარების (MFA) პროგრამა (EU)	19 946,0	0,0	0,0
ევროკავშირი ინტეგრირებული ტერიტორიული განვითარებისთვის (EU)	0,0	60 234,0	18 350,0
სახელმწიფო მდგრადობის პროგრამა (EU)	239 754,0	0,0	54 000,0
ENPARD IV – ევროპის სამეზობლო პროგრამა სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარებისთვის IV (EU)	0,0	56 787,0	16 148,0
ეკონომიკის და ბიზნესის განვითარება საქართველოში (EU)	0,0	0,0	16 400,0

უნარების განვითარება და დასაქმების ბაზრის მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა (EU)	19 371,0	0,0	47 300,0
სოფლის მეურნეობის მხარდაჭერის პროგრამა (EU)	0,0	48 187,2	49 200,0
KfW	0,0	20 176,1	0,0
COVID-19-ის პანდემიის კონტექსტში სოციალური უსაფრთხოება	0,0	20 176,1	0,0
სხვადასხვა დონორი	73 304,0	115 694,8	0,0
ხაზინის ანგარიშზე აღრიცხული რეესტრის გრანტები (სხვადასხვა დონორი)	73 304,0	115 694,8	0,0
კაპიტალური დანიშნულების გრანტები	28 153,2	12 727,3	14 650,0
E5P	7 593,5	3 059,8	1 750,0
თბილისის საჯარო სკოლების რეაბილიტაციისა და ენერგოეფექტურობის გაზრდის პროექტი (E5P, CEB)	0,0	1 315,0	1 750,0
ბათუმის ავტობუსების პროექტი (E5P, EBRD)	4 374,4	0,0	0,0
საქართველოში საჯარო შენობების ენერგოეფექტურობის გაუმჯობესება და განახლებადი და ალტერნატიული ენერჯის გამოყენება (E5P, NEFCO)	3 219,1	1 744,9	0,0
EU-NIF	0,0	2 871,1	6 000,0
500 კვ ევხ „წყალტუბო-ახალციხე-თორთუმი“ (EU-NIF, KfW)	0,0	2 871,1	6 000,0
IFAD	0,0	0,0	3 000,0
მერძევეობის დარგის მოდერნიზაციის და ბაზარზე წვდომის პროგრამა (DiMMA) (IFAD)	0,0	0,0	3 000,0
SIDA	5 994,3	0,0	0,0
საკანალიზაციო სისტემების მდგრადი მართვის პროექტი (SIDA)	5 994,3	0,0	0,0
CNF	1 678,8	1 864,2	2 300,0
დაცული ტერიტორიების განვითარება (CNF)	1 678,8	1 864,2	2 300,0
WB-TF	1 131,9	1 396,4	500,0
რეგიონალური და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტი II (WB-TF, WB)	1 131,9	1 396,4	500,0
EU	8 000,2	3 535,7	1 100,0
წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი II (EU, EIB)	41,2	46,5	0,0
(EU, KfW) ქუთაისის მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროექტი	2 151,7	1 618,4	1 100,0
ადმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის მოდერნიზაცია-მშენებლობა სამტრედია-გრიგოლეთის მონაკვეთზე (EU, EIB)	5 807,3	1 870,8	0,0
GEF	3 754,8	0,0	0,0
სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD)	3 754,8	0,0	0,0
უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებიდან მიღებული გრანტები	22 601,7	19 771,7	4 863,0
მიმდინარე დანიშნულების გრანტები	3 972,0	3 941,5	2 650,0
KfW	0,0	1 104,7	1 250,0
იმერეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში კომუნალური ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება (KfW)	0,0	0,0	1 250,0
აჭარის სოფლების წყალმომარაგებისა და წყალარინების პროგრამა, საქართველო (EU, KfW)	0,0	1 104,7	0,0
SIDA	3 972,0	2 836,7	1 400,0
აჭარის მყარი ნარჩენების პროექტი (SIDA, EBRD)	3 972,0	2 836,7	1 400,0
კაპიტალური დანიშნულების გრანტები	18 629,7	15 830,2	2 213,0
KfW	18 629,7	15 830,2	2 213,0
ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია – ფაზა IV (KfW)	742,5	0,0	0,0
ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია – ფაზა III (KfW)	0,0	139,9	0,0
ენერგეტიკის სექტორის ღია პროგრამა (KfW)	0,0	622,8	0,0
დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში – საქართველო (ევორეგიონული პროგრამა – საქართველო, ფაზა III) (KfW)	1 591,6	3 137,3	0,0
პროფესიული განათლების პროგრამა 1 (KfW)	0,0	0,0	1 213,0
ეკონომიკური მონაწილეობა, საცხოვრებელი უზრუნველყოფა და სოციალური ინფრასტრუქტურა იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მასპინძელი თემებისათვის (KfW)	15 257,5	10 590,6	0,0
მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროგრამა II (KfW)	1 038,1	1 339,5	1 000,0
მიმდინარე გრანტები ცენტრალური სსიპ-ებიდან/ს(ა)იპ-ებიდან	50 598,0	143 438,2	90 000,0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 6. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები 1,050,000.0 ათასი ლარის

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
სხვა შემოსავლები	666,039.4	823,677.1	1,050,000.0
შემოსავლები საკუთრებიდან	291,897.6	483,964.4	625,615.0
პროცენტები	156,307.4	262,950.7	240,000.0
დივიდენდები	100,070.3	199,138.0	356,115.0
სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით მოქმედი საწარმოების მოგებიდან მიღებული დივიდენდი	70.3	59,138.0	55.0
შემოსავალი საქართველოს ეროვნული ბანკის მოგებიდან	100,000.0	140,000.0	356,060.0
რენტა	35,520.0	21,875.7	29,500.0
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	38,246.2	69,691.5	80,385.0
ადმინისტრაციული მოსაკრებლები და გადასახდელები	35,422.9	65,380.3	76,385.0
სალიცენზიო მოსაკრებელი	456.5	275.1	585.0
სანებართვო მოსაკრებელი	13,801.6	39,329.2	46,400.0
სარეგისტრაციო მოსაკრებელი	1,703.8	1,887.4	2,000.0
სახელმწიფო ბაჟი	17,537.9	21,017.3	24,000.0
საკონსულო მოსაკრებელი	1,000.7	1,507.0	1,700.0
სამხედრო სავალდებულო სამსახურის გადავადების მოსაკრებელი	479.3	896.3	1,000.0
სხვა არაკლასიფიცირებული მოსაკრებელი	443.2	467.9	700.0
არასაბაზრო წესით გაყიდული საქონელი და მომსახურება	2,823.3	4,311.2	4,000.0
შემოსავლები საქონლის რეალიზაციიდან	2.3	2.6	0.0
შემოსავლები მომსახურების გაწევიდან	2,821.0	4,308.6	4,000.0
სანქციები (ჯარიმები და საურავები)	71,928.2	92,144.7	124,000.0
ტრანსფერები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	263,967.3	177,876.5	220,000.0
მიმდინარე ტრანსფერები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	263,967.3	177,876.5	220,000.0
სხვა მიმდინარე ნებაყოფლობითი ტრანსფერები, რომლებიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული	263,967.3	177,876.5	220,000.0
სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	263,967.3	177,876.5	220,000.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

თავი III

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯები, არაფინანსური აქტივები და მათი ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 7. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯები 15,342,926.8 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა	მათ შორის	
				საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
ხარჯები	12,533,887.8	14,197,869.5	15,342,926.8	15,116,199.8	226,727.0
შრომის ანაზღაურება	1,543,096.8	1,654,757.8	1,834,733.9	1,834,103.9	630.0
საქონელი და მომსახურება	1,529,153.1	1,800,113.5	1,680,416.7	1,606,148.7	74,268.0
პროცენტი	763,694.7	790,511.7	755,047.0	755,047.0	0.0
სუბსიდიები	837,076.5	859,829.0	994,697.0	941,447.0	53,250.0
გრანტები	1,010,668.9	950,221.4	1,286,012.0	1,251,012.0	35,000.0
მათ შორის, კაპიტალური	624,367.6	702,157.3	961,250.0	954,250.0	7,000.0
სოციალური უზრუნველყოფა	5,343,171.8	6,082,587.1	6,115,804.1	6,115,804.1	0.0
სხვა ხარჯები	1,507,026.0	2,059,849.0	2,676,216.1	2,612,637.1	63,579.0
მათ შორის, სხვადასხვა კაპიტალური ხარჯი	384,114.6	579,506.2	1,088,795.0	1,050,775.0	38,020.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 8. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ცვლილება

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ცვლილება 2,969,486.2 ათასი ლარის ოდენობით, მათ შორის:

ა) განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ზრდა 3,269,486.2 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

კოდი	დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა	მათ შორის	
					საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
	სულ ჯამი	2,319,013.5	2,544,195.3	3,269,486.2	2,179,713.2	1,089,773.0
01 00	საქართველოს პარლამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	3,108.4	2,081.4	4,915.6	4,915.6	0.0
02 00	საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია	249.8	316.7	200.0	200.0	0.0
03 00	საქართველოს ბიზნესომბუდსმენის აპარატი	0.0	4.3	5.0	5.0	0.0

04 00	საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია	658.8	597.7	500.0	500.0	0.0
05 00	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური	1,169.0	653.6	333.0	333.0	0.0
06 00	საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია	1,021.4	2,714.8	307.0	307.0	0.0
07 00	საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო	12.0	18.1	100.0	100.0	0.0
08 00	საქართველოს უზენაესი სასამართლო	380.8	283.1	770.0	770.0	0.0
09 00	საერთო სასამართლოები	4,721.0	2,613.0	16,060.0	16,060.0	0.0
10 00	საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო	84.0	9.7	745.0	745.0	0.0
11 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია აბაშის, ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის, სენაკის, ჩხორიწყის, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტში	3.6	4.3	5.0	5.0	0.0
12 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში	5.9	17.2	5.0	5.0	0.0
13 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბაღდათის, ვანის, ზესტაფონის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭიათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტში	5.2	10.0	10.0	10.0	0.0
14 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში	4.7	9.1	5.0	5.0	0.0
15 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია დღემეთის, თიანეთის, მცხეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში	3.2	13.9	1.5	1.5	0.0
16 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონისა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში	4.9	4.6	5.0	5.0	0.0
17 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის, ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებში	2.9	0.0	4.0	4.0	0.0
18 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრი წყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტში	4.6	5.5	1.8	1.8	0.0
19 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელისა და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში	4.7	3.6	3.0	3.0	0.0
20 00	საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური	14,358.9	10,364.7	9,817.0	9,817.0	0.0
21 00	საქართველოს პროკურატურა	2,964.3	2,528.7	3,400.0	3,400.0	0.0
22 00	შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	9.1	10.7	20.0	20.0	0.0
23 00	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	10,978.5	9,776.9	9,360.0	9,360.0	0.0
24 00	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	2,814.6	2,693.9	32,106.0	2,106.0	30,000.0
25 00	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	1,769,700.8	1,966,868.6	2,299,300.0	1,256,450.0	1,042,850.0
26 00	საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	31,163.8	36,108.7	66,112.0	56,112.0	10,000.0
27 00	საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	121,606.2	81,016.9	162,969.0	162,969.0	0.0
28 00	საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო	2,701.7	393.7	1,010.0	1,010.0	0.0
29 00	საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო	157,779.7	247,773.0	297,280.7	297,280.7	0.0
30 00	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	60,702.3	44,223.8	156,868.0	156,868.0	0.0
31 00	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	33,627.7	31,899.0	39,090.0	33,530.0	5,560.0
32 00	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	75,418.4	68,745.2	112,543.0	111,180.0	1,363.0
33 00	საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო	13,243.6	24,049.2	41,374.0	41,374.0	0.0
35 00	სსიპ – საჯარო სამსახურის ბიურო	26.5	19.6	160.0	160.0	0.0
36 00	სსიპ – იურიდიული დახმარების	118.6	166.6	45.0	45.0	0.0

37 00	სამსახური სსიპ – ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური	89.5	18.8	113.5	113.5	0.0
38 00	სსიპ – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური	18.0	3.5	50.0	50.0	0.0
40 00	საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური	5,586.1	3,281.6	6,050.0	6,050.0	0.0
41 00	საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი	130.2	418.8	2,368.0	2,368.0	0.0
42 00	სსიპ – საზოგადოებრივი მაუწყებელი	0.0	228.9	0.0	0.0	0.0
43 00	სსიპ – საქართველოს კონკურენციის ეროვნული სააგენტო	19.8	11.2	20.0	20.0	0.0
44 00	ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია – სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია	11.5	12.3	20.0	20.0	0.0
45 00	საქართველოს საპატრიარქო	929.1	790.9	843.0	843.0	0.0
46 00	სსიპ – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო	1,817.3	1,780.1	1,500.0	1,500.0	0.0
47 00	სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი	249.5	342.6	860.0	860.0	0.0
48 00	სსიპ – საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია	44.8	0.0	0.0	0.0	0.0
49 00	საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა	24.1	6.9	7.0	7.0	0.0
50 00	სსიპ – რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო	5.6		10.0	10.0	0.0
51 00	სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახური	1,067.0	867.2	2,102.1	2,102.1	0.0
53 00	სსიპ – საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სააგენტო	4.9	1.1	2.0	2.0	0.0
54 00	ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოს აპარატი	126.7	378.5	110.0	110.0	0.0
57 00	სსიპ – საპენსიო სააგენტო	230.0	53.2	0.0	0.0	0.0

ბ) განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების კლება 300,000.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
არაფინანსური აქტივების კლება	98,153.9	212,585.3	300,000.0
ძირითადი აქტივები	85,686.7	173,773.3	270,000.0
მატერიალური მარაგები	0.4	0.4	0.0
არაწარმოებული აქტივები	12,466.8	38,811.6	30,000.0
მიწა	12,366.8	38,796.4	30,000.0
სხვა ბუნებრივი აქტივები	100.0	15.2	0.0
რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზია	100.0	15.2	0.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 9. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდა ფუნქციონალურ ჭრილში თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

კოდი	დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა	მათ შორის	
					საბიუჯეტო სახსრები	დონორების დაფინანსება
7	სულ	14,852,901.4	16,742,064.9	18,612,413.0	17,295,913.0	1,316,500.0
7.1	საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	1,895,071.6	1,997,268.3	2,383,572.6	2,383,572.6	0.0
7.1.1	აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა, საგარეო ურთიერთობები	338,286.9	385,667.0	470,503.3	470,503.3	0.0
7.1.1.1	აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა	146,981.0	175,537.6	193,841.0	193,841.0	0.0
7.1.1.2	ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა	33,357.3	37,726.5	98,726.3	98,726.3	0.0
7.1.1.3	საგარეო ურთიერთობები	157,948.7	172,402.8	177,936.0	177,936.0	0.0
7.1.3	საერთო დანიშნულების მომსახურება	50,123.7	53,752.6	66,554.8	66,554.8	0.0
7.1.3.1	საერთო საკადრო მომსახურება	1,613.1	2,179.6	1,705.0	1,705.0	0.0
7.1.3.2	საერთო დანიშნულების დაგეგმვა და სტატისტიკური მომსახურება	9,867.6	10,781.7	12,968.0	12,968.0	0.0
7.1.3.3	საერთო დანიშნულების სხვა მომსახურება	38,643.0	40,791.2	51,881.8	51,881.8	0.0
7.1.4	ფუნდამენტური სამეცნიერო კვლევები	4,082.1	4,005.8	4,434.0	4,434.0	0.0
7.1.6	ვალთან დაკავშირებული ოპერაციები	767,090.1	795,240.6	805,000.0	805,000.0	0.0
7.1.7	საერთო დანიშნულების ფულადი ნაკადები მთავრობის სხვადასხვა დონეს შორის	642,129.4	660,182.4	983,000.0	983,000.0	0.0
7.1.8	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში	93,359.4	98,420.0	54,080.5	54,080.5	0.0
7.2	თავდაცვა	889,465.1	1,025,390.2	1,181,741.6	1,181,741.6	0.0
7.2.1	შეიარაღებული ძალები	332,632.3	458,113.0	551,243.0	551,243.0	0.0
7.2.3	საგარეო სამხედრო დახმარება	45,009.8	20,852.4	0.0	0.0	0.0
7.2.4	გამოყენებითი კვლევები თავდაცვის სფეროში	32,944.1	36,672.7	43,716.2	43,716.2	0.0
7.2.5	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა თავდაცვის სფეროში	478,878.9	509,752.2	586,782.4	586,782.4	0.0
7.3	საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება	1,236,941.7	1,366,725.8	1,532,454.4	1,532,454.4	0.0
7.3.1	პოლიციის სამსახური და სახელმწიფო დაცვა	673,678.7	705,578.3	831,563.0	831,563.0	0.0
7.3.2	სახანძრო-სამაშველო სამსახური	81,679.3	88,014.2	88,242.1	88,242.1	0.0
7.3.3	სასამართლოები და პროკურატურა	122,489.8	134,167.8	174,660.5	174,660.5	0.0
7.3.4	სასჯელაღსრულების დაწესებულებები	139,714.4	148,604.9	194,630.0	194,630.0	0.0

7.3.6	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა საზოგადოებრივი წესრიგისა და უსაფრთხოების სფეროში	219,379.6	290,360.6	243,358.8	243,358.8	0.0
7.4	ეკონომიკური საქმიანობა	2,567,873.8	2,868,149.9	4,102,633.4	2,890,233.4	1,212,400.0
7.4.1	საერთო ეკონომიკური, კომერციული და შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საქმიანობა	170,136.8	182,113.3	310,027.7	260,027.7	50,000.0
7.4.1.1	საერთო ეკონომიკური და კომერციული საქმიანობა	167,669.8	173,956.9	259,381.0	209,381.0	50,000.0
7.4.1.2	შრომით რესურსებთან დაკავშირებული საქმიანობა	2,467.0	8,156.3	50,646.7	50,646.7	0.0
7.4.2	სოფლის მეურნეობა, სატყეო მეურნეობა, მეთევზეობა და მონადირეობა	421,989.6	558,784.5	690,593.2	625,593.2	65,000.0
7.4.2.1	სოფლის მეურნეობა	421,989.6	558,784.5	690,593.2	625,593.2	65,000.0
7.4.3	სათბობი და ენერგეტიკა	81,929.0	51,849.9	243,100.0	231,000.0	12,100.0
7.4.3.2	ნავთობი და ბუნებრივი აირი	8,948.7	10,091.7	12,000.0	12,000.0	0.0
7.4.3.5	ელექტროენერგეტიკა	72,980.3	41,758.3	231,100.0	219,000.0	12,100.0
7.4.4	სამთომომპოვებელი და გადამამუშავებელი მრეწველობა, მშენებლობა	3,181.2	3,153.1	7,928.0	7,928.0	0.0
7.4.4.3	მშენებლობა	3,181.2	3,153.1	7,928.0	7,928.0	0.0
7.4.5	ტრანსპორტი	1,553,016.0	1,632,257.7	1,884,550.0	998,000.0	886,550.0
7.4.5.1	საავტომობილო ტრანსპორტი და გზები	1,548,255.2	1,619,783.2	1,832,000.0	945,450.0	886,550.0
7.4.5.3	სარკინიგზო ტრანსპორტი	189.1	0.0	0.0	0.0	0.0
7.4.5.4	საჰაერო ტრანსპორტი	4,367.8	5,570.9	52,000.0	52,000.0	0.0
7.4.5.5	მილსადენები და სხვა სახის სატრანსპორტო საშუალებები	203.9	6,903.6	550.0	550.0	0.0
7.4.6	კავშირგაბმულობა	0.0	1,000.0	0.0	0.0	0.0
7.4.7	ეკონომიკის სხვა დარგები	311,794.3	410,327.3	843,465.4	675,695.4	167,770.0
7.4.7.1	ვაჭრობა, მარაგების შექმნა, შენახვა და დასაწყობება	405.8	422.4	458.9	458.9	0.0
7.4.7.3	ტურიზმი	77,527.9	70,652.7	297,206.5	297,206.5	0.0
7.4.7.4	მრავალმიზნობრივი განვითარების პროექტი	233,860.6	339,252.2	545,800.0	378,030.0	167,770.0
7.4.9	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ეკონომიკის სფეროში	25,826.9	28,664.0	122,969.1	91,989.1	30,980.0
7.5	გარემოს დაცვა	100,000.8	116,049.2	113,378.2	107,578.2	5,800.0
7.5.1	ნარჩენების შეგროვება, გადამამუშავება და განადგურება	22,750.8	32,327.6	30,900.0	27,400.0	3,500.0
7.5.2	ჩამდინარე წყლების მართვა	6,551.6	304.7	0.0	0.0	0.0
7.5.3	გარემოს დაბინძურების წინააღმდეგ ბრძოლა	1,561.2	1,741.5	2,135.1	2,135.1	0.0
7.5.4	ბიომრავალფეროვნებისა და ლანდშაფტების დაცვა	30,806.7	36,133.4	38,970.8	36,670.8	2,300.0
	სხვა არაკლასიფიცირებული					

7.5.6	საქმიანობა გარემოს დაცვის სფეროში	38,330.5	45,542.0	41,372.3	41,372.3	0.0
7.6	საბინაო-კომუნალური მეურნეობა	114,833.7	266,468.2	343,050.0	334,800.0	8,250.0
7.6.2	კომუნალური მეურნეობის განვითარება	5,406.5	1,688.1	0.0	0.0	0.0
7.6.3	წყალმომარაგება	109,427.2	264,780.1	343,050.0	334,800.0	8,250.0
7.7	ჯანმრთელობის დაცვა	1,804,864.1	2,526,494.0	1,984,370.1	1,934,370.1	50,000.0
7.7.1	სამედიცინო პროდუქცია, მოწყობილობები და აპარატები	5,035.3	2,385.6	4,250.0	4,250.0	0.0
7.7.1.1	ფარმაცევტული პროდუქცია	5,035.3	2,385.6	4,250.0	4,250.0	0.0
7.7.2	ამბულატორიული მომსახურება	995,935.3	832,836.2	903,058.3	903,058.3	0.0
7.7.2.1	ზოგადი პროფილის ამბულატორიული მომსახურება	971,220.3	807,063.5	867,300.0	867,300.0	0.0
7.7.2.2	სპეციალიზებული ამბულატორიული მომსახურება	24,715.0	25,772.7	35,758.3	35,758.3	0.0
7.7.3	საავადმყოფოების მომსახურება	259,591.2	326,850.0	355,759.0	355,759.0	0.0
7.7.3.2	სპეციალიზებული საავადმყოფოების მომსახურება	252,884.9	319,935.3	347,959.0	347,959.0	0.0
7.7.3.3	სამედიცინო ცენტრებისა და სამშობიარო სახლების მომსახურება	6,706.4	6,914.6	7,800.0	7,800.0	0.0
7.7.4	საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მომსახურება	63,568.7	77,328.1	93,761.6	93,761.6	0.0
7.7.6	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში	480,733.6	1,287,094.1	627,541.2	577,541.2	50,000.0
7.8	დასვენება, კულტურა და რელიგია	299,781.7	396,275.7	496,654.6	496,654.6	0.0
7.8.1	მომსახურება დასვენებისა და სპორტის სფეროში	92,931.0	142,116.1	161,242.8	161,242.8	0.0
7.8.2	მომსახურება კულტურის სფეროში	96,146.9	108,361.7	189,214.0	189,214.0	0.0
7.8.3	ტელერადიომაუწყებლობა და საგამომცემლო საქმიანობა	70,073.2	70,795.2	83,180.0	83,180.0	0.0
7.8.4	რელიგიური და სხვა სახის საზოგადოებრივი საქმიანობა	1,932.0	2,810.0	962.0	962.0	0.0
7.8.6	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროში	38,698.7	72,192.7	62,055.8	62,055.8	0.0
7.9	განათლება	1,487,662.6	1,740,765.3	1,829,494.2	1,789,444.2	40,050.0
7.9.1	სკოლამდელი აღზრდა	40.9	129.1	88.0	88.0	0.0
7.9.2	ზოგადი განათლება	823,456.7	938,877.9	1,050,907.0	1,050,907.0	0.0
7.9.2.3	საშუალო ზოგადი განათლება	823,456.7	938,877.9	1,050,907.0	1,050,907.0	0.0
7.9.3	პროფესიული განათლება	49,032.2	66,153.5	77,423.5	74,173.5	3,250.0
7.9.4	უმაღლესი განათლება	139,057.9	155,034.8	147,674.6	147,674.6	0.0
7.9.4.2	უმაღლესი აკადემიური განათლება	139,057.9	155,034.8	147,674.6	147,674.6	0.0
7.9.5	უმაღლესისშემდგომი განათლება	3,178.1	2,088.8	1,500.0	1,500.0	0.0

7.9.6	განათლების სფეროს დამხმარე მომსახურება	104,554.2	176,319.1	168,865.5	168,865.5	0.0
7.9.7	გამოყენებითი კვლევები განათლების სფეროში	61,885.8	64,754.0	40,093.3	40,093.3	0.0
7.9.8	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა განათლების სფეროში	306,456.9	337,408.2	342,942.3	306,142.3	36,800.0
7.10	სოციალური დაცვა	4,456,406.4	4,438,478.4	4,645,063.9	4,645,063.9	0.0
7.10.1	ავადმყოფთა და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა სოციალური დაცვა	37,688.7	38,888.3	12,700.0	12,700.0	0.0
7.10.1.1	ავადმყოფთა სოციალური დაცვა	140.8	241.3	500.0	500.0	0.0
7.10.1.2	შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა სოციალური დაცვა	37,547.8	38,647.0	12,200.0	12,200.0	0.0
7.10.2	ხანდაზმულთა სოციალური დაცვა	2,287,364.5	2,642,227.8	2,937,050.0	2,937,050.0	0.0
7.10.4	ოჯახებისა და ბავშვების სოციალური დაცვა	1,058,121.2	999,900.5	1,110,222.3	1,110,222.3	0.0
7.10.5	უმუშევართა სოციალური დაცვა	242,020.2	149,756.0	0.0	0.0	0.0
7.10.6	საცხოვრებლით უზრუნველყოფა	36,262.7	39,338.6	33,800.0	33,800.0	0.0
7.10.7	სოციალური გაუცხოების საკითხები, რომლებიც არ ექვემდებარება კლასიფიკაციას	95,666.0	70,622.3	165,855.0	165,855.0	0.0
7.10.9	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა სოციალური დაცვის სფეროში	699,283.2	497,744.9	385,436.6	385,436.6	0.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

თავი IV

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 10. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის მთლიანი სალდო

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (-1,955,002.0) ათასი ლარის ოდენობით.

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 11. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების ცვლილება

1. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების ცვლილება 599,677.0 ათასი ლარის ოდენობით.

2. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების ზრდა 749,677.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
ფინანსური აქტივების ზრდა	2,245,350.3	323,172.0	749,677.0
ვალუტა და დეპოზიტები	1,867,663.9	0.0	263,027.0

სესხები	377,686.4	323,172.0	486,650.0
---------	-----------	-----------	-----------

3. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფინანსური აქტივების კლება 150,000.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
ფინანსური აქტივების კლება	163,357.5	1,593,114.5	150,000.0
ვალუტა და დეპოზიტები	0.0	1,429,838.2	0.0
სესხები	163,317.9	160,819.6	150,000.0
აქციები და სხვა კაპიტალი	39.6	2,456.7	0.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 12. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების ცვლილება

1. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების ცვლილება 2,554,679.0 ათასი ლარის ოდენობით.

2. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების ზრდა 3,641,637.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
ვალდებულებების ზრდა	7,290,418.5	5,251,530.0	3,641,637.0
საშინაო	2,026,071.5	-306,496.6	1,300,000.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	2,026,071.5	-306,496.6	1,300,000.0
საგარეო	5,264,346.9	5,558,026.6	2,341,637.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	0.0	1,713,140.5	0.0
სესხები	5,264,346.9	3,844,886.2	2,341,637.0

ა) სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებით ვალდებულებების ზრდა – 1 300 000.0 ათასი ლარის ოდენობით;

ბ) ფისკალური მდგრადობის და სოციალური დაცვის პროგრამის ფარგლებში აზიის განვითარების ბანკიდან (ADB) მისაღები სახსრები – 286 000.0 ათასი ლარის ოდენობით;

გ) წყალმომარაგებისა და წყალარინების სექტორის მდგრადი განვითარების პროგრამის ფარგლებში აზიის განვითარების ბანკიდან (ADB) მისაღები სახსრები – 155 540.0 ათასი ლარის ოდენობით;

დ) წყალმომარაგებისა და წყალარინების სექტორის მდგრადი განვითარების პროგრამის ფარგლებში

საფრანგეთის განვითარების სააგენტოდან (AFD) მისაღები სახსრები – 92 775.0 ათასი ლარის ოდენობით (ADB-ის II ტრანშის თანადაფინანსება);

ე) საქართველოს ენერჯეტიკის სექტორის რეფორმის პროგრამა (AFD)-5-ის ფარგლებში საფრანგეთის განვითარების სააგენტოდან (AFD) მისაღები სახსრები – 173 330.0 ათასი ლარის ოდენობით;

ვ) ეკონომიკის სტაბილიზაცია ენერჯეტიკის სექტორის რეფორმის მხარდაჭერით (PBL)-V-ის ფარგლებში გერმანიის რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკიდან (KfW) მისაღები სახსრები – 80 000.0 ათასი ლარის ოდენობით;

ზ) COVID-19-ის წინააღმდეგ სწრაფი რეაგირების პროექტის ფარგლებში აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკიდან (AIIB) მისაღები სახსრები – 12 355.0 ათასი ლარის ოდენობით;

თ) საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებისა და უცხო ქვეყნების მთავრობების მიერ საქართველოს მთავრობისთვის გამოსაყოფი გრძელვადიანი საინვესტიციო, შეღავათიანი კრედიტები – 1,541,637.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
კრედიტები	1,418,759.9	1,377,648.0	1,541,637.0
საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის გაფართოების ღია პროგრამა (KfW, EU, EBRD)	3,016.3	5,601.5	5,600.0
საქართველოს მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების დახმარებისა და აღდგენის პროექტი (WB)	0.0	870.7	50,000.0
რეგიონალური განვითარების მესამე პროექტი (მცხეთა-მთიანეთი და სამცხე-ჯავახეთი) (WB)	9,206.2	18,209.6	47,000.0
საქართველოს თავდაცვის ძალების შესაძლებლობის გაძლიერება (SG)	24,374.8	37,562.5	0.0
თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის უზრუნველყოფის მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მშენებლობა (EIB)	156,531.5	142,736.1	164,850.0
აღმოსავლეთ-დასავლეთის სატრანზიტო მაგისტრალი IV (აგარა-ზემო ოსიაური) (WB)	1,358.0	0.0	0.0
ქ. ქობულეთის ახალი შემოვლითი გზა (ADB)	1,489.5	0.0	0.0
ჩრდილოეთ-სამხრეთ დერეფნის (ქვეშეთი-კობი) გზა (EBRD, ADB)	32,386.3	124,947.8	147,000.0
დარგობრივი სესხი წყლის სექტორისთვის (AFD, ADB)	0.0	3,095.0	14,230.0
აჭარის მყარი ნარჩენების პროექტი (SIDA, EBRD)	5,360.8	1,148.9	0.0
500 კვ ევზ „წყალტუბო-ახალციხე-თორთუმი“ (EU-NIF, KfW)	0.0	86.2	13,000.0
ბათუმის ავტობუსების პროექტი (E5P, EBRD)	6,777.6	0.0	1,000.0
აჭარის სოფლების წყალმომარაგებისა და წყალარინების პროგრამა, საქართველო (EU, KfW)	1,995.6	5,689.0	23,000.0
საქართველოს ურბანული რეკონსტრუქციის და განვითარების პროექტი (EIB)	56,470.5	3,199.8	4,700.0
მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის განვითარების საინვესტიციო პროგრამა (ADB)	41,798.6	169.8	0.0
თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის შორაპანი-არგვეთას მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მშენებლობა (ADB)	109,818.8	29,258.2	98,650.0
წყლის ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი II (EU, EIB)	0.0	11,654.6	0.0
ჭიათურის საბაგირო გზების რეკონსტრუქცია-რეაბილიტაციის პროექტი (Government of France)	0.0	5,386.3	0.0
ვარდნილისა და ენგურის ჰიდროელექტროსადგურების რეაბილიტაციის პროექტი (EBRD, EU, EIB)	39,441.3	60,881.5	0.0
ქუთაისის მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროექტი (EU, KfW)	953.4	76.7	0.0
თბილისის მუნიციპალური მომსახურების პროექტი (EBRD)	0.0	0.0	15,000.0
თბილისის საჯარო სკოლების რეაბილიტაციისა და ენერგოეფექტურობის გაზრდის პროექტი (E5P, CEB)	903.8	9,301.9	17,200.0
ქუთაისის წყალარინების პროექტი (EIB, EPTATF)	0.0	266.3	0.0
„ხელედულა-ლაჯანური-ონი“ (KfW)	0.0	6,622.7	4,500.0
ქ. ბათუმის ახალი შემოვლითი გზა (AIIB, ADB)	61,712.8	67,505.2	49,475.0
შიდასახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გზების მესამე პროექტი (WB)	15,056.8	17,309.6	0.0
აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის ზესტაფონი-ქუთაისი-სამტრედიის მონაკვეთის მშენებლობა-რეკონსტრუქცია (JICA)	3,927.5	96.4	0.0
თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის ხევი-	89,748.0	120,817.7	115,000.0

უბისის მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მშენებლობა (EIB, ADB)			
ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია – ფაზა III (KfW, EU)	8,585.5	4,488.8	0.0
შიდასახელმწიფოებრივი გზების აქტივების მართვის პროექტი (WB)	5,514.4	22,708.6	40,000.0
COVID-19-ის წინააღმდეგ სწრაფი რეაგირების პროექტი (WB)	0.0	8,501.7	0.0
თბილისი-ბაკურციხე-ლაგოდეხის საავტომობილო გზის ბაკურციხე-წნორის მონაკვეთის მშენებლობა (ADB)	0.0	11,040.9	12,000.0
შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ძირულა-ხარაგაული-მოლითი-ფონა-ჩუმათელეთის საავტომობილო გზის ჩუმათელეთი-ხარაგაულის მონაკვეთის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქცია (ADB)	21,477.5	7,731.5	8,475.0
სენაკი-ფოთი-სარფის საავტომობილო გზის კმ 48-კმ 64, გრიგოლეთი-ჩოლოქის მონაკვეთის მშენებლობა (EIB)	40,895.0	72,385.5	70,000.0
თბილისის მყარი ნარჩენების მართვის პროექტი (EBRD)	0.0	6,793.2	15,000.0
საქართველოს მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განახლების პროექტი (EIB)	0.0	29,772.0	45,000.0
რეგიონალური განვითარების პროექტი II (იმერეთი) (WB)	1,368.1	0.0	0.0
თბილისი-სენაკი-ლესელიძის საავტომობილო გზის ჩუმათელეთი-ხევის მონაკვეთის რეკონსტრუქცია-მშენებლობა (EIB, WB)	19,111.5	65,719.3	67,800.0
ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია – ფაზა IV (KfW)	32,223.8	15,076.3	0.0
საცხოვრებლად ვარგისი ქალაქების საინვესტიციო პროგრამა (ADB)	733.8	3,154.6	52,450.0
მყარი ნარჩენების ინტეგრირებული მართვის პროგრამა II (KfW)	923.1	394.5	9,250.0
გურიის ელგადაცემის ხაზების ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW)	0.0	8,383.5	6,500.0
Log-In Georgia (EIB, WB)	355.8	186.5	30,980.0
ურბანული ტრანსპორტის განვითარების პროგრამა (EBRD)	43,715.9	29,621.5	0.0
COVID-19-ის ვაქცინის მხარდამჭერი პროექტი აზია-წყნარი ოკეანეთის ვაქცინის ხელმისაწვდომობის (APVAX) ფარგლებში (ADB)	0.0	0.0	5,000.0
იმერეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში კომუნალური ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება (KfW)	0.0	0.0	3,670.0
მდინარე დებედაზე ხიდის მშენებლობა (EBRD)	798.7	5,219.3	5,500.0
ენერგეტიკის სექტორის ღია პროგრამა (KfW)	0.0	0.0	10,000.0
მერძვეობის დარგის მოდერნიზაციის და ბაზარზე წვდომის პროგრამა (DiMMA) (IFAD)	3,584.5	18,303.6	17,000.0
აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომარშრუტის მოდერნიზაცია-მშენებლობა სამტრედია-გრიგოლეთის მონაკვეთზე (EU, EIB)	37,548.4	24,111.8	20,000.0
ქობულეთის წყალარინების პროექტი (EBRD, ORET)	304.5	0.0	0.0
ბაკურიანის მუნიციპალური მომსახურების პროექტი (EBRD)	6,474.4	6,682.4	0.0
ბათუმში (ანგისა)-ახალციხის საავტომობილო გზის ხულო-ზარზმის მონაკვეთის რეაბილიტაცია-რეკონსტრუქცია (Kuwait Fund)	5,211.5	8,443.2	20,000.0
ქემო ქართლის მყარი ნარჩენების პროექტი (EBRD, SIDA)	0.0	567.6	200.0
აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომარშრუტის დერეფნის გაუმჯობესების პროექტი (ზემო ოსიაური-რიკოთი) (WB, EIB)	188,331.8	54,739.8	67,800.0
„ჩრდილოეთის რგოლი“ (EBRD), „ნამახვანი-წყალტუბო-ლაჯანური“ (EBRD, KfW)	0.0	0.0	4,500.0
ურბანული მომსახურების გაუმჯობესების პროგრამა (წყალმომარაგებისა და წყალარინების სექტორი) (ADB)	134,654.0	63,041.9	95,900.0
ელექტროგადამცემი ქსელის გაძლიერების პროექტი (WB)	4,172.7	26,687.1	300.0
დარგობრივი სესხი განათლების სექტორისთვის (ADB)	0.0	757.4	3,250.0
საქართველოში საჯარო შენობების ენერგოეფექტურობის გაუმჯობესება და განახლება და ალტერნატიული ენერჯის გამოყენება (E5P, NEFCO)	2,824.9	4,174.8	1,100.0
თბილისის მეტროს პროექტი (EBRD)	1,906.9	0.0	0.0
სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD)	5,450.6	395.2	0.0
500 კვ ევხ „ჯვარი-წყალტუბო“ (WB)	20,373.4	8,824.5	20,000.0
თბილისის ავტობუსების პროექტი (ფაზა II) (EBRD)	116,796.6	105,713.1	15,000.0
პროფესიული განათლების პროგრამა 1 (KfW)	0.0	3,113.9	0.0
ინოვაციის, ინკლუზიურობისა და ხარისხის პროექტი – საქართველო I2Q (WB)	1,023.0	20,738.4	16,637.0
ირიგაციისა და მიწის ბაზრის განვითარების პროექტი (WB)	19,302.0	37,488.1	45,000.0
ეროვნული ინოვაციური ეკოსისტემის პროექტი (WB)	24,932.5	16,032.6	11,620.0
რეგიონალური და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტი II (WB-TF, WB)	7,837.1	14,160.9	51,500.0

3. განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ვალდებულებების კლება 1,086,958.0 ათასი

დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა
ვალდებულებების კლება	944,048.3	2,742,265.6	1,086,958.0
საშინაო	42,129.1	86,453.3	43,233.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	40,000.0	40,000.0	40,000.0
სესხები	2,129.1	21,653.2	3,233.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	0.0	24,800.1	0.0
საგარეო	901,919.1	2,655,812.3	1,043,725.0
ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა	0.0	1,706,700.0	0.0
სესხები	901,919.1	946,447.9	1,040,000.0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	0.0	2,664.4	3,725.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 13. საქართველოს სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო ზღვრული მოცულობა

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო ზღვრული მოცულობა 2022 წლის ბოლოსთვის არაუმეტეს 29,703.0 მლნ ლარის ოდენობით, მათ შორის, სახელმწიფო საგარეო ვალისა – 22,644.2 მლნ ლარის ოდენობით, ხოლო სახელმწიფო საშინაო ვალისა – 7,058.8 მლნ ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

კრედიტორი	საპროგნოზო ნაშთი (31.12.2022)
სულ სახელმწიფო საგარეო ვალის ზღვრული მოცულობა	22,644,245.3
სულ საქართველოს მთავრობის საგარეო ვალის ზღვრული მოცულობა	21,502,614.2
მრავალმხრივი კრედიტორები	15,848,104.9
აზიის განვითარების ბანკი (ADB)	5,577,943.1
აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკი (AIIB)	529,104.6
ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD)	672,430.1
ევროპის საინვესტიციო ბანკი (EIB)	2,551,111.6
ევროკავშირი (EU)	375,326.0
მსოფლიო ბანკი (WB)	5,483,014.1
სოფლის მეურნეობის განვითარების საერთაშორისო ფონდი (IFAD)	104,970.4
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF)	521,179.4
ევროსაბჭოს განვითარების ბანკი (CEB)	26,629.4
სკანდინავიური გარემოს დაცვის საფინანსო კორპორაცია (NEFCO)	6,396.3
ორმხრივი კრედიტორები	4,296,870.0
სომხეთი	7,742.1
აზერბაიჯანი	8,776.6
ავსტრია	37,611.3
საფრანგეთი	1,973,326.2

გერმანია	1,699,925.7
ირანი	6,401.8
იაპონია	402,815.7
ყაზახეთი	9,546.9
ქუვეითი	43,463.0
ნიდერლანდი	188.0
რუსეთი	59,990.8
თურქეთი	17,089.7
თურქმენეთი	571.7
ამერიკის შეერთებული შტატები	29,420.5
სხვა საგარეო ვალდებულებები	1,354,400.0
ევრობონდი	1,354,400.0
სახელმწიფო გარანტიით აღებული კრედიტები	3,239.2
გერმანია	3,239.2
საქართველოს ეროვნული ბანკის საგარეო ვალი	1,141,631.2
საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF)	1,141,631.2
სახელმწიფო საშინაო ვალის ზღვრული მოცულობა	7,058,799.9
საქართველოს ეროვნული ბანკისთვის განკუთვნილი ერთწლიანი, ყოველწლიურად განახლებადი სახელმწიფო ობლიგაციები	120,846.0
სხვადასხვა ვალის სახელმწიფო ობლიგაციები ღია ბაზრის ოპერაციებისთვის	152,000.0
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ვალდებულებები	381,642.0
საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციები	6,404,311.9
სულ სახელმწიფო ვალის ზღვრული მოცულობა*	29,703,045.2

* შენიშვნა:

1. გამომავლისას გამოყენებულია 2022 წლის 27 ნოემბრის გაცვლითი კურსი: 1 EUR = 2.8220 GEL; 1 SDR = 3.5454 GEL; 100 JPY = 1.9457 GEL; 1 KWD = 8.8091 GEL; 1 USD = 2.7088 GEL.

2. ვალის მოცულობა არ მოიცავს „სახელმწიფო ვალის შესახებ“ საქართველოს კანონის 48-ე მუხლით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს, ვინაიდან ამ მუხლით განსაზღვრული ვალდებულებების მოცულობა დაუზუსტებელია.

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 14. „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით დადგენილი ზღვრული პარამეტრების პროგნოზი

„ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-2 მუხლის მე-7 პუნქტის გათვალისწინებით, იმავე მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი ზღვრული პარამეტრების საპროგნოზო მაჩვენებლები განისაზღვროს შემდეგნაირად:

ა) 2022 წელს სახელმწიფოს ერთიანი ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო, „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი ზღვრის ფარგლებში – 1 963.0 მლნ ლარით, რაც პროგნოზირებული მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ-ის) 2.7%-ს შეადგენს (დადგენილი ზღვარი – მშპ-ის 3%);

ბ) 2022 წლის ბოლოსთვის საქართველოს მთავრობის ვალის ზღვრული მოცულობა – მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ-ის) 39.6%-ით, ხოლო საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების მიმდინარე ღირებულების შეფასება (2022 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით) – მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ-ის) 0.5%-ით – ჯამი: მშპ-ის 40.1% (დადგენილი ზღვარი – მშპ-ის 60%).

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტები და პროგრამები

მუხლი 15. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტები და პროგრამები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტები (პირველი დონე) და მათ ფარგლებში განსახორციელებელი პროგრამები (მეორე დონე) და ქვეპროგრამები (მესამე და მესამისშემდგომი დონეები) შემდეგი რედაქციით:

1	<p>ხელმისაწვდომი, ხარისხიანი ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა</p>
	<p>ეფექტიანი და სოციალური სამართლიანობის პრინციპზე დაფუძნებული ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის განვითარება საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი უმთავრესი პრიორიტეტია:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ხელმისაწვდომი და ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების უზრუნველსაყოფად საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამით კვლავ უზრუნველყოფილი იქნება სამედიცინო მომსახურების ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობა; მიზნობრივი ჯგუფები უზრუნველყოფილი იქნებიან შესაბამისი სამედიცინო მომსახურებით და სამკურნალო მედიკამენტებით; • გაგრძელდება ბენეფიციართა გარკვეული ჯგუფების (სოციალურად დაუცველ პირთა, საპენსიო ასაკის პირთა, ვეტერანთა და სხვათა) ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფა, სათანადო მექანიზმების დახვეწა და მედიკამენტების სიის გაფართოება; • სახელმწიფოს ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტი იქნება ონკოლოგიური დაავადებების მართვა და მკურნალობა, დაინერგება მკურნალობის თანამედროვე, ეფექტიანი მეთოდები; • განხორციელდება ჯანმრთელობის დაცვის სფეროს უმთავრესი პრიორიტეტის – პირველადი ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის რეფორმის მომდევნო ეტაპი; უზრუნველყოფილი იქნება მოსახლეობის ავადობის ადრეული გამოვლენა და შეკავება, რაც გააუმჯობესებს ჯანმრთელობის მაჩვენებლებს და შეამცირებს გადაუდებელი და სტაციონარული მომსახურების ხარჯებს; დაიხვეწება პირველადი ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურება და სისტემის დაფინანსების მექანიზმები; გაიზრდება ოჯახის ექიმის როლი და მნიშვნელობა; გაძლიერდება ავადობისა და სიკვდილიანობის ყველაზე მძიმე ტვირთის მქონე დაავადებათა პრევენცია და, შესაბამისად, ამ დაავადებების მქონე მოსახლეობის დაცვა ჯანმრთელობის დაცვის კატასტროფული დანახარჯებისგან; გაუმჯობესდება ინფრასტრუქტურა; • განხორციელდება ღონისძიებები ციფრული ტექნოლოგიებისა და ტელემედიცინის დანერგვისთვის, რაც გაზრდის სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობას და გააუმჯობესებს მის ხარისხს, უზრუნველყოფს არასაჭირო ჰოსპიტალიზაციისგან დაცვას და შეამცირებს გადაუდებელი შემთხვევებისა და ჰოსპიტალიზაციის ხარჯებს; • საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში განხორციელდება ღონისძიებები მოსახლეობის ჯანმრთელობის ხელშეწყობის, ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებისა და გადამდებ და არაგადამდებ დაავადებათა პრევენციის მიზნით; გაიზრდება პროგრამების საბიუჯეტო დაფინანსება და ეფექტიანობა; შეიქმნება წამალდამოკიდებულ პირთა ერთიანი ბაზა და შემუშავდება სერვისების მიწოდების ახალი მოდელი; C ჰეპატიტის მართვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში გაგრძელდება სერვისების დეცენტრალიზაცია; • უზრუნველყოფილი იქნება მოსახლეობისთვის სამედიცინო მომსახურების მიწოდება; პრიორიტეტულ სფეროებში გაიზრდება პროგრამების საბიუჯეტო დაფინანსება; გაგრძელდება ფსიქიკური ჯანმრთელობის სერვისების დეინსტიტუციონალიზაცია, საოჯახო საცხოვრისების და თავშესაფრების სერვისების გაფართოება და სერვისების მიმწოდებელი პერსონალის გადამზადება; • გაგრძელდება სალიცენზიო და სანებართვო პირობების დახვეწა; დაიწყება ნებაყოფლობითი საერთაშორისო აკრედიტაციის მექანიზმების შემუშავება; გაგრძელდება პროვაიდერების სელექციური შერჩევა ხარისხის სტანდარტების, ხელმისაწვდომობის, უტილიზაციის მაჩვენებლისა და დაფინანსების ახალი მეთოდების გათვალისწინებით; • საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში განხორციელდება ერთიანი სატარიფო პოლიტიკა და დაიწყება სამედიცინო მომსახურების ანაზღაურებისთვის დიანგნოზთან შეჭიდული ჯგუფების (DRG) სისტემის დანერგვა; გათანაბრებული ტარიფების ინიციატივა გახდება ქვეყნის მასშტაბით ერთიანი სტანდარტისა და ხარისხის მოთხოვნის საფუძველი; საქართველოს ყველა მოქალაქე კვლავ დაცული იქნება სამედიცინო მომსახურებასთან დაკავშირებულ დიდი ხარჯებისგან; • განხორციელდება ფარმაცევტული სფეროს მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაცია; სამკურნალო საშუალებების შექმნის, სტანდარტიზაციის, ხარისხის, უსაფრთხოებისა და ეფექტიანობის მიმართ თანამედროვე მიდგომები დაინერგება; • შემუშავდება და დაინერგება დიპლომისშემდგომი და უწყვეტი სამედიცინო განათლების განვითარების სტრატეგია; განხორციელდება ერთიანი დიპლომისშემდგომი საკვალიფიკაციო საგამოცდო ინსტრუმენტის სრულყოფა; განხორციელდება ღონისძიებები უწყვეტი სამედიცინო განათლების სავალდებულო სისტემის ეტაპობრივად შემოღებისა და დარეგულირებელი ასოციაციების/პროფესიული ორგანიზაციების აღიარების ეფექტიანი მექანიზმის ამოქმედებისთვის. <p>სამართლიანი, გამჭვირვალე და ეფექტიანი სოციალური დაცვის სისტემის ფუნქციონირების, სილატაკის დამღვეისა და</p>

სიღარიბის შემცირების, მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და დასაქმების უზრუნველსაყოფად:

- გაგრძელდება მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად მიზნობრივი პროგრამების განხორციელება;
- გაიზრდება სოციალური სერვისების გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობა და ხარისხი, განვითარდება ახალი სერვისები; ადგილობრივი ხელისუფლების ჩართულობით გაიზრდება სოციალური პროგრამების მიზნობრიობა და ეფექტიანობა;
- გაგრძელდება საპენსიო ასაკის პირთა სახელმწიფო პენსიით უზრუნველყოფა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, რომელიც ითვალისწინებს სახელმწიფო პენსიის ეკონომიკურ პარამეტრებზე დაყრდნობით ინდექსაციას და უზრუნველყოფს დაბალი გადასახადების პირობებში საპენსიო ასაკის პირებისთვის სოციალური გარანტიების შექმნას და ყოველწლიურად პენსიის დადგენილი წესით ავტომატურ ზრდას (არანაკლებ 20 ლარით – 70 წლამდე საპენსიო ასაკის პირებისთვის და არანაკლებ 25 ლარით – 70 წლის და 70 წელზე მეტი ასაკის პირებისთვის);
- გაგრძელდება დაგროვებითი საპენსიო სისტემის – საპენსიო ასაკში ღირსეული ცხოვრებისა და კეთილდღეობის უზრუნველყოფი მოდელის დანერგვა; განხორციელდება დაგროვებითი საპენსიო სქემის ეფექტიანი მართვა და საპენსიო აქტივების კეთილსამედო ინვესტირების პრინციპების დაცვით, მონაწილეებისა და მათი მემკვიდრეების ინტერესების შესაბამისად განკარგვა;
- გაგრძელდება პირთა სპეციფიკური კატეგორიების (მაღოვანი სტრუქტურების, პროკურატურის, სამოქალაქო ავიაციის მუშაკების და სხვათა) სახელმწიფო კომპენსაციით უზრუნველყოფა;
- დაიხვეწება სოციალურად დაუცველი ოჯახების (შინამეურნეობების) სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის შეფასების მეთოდოლოგია და საარსებო შემწეობის გაცემის წესი; შემუშავდება და განხორციელდება ოჯახის შრომისუნარიანი წევრების დასაქმების წახალისებისა და ხელშეწყობის ეფექტიანი მექანიზმები; გაგრძელდება მიზნობრივი ჯგუფებისთვის (შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე (შშმ) პირები, შშმ ბავშვები, მარჩენალდაკარგული პირები და სხვა) „სოციალური პაკეტის“ გაცემა;
- გაუმჯობესდება იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა; გაგრძელდება დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა შემწეობების გაცემა;
- განხორციელდება ღონისძიებები დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობისთვის; ბავშვის უფლებათა კოდექსის მიზნებიდან გამომდინარე, განვითარდება ოჯახის მხარდამჭერი ახალი სერვისები; უზრუნველყოფილი იქნება ცენტრალური და ადგილობრივი მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ეფექტიანი ფუნქციონირება;
- განხორციელდება შრომის უსაფრთხოების ეფექტიანი მექანიზმები; შრომითი უფლებების დაცვის უზრუნველსაყოფად გაგრძელდება შრომითი მედიაციის განვითარება, დაიხვეწება შესაბამისი საკანონმდებლო ჩარჩო; გაძლიერდება და განვითარდება შრომის ინსპექტირების მექანიზმი; უზრუნველყოფილი იქნება შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისთვის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება;
- ქმედითი დასაქმების პოლიტიკის განსახორციელებლად გაგრძელდება დასაქმების ხელშეწყობის პროგრამებისა და სერვისების განხორციელება, რომლებიც მოიცავს პროფესიული უნარების განვითარებას, მომზადება-გადამზადებას, სტაჟირებას, კონსულტირებასა და კარიერის დაგეგმვას; გაგრძელდება შრომის ბაზრის დეტალური კვლევა, სამუშაოს მაძიებელთა ინფორმაციული დახმარება და სამუშაოს მაძიებელთა და დამსაქმებელთა მჭიდრო კოორდინაცია;
- „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად გაგრძელდება მაღალმთიან დასახლებებში მუდმივად მცხოვრები პირების ხელშეწყობა და მათი უზრუნველყოფა პენსიის, „სოციალური პაკეტის“ და სამედიცინო პერსონალისთვის განსაზღვრული დანამატებით, აგრეთვე შეღავათებით აბონენტების მიერ მოხმარებულ კომუნალურ სერვისებზე.

დასაქმების მაჩვენებლების ხარისხისა და რაოდენობის გაუმჯობესებისთვის:

- დასაქმებულთა უფლებების დასაცავად გაძლიერდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – შრომის ინსპექციის სამსახურის საკანონმდებლო და ინსტიტუციური ჩარჩო;
- შესაბამისი საგანმანათლებლო პროგრამების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფით აქცენტი გაკეთდება დაბალი კვალიფიკაციის კადრების გადამზადებასა და მათი კომპეტენციის განვითარებაზე;
- უზრუნველყოფილი იქნება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე (შშმ) პირთა დასაქმებისთვის მათი პროფესიული გადამზადებისა და დუალური განათლების პროცესებში ჩართვა. ამასთანავე, დასაქმების შემთხვევაში შშმ პირებს შეუნარჩუნდება შესაბამისი შემწეობა;
- შრომის ბაზარზე გენდერული თანასწორობის უზრუნველსაყოფად ხელი შეეწყობა ქალთა მონაწილეობის გაზრდას როგორც საკანონმდებლო ინიციატივებით, ისე სხვადასხვა პროგრამის ამოქმედებით;
- სოციალურად დაუცველი პირებისთვის დაინერგება მსოფლიოში აპრობირებული მიდგომა „სოციალური დახმარება დასაქმებისთვის“, რაც, სოციალური დახმარების მიღების ნაცვლად, დასაქმების მასტიმულირებელი იქნება;
- ახალი კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიის ფონზე საშუალოვადიან პერიოდში ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური დაცვის მიმართულებით უმთავრეს ამოცანად რჩება პანდემიის მართვისა და შეკავების ღონისძიებების, პანდემიის შედეგად ინფიცირებული პირებისთვის ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების მიწოდების ღონისძიებების განხორციელება, აგრეთვე პანდემიით გამოწვეული გლობალური კრიზისის ფონზე არსებული და დამატებითი (დროებითი) სოციალური უზრუნველყოფის მექანიზმების ეფექტიანობის უზრუნველყოფა.

მოქალაქეთათვის საქართველოს კანონმდებლობით გარანტირებული სოციალურ-ეკონომიკური უფლებების რეალიზება, მიზნობრივი სოციალური ჯგუფების მატერიალური მდგომარეობის შემსუბუქება და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა (მათ შორის, ბავშვთა), ხანდაზმულთა და მზრუნველობამოკლებულ, სოციალურად დაუცველ, მიუსაფარ და მიტოვების რისკის წინაშე მყოფ ბავშვთა ფიზიკური და სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება და მათი საზოგადოებაში ინტეგრაცია პრევენციული, სარეაბილიტაციო, ალტერნატიული, ოჯახის გასამდიერებელი მომსახურებებით და დამხმარე საშუალებებით;

საპენსიო ასაკის პირთა (ქალებისა – 60 წლიდან, მამაკაცებისა – 65 წლიდან) პენსიით და პირთა სპეციფიკური კატეგორიების (ძალოვანი სტრუქტურების, პროკურატურის, სამოქალაქო ავიაციის მუშაკების, საქართველოს პარლამენტის ყოფილი წევრების, უმაღლესი რანგის დიპლომატების და სხვათა) სახელმწიფო კომპენსაციით უზრუნველყოფა; სახელმწიფო პენსიის ოდენობის „სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი პირობებით განსაზღვრული სახელმწიფო პენსიის ინდექსაციის შესაბამისად გაანგარიშება;

სიღარიბის ზღვრის ქვემოთ მყოფი ოჯახებისთვის საარსებო შემწეობის, მიზნობრივი ჯგუფებისთვის „სოციალური პაკეტის“, დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა შემწეობების, დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობის ფულადი ბენეფიტების, ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, აგრეთვე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო დახმარების გაცემა დადგენილი წესისა და პირობების შესაბამისად;

შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისთვის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება;

„მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პენსიონერებისთვის/„სოციალური პაკეტის“ მიმღებთათვის დანამატის დაფინანსება პენსიის/„სოციალური პაკეტის“ 20 პროცენტის ოდენობით; დანამატების დაფინანსება სამედიცინო პერსონალისთვის: ექიმისთვის – პენსიის ორმაგი ოდენობით, ექთნისთვის – პენსიის ერთმაგი ოდენობით; მაღალმთიან დასახლებაში მცხოვრები აბონენტებისთვის (საყოფაცხოვრებო მომხმარებლებისთვის) მაღალმთიან დასახლებაში მოხმარებული ელექტროენერგიის ყოველთვიური საფასურის 50 პროცენტის (არაუმეტეს მოხმარებული 100 კვტ.სთ ელექტროენერგიის საფასურისა) ანაზღაურება;

აღამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის), ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის, სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთა/დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელების ხელშეწყობა; საქართველოს ტერიტორიაზე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ცენტრალური და ადგილობრივი მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ფუნქციების უზრუნველყოფა, აგრეთვე სხვა სახელმწიფოში გაშვების მიზნებისთვის ცენტრალური მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ფუნქციის უზრუნველყოფა; მეურვეობის, მზრუნველობის, მხარდაჭერის, შვილად აყვანისა და მინდობით აღზრდის სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება; შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის, ხანდაზმულთათვის და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთათვის ღირსეული ცხოვრების პირობების შექმნის ხელშეწყობა;

ამ პროგრამის ფარგლებში მოწყვლადი ჯგუფებისთვის გათვალისწინებული ფულადი გასაცემებით მდგრადი განვითარების მიზნებით (SDG) განსაზღვრული 1.3.1 ინდიკატორის შესრულების ხელშეწყობა.

1.1.1 **მოსახლეობის საპენსიო უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 27 02 01)**

საპენსიო ასაკის პირთა (ქალებისა – 60 წლიდან, მამაკაცებისა – 65 წლიდან) პენსიით და პირთა სპეციფიკური კატეგორიების (ძალოვანი სტრუქტურების, პროკურატურის, სამოქალაქო ავიაციის მუშაკების, საქართველოს პარლამენტის ყოფილი წევრების, უმაღლესი რანგის დიპლომატების და სხვათა) სახელმწიფო კომპენსაციით უზრუნველყოფა;

მოქალაქეთათვის საქართველოს კანონმდებლობით გარანტირებული სოციალურ-ეკონომიკური უფლებების რეალიზება;

„სახელმწიფო პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონიდან გამომდინარე პენსიების ინდექსაცია.

1.1.2 **მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარება (პროგრამული კოდი 27 02 02)**

მიზნობრივი სოციალური ჯგუფების მატერიალური მდგომარეობის შესამსუბუქებლად სიღარიბის ზღვრის ქვემოთ მყოფი ოჯახებისთვის საარსებო შემწეობის, მიზნობრივი ჯგუფებისთვის „სოციალური პაკეტის“, დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა შემწეობების, დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობის ფულადი ბენეფიტების, ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, აგრეთვე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო დახმარების გაცემა დადგენილი წესისა და პირობების შესაბამისად;

შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისთვის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურება;

ბავშვებისა და ბავშვიანი ოჯახების სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესების უზრუნველსაყოფად სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში რეგისტრირებული ოჯახებისთვის (რომელთა სარეიტინგო ქულა 120 000-ის ტოლია ან 120 000-ზე ნაკლებია და რომლებშიც 16 წლამდე ასაკის ბავშვები ცხოვრობენ) ყოველთვიური დახმარების გაცემა გაზრდილი ოდენობით;

მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე (შშმ) პირებისა და შშმ ბავშვებისთვის „სოციალური

1.1.3 **სოციალური რეაბილიტაცია და ბავშვზე ზრუნვა (პროგრამული კოდი 27 02 03)**

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა (მათ შორის, ბავშვთა), ხანდაზმულთა და მზრუნველობამოკლებულ, სოციალურად დაუცველ, მიუსაფარ და მიტოვების რისკის წინაშე მყოფ ბავშვთა ფიზიკური და სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება და მათი საზოგადოებაში ინტეგრაცია;

კრიზისულ მდგომარეობაში მყოფი ბავშვიანი ოჯახების დახმარება;

ამ ქვეპროგრამის ფარგლებში დედინსტიტუციონალიზაციის პროცესისა და ინსტიტუციონალიზაციის პრევენციის ხელშეწყობა და არსებული სერვისების მხარდაჭერა და გაძლიერება.

1.1.4 **სოციალური შედეგაღებები მაღალმთიან დასახლებაში (პროგრამული კოდი 27 02 04)**

„მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული შემდეგი შედეგაღებების დაფინანსება: მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პენსიონერებისთვის – დანამატისა პენსიის 20 პროცენტის ოდენობით; „სოციალური პაკეტის“ მიმღებთათვის – დანამატისა „სოციალური პაკეტის“ 20 პროცენტის ოდენობით; დანამატებისა მაღალმთიან დასახლებაში მდებარე, სახელმწიფოს წილობრივი მონაწილეობით დაფუძნებულ და მის მართვაში არსებულ სამედიცინო დაწესებულებაში დასაქმებული სამედიცინო პერსონალისთვის (ექიმისთვის – პენსიის ორმაგი ოდენობით, ექთნისთვის – პენსიის ერთმაგი ოდენობით);

აბონენტის (საყოფაცხოვრებო მომხმარებლის) მიერ მაღალმთიან დასახლებაში მოხმარებული ელექტროენერგიის ყოველთვიური საფასურის 50 პროცენტის (არაუმეტეს მოხმარებული 100 კვტ.სთ ელექტროენერგიის საფასურისა) ანაზღაურება.

1.1.5 **სახელმწიფო ზრუნვის, ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 27 02 05)**

ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის), გენდერული ნიშნით ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის, სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთა დაცვა და მხარდაჭერა;

მსხვერპლთა თავშესაფრით, დროებითი სადღეღამისო საცხოვრებლით და დღის მომსახურებით უზრუნველყოფა, აგრეთვე მათი ფსიქოსოციალური დახმარების/რეაბილიტაციის, სამედიცინო მომსახურების ან/და ოჯახსა და საზოგადოებაში რეინტეგრაციის ხელშეწყობა, იურიდიული მხარდაჭერა;

ხანდაზმულთათვის, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთათვის ოჯახურ გარემოსთან მიახლოებული პირობების შექმნა, სადღეღამისო მომსახურების ფარგლებში მათი მოვლა-პატრონობა, კვება, პირველადი სამედიცინო მომსახურება, სამკურნალო-სარეაბილიტაციო ღონისძიებების განხორციელება/ორგანიზება, პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უზრუნველყოფა;

სახელმწიფოს მიერ სოციალური სისტემის მეშვეობით საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სახელმწიფო ზრუნვისა და ტრეფიკინგის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დახმარების სააგენტოს დაწესებულებებში ჩარიცხულ პირთა გრძელვადიანი საცხოვრებლით, სადღეღამისო მომსახურებით უზრუნველყოფა, აგრეთვე მათი ფსიქოსოციალური რეაბილიტაციისა და სოციალური ფუნქციონირების გაუმჯობესების მხარდაჭერა.

1.2 **მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 27 03)**

მოსახლეობისთვის ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდა; დაავადებათა პრევენციის, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის საფრთხეებისთვის მზადყოფნის და საპასუხო რეაგირების უზრუნველყოფა;

გეგმური და გადაუდებელი ამბულატორიული, გადაუდებელი სტაციონარული და გეგმური ქირურგიული მომსახურება, ქიმიო-, ჰორმონო- და სხივური თერაპია; მშობიარობისა და საკეისრო კვეთის სერვისების დაფინანსება; ბუნებრივად გარკვეული ჯუფების (სოციალურად დაუცველ პირთა, საპენსიო ასაკის პირთა, ვეტერანთა და სხვათა) შესაბამისი მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; მაღალი რისკის ორსულთა, მშობიარეთა და მელოგინეთა სტაციონარული სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა; ინფექციური და პარაზიტული დაავადებების მქონე ავადმყოფთა სტაციონარული სამედიცინო დახმარებით უზრუნველყოფა;

მოსახლეობის ჯანმრთელობის ხელშეწყობა, ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრება და გადამდებ და არაგადამდებ დაავადებათა პრევენცია; დონორული სისხლისგან დამზადებული სისხლის პროდუქტების უსაფრთხოების უზრუნველყოფა; დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის, იმუნოზაციის, დაავადებათა ადრეული გამოვლენისა და სკრინინგის ხელშეწყობა; ისეთი გადამდები დაავადებების, როგორებიცაა აივ ინფექცია, ტუბერკულოზი, მალარია, ვირუსული ჰეპატიტები, სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციების გავრცელების კონტროლი; C ჰეპატიტის ელიმინაციის ხელშეწყობა; ნარკომანიით დაავადებულ პირთა სამკურნალო და სარეაბილიტაციო მომსახურებებით უზრუნველყოფა;

ახალი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელებიდან გამომდინარე, მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვასთან დაკავშირებულ გამოწვევებზე რეაგირების ეფექტიანი მექანიზმების შემუშავება და მართვა;

ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემების მქონე მოსახლეობის ამბულატორიული, სტაციონარული და სათემო

მომსახურებებით, საცხოვრებელი უზრუნველყოფა; დიაბეტით დაავადებული პაციენტების მკურნალობა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; ზავშვთა ონკოპათოლოგიური მომსახურება; თირკმლის ტერმინალური უკმარისობით დაავადებული პაციენტების დიალიზით, თირკმლის ტრანსპლანტაციითა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; ინკურაბელური პაციენტების მკურნალობა და ტკივილის მართვის მიზნით მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; იშვიათი დაავადებების მქონე პაციენტთა მკურნალობა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; სასწრაფო სამედიცინო დახმარების, სამედიცინო ტრანსპორტირებისა და სოფლად ამბულატორიული მომსახურების უზრუნველყოფა; ინდივიდუალური რეფერალური დახმარების უზრუნველყოფა; თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება; საქართველოს მოქალაქეების ორგანოთა ტრანსპლანტაციით უზრუნველყოფა;

დონორების მიერ დაფინანსებული მიმდინარე პროგრამების ეტაპობრივად სახელმწიფოს ვალდებულებებში ასახვა;

„ოკუპირებული ტერიტორიების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული მუნიციპალიტეტებისა და მაღალმთიანი და საზღვრისპირა მუნიციპალიტეტებისთვის დეფიციტურ და პრიორიტეტულ საექიმო სპეციალობებში საექიმო სპეციალობის მაძიებელთა დიპლომისშემდგომი/სარეზიდენტო მზადების დაფინანსება, დიპლომისშემდგომი განათლების რეგულირების მექანიზმების ეფექტიანობის გაზრდა.

1.2.1 მოსახლეობის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 27 03 01)

მოსახლეობისთვის ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით: გეგმური და გადაუდებელი ამბულატორიული, გადაუდებელი სტაციონარული და გეგმური ქირურგიული მომსახურების, ქიმიო-, ჰორმონო- და სხივური თერაპიის, მშობიარობისა და საკეისრო კვეთის სერვისების დაფინანსება; ბენეფიციართა გარკვეული ჯგუფების (სოციალურად დაუცველ პირთა, საპენსიო ასაკის პირთა, ვეტერანთა და სხვათა) ქრონიკული დაავადებების სამკურნალო მედიკამენტებით უზრუნველყოფა; მაღალი რისკის ორსულთა, მშობიარეთა და მელოგინეთა სტაციონარული სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა; ინფექციური და პარაზიტული დაავადებების მქონე ავადმყოფთა სტაციონარული სამედიცინო დახმარებით უზრუნველყოფა.

1.2.2 საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვა (პროგრამული კოდი 27 03 02)

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) მე-3 მიზნის (ჯანსაღი ცხოვრებისა და კეთილდღეობის უზრუნველყოფა ყველა ასაკის ადამიანისთვის) თითქმის ყველა ამოცანის (მოსახლეობის ჯანმრთელობის ხელშეწყობა, ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრება და გადამდებ და არაგადამდებ დაავადებათა პრევენცია; დონორული სისხლისგან დამზადებული სისხლის პროდუქტების უსაფრთხოების უზრუნველყოფა; დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის (SDG, 3.1.1; 3.1.2; 3.2.1; 3.2.2), იმუნიზაციის (SDG, 3.8.1), დაავადებათა ადრეული გამოვლენისა და სკრინინგის ხელშეწყობა; ისეთი გადამდები დაავადებების, როგორებიცაა აივ ინფექცია (SDG, 3.3.1), ტუბერკულოზი (SDG, 3.3.2), მალარია (SDG, 3.3.3), ვირუსული ჰეპატიტები (SDG, 3.3.4), სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციების გავრცელების კონტროლი; C ჰეპატიტის ელიმინაციის ხელშეწყობა (SDG, 3.3.4.1); ნარკომანიით დაავადებულ პირთა სამკურნალო და სარეაბილიტაციო მომსახურებებით უზრუნველყოფა (SDG, 3.5.1.1)) შესრულება;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) მე-3 მიზნის ფარგლებში დაგეგმილი ინდიკატორების შესრულების ხელშეწყობა; გლობალური ჯანმრთელობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გამოწვევის – აივ ინფექციის/შიდსის ახალი შემთხვევების 2030 წლისთვის შემცირების მნიშვნელობა; შესაბამისად, მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) 3.3.1 ინდიკატორთან მისადაგებული ეროვნული ამოცანის მთავარი სამიზნის მიღწევა – 2030 წლისთვის აივ ინფექციის/შიდსის ახალი შემთხვევების ერთი მესამედით (1000 მოსახლეზე 0.125-მდე) შემცირება, რაც 2017 წლიდან 2022 წლის ჩათვლით შესაძლებელია გლობალური ფონდის ვალდებულებების სახელმწიფოს მიერ ჩანაცვლების პროცესის ჰარმონიული მიმდინარეობით.

1.2.2.1 დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და სკრინინგი (პროგრამული კოდი 27 03 02 01)

დაავადებათა ადრეული გამოვლენის გაუმჯობესება და ამის საშუალებით შორსწასული ფორმების გავრცელების შეზღუდვა;

ბუმუს, საშვილოსნოს ყელის, კოლორექტული კიბოს სკრინინგი და პროსტატის კიბოს მართვა (ბუმუს კიბოს სკრინინგი – 40-დან 70 წლის ჩათვლით ასაკის ქალებში, საშვილოსნოს ყელის კიბოს სკრინინგი – 25-დან 60 წლის ჩათვლით ასაკის ქალებში, მსხვილი ნაწლავის კიბოს სკრინინგი – 50-დან 70 წლის ჩათვლით ორივე სქესის პირებში, 50-დან 70 წლის ჩათვლით ასაკის მამაკაცების სპეციფიკურ ანტიგენზე გამოკვლევა პროსტატის კიბოს ადრეული დიაგნოსტიკის მიზნით);

საშვილოსნოს ყელის ორგანიზებული სკრინინგი (გურჯაანის მუნიციპალიტეტში);

1 წლიდან 6 წლამდე ასაკის ბავშვთა მსუბუქი და საშუალო ხარისხის მენტალური განვითარების დარღვევების პრევენცია, ადრეული დიაგნოსტიკა და გონებრივი ჩამორჩენილობის პროფილაქტიკა;

ეპილეფსიის დიაგნოსტიკა და ზედამხედველობა;

დღენაკულთა რეტინოპათიის სკრინინგის პილოტირება, დღენაკულთა სიბრმავის პროფილაქტიკა;

საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სფეროში საინფორმაციო ელექტრონული რეგისტრების დანერგვა და ადმინისტრირება;

ბავშვთა სისხლში ტყვიის ბიომონიტორინგის ღონისძიებების განხორციელება.

1.2.2.2

იმუნიზაცია (პროგრამული კოდი 27 03 02 02)

მოსახლეობის დაცვის და შესაბამისი მარაგების შექმნის მიზნით ვაქცინების (მათ შორის, აივ ინფექციით/შიდსით და C ჰეპატიტით დაავადებული პირების B ჰეპატიტის საწინააღმდეგო ვაქცინაციისთვის, აგრეთვე სამედიცინო პერსონალის, სამედიცინო ჩვენების მქონე საქართველოს მოქალაქეების და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს ორგანიზებული კონტინგენტის ვაქცინაციისთვის, ქრონიკული დაავადების (ჰიპერტენზია; გულის იშემიური დაავადება; დიაბეტი; ფქოდი; ასთმა ან სუნთქვის უკმარისობის სხვა ფორმა) მქონე 65 წლის და 65 წელზე მეტი ასაკის პირებისა და თავშესაფრების ბენეფიციარების პნევმოკოკური ინფექციის საწინააღმდეგო ვაქცინაციისთვის) და ასაცრელი მასალების (შპრიცებისა და უსაფრთხო ყუთების) შესყიდვა;

სპეციფიკური (ბოტულიზმის, დიფტერიის, ტეტანუსის, გველის შხამის საწინააღმდეგო) შრატების და ყვითელი ცხელების საწინააღმდეგო ვაქცინების სტრატეგიული მარაგის შესყიდვა;

ანტირაბიული სამკურნალო საშუალებებით უზრუნველყოფა;

გრიპის საწინააღმდეგო ვაქცინის შესყიდვა;

ვაქცინების, ანტირაბიული სამკურნალო საშუალებების, სპეციფიკური შრატებისა და ასაცრელი მასალების (შპრიცებისა და უსაფრთხო ყუთების) მიღება, შენახვა და გაცემა-განაწილება „ცივი ჯაჭვის“ პრინციპების დაცვით, ცენტრალური დონიდან რეგიონების/მუნიციპალიტეტების ადმინისტრაციულ ერთეულებამდე;

წითელას მასობრივი გავრცელების პრევენციისა და გლობალური ელიმინაციის სტრატეგიით განსაზღვრული ღონისძიებების ფარგლებში, მოსახლეობის არაიმუნურ ან არასრულად იმუნიზებულ ფენებში ეპიდემიების მიუხედავად იმუნოპროფილაქტიკის წარმოება;

გრიპის საწინააღმდეგო სეზონური ვაქცინაციისადმი დაქვემდებარებული პირების აცრა;

„ცივი ჯაჭვის“ მოწყობილობების/ინვენტარის შესყიდვა და მონტაჟი.

1.2.2.3

ეპიდზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 03)

რეგიონებსა და მუნიციპალიტეტებში არსებული საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის შესაბამისი სამსახურების მიერ ეპიდზედამხედველობის განხორციელება და სამედიცინო სტატისტიკური სისტემის ფუნქციონირება;

მუნიციპალური საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის ცენტრების სამოქმედო არეალში ეპიდზედამხედველობის ღონისძიებების განხორციელება;

მაღარიისა და სხვა ტრანსმისიური პარაზიტული დაავადებების (დენგე, ზიკა, ჩიკუნგუნია, ყირიმ-კონგო, ლეიშმანიოზი და სხვა) პრევენცია და კონტროლი;

ნოზოკომიური ინფექციების ეპიდზედამხედველობა და კონტროლი;

ვირუსული დიარეების კვლევა ქვეყანაში შერჩეულ საყრდენ ბაზაში (ინფექციური პროფილის სამედიცინო დაწესებულება, რომელიც მომსახურებას უწევს 0-დან 14 წლის ჩათვლით ასაკის ბავშვებს), ჰოსპიტალიზებულ 0-დან 14 წლის ჩათვლით ასაკის ბავშვთა ფეკალური სინჯების ლაბორატორიული კვლევა როტავირუსულ, ადენოვირუსულ და ნოროვირუსულ ინფექციებზე;

B და C ჰეპატიტებზე ეპიდზედამხედველობა;

გრიპზე, გრიპისმაგვარ დაავადებებსა და მიმე, მწვავე რესპირაციულ დაავადებებზე ეპიდზედამხედველობის ქსელის მდგრადობის შენარჩუნება და სეზონურ/ვანდემიურ გრიპზე (მათ შორის, კორონავირუსზე) რეაგირება.

1.2.2.4

უსაფრთხო სისხლი (პროგრამული კოდი 27 03 02 04)

დონორული სისხლის კვლევა B და C ჰეპატიტებზე, აივ ინფექციაზე/შიდსზე (EIA/Elisa მეთოდით) და სიფილისზე (TPHA ან EIA მეთოდით);

დონორული სისხლის კვლევა აივ ინფექციაზე/შიდსზე, B და C ჰეპატიტებზე (ნუკლეინის მჟავას ტესტირების (NAT) მეთოდოლოგიით);

ხარისხის გარე კონტროლისა და მონიტორინგის უზრუნველყოფა (მათ შორის, სისხლის დონორთა ერთიანი ელექტრონული ბაზის ადმინისტრირება ამ პროგრამაში მონაწილე სისხლის ბანკებში და ყველა სხვა სისხლის ბანკში, რომლებსაც აქვთ შესაბამისი საქმიანობის ლიცენზია, არ არიან პროგრამით განსაზღვრული მომსახურების მიწოდებლები, მაგრამ თანხმობას განაცხადებენ ამ კომპონენტში მონაწილეობაზე და დარეგისტრირდებიან პროგრამის განმახორციელებელთან) დადგენილი წესის შესაბამისად;

სისხლის უნაგრო, რეგულარული დონორობის მხარდაჭერისა და მოზიდვის ეროვნული კამპანიის განხორციელება, მათ შორის, „სისხლის დონორის მსოფლიო დღესთან“ დაკავშირებული ღონისძიებების მხარდაჭერა;

1.2.2.5 **საზოგადოებრივი ჯანდაცვის, გარემოსა და პროფესიულ დაავადებათა ჯანმრთელობის სფეროში არსებული ვალდებულებების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 05)**

საზოგადოებრივი ჯანდაცვისა და გარემოს ჯანმრთელობის სფეროში აღებული ვალდებულებების შესრულების ხელშეწყობა;

სხვადასხვა ტიპის საწარმოში დასაქმებულ პირთა პროფესიულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული სხვადასხვა ღონისძიების განხორციელება, კერძოდ: დასაქმებულთა პროფესიული ჯანმრთელობის კვლევა მიზნობრივი ჯგუფების მიხედვით და გამოვლენილ პროფესიულ დაავადებათა დიაგნოზების მონაცემთა ბაზაში აგრეგირება; სამუშაო ადგილებზე არსებული პროფესიული რისკების ინვენტარიზაცია და შეფასება; კონკრეტული საწარმოსთვის პროფესიული რისკფაქტორების პირველადი პრევენციის ღონისძიებათა კომპლექსისა და მათზე ფაქტორების ექსპოზიციის დონის შემცირების რეკომენდაციების შემუშავება; დასაქმებულთა ჯანმრთელობის მონიტორინგის ოპტიმალური სქემისა და სამედიცინო შემოწმების პერიოდულობის განსაზღვრა მიზნობრივი ჯგუფების მიხედვით; საწარმოს ადმინისტრაციისა და დასაქმებულთა სწავლება პროფესიული დაავადებების პრევენციის, პროფესიული რისკების შეფასებისა და კონტროლის მექანიზმების საკითხებზე; ქვეყნის მასშტაბით კონკრეტულ საწარმოებში არსებული პროფესიული რისკების ეპიდემიოლოგიური რუკისა და შესაბამისი მონაცემთა ბაზის შექმნა/განახლება.

1.2.2.6 **ტუბერკულოზის მართვა (პროგრამული კოდი 27 03 02 06)**

ტუბერკულოზის ყველა სავარაუდო შემთხვევის გამოკვლევა, დაავადებულთა ამბულატორიული მომსახურება (ანტიტუბერკულოზური პრეპარატებით უზრუნველყოფა და მკურნალობა უშუალო მეთვალყურეობით);

ლაბორატორიული მართვა;

ფთიხიატრიული სტაციონარული დახმარების ფარგლებში დიაგნოსტიკური, თერაპიული და ქირურგიული მომსახურება;

ტუბერკულოზის სენსიტიური და რეზისტენტული ფორმების მკურნალობა (მათ შორის, მულტირეზისტენტული ტუბერკულოზის ახალი მედიკამენტებით მკურნალობა და მკურნალობის მონიტორინგი);

ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მედიკამენტებით უზრუნველყოფა, მათ შორის, პირველი რიგის და მეორე რიგის ანტიტუბერკულოზური მედიკამენტების შესყიდვა; მომსახურების სრულად ანაზღაურება;

ტუბერკულოზით გამოწვეული ავადობის, სიკვდილიანობის და ინფექციის გავრცელების შემცირება.

1.2.2.7 **აივ ინფექციის/შიდსის მართვა (პროგრამული კოდი 27 03 02 07)**

აივ ინფექციის/შიდსის გავრცელების შეფერხება და აივ ინფექციით/შიდსით დაავადებულთათვის მკურნალობის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა (ეს პროგრამა არ ითვალისწინებს მოსარგებლის მხრიდან თანაგადახდას);

აივ ინფექციაზე/შიდსზე ნებაყოფლობითი კონსულტაცია და ტესტირება;

აივ ინფექციით/შიდსით დაავადებულთა ამბულატორიული და სტაციონარული მკურნალობა;

აივ ინფექციის/შიდსის სამკურნალო პირველი რიგის და მეორე რიგის მედიკამენტების შესყიდვა;

ამ პროგრამის სერვისების უნივერსალური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

აივ ინფექციის/შიდსის მართვის ღონისძიების ფარგლებში ზემოაღნიშნული მიზნების განხორციელების შედეგად შესრულდება მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) მე-3 მიზნის 3.3.1 ინდიკატორი. 2030 წლისთვის აივ ინფექციით/შიდსით ინფიცირების შემთხვევები 1000 მოსახლეზე 0.125-მდე შემცირდება. მდგრადი განვითარების მიზნების 3.3.1 ინდიკატორის შესრულების მიზნით მომზადდა საქართველოს აივ/შიდსის ეროვნული სტრატეგიული გეგმა (2019–2022). ამასთანავე, აივ ინფექციის/შიდსის მართვის სახელმწიფო პროგრამების დაფინანსება და მომსახურების მოცულობა ყოველწლიურად იზრდება. სახელმწიფო ეტაპობრივად ანაცვლებს გლობალური ფონდის ღონისძიებებს.

1.2.2.8 **დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 08)**

ორსულთა ეფექტიანი პატრონაჟისა და მაღალკვალიფიციური სამედიცინო დახმარების გეოგრაფიული და ფინანსური ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით;

ანტენატალური მეთვალყურეობა;

გენეტიკური პათოლოგიების ადრეული გამოვლენა; ორსულებში B და C ჰეპატიტების, აივ ინფექციის/შიდსის და ათაშანგის სკრინინგი; ორსულთა მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

ახალშობილთა და ბავშვთა სკრინინგი ჰიპოთირეოზზე, ფენილკეტონურიაზე, ჰიპერფენილლანინემიასა და მუკოვისციდოზზე;

ახალშობილთა სმენის სკრინინგული გამოკვლევა.

1.2.2.9 **ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 09)**

ნარკომანიით დაავადებულ პირთა მკურნალობა (სტაციონარული დეტოქსიკაცია) და პირველადი რეაბილიტაცია, მათი ჩამანაცვლებელი ნარკოტიკით უზრუნველყოფა და სამედიცინო მეთვალყურეობა;

ალკოჰოლის მიღებით გამოწვეული ფსიქიკური აშლილობის მქონე პაციენტების სტაციონარული მომსახურება.

1.2.2.10 **ჯანმრთელობის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 27 03 02 10)**

ჯანმრთელობის შესახებ მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების მიზნით თამბაქოს მოხმარების კონტროლის გაძლიერება;

ჯანსაღი კვების და ალკოჰოლის ჭარბი მოხმარების შესახებ ცნობიერების ამაღლება;

ფიზიკური აქტივობის ხელშეწყობა;

C ჰეპატიტის პრევენცია და მოსახლეობის განათლების ხელშეწყობა;

ფსიქიკური ჯანმრთელობის ხელშეწყობა;

ნივთიერებადამოკიდებულების და აზარტულ თამაშებზე დამოკიდებულების პრევენცია;

გარემოს და ჯანმრთელობის საკითხები;

ჯანმრთელობის ხელშეწყობის ღონისძიებათა პოპულარიზაცია და გაძლიერება (მათ შორის, ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა თემაზე მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებთან ურთიერთობა, სატელეკომუნიკაციო ან/და საეთერო (მათ შორის, სამედიცინო პროფილის) დროის შესყიდვა).

1.2.2.11 **C ჰეპატიტის მართვა (პროგრამული კოდი 27 03 02 11)**

სკრინინგული კვლევა;

C ჰეპატიტით დაავადებულ პირთა დიაგნოსტიკა, მათ შორის, მკურნალობაში ჩართვამდე აუცილებელი კვლევებისა და მკურნალობის პროცესის მონიტორინგისთვის აუცილებელი კვლევების ჩატარების უზრუნველყოფა;

C ჰეპატიტის სამკურნალო ფარმაცევტული პროდუქტით უზრუნველყოფა;

მედიკამენტების ლოჯისტიკა.

1.2.3 **მოსახლეობისათვის სამედიცინო მომსახურების მიწოდება პრიორიტეტულ სფეროებში (პროგრამული კოდი 27 03 03)**

ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემების მქონე მოსახლეობის სპეციალიზებული დახმარებით უზრუნველყოფა;

დიაბეტით დაავადებული პაციენტების მკურნალობა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

ბავშვთა ონკოჰემატოლოგიური მომსახურება;

თირკმლის ქრონიკული უკმარისობით დაავადებული პაციენტების დიალიზით, თირკმლის ტრანსპლანტაციითა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

ინკურაბელური პაციენტების მკურნალობა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

იშვიათი დაავადებების მქონე პაციენტთა მკურნალობა და მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

სასწრაფო სამედიცინო დახმარების, სამედიცინო ტრანსპორტირებისა და სოფლად ამბულატორიული მომსახურების უზრუნველყოფა;

რეფერალური დახმარების უზრუნველყოფა;

ორგანოთა ტრანსპლანტაციის უზრუნველყოფა;

თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება.

1.2.3.1 **ფსიქიკური ჯანმრთელობა (პროგრამული კოდი 27 03 03 01)**

მოსახლეობისთვის ფსიქიატრიული მომსახურების გეოგრაფიული და ფინანსური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

ბავშვთა და მოზრდილთა ამბულატორიული და სტაციონარული მომსახურება;

ფსიქოსოციალური რეაბილიტაცია;

ფსიქიატრიული კრიზისული ინტერვენცია;

თემზე დაფუძნებული მობილური გუნდის მომსახურება;

ფსიქიკური დარღვევების მქონე პირთა თავშესაფრით უზრუნველყოფა.

1.2.3.2 **დიაბეტის მართვა (პროგრამული კოდი 27 03 03 02)**

შაქრიანი დიაბეტით დაავადებულ ბავშვთა მომსახურება;

სპეციალიზებული ამბულატორიული დახმარების გაწევა;

შაქრიანი დიაბეტითა და უშაქრო დიაბეტით დაავადებული მოსახლეობის სპეციფიკური მედიკამენტებით უზრუნველყოფა;

შაქრიანი დიაბეტითა და უშაქრო დიაბეტით დაავადებული პაციენტების შესაძლო გართულებების პრევენცია.

1.2.3.3 **ბავშვთა ონკოჰემატოლოგიური მომსახურება (პროგრამული კოდი 27 03 03 03)**

18 წლამდე ასაკის ონკოჰემატოლოგიური პაციენტების ფინანსური ხელმისაწვდომობის გასაზრდელად ონკოჰემატოლოგიური დაავადებების მქონე 18 წლამდე ასაკის ბავშვთა ამბულატორიული და სტაციონარული მკურნალობა.

1.2.3.4 **დიალიზი და თირკმლის ტრანსპლანტაცია (პროგრამული კოდი 27 03 03 04)**

პაციენტთა ჰემოდიალიზით და პერიტონეული დიალიზით უზრუნველყოფა;

ჰემოდიალიზისა და პერიტონეული დიალიზისთვის საჭირო სადიალიზე საშუალებების, მასალისა და მედიკამენტების შესყიდვა და მიწოდება;

თირკმლის ტრანსპლანტაცია;

ორგანოგადანერგილთა იმუნოსუპრესიული მედიკამენტებით უზრუნველყოფა.

1.2.3.5 **ინკურაბელურ პაციენტთა პალიატიური მზრუნველობა (პროგრამული კოდი 27 03 03 05)**

ინკურაბელურ პაციენტთა ამბულატორიული პალიატიური მზრუნველობა;

ინკურაბელურ პაციენტთა სტაციონარული პალიატიური მზრუნველობა;

ინკურაბელურ პაციენტთა მედიკამენტებით უზრუნველყოფა.

1.2.3.6 **იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ პაციენტთა მკურნალობა (პროგრამული კოდი 27 03 03 06)**

იშვიათი დაავადებების მქონე 18 წლამდე ასაკის ბავშვთა ამბულატორიული მომსახურება;

იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ 18 წლამდე ასაკის ბავშვთა სტაციონარული მომსახურება;

ჰემოფილითა და სისხლის შედედების სხვა მემკვიდრეობითი პათოლოგიებით დაავადებულ ბავშვთა და მოზრდილთა ამბულატორიული და სტაციონარული მომსახურება;

იშვიათი დაავადებების (ჰემოფილია, ფენილკეტონურია, მუკოვისციდოზი, მემკვიდრეობითი ჰიპოგამაგლობულინემია (ბრუტონის დაავადება), ზრდის ჰორმონის დეფიციტი, ტერნერის სინდრომი, იუვენილური ართრიტი, დიდი თალასემია და თანდაყოლილი დიზერიტოროპოეტური ანემია (II ტიპი), ფილტვების იდიოპათიკური ფიბროზი, სპინალური კუნთოვანი ატროფია, საერთო ვარიაბელური იმუნოდეფიციტი) მქონე პაციენტების სპეციფიკური მედიკამენტებით უზრუნველყოფა.

1.2.3.7 პირველადი და გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 27 03 03 07)

სასწრაფო სამედიცინო დახმარების და სამედიცინო ტრანსპორტირების უზრუნველყოფა;

სოფლად პირველადი ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურება (მათ შორის, ამბულატორიული მომსახურებისთვის აუცილებელი მედიკამენტების და სამედიცინო დანიშნულების საგნების, ექიმის ჩანთის და სამედიცინო დოკუმენტაციის ბეჭდვის მომსახურების შესყიდვა);

შიდა ქართლის სოფლების ამბულატორიული ქსელის ხელშეწყობა და განვითარება;

სპეციალურ დაფინანსებაზე მყოფი დაწესებულებების მიერ შესაბამისი ამბულატორიული და სტაციონარული მომსახურების მიწოდება;

სპეციალურ დაფინანსებაზე მყოფი ზოგიერთი სამედიცინო დაწესებულების დამატებითი ფინანსური უზრუნველყოფა;

სოფლის მოსახლეობისთვის პირველადი ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების გეოგრაფიული და ფინანსური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

სასწრაფო სამედიცინო დახმარების უზრუნველყოფა.

1.2.3.8 რეფერალური მომსახურება (პროგრამული კოდი 27 03 03 08)

სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, საგანგებო სიტუაციების, კონფლიქტების რეგიონებში დაზარალებულ მოქალაქეთათვის და საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული სხვა შემთხვევების დროს მოსახლეობისთვის სამედიცინო დახმარების გაწევა;

მოსახლეობის ფინანსური და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდით მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესება;

ფილტვის ქრონიკული დაავადებების მქონე პირთა რეაბილიტაციის უზრუნველყოფა.

1.2.3.9 თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება (პროგრამული კოდი 27 03 03 09)

თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა ამბულატორიული შემოწმება და მათთვის დამატებითი გამოკვლევების ჩატარება.

1.2.3.10 ახალი კორონავირუსული დაავადების – COVID-19-ის მართვა (პროგრამული კოდი 27 03 03 10)

ახალი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელებიდან გამომდინარე, მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვასთან დაკავშირებულ გამოწვევებზე რეაგირების ეფექტიანი მექანიზმების შემუშავება და მართვა;

ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის მდგრადობის უზრუნველყოფა.

1.2.3.11 ორგანოთა ტრანსპლანტაცია (პროგრამული კოდი 27 03 03 11)

ონკოჰემატოლოგიური დიაგნოზის მქონე პირებისთვის ძვლის ტვინის ტრანსპლანტაციის, აგრეთვე ღვიძლის დაავადებების მქონე პირებისთვის ღვიძლის ტრანსპლანტაციის დაფინანსება (გარდა ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში რეგისტრირებული პირებისა).

1.2.4 დიპლომისშემდგომი სამედიცინო განათლება (პროგრამული კოდი 27 03 04)

„ოკუპირებული ტერიტორიების შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ტერიტორიებისა და მაღალმთიანი და საზღვრისპირა მუნიციპალიტეტების მოსახლეობისთვის სამედიცინო მომსახურების მიწოდების უწყვეტობისა და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება ამ მუნიციპალიტეტებისთვის დეფიციტურ და პრიორიტეტულ საექიმო სპეციალობებში პირთა მომზადებით;

დიპლომისშემდგომი განათლების (პროფესიული მზადების)/სარეზიდენტო პროგრამების ფინანსური ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება;

პროფესიული რეგულირების მექანიზმების ეფექტიანობის გაზრდა.

1.3

ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 27 01)

მოსახლეობის შრომისა და დასაქმების, ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალური დაცვის სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება, შესაბამისი საქმიანობის კოორდინაცია;

დევნილთა და სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებულ და გადაადგილებულ პირთა (ეკომიგრანტთა) სოციალური დაცვისა და განსახლების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მისი განხორციელების კოორდინაცია;

ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის მარეგულირებელი აქტების მომზადება და ზედამხედველობა;

სამედიცინო საქმიანობის ხარისხის კონტროლი და მისი უსაფრთხოების უზრუნველყოფა;

სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის კონტროლი;

სამკურნალო საშუალებების ხარისხსა და მიმოქცევაზე და ფარმაცევტულ საქმიანობაზე ზედამხედველობა;

სოციალური დახმარებების, პენსიებისა და სხვა ფულადი და არაფულადი სახელმწიფო ბენეფიტების მიმღებთა გამოვლენა, დადგენა და აღრიცხვა, მათთვის დახმარების დანიშვნა და მისი გაცემის ორგანიზება;

ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამების განხორციელების გასაუმჯობესებლად სერვისების განვითარება/სრულყოფა;

საზოგადოების საჭიროებებზე ორიენტირებული ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების შეუფერხებელი მიწოდება;

ადამიანთა ვაჭრობის (ტრეფიკინგის), ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის, სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთა/დაზარალებულთა დაცვა და დახმარება/მხარდაჭერა;

მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა, ხანდაზმულთა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა/ბავშვთა მოვლა-პატრონობა გრძელვადიან პერიოდში;

საქართველოს ტერიტორიულ ერთეულებში საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების მართვა;

ქვეყანაში შრომის უსაფრთხოების დაცვის მექანიზმების მართვა, შრომითი ურთიერთობების გაუმჯობესება; შრომის უსაფრთხოებისა და ჯანმრთელობის დაცვის თაობაზე შესაბამისი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების შემუშავება;

ქვეყანაში შრომის ბაზრის პოლიტიკისა და დასაქმების ხელშეწყობის, სამუშაოს მაძიებელთა პროფესიული მომზადების, გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების მექანიზმების მართვა;

საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეების დროებით ლეგალურად დასაქმების ხელშეწყობა;

შრომის კანონმდებლობის, შრომის უსაფრთხოების ნორმების დარღვევის, იძულებითი შრომისა და შრომითი ექსპლუატაციის (ტრეფიკინგის) გამოსავლენად განსაზღვრული ღონისძიებების ეფექტიანი განხორციელების ზედამხედველობა და მართვა;

საქართველოს ორგანული კანონის „საქართველოს შრომის კოდექსი“ შესაბამისად, შრომითი უფლებების დარღვევის, მათ შორის, დისკრიმინაციის, გენდერული უთანასწორობის, იძულებითი შრომისა და შრომითი ექსპლუატაციის, სექსუალური შევიწროების, აკრძალვა/პრევენცია;

იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა, ეკომიგრანტთა და მიგრანტთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება;

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემის ფუნქციონირებისთვის საჭირო საინფორმაციო სისტემების, ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურის მართვა, ინტეგრირებული სერვერული და ქსელური ინფრასტრუქტურის შექმნა, მისი საიმედო და ეფექტიანი მუშაობისა და განვითარების უზრუნველყოფა.

1.3.1

ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 27 01 01)

მოსახლეობის შრომისა და დასაქმების, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება, შესაბამისი საქმიანობის კოორდინაცია; დევნილთა და ეკომიგრანტთა სოციალური დაცვისა და განსახლების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის, აგრეთვე საქართველოში ემიგრაციიდან დაბრუნებულ საქართველოს მოქალაქეთა რეინტეგრაციისა და საერთაშორისო დაცვის მქონე პირთა, საქართველოში კანონიერი საფუძვლით მყოფ უცხოელთა და საქართველოში სტატუსის მქონე მოქალაქეობის არმქონე პირთა ადგილობრივი ინტეგრაციის ხელშეწყობის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მისი განხორციელების კოორდინაცია;

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებების მართვა და ადმინისტრირება.

1.3.2 სამედიცინო საქმიანობის რეგულირების პროგრამა (პროგრამული კოდი 27 01 02)

სამედიცინო საქმიანობის ხარისხის კონტროლი და მისი უსაფრთხოების უზრუნველყოფა;

სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზის კონტროლი;

სამკურნალო საშუალებების ხარისხსა და მიმოქცევაზე და ფარმაცევტულ საქმიანობაზე ზედამხედველობა.

1.3.3 დაავადებათა კონტროლისა და ეპიდემიოლოგიური უსაფრთხოების პროგრამის მართვა (პროგრამული კოდი 27 01 03)

საზოგადოების საჭიროებებზე ორიენტირებული ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების შეუფერხებელი მიწოდება.

1.3.4 სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 27 01 04)

მოსახლეობის სოციალური დაცვის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება და მისი ხელშეწყობა;

მოსახლეობის სოციალურად ყველაზე დაუცველი ფენის მხარდაჭერა, მოქალაქეთათვის გაწეული მომსახურების დახვეწა და მისი ხარისხის ამაღლება, უფრო მოქნილი, მარტივი, სწრაფი და მოსახლეობისთვის ადვილად ხელმისაწვდომი მექანიზმების დანერგვა.

1.3.5 სახელმწიფო ზრუნვის, ადამიანთა ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების მართვა (პროგრამული კოდი 27 01 05)

ადამიანთა ვაჭრობის (ტრეფიკინგის), ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის, სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვისა და დახმარების/მხარდაჭერის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელების ხელშეწყობა;

საქართველოს ტერიტორიაზე კანონმდებლობით გათვალისწინებული ცენტრალური და ადგილობრივი მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ფუნქციების უზრუნველყოფა, აგრეთვე სხვა სახელმწიფოში გავილებების მიზნებისთვის ცენტრალური მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს ფუნქციის უზრუნველყოფა;

მეურვეობის, მზრუნველობის, მხარდაჭერის, შვილად აყვანისა და მინდობით აღზრდის სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება;

ადამიანთა ვაჭრობის (ტრეფიკინგის), ქალთა მიმართ ძალადობის ან/და ოჯახში ძალადობის, სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთა, დაზარალებულთა დაცვა, დახმარება/მხარდაჭერა და მათი რეაბილიტაციის ხელშეწყობა;

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის, ხანდაზმულთათვის და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთათვის ღირსეული ცხოვრების პირობების შექმნის ხელშეწყობა.

1.3.6 საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების მართვა (პროგრამული კოდი 27 01 06)

საქართველოს ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულების მოსახლეობისთვის ყოველდღიურ რეჟიმში, აგრეთვე სხვადასხვა სახის კატასტროფის, მათ შორის, ეპიდემიის, პანდემიის, საომარი მდგომარეობის, დროს შექმნილი საგანგებო სიტუაციისას სწრაფი და ხარისხიანი გადაუდებელი/სასწრაფო სამედიცინო დახმარებისა და რეფერალური დახმარების გაწევისა და მოსახლეობისთვის პირველადი ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების მიწოდების უზრუნველყოფა/კოორდინაცია;

პროფესიული მომზადების, გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით სასწავლო ან/და სატრენინგო მომსახურების მიწოდების ადმინისტრირება;

საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების მართვა.

1.3.7 დევნილთა, ეკომიგრანტთა და საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 27 01 07)

იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა და სტიქიური მოვლენების შედეგად დაზარალებულ და გადაადგილებულ პირთა (ეკომიგრანტთა) მიმართ სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება და მათი სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესების ხელშეწყობა, მათ შორის, საარსებო წყაროების შექმნით; საქართველოში ემიგრაციიდან დაბრუნებულ საქართველოს მოქალაქეთა რეინტეგრაციისა და საერთაშორისო დაცვის მქონე პირთა, საქართველოში კანონიერი საფუძვლით მყოფ უცხოელთა და საქართველოში სტატუსის მქონე მოქალაქეობის არმქონე პირთა ადგილობრივი ინტეგრაციის ხელშეწყობა.

1.3.8	<p>დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა მართვა (პროგრამული კოდი 27 01 08)</p>
	<p>ქვეყანაში შრომისა და დასაქმების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელების ხელშეწყობა;</p> <p>ქვეყანაში შრომის ბაზრის აქტიური პოლიტიკისა და დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა მექანიზმების მართვა;</p> <p>საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეების დროებით ლეგალურად დასაქმების ხელშეწყობა; ცირკულარული შრომითი მიგრაციის ფარგლებში დაბრუნებული შრომითი მიგრანტების ადგილობრივ შრომის ბაზარზე დასაქმების ხელშეწყობა;</p> <p>დამსაქმებლებისა და სამუშაო ძალის შესახებ სტატისტიკური ინფორმაციის დამუშავება და ანალიზი.</p>
1.3.9	<p>ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 27 01 09)</p>
	<p>მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება და მისი ხელშეწყობა;</p> <p>ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამების განხორციელების გასაუმჯობესებლად სერვისების განვითარება/სრულყოფა.</p>
1.3.10	<p>ინფორმაციული ტექნოლოგიების სისტემების განვითარება და მართვა (პროგრამული კოდი 27 01 10)</p>
	<p>საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემის ფუნქციონირებისთვის საჭირო საინფორმაციო სისტემების, ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურის მართვა, ინტეგრირებული სერვერული და ქსელური ინფრასტრუქტურის შექმნა, მისი საიმედო და ეფექტიანი მუშაობისა და განვითარების უზრუნველყოფა.</p>
1.4	<p>სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა (პროგრამული კოდი 27 04)</p>
	<p>სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჯანმრთელობის დაცვის ინფრასტრუქტურის, შენობა-ნაგებობებისა და აღჭურვილობის განახლება, სამედიცინო დაწესებულებებში დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის მინიმალური სტანდარტის უზრუნველყოფა;</p> <p>სამედიცინო დაწესებულებათა მშენებლობა, რეაბილიტაცია, აღჭურვა და მათი ფუნქციონირების ხელშეწყობა.</p>
1.5	<p>შრომისა და დასაქმების სისტემის რეფორმების პროგრამა (პროგრამული კოდი 27 05)</p>
	<p>ქვეყანაში შრომის ბაზრის აქტიური პოლიტიკისა და დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა განვითარებით/განხორციელებით სამუშაოს მაძიებელთა კონკურენტუნარიანობის გაზრდა და ამ გზით მათი დასაქმების ხელშეწყობა;</p> <p>სამუშაოს მაძიებელთა რეგისტრაცია, მათთვის კონსულტაციის გაწევა, მომსახურებების განვითარება, შეზღუდული შესაძლებლობისა და სპეციალური საჭიროების მქონე პირთა, მათ შორის, ქალთა, დასაქმების ხელშეწყობა;</p> <p>სამუშაოს მაძიებელთა შრომის ბაზარზე მოთხოვნად პროფესიებში პროფესიული მომზადება, პროფესიული გადამზადება ან/და სამუშაო ადგილებზე შემდგომი სტაჟირებითა და საკვანძო კომპეტენციების განვითარებით მათი კონკურენტუნარიანობის გაზრდა და ამ გზით სამუშაოს მაძიებელთა დასაქმების ხელშეწყობა, მათ შორის, ამ პროცესში ქალთა მონაწილეობის უპირატესობის გათვალისწინებით;</p> <p>საქართველოში შრომის ბაზარზე, შრომის კანონმდებლობისა და შრომის უსაფრთხოების დაცვის კუთხით არსებული მდგომარეობის შესწავლა; საქართველოში მოქმედი ობიექტების ინსპექტირება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – შრომის ინსპექციის სამსახურის კანონით განსაზღვრული მანდატის ფარგლებში;</p> <p>შრომის კანონმდებლობის, შრომის უსაფრთხოების ნორმების დარღვევის, იძულებითი შრომისა და შრომითი ექსპლუატაციის (ტრეფიკინგის) გამოსავლენად განსაზღვრული ღონისძიებების ეფექტიანი განხორციელების ზედამხედველობისა და მართვის ფუნქციების შესრულება;</p> <p>საქართველოში შრომის პირობების გასაუმჯობესებლად/დასახვეწად შრომის კანონმდებლობისა და შრომის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების შემუშავება და ეფექტიანი აღსრულება და ამის საფუძველზე დამსაქმებელსა და დასაქმებულს შორის ჯანსაღი/სამართლიანი შრომითი ურთიერთობების ხელშეწყობა;</p> <p>სოციალურად დაუცველ, შრომისუნარიან პირთა მიმართ შრომის ბაზრის აქტიური პოლიტიკის განხორციელება, მათი საზოგადოებრივ სამუშაოებზე დასაქმების ხელშეწყობა და სოციალური დაცვის/დახმარების უზრუნველყოფა.</p>
1.6	<p>საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემისა და საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის მოსამსახურეთა ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 30 05)</p>

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს და საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის თანამშრომელთა ჯანმრთელობის მდგომარეობისა და ფიზიკური განვითარების შენარჩუნება და განმტკიცება, ავადობისა და შრომისუნარობის შემთხვევების შემცირება;

სამედიცინო ქვედანაყოფების მაღალი საბრძოლო და სამობილიზაციო მზადყოფნის უზრუნველყოფა;

საჭიროების შემთხვევაში, დაჭრილთათვის სამედიცინო დახმარების გაწევისა და მათი ევაკუაციის ორგანიზება;

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემაში სანიტარიულ-ჰიგიენურ და ეპიდსაწინააღმდეგო ღონისძიებათა კონტროლი;

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომელთა და მათი ოჯახის წევრთა სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა.

1.7 ა(ა)იპ – საქართველოს სოლიდარობის ფონდი (პროგრამული კოდი 39 00)

საქართველოში მცხოვრები სოციალურად დაუცველი ან კატასტროფული სოციალური დანახარჯების რისკის წინაშე მდგარი პირებისთვის ალტერნატიული (არასაბიუჯეტო) რესურსების მოძიებისა და პრიორიტეტული სოციალური საჭიროებებისთვის მიმართვა საზოგადოების, კერძო სექტორისა და სახელმწიფოს მონაწილეობით;

სოციალური და ჯანმრთელობის დაცვის პროექტების დაფინანსება, მათ შორის, ერთჯერადი დახმარებების, აგრეთვე რეგულარული სოციალური შემწეობების/პროექტების დაგეგმვა და განხორციელება;

ონკოლოგიური დაავადებების მქონე 22 წლამდე ასაკის ბენეფიციართა მხარდაჭერა სახელმწიფო და მუნიციპალური დაფინანსების ლიმიტის ფარგლებს გარეთ მოხვედრილი თერაპიისა და დიაგნოსტიკის შემთხვევაში, აგრეთვე ძვირად ღირებული დიაგნოსტიკური მომსახურება და მკურნალობა საზღვარგარეთ დადასტურებული სამედიცინო აუცილებლობის შემთხვევაში;

ონკოლოგიური დაავადებების მქონე მოზრდილთათვის ძვირად ღირებული მედიკამენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

2 თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება

ქვეყნის უსაფრთხოება კეთილდღეობისა და განვითარების აუცილებელი წინაპირობაა. შესაბამისად, თავდაცვის სისტემის განმტკიცება და სამხედრო აღმშენებლობა საქართველოს ეროვნული ამოცანაა. თავდაცვითი ომი სახელმწიფოს სუვერენული უფლებათა, ხოლო თავდაცვის ძალების მზადყოფნა და სიძლიერე – ქვეყანაში სტაბილურობისა და მშვიდობის ერთ-ერთი მთავარი გარანტი.

ქვეყნის თავდაცვის სისტემის გასაძლიერებლად განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- ეროვნული თავდაცვის სისტემის განვითარების პროცესში გაგრძელდება „ტოტალური თავდაცვის“ მიდგომის ინტენსიური დანერგვა;
- გაგრძელდება ამერიკის შეერთებულ შტატებთან, როგორც ძირითად სტრატეგიულ პარტნიორთან, ერთად საქართველოს თავდაცვის მზადყოფნის პროგრამის (GDRP) განხორციელება, რომლის ფარგლებშიც მომზადდება და აღიჭურვება თავდაცვის ძალების ქვეითი ბატალიონები;
- განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა საინჟინრო, ლოჯისტიკური, სპეციალური დანიშნულების ძალების, საჰაერო თავდაცვის, საჰაერო-სატრანსპორტო, ჯავშანსაწინააღმდეგო, დაზვერვის, არტილერიის, მართვისა და კონტროლის, კავშირგაბმულობისა და კომპიუტერული სისტემების შესაძლებლობების განვითარებას, კიბერუსაფრთხოებისა და სტრატეგიული კომუნიკაციების სფეროების და ეროვნული გვარდიის შემდგომ რეფორმირებას;
- თანამედროვე მოთხოვნების გათვალისწინებით გაგრძელდება სამხედრო განათლების სფეროს ოფიცერთა და სერჟანტთა მომზადების მნიშვნელოვანი სეგმენტების ინსტიტუციონალიზაცია და ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა; ნატო-საქართველოს წვრთნისა და შეფასების ერთობლივი ცენტრის (JTEC) განვითარება მნიშვნელოვნად გაზრდის თავდაცვის შეფასების შესაძლებლობებს, აგრეთვე ხელს შეუწყობს ნატოს პარტნიორობის თავსებადობის ინიციატივის (Partnership Interoperability Initiative) განხორციელებას. ამასთანავე, მოხდება საბრძოლო-საწვრთნელი ცენტრის (CTC) სრულფასოვანი გამართვა, საწყისი საბრძოლო მომზადებისა და დოქტრინების ცენტრების განვითარება ნატოს სტანდარტების გათვალისწინებით;
- ალიანსის გაძლიერებული მოწინავე განლაგების (Enhanced Forward Presence) გათვალისწინებით გაგრძელდება თავდაცვის ლოჯისტიკის სფეროს ტრანსფორმაცია;
- განხორციელდება ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტით (SNGP) გათვალისწინებული ინიციატივები, რომელთა ფარგლებშიც, როგორც ორმხრივ, ისე მრავალმხრივ ფორმატებში ალიანსისგან მიღებული ეფექტიანი მხარდაჭერით მიიღწევა ნატოსთან თავსებადობის მაღალი ხარისხი;
- „ტოტალური თავდაცვის“ პრინციპის გათვალისწინებით გაგრძელდება სარეზერვო ქვედანაყოფების მომზადება; აქტიური რეზერვის განვითარებისთვის გაგრძელდება სპეციალისტთა რეზერვის პროგრამის გაფართოების გეგმების შემუშავება, რომლებიც გულისხმობს რეგულარულ ქვედანაყოფებში სპეციალისტთათვის – რეზერვისტებისთვის შესაბამისი პოზიციების

განსაზღვრას;

- სამხედრო-სამეცნიერო კვლევების, სამხედრო მრეწველობის განვითარებისა და მისი საექსპორტო პოტენციალის გაზრდის მიზნით ქმედითი ნაბიჯები გადაიდგება;
- საქართველოს თავდაცვის მზადყოფნის პროგრამის (GDRP) მიმდინარეობის პარალელურად, მოხდება მასში მონაწილე ქვედანაყოფების პირადი შემადგენლობის სათანადო ანაზღაურების სისტემით ეტაპობრივი უზრუნველყოფა;
- გაგრძელდება როგორც სამხედრო-სამედიცინო შესაძლებლობების განვითარება, ისე თავდაცვის ძალების, საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მოსამსახურეთა და მათი ოჯახის წევრთა, ვეტერანთა, დაღუპული სამხედრო მოსამსახურეების ოჯახის წევრთა და სამოქალაქო პირთა სამედიცინო მომსახურების/რეაბილიტაციის ეფექტიანობის გაზრდა და დაჭრილ/დაზარალებულ სამხედრო მოსამსახურეთა საზოგადოებაში რეინტეგრაციისა და რესოციალიზაციის ღონისძიებების განხორციელება;
- გაგრძელდება მოსამსახურეებისთვის ბინების მშენებლობის თანადაფინანსება და სხვა სოციალური პროექტების განხორციელება;
- კვლავ ერთ-ერთი პრიორიტეტი იქნება სამხედრო ინფრასტრუქტურის მოდერნიზაცია; მათ შორის, განხორციელდება ყველა მოქმედი ყაზარმისა და სასადილოს სრული რეაბილიტაცია, ჯარისკაცებისთვის მოეწყობა ახალი სპორტული ინფრასტრუქტურა, მოწესრიგდება სამხედრო ბაზების შიდა ინფრასტრუქტურა.

მაღალ პროფესიულ დონეზე იქნება უზრუნველყოფილი დანაშაულის პრევენცია, დანაშაულზე სწრაფი რეაგირება, საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისა და მართლწესრიგის დაცვა და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ფაქტების გამოვლენა; მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდება თანამშრომელთა სამუშაო პირობები; საზოგადოებისთვის კიდევ უფრო მოქნილი და სწრაფი სერვისები იქნება შეთავაზებული:

- გაგრძელდება კრიმინალური პოლიციის რეფორმა, რომელიც საპოლიციო საქმიანობის საფუძველია; დასრულდება კრიმინალურ პოლიციაში ოპერატიული, საგამომიებო და საუბნო მიმართულებების მკაფიოდ გამოჯენა; განვითარდება მართლწესრიგის ოფიცრის ინსტიტუტი, რომლის უმთავრესი ამოცანა იქნება დანაშაულის პრევენციისთვის მუშაობა;
- საგამომიებო სისტემის რეფორმის უმნიშვნელოვანესი კომპონენტია საგამომიებო და საპროკურორო ფუნქციების გამოჯენა საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის რეფორმის საფუძველზე; რეფორმის მიზანია საგამომიებო პროცესში გამომიებლების მეტი დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფა, გამომიებების ხარისხის ამაღლება და საპროკურორო ზედამხედველობის გაძლიერება; აღნიშნული რეფორმის ფარგლებში, ვენეციის კომისიის რეკომენდაციების გათვალისწინებით მომზადებულია და მიღებული იქნება საქართველოს კანონის პროექტი საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსში ცვლილების შეტანის შესახებ და სამოქმედო გეგმა;
- გაგრძელდება სასაზღვრო პოლიციის რეფორმა; რეფორმის ფარგლებში განვითარდება ადამიანური რესურსების უკეთ მართვის, სასაზღვრო ინფრასტრუქტურისა და საზღვარზე დაკვირვების თანამედროვე ტექნიკური საშუალებები; გაგრძელდება საზღვრის მართვის რისკების ანალიზის ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბება;
- განხორციელდება საპატრულო პოლიციის რეფორმის ახალი ეტაპი; რეფორმის ფარგლებში დაინერგება სტანდარტული მოქმედებების პროცედურები და სამართალდარღვევების გამოკვეთის თანამედროვე საშუალებები; გაძლიერდება ქვეით პატრულ-ინსპექტორთა კორპუსი, რაც აამაღლებს ტურისტული და გასართობი ინფრასტრუქტურით დატვირთულ მიმართულებებზე უსაფრთხოებისა და მართლწესრიგის სტანდარტებს; საგზაო უსაფრთხოების სფეროში გამოწვევების დასაძლევად განვითარდება უკონტაქტო პატრულირება; საპატრულო პოლიციის ერთიანი მომსახურების ცენტრის კონცეფცია დაინერგება ქვეყნის მასშტაბით;
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საზოგადოებრივი უსაფრთხოების მართვის ცენტრი „112“ საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისა და საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების დონის ამაღლების ფარგლებში გააგრძელებს ქვეყნის მასშტაბით ვიდეოსამეთვალყურეო სისტემების დამატებას/განვითარებას;
- საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად კიდევ უფრო გაძლიერდება საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება – საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახური და მხანძრე-მაშველების შესაძლებლობები; გაძლიერდება საოპერაციო შესაძლებლობები/რესურსები, ამაღლება მზადყოფნის დონე და რეაგირების ხარისხი, ძირეულად განახლება ტექნიკა/აღჭურვილობა, მოხდება ინფრასტრუქტურის სრული მოდერნიზაცია, მნიშვნელოვნად განვითარდება საერთაშორისო თანამშრომლობა;
- არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების სფეროში განხორციელებული და მიმდინარე რეფორმების შესაბამისად, უზრუნველყოფილი იქნება პოლიციის დანაყოფებში ბავშვზე ორიენტირებული გარემოს შექმნა;
- დაინერგება დანაშაულის პრევენციისკენ მიმართული მიდგომები, მათ შორის, ანალიზზე დაფუძნებული საპოლიციო საქმიანობის მოდელი. ამ მიზნით გაგრძელდება პოლიციის დანაყოფებში ანალიტიკოსთა ქსელის შექმნა ქვეყნის მასშტაბით;
- გაღრმავდება საერთაშორისო საპოლიციო სტრუქტურებთან თანამშრომლობა; საქართველო აქტიურად ითანამშრომლებს ევროპოლთან 2017 წელს გაფორმებული შეთანხმების საფუძველზე;
- გაგრძელდება საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების პროგრამის განხორციელება; მნიშვნელოვნად გაიზარდება საგზაო მოძრაობის ადმინისტრირების სფეროში ახალი ტექნოლოგიების გამოყენება;
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს პრიორიტეტად დარჩება ორგანიზებულ დანაშაულთან და ნარკოდანაშაულთან აქტიური ბრძოლა;

- გაგრძელდება ახალი საპოლიციო ციფრული პროდუქტების შექმნა. მათ შორისაა: ანონიმური შეტყობინებების პლატფორმა, საზღვრის კვეთის ელექტრონული სისტემა, ავტოსატრანსპორტო საშუალებების საინფორმაციო პლატფორმა, მოქალაქეებთან უკუკავშირის სისტემა;
- საზოგადოებისა და პოლიციის თანამშრომელთათვის ღირსეული და უსაფრთხო პირობების შესაქმნელად გაგრძელდება პოლიციის შენობების განახლება/რეაბილიტაცია, ახალი ობიექტების მშენებლობა და მათი შესაბამისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზით უზრუნველყოფა;
- განხორციელდება მნიშვნელოვანი პროექტები, რაც საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს მიერ საზოგადოებისთვის შეთავაზებულ სერვისებს კიდევ უფრო მოქნილს, კომფორტულსა და მრავალფეროვანს გახდის.

გაგრძელდება პენიტენციური სისტემის მაღალი საერთაშორისო სტანდარტებით მოწყობის პროცესი. ამ მიზნით:

- პენიტენციური სისტემის ინფრასტრუქტურა მაქსიმალურად დაუახლოვდება მაღალ საერთაშორისო სტანდარტებს;
- აშენდება ახალი, მცირე ზომის პენიტენციური დაწესებულებები, გაუმჯობესდება არსებული დაწესებულებები უსაფრთხოების, ადამიანის უფლებებისა და რეაბილიტაციის სფეროებში მოქმედი საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად;
- შეიქმნება საოჯახო ტიპის პენიტენციური დაწესებულება, სადაც ერთი და იმავე სასწავლო ინტერესებისა და მისწრაფებების მქონე რამდენიმე არასრულწლოვანი განთავსდება და გათავისუფლებამდე ოჯახურ გარემოში იცხოვრებს;
- პენიტენციურ დაწესებულებებში გაუმჯობესდება უსაფრთხოების, გარე პერიმეტრის დაცვისა და ესკორტის ღონისძიებები დაწესებულებებიდან გაქცევის, მიმალვის ან დაწესებულებებში უკანონო ნივთების შეტანის შესაძლებლობის შესამცირებლად;
- დაინერგება ინდივიდუალური შეფასების, მათ შორის, კლასიფიკაციის, სასჯელის დაგეგმვისა და შემთხვევის მართვის, ეფექტიანი მეთოდოლოგიები;
- გაუმჯობესდება მსჯავრდებულთა დასაქმების, პროფესიული სწავლების, განათლებისა და განტვირთვის შესაძლებლობები. ამ მიზნით შეიქმნება შესაბამისი სისტემები და ინფრასტრუქტურა მოწყვლადი ჯგუფების საჭიროებების გათვალისწინებით;
- გაუმჯობესდება პენიტენციურ დაწესებულებებში განთავსებული ბრალდებულებისა და მსჯავრდებულებისთვის მიწოდებული ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურება მისი სამოქალაქო სექტორში გაწეული მომსახურების ხარისხთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად;
- დაინერგება გათავისუფლებისთვის მომზადების პოლიტიკა პენიტენციური დაწესებულებიდან პრობაციის სისტემაში გადასვლისა და პენიტენციური დაწესებულებიდან/პრობაციის სისტემიდან საზოგადოებაში დაბრუნების ხელშეწყობისთვის;
- გაძლიერდება 14 წლამდე ასაკის ბავშვებთან მუშაობა დანაშაულის პრევენციისთვის;
- პენიტენციური დაწესებულებებისა და დანაშაულის პრევენციის, არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ბიუროების ბენეფიციარებისთვის, თანამშრომლებისა და სტუმრებისთვის გაუმჯობესდება, შესაბამისად, უსაფრთხოებისა და სამუშაო პირობები;
- პენიტენციური დაწესებულებებისა და დანაშაულის პრევენციის, არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ბიუროების თანამშრომლებისთვის შეიქმნება ღირსეული და არადისკრიმინაციული სამუშაო პირობები.

2.1 **საზოგადოებრივი წესრიგი და საერთაშორისო თანამშრომლობის განვითარება/გაღრმავება (პროგრამული კოდი 30 01)**

პრევენციული და საგამოძიებო ფუნქციების გაძლიერება;

ეფექტიანი და ანგარიშვალდებულებული სამართალდამცავი უწყების ჩამოყალიბება, რომელიც უზრუნველყოფს დანაშაულის პრევენციას, დანაშაულზე სწრაფ რეაგირებას, საზოგადოებრივ უსაფრთხოებას, მართლწესრიგსა და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ფაქტების გამოვლენას;

ოჯახური დანაშაულის, ქალთა მიმართ ძალადობის, დისკრიმინაციის ნიშნით, შეუწყნარებლობის მოტივით ჩადენილი დანაშაულის, ტრეფიკინგის, არასრულწლოვანთა მიერ/მიმართ ჩადენილი დანაშაულის ფაქტებზე დროული რეაგირებისა და მიმდინარე გამოძიების ეფექტიანობის გაზრდა;

საქართველოში უცხო ქვეყნის მოქალაქეთა ან მოქალაქეობის არმქონე იმ პირთა განთავსება, რომლებიც წარადგინენ განცხადებას საერთაშორისო დაცვაზე;

საქართველოში კანონიერი საფუძვლის გარეშე მყოფი უცხოელების ქვეყნიდან გაძევების პროცედურების განხორციელება;

უცხო ქვეყნებში უკანონოდ მყოფი საქართველოს მოქალაქეების დაბრუნების მიზნით რეადმისიის შესახებ შეთანხმებების აღსრულება;

სისტემაში მომუშავე პირთა – მოსამსახურეთა სოციალური დაცვის გარანტიების გაუმჯობესებისა და მათი მატერიალური უზრუნველყოფის ხელშეწყობის მიზნით ქალაქ თბილისში I 100-ბინიანი „პოლიციის ქალაქის“ მშენებლობა.

2.2	<p>თავდაცვის მართვა (პროგრამული კოდი 29 01)</p> <p>საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების პოლიტიკის მხარდასაჭერად საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს პრიორიტეტული მიმართულებების განსაზღვრა;</p> <p>საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მიერ განხორციელებული ღონისძიებების შესახებ საზოგადოების ინფორმირება და მისი ცნობიერების ამაღლება;</p> <p>პარტნიორ ქვეყნებსა და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან (ნატო, ევროკავშირი, ეუთო, გაერო, სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის თავდაცვის მინისტრიალი და სხვა) ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის ღონისძიებების განხორციელება;</p> <p>თავდაცვის ატაშეებისა და საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს წარმომადგენლების მხარდაჭერა და შეიარაღების კონტროლისა და ვერიფიკაციის ღონისძიებების განხორციელება; სამხედრო კონტინგენტის შენარჩუნება და გაძლიერება, მოსამსახურეთა მოტივაციის ამაღლება, საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს გამართული ფუნქციონირების უზრუნველყოფა.</p>
2.3	<p>ლოჯისტიკური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 29 09)</p>
	<p>ლოჯისტიკური უზრუნველყოფის შესაძლებლობების შენარჩუნება და გაუმჯობესება, ლოჯისტიკური მხარდაჭერა, აგრეთვე საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს და საქართველოს თავდაცვის ძალების კომუნალური ხარჯების ანაზღაურებისა და კვების უზრუნველყოფა და ქვედანაყოფების ფუნქციონირებისთვის აუცილებელი ღონისძიებების განსახორციელებლად საჭირო გადასახდელების გადახდა.</p>
2.4	<p>საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბება (პროგრამული კოდი 26 02)</p>
	<p>საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოსაყალიბებლად, საქართველოს კანონმდებლობის ანალიზისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების, დამოუკიდებელი ექსპერტებისა და საქართველოს სახალხო დამცველის რეკომენდაციების გათვალისწინებით, შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების შემუშავება და ღონისძიებების განხორციელება;</p> <p>პენიტენციური სისტემის ადმინისტრირების სრულყოფა;</p> <p>პენიტენციური სისტემის კვებითი მომსახურების უზრუნველყოფა;</p> <p>პენიტენციური სისტემის უნიფორმით, რბილი ინვენტარითა და პირადი ჰიგიენისთვის აუცილებელი საშუალებებით უზრუნველყოფა;</p> <p>ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა რესოციალიზაციის/რეაბილიტაციის მიზნით მათი სატრენინგო/საგანმანათლებლო და ფსიქოლოგიურ პროგრამებში, ტრენინგებსა და კურსებში, კულტურულ ღონისძიებებსა და დასაქმების პროგრამებში ჩართულობის უზრუნველყოფა;</p> <p>პენიტენციური სისტემის აუცილებელი მედიკამენტებით, სამედიცინო დანიშნულების საგნებით, ლაბორატორიული საგნებითა და რეაქტივებით უზრუნველყოფა;</p> <p>ბრალდებულთათვის/მსჯავრდებულთათვის სხვადასხვა პროფილის მოწვეული ექიმ-სპეციალისტების კონსულტაციების, სამოქალაქო სექტორის კლინიკებში სპეციალიზებული სამედიცინო მომსახურების გაწევა და ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა სამკურნალო დაწესებულებასა და ტუბერკულოზის სამკურნალო და სარეაბილიტაციო ცენტრში მომსახურების შეთავაზება;</p> <p>ანტიტუბერკულოზური მკურნალობის საჭიროების მქონე პირთა, აივ ინფექციის/შიდსის გამოვლენის მიზნით და C ჰეპატიტის მართვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა სკრინინგი და შესაბამისი მკურნალობის კურსის ჩატარება, პაციენტების აივ ინფექციის/შიდსის ანტირეტროვირუსული მკურნალობის პროგრამაში ჩართვა;</p> <p>დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის უნივერსალური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;</p> <p>პენიტენციური სისტემის საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოების მიზნით პატიმართა და ამ სისტემის თანამშრომელთა საჭიროებებზე მორგებული პენიტენციური ინფრასტრუქტურის შექმნა.</p>
2.4.1	<p>პენიტენციური სისტემის მართვა და ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა ყოფითი პირობების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 26 02 01)</p>
	<p>პენიტენციური სისტემის ადმინისტრირების სრულყოფა;</p> <p>პენიტენციური სისტემის უნიფორმით, რბილი ინვენტარითა და პირადი ჰიგიენისთვის აუცილებელი საშუალებებით უზრუნველყოფა;</p> <p>პენიტენციური სისტემის კვებითი მომსახურების უზრუნველყოფა;</p>

ბრალდებულით/მსჯავრდებულთა რესოციალიზაციის/რეაბილიტაციის მიზნით მათი სატრენინგო/საგანმანათლებლო და ფსიქოსოციალურ პროგრამებში, ტრენინგებსა და კურსებში, კულტურულ ღონისძიებებსა და დასაქმების პროგრამებში ჩართულობის უზრუნველყოფა.

2.4.2 ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა ეკვივალენტური სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 26 02 02)

პენიტენციური სისტემის აუცილებელი მედიკამენტებით, სამედიცინო დანიშნულების საგნებით, ლაბორატორიული საგნებითა და რეაქტივებით უზრუნველყოფა;

ბრალდებულთათვის/მსჯავრდებულთათვის სხვადასხვა პროფილის მოწვეული ექიმ-სპეციალისტების კონსულტაციების, სამოქალაქო სექტორის კლინიკებში სპეციალიზებული სამედიცინო მომსახურების გაწევა და ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა სამკურნალო დაწესებულებასა და ტუბერკულოზის სამკურნალო და სარეაბილიტაციო ცენტრში მომსახურების შეთავაზება;

ანტიტუბერკულოზური მკურნალობის საჭიროების მქონე პირთა, აივ ინფექციის/შიდსის გამოვლენის მიზნით და C ჰეპატიტის მართვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა სკრინინგი და შესაბამისი მკურნალობის კურსის ჩატარება, პაციენტების აივ ინფექციის/შიდსის ანტირეტროვირუსული მკურნალობის პროგრამაში ჩართვა;

დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის უნივერსალური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

2.4.3 პენიტენციური სისტემის ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 26 02 03)

პენიტენციური სისტემის საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოების მიზნით პატიმართა და ამ სისტემის თანამშრომელთა საჭიროებებზე მორგებული პენიტენციური ინფრასტრუქტურის შექმნა.

2.5 თავდაცვის შესაძლებლობების განვითარება (პროგრამული კოდი 29 08)

ეროვნული თავდაცვის მიზნებისა და ამოცანების მისაღწევად ნატოსთან თავსებადი და მოქნილი თავდაცვითი შესაძლებლობების განვითარება.

2.6 სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 20 01)

საქართველოს კონსტიტუციური წყობილების, სუვერენიტეტის, ტერიტორიული მთლიანობისა და სამხედრო პოტენციალის დაცვა უცხო ქვეყნის სპეციალური სამსახურებისა და ცალკეულ პირთა მართლსაწინააღმდეგო ქმედებებისგან;

სახელმწიფოს კონსტიტუციური წყობილებისა და სახელმწიფო ხელისუფლების არაკონსტიტუციური, ძალადობრივი გზით შეცვლის გამოვლენა და დაცვის უზრუნველყოფა;

ტერორიზმთან ბრძოლა;

სახელმწიფო უსაფრთხოებისთვის საფრთხის შემცველ ტრანსნაციონალურ ორგანიზებულ და საერთაშორისო დანაშაულთან ბრძოლა;

ქვეყნის ეკონომიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფა;

კორუფციის თავიდან აცილების, გამოვლენისა და აღკვეთის ღონისძიებების განხორციელება;

სახელმწიფო საიდუმლოების რეჟიმის დაცვა, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით სახელმწიფო საიდუმლოების დაცვის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განხორციელება და მისი კონტროლი.

2.7 სახელმწიფო საზღვრის დაცვა (პროგრამული კოდი 30 02)

საქართველოს სახელმწიფო საზღვარზე, სასაზღვრო ზოლში, სასაზღვრო ზონაში, საქართველოს საზღვაო სივრცეში და საქართველოს იურისდიქციისაღმე დაქვემდებარებულ გემებზე საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად კანონსაწინააღმდეგო ქმედებათა პრევენცია, გამოვლენა და აღკვეთა;

საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე სამაშველო ოპერაციების განხორციელება ადამიანთა სიცოცხლისა და ქონების გადასარჩენად;

საქართველოს საზღვაო სივრცეში მისი სუვერენული უფლებების დაცვა;

ზღვაოსნობისა და ნაოსნობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, ნაოსნობის წესების დაცვის კონტროლი;

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებების – სასაზღვრო პოლიციის სტრუქტურული ერთეულების, რეგიონული სამმართველოებისა და სასაზღვრო სექტორების ეფექტიანი ფუნქციონირება;

სასაზღვრო პოლიციის საზღვაო ფლოტის მცირე, სწრაფმავალი მცურავი საშუალებების განახლება;

სასაზღვრო პოლიციის ხანდაზმული საპაერო ფლოტის მოდერნიზება-სტანდარტიზება.

2.8 სამოქალაქო უსაფრთხოების დონის ამაღლება, სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების შექმნა და მართვა (პროგრამული კოდი 30 06)

ტაქტიკურ დონეზე საომარი მდგომარეობით, ბუნებრივი ან/და ადამიანური ფაქტორით გამოწვეული ინციდენტისგან/საგანგებო სიტუაციისგან ადამიანის სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის, გარემოს ან/და ქონების დასაცავად სათანადო რესურსებისა და ინსტრუმენტების გამოყენებით შესაბამისი კომპლექსური ღონისძიებების განხორციელების უზრუნველყოფა;

სტრატეგიულ (პოლიტიკურ) და ოპერაციულ დონეებზე გადაწყვეტილებების მისაღებად შესაბამისი პირებისთვის რეკომენდაციების/წინადადებების შემუშავება და წარდგენა, აგრეთვე ორგანიზაციული, ტექნიკური და საინფორმაციო-ანალიტიკური დახმარების გაწევა;

ურბანული სამიეზო სამაშველო ჯგუფისთვის გაეროს საერთაშორისო სამიეზო სამაშველო მრჩეველთა ჯგუფის – INSARAG-ის კლასიფიკაციის მინიჭება;

სამოქალაქო უსაფრთხოების სფეროში სახელმწიფო მომსახურების გაწევა;

სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების შექმნასთან, მართვასთან, შენახვასა და გამოყენებასთან დაკავშირებული საოპერაციო პროცედურების განხორციელება.

2.9 ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 29 05)

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს და საქართველოს თავდაცვის ძალების ქვედანაყოფების ტერიტორიაზე არსებული ინფრასტრუქტურის შენარჩუნება და განვითარება, კერძოდ: სამხედრო ბაზებში შემაჯავალი ყველა ფუნქციური ზონის რეაბილიტაცია და განვითარება; ახალი სამხედრო ობიექტების მშენებლობა; სპორტული დარბაზების მშენებლობა/კაპიტალური რემონტი; საინჟინრო კომუნიკაციებისა და ქსელების რეაბილიტაცია; სამხედრო მოსამსახურეებისთვის საბინაო ფონდის შექმნა.

2.10 პროფესიული სამხედრო განათლება (პროგრამული კოდი 29 02)

მაღალკვალიფიციური პირადი შემადგენლობის ჩამოსაყალიბებლად ეფექტიანი საგანმანათლებლო/სასწავლო პროგრამების განხორციელებით კადეტთა ზოგადი განათლების და დაწყებითი სამხედრო მომზადების უზრუნველყოფა;

კვალიფიციური და შესაბამისი უნარ-ჩვევების მქონე ოფიცერთა კორპუსის აღზრდა და მომზადება;

კადრების პროფესიული გადამზადებისთვის სპეციალიზებული მოკლე- და გრძელვადიანი კურსების, ტრენინგების, აგრეთვე გამოცდილების გასაზიარებლად შეხვედრებისა და კონფერენციების გამართვა;

სამხედრო მოსამსახურეების წვრთნისა და განათლების სისტემის განვითარება;

თანამედროვე თავდაცვის ძალების ჩამოსაყალიბებლად როგორც სამხედრო მოსამსახურეებისთვის, ისე სამოქალაქო პირებისთვის ქვეყნის გარეთ პროფესიული განვითარების სასწავლო კურსების ჩატარება;

ნატო-საქართველოს წვრთნისა და შეფასების ერთობლივი ცენტრის (JTEC) ნატოსთან ასოცირებულ წვრთნისა და შეფასების ცენტრად ჩამოყალიბება; ნატოს პროგრამის „პარტნიორობა მშვიდობისთვის“ (PFP), პარტნიორ ქვეყნებთან ორმხრივი თანამშრომლობისა და საქართველოში განხორციელებული პროფესიული განვითარების პროგრამების ფარგლებში საქართველოს თავდაცვის ძალების სამხედრო მოსამსახურეებისა და სამოქალაქო პირების მონაწილეობა.

2.11 ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 29 03)

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სამხედრო და სამოქალაქო მოსამსახურეების საბაზისო სამკურნალო საშუალებებით უზრუნველყოფა, პაციენტთა მკურნალობის ხარისხის ამაღლებისა და ეფექტიანობის გაზრდისთვის ღონისძიებების შემუშავება და განხორციელება;

პირადი შემადგენლობისა და მისი ოჯახის წევრების სოციალური მხარდაჭერის ხელშეწყობა, მათი ჯანმრთელობის დაზღვევით უზრუნველყოფა;

სამედიცინო ქვედანაყოფების შესაძლებლობების განვითარება;

დაჭრილი/დაშავებული სამხედრო მოსამსახურეებისა და მათი ოჯახის წევრების საზოგადოებაში რეინტეგრაციისა და რესოციალიზაციის ღონისძიებების განხორციელება;

ფიზიკური და ფსიქოლოგიური რეაბილიტაციის გაუმჯობესება და საპროთეზო-ორთოპედიული მომსახურების უზრუნველყოფა;

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სისტემის მოსამსახურეთა და მათი ოჯახის წევრთა, აგრეთვე საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისთვის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლის მონაწილე პირთა და მათი ოჯახის წევრთა სოციალური დაცვა და მატერიალური უზრუნველყოფა.

2.12 დასაცავ პირთა და ობიექტთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 40 01)

საქართველოს პრეზიდენტის, საქართველოს პრემიერ-მინისტრის და ხელისუფლების სხვა უმაღლესი ორგანოების ხელმძღვანელ პირთა, საქართველოში ვიზიტით მყოფ უცხო ქვეყნების უმაღლესი თანამდებობის პირთა, აგრეთვე სამთავრობო რეზიდენციების დაცვისა და მათი უსაფრთხოების დონის ამაღლების პროცესის უწყვეტობის უზრუნველყოფა.

2.13 საქართველოს პროკურატურა (პროგრამული კოდი 21 00)

ადამიანის უფლებების დაცვა გამოძიების მიმდინარეობისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელების პროცესში; ამ სფეროში სახელმწიფოს პოზიტიური ვალდებულების დარღვევის მიზეზების დადგენა და საერთაშორისო და უფლებადამცველი ორგანიზაციების რეკომენდაციების გათვალისწინება;

ოჯახში ძალადობის, წამების, არასათანადო მოპყრობის, უმცირესობათა უფლებების დარღვევის ფაქტებზე ეფექტიანი და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი გამოძიებისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელება;

სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ელექტრონული სისტემის დახვეწა, პროკურორთა საჭიროებებზე მორგებული და ადამიანური რესურსების მართვის ელექტრონული პროგრამების დახვეწა, პროკურორთა დატვირთვის ელექტრონული მოდულის დანერგვა;

საქართველოს პროკურატურის საქმიანობის გამჭვირვალობისა და საზოგადოების წინაშე ანგარიშვალდებულების უზრუნველსაყოფად მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებთან ურთიერთობის ეფექტიანი მექანიზმების შექმნა, საზოგადოებისთვის ინფორმაციის მიწოდების მექანიზმების სრულყოფა;

მოწმისა და დაზარალებულის კოორდინატორის ინსტიტუტის დახვეწა;

დანაშაულის პრევენციის ადგილობრივი საბჭოების შექმნა; პროკურატურის ცნობადობის ამაღლება და დანაშაულის პრევენციის (მათ შორის, „საზოგადოებრივი პროკურატურის“ პროექტის მეშვეობით) პროცესში მისი როლის გაზრდა;

არასრულწლოვანებთან დაკავშირებული სტატისტიკური მონაცემების სრულყოფა, არასრულწლოვანზე ორიენტირებული გარემოს შექმნა;

საქართველოს პროკურატურის საქმიანობის ეფექტიანობის გაზრდის, საერთაშორისო სტანდარტების სამუშაო პრაქტიკაში დანერგვის, საკანონმდებლო სიახლეების პრაქტიკაში სწორად განხორციელებისა და დანაშაულთან ბრძოლის ხელშეწყობა პროკურატურის თანამშრომელთა პროფესიული მომზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების უზრუნველყოფით;

თანამიმდევრული, კოორდინირებული საქმიანობის ხელშეწყობისა და საერთო მიდგომების დანერგვის მიზნით პროკურატურისა და სხვა საგამოძიებო უწყებების/მიზნობრივი ჯგუფების წარმომადგენლებისთვის ერთობლივი სასწავლო პროექტების განხორციელება.

2.14 სამეცნიერო კვლევა და სამხედრო მრეწველობის განვითარება (პროგრამული კოდი 29 07)

სამხედრო მრეწველობის განვითარებისთვის სამეცნიერო კვლევის გაღრმავება, საქართველოს სამხედრო ბაზებზე რუსეთის ფედერაციის შეიარაღებული ძალების მიერ დატოვებული ვადაგასული, ჩამოწერილი საბრძოლო მასალებით გამოწვეული რისკების შემცირება, ბაზის აშენება და მისი შესაბამისი აღჭურვილობით მოწყობა, სეტყვის საწინააღმდეგო რაკეტების გამშვები ახალი დანადგარის დამზადება და ნაკლები დანახარჯებით მეტი მანძილის დამუშავება, ლაზერული ჭრის უზნის მოწყობა და სხვადასხვა ელექტროსამონტაჟო სამუშაოს ჩატარება;

საქართველოში სამთო მრეწველობის განვითარების ხელშეწყობისთვის ღონისძიებების შემუშავება; სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების გამოცდის მეთოდების სრულყოფისთვის სამრეწველო ფეთქებადი მასალების ექსპერტიზის ჩატარება;

ტურისტული და სამხედრო დანიშნულებების მსუბუქი საბაგირო გზებისა და სამხედრო დანიშნულების მსუბუქი გასაშლელი ხიდების საპროექტო დოკუმენტაციის შემუშავება;

რთული რადიოფიზიკური, რადიოელექტრონული, ელექტრონული, ოპტიკურ-ელექტრონული და მართვის სისტემების ფიზიკურ-მათემატიკური მოდელირება და სხვადასხვა თავდაცვითი დანიშნულების ახალი ტექნიკური, საგამოცდო და საწარმოო ტექნოლოგიების, ნაკეთობების, ხელსაწყოების, მოწყობილობებისა და სისტემების შექმნა;

რთულ მექანიკურ სისტემებში მიმდინარე დინამიკური პროცესების ფიზიკურ-მათემატიკური მოდელირება და კვლევა; მანქანების კვანძებსა და დეტალებში სხვადასხვა სახის (დინამიკური, დარტყმითი და სხვა) დატვირთვის განაგარიშების მეთოდებისა და ალგორითმების დამუშავება; მაღალი რესურსის მქონე, ლითონ- და ენერგოდამზოგავი მანქანებისა და მოწყობილობების ახალი კონსტრუქციების დამუშავება და გაუმჯობესება;

მაღალი ხარისხის ოპტიკური სისტემებისა და ცალკეული კომპონენტების დამზადების ტექნოლოგიის შექმნა მისი სამხედრო და სამოქალაქო, აგრეთვე განახლებადი ენერჯეტიკის სფეროებში გამოყენებისთვის;

სამთო-მეტალურგიული ნარჩენების უტილიზაციის ტექნოლოგიური სქემების კვლევა და დამუშავება; ლითონთა და ლითონურ ნაკეთობათა კოროზიის კვლევა და კოროზიისგან დამცავი საშუალებების შექმნა; სამხედრო ტექნიკის, მისი კვანძების, იარაღისა და სამხედრო მასალების კოროზიის კვლევა;

მრავალსპექტრული (ინფრაწითელი (იწ)/ულტრაიისფერი (უი)), ინტეგრაციული პროცესების ხელშეწყობი, დეტექტორის საკონსტრუქტორო ტექნოლოგიური ბაზის დადგენა და დამუშავება; ინტეგრალური, გარდამქმნელი ფოტოსტიმულირებული დიფუზიით მზის ენერჯის მიღება.

2.15 **ეკონომიკური დანაშაულის პრევენცია (პროგრამული კოდი 23 03)**

საფინანსო და ეკონომიკურ სფეროებში დანაშაულთან ბრძოლა, ქვეყანაში ჯანსაღი, კონკურენტული გარემოს ხარისხის ამაღლება, კანონიერი სამეწარმეო საქმიანობის დაცვა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგამომიებო სამსახურში მწყობრის სისტემის ჩამოყალიბება;

დანაშაულის ჩადენის თავიდან ასაცილებლად პრევენციული ღონისძიებების განხორციელება;

საქართველოსა და უცხო ქვეყნებში პერსონალის შერჩევის კრიტერიუმებსა და პროცედურებთან დაკავშირებით დაგროვილი გამოცდილების შესწავლა;

ფინანსური დანაშაულის გამოძიების საერთაშორისო ქსელის პროექტებში მონაწილეობა;

საქართველოს ეკონომიკურ საზღვრებზე კონტროლის გამკაცრება გადასახადების გადახდისთვის თავის არიდების ფაქტების აღსაკვეთად;

თაღლითობის ფაქტების აღმოჩენის/გამოვლენის, აგრეთვე კონტრაბანდის წინააღმდეგ ბრძოლის მეთოდებთან დაკავშირებით ევროპული სამსახურების მიერ ორგანიზებულ კონფერენციებსა და სემინარებში სისტემატური მონაწილეობის უზრუნველყოფა;

ინტელექტუალური საკუთრების უფლების ეკონომიკურ დანაშაულად მიჩნევისთვის „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ფარგლებში თანამშრომლობა.

2.16 **ოპერატიულ-ტექნიკური საქმიანობის უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 20 02)**

უფლებამოსილი ორგანოს მიმართვის საფუძველზე, სპეციალური ტექნოლოგიური საშუალებებით, ფარული მეთოდებით საქართველოს კონსტიტუციური წყობილების, სუვერენიტეტის, თავდაცვისუნარიანობის, ტერიტორიული მთლიანობის, მართლწესრიგისა და სამხედრო პოტენციალის წინააღმდეგ მიმართულ ქმედებათა შესახებ ინფორმაციის მოპოვება, აგრეთვე სისხლის სამართლის საქმეზე ფაქტობრივი მონაცემების მოპოვება და ამ მიზნით ისეთ ღონისძიებათა განხორციელება, რომლებიც დაკავშირებულია: სატელეფონო კომუნიკაციის ფარულ მიყურადებასა და ჩაწერასთან; კავშირგაბმულობის არხიდან ინფორმაციის მოპოვებასთან; კომპიუტერული სისტემიდან ინფორმაციის მოპოვებასთან; გეოლოკაციის რეალურ დროში განსაზღვრასთან; საფოსტო-სატელეგრაფო გზაწინის კონტროლთან; ფარულ ვიდეოჩაწერასთან ან/და აუდიოჩაწერასთან, ფარულ ფოტოგადაღებასთან;

„კონტრაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მე-2 პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ოპერატიულ-ტექნიკური ღონისძიებისა და იმავე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული ელექტრონული თვალთვალის ღონისძიებების განხორციელება;

სახელმწიფო უწყებებისა და დაწესებულებების საინფორმაციო-ტექნოლოგიური უზრუნველყოფა;

სასაზღვრო ტექნოლოგიების განვითარება და სასაზღვრო გამტარი პუნქტების საინფორმაციო-ტექნოლოგიური მომსახურების უზრუნველყოფა.

2.17 **ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა (მათ შორის, ქონების), დიპლომატიური წარმომადგენლობების, ეროვნული საგანძურის დაცვის და უსაფრთხოების დონის ამაღლება (პროგრამული კოდი 30 03)**

საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვა, მოძრავი ტვირთების დაცვა და გაცილება, ფულადი სახსრებისა და სხვა ფასეულობათა გადაზიდვა და ინკასირება, დადებული ხელშეკრულებებისა და სახელმწიფო შეკვეთების ფარგლებში მესაკუთრის ქონებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვა მართლსაწინააღმდეგო ხელყოფისგან, დასაცავი ობიექტების დაცვის ხარისხის ამაღლება, ობიექტების ციფრული კავშირგაბმულობისა და თანამედროვე დაცვითი საგანგაშო სიგნალიზაციის სისტემებით აღჭურვა;

ავტოპარკის მუდმივი განახლება;

ინფრასტრუქტურის მუდმივი რეაბილიტაცია.

2.18 **ტრანსპორტის სფეროში საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების დაფარვა და ტრანსპორტირების ხარჯების სუბსიდირება (პროგრამული კოდი 24 10)**

საქართველოს ევროპის ერთიან საპაერო სივრცეში ინტეგრაციის პროცესის გაღრმავება;

კომპეტენციის ფარგლებში საერთაშორისო ანტიტერორისტული საქმიანობის ხელშეწყობა;

ფრენების უსაფრთხოებისა და სავაიციო უშიშროების დონის ამაღლება;

ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო ავიაციის საპაერო ნავიგაციით და პილოტაჟით უზრუნველყოფა;

ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების წევრ სახელმწიფოებსა და პროგრამის „პარტნიორობა მშვიდობისთვის“ მონაწილე სხვა სახელმწიფოებს შორის შეთანხმებით გათვალისწინებული პირობების შესრულების უზრუნველყოფა;

რეგიონში ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობისთვის ქვეყნის მასშტაბით მგზავრთა საპაერო გადაყვანა.

2.19 **სსიპ – ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური (პროგრამული კოდი 37 00)**

ომისა და თავდაცვის ძალების ვეტერანებისა და მათი ოჯახის წევრების, აგრეთვე საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისთვის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისთვის დაღუპულ, უგზო-უკვლოდ დაკარგულ, მიღებული ჭრილობების შედეგად გარდაცვლილ პირთა ოჯახების სათანადო ცხოვრების პირობებისა და კეთილდღეობისთვის მყარი სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური საფუძვლის შექმნის უზრუნველყოფა;

სახელმწიფოს ეროვნული ინტერესების დაცვისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში ვეტერანთა პოტენციალის სრულფასოვანი გამოვლენისა და განვითარების ხელშეწყობა, მათი სოციალურ-ეკონომიკური საქმიანობისთვის სათანადო, ღირსეული პირობების შექმნა;

სამშობლოსთვის თავდადებულ გმირთა სახელების სადიდებლად და მათი საქმის უკვდავსაყოფად საბრძოლო მოქმედებებში დაღუპულ და ომის შემდგომ გარდაცვლილ მეთრთა ხსოვნის განმტკიცებისთვის მუდმივი ზრუნვა;

ვეტერანებისა და მათი ოჯახის წევრების სოციალურ-ეკონომიკური მხარდაჭერის სახელმწიფო და ადგილობრივი მიზნობრივი პროგრამების შემუშავებისა და განხორციელების ხელშეწყობა;

საზოგადოებაში მხედრული ტრადიციების განმტკიცება, სახელმწიფოს და საზოგადოების მიერ ვეტერანთა ღვაწლისა და დამსახურების სათანადო აღიარება, მომავალ თაობებში პატრიოტული სულისკვეთების გაღვივება.

2.20 **დანაშაულის პრევენცია, პრობაციის სისტემის განვითარება და ყოფილ პატიმართა რესოციალიზაცია (პროგრამული კოდი 26 06)**

ქვეყნის მასშტაბით დანაშაულის პრევენცია, მათ შორის, დანაშაულის რეციდივის თავიდან აცილების ხელშეწყობა, მსჯავრდებულთა და ყოფილ პატიმართა რესოციალიზაცია/რეაბილიტაცია, რთული ქვეყნისა და სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის ასაკს მიუღწევლ არასრულწლოვანებთან მუშაობა, დანაშაულის პრევენციასთან დაკავშირებული ღონისძიებებისა და სარეაბილიტაციო პროგრამების განხორციელება და მათში არასაპატიმრო სასჯელით მსჯავრდებულთა, განრიდებულ არასრულწლოვანთა, რთული ქვეყნისა და სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის ასაკს მიუღწევლ მოზარდთა ჩართულობის უზრუნველყოფა;

საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული არასაპატიმრო სასჯელებისა და სამართლებრივი აქტების აღსრულების უზრუნველყოფა და ამ გზით საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისთვის გარანტიების შექმნა, რომლებიც მოიცავს სასჯელის სახით თანამდებობის დაკავების ან საქმიანობის უფლების ჩამორთმევას, იურიდიული პირისთვის საქმიანობის უფლების ჩამორთმევას, საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომას, გამასწორებელ სამუშაოს, შინაპატიმრობას (მათ შორის, ელექტრონული ზედამხედველობის საშუალებას), იარაღთან დაკავშირებული უფლებების შეზღუდვას;

დანაშაულის გამომწვევი რისკფაქტორების შემცირებისა და აღმოფხვრის მიზნით ბენეფიციარების ფსიქოსოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება, პირობით მსჯავრდებულებისა და ყოფილი პატიმრების ინდივიდუალური საჭიროებების გათვალისწინებით მათი ფიზიკური და ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემების გადასაჭრელად ამ პირთა მხარდაჭერა და შესაბამისი სერვისების მისაღებად გადამისამართება; მათთვის შრომის ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისი ტრენინგების/პროფესიული გადამზადების კურსების შეთავაზება და პოტენციურ დამსაქმებელთან რეკომენდაციის გაწევა, ადდგენითი მართლმსაჯულების, განრიდება-მედიაციის სფეროს ინსტიტუციური ჩარჩოს დახვეწა, ადდგენითი მართლმსაჯულების პროგრამების პრაქტიკაში დანერგვა, აგრეთვე საგრანტო პროგრამების საშუალებით დევიციტური სერვისების მიწოდება და მათი განვითარება;

ფსიქოსოციალური, პროსოციალური და სარეაბილიტაციო მომსახურებების, პროფესიული გადამზადებისა და საგანმანათლებლო პროგრამებში არასაპატიმრო სასჯელით მსჯავრდებული, პრობაციონერი, განრიდებული და არასრულწლოვანთა რეფერირების ცენტრის ბენეფიციარების ჩართვა;

დანაშაულის პრევენციის, არასაპატიმრო სასჯელთა აღსრულებისა და პრობაციის ბიუროების ახალ ოფისებში პრობაციონერთა სარეგისტრაციო სივრცის, ინდივიდუალური გასაუბრების და ჯგუფური შეხვედრების ოთახების, ვიდეოკამერის სერვისის ფუნქციონირება და სხვა.

2.21 **მართვის, კონტროლის, კავშირგაბმულობისა და კომპიუტერული სისტემები (პროგრამული კოდი 29 04)**

კავშირგაბმულობისა და ინფორმაციული სისტემების განვითარება საქართველოს თავდაცვის ძალების მართვისა და კონტროლის სისტემის მხარდასაჭერად;

კიბერთავდაცვითი შესაძლებლობების განვითარება, უსაფრთხოების კონტროლის მექანიზმების დანერგვა;

მომხმარებელთა ცნობიერების ამაღლება;

ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის გადრეკვა; კიბერუსაფრთხოების სფეროში გამოცდილების გასაზიარებლად საერთაშორისო ფორუმების, სემინარებისა და კონფერენციების გამართვა;

საქართველოს თავდაცვის სამინისტროში შემავალი კრიტიკული ინფორმაციული სისტემის სუბიექტების უსაფრთხო და მდგრადი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;

სამხედრო სწავლებებში კიბერუსაფრთხოების ელემენტების ინტეგრირება;

საინფორმაციო ტექნოლოგიების სფეროში დამატებითი სტანდარტებისა და წესების შემუშავება და დანერგვა;

საინფორმაციო ტექნოლოგიებთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის განვითარება;

სერვისების უწყვეტობის უზრუნველყოფისა და უსაფრთხოების ხარისხის გაზრდა;

რესურსების მართვის ინტეგრირებული სისტემის (IRMS) ეტაპობრივი დანერგვა;

კავშირგაბმულობის სერვისების, ინტერნეტისა და საფოსტო-საკურიერო მომსახურებების უზრუნველყოფა.

2.22 **საერთაშორისო სამშვიდობო მისიები (პროგრამული კოდი 29 06)**

საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების დღის წესრიგისა და ევროკავშირის ერთიანი უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის ფარგლებში აქტიური თანამშრომლობა და ევროკავშირის ეგიდით წარმოებულ მისიებში (ცენტრალური აფრიკის რესპუბლიკაში – EUTM RCA, მალის რესპუბლიკაში – EUTM Mali) მონაწილეობა;

საერთაშორისო სამშვიდობო მისიებში საქართველოს თავდაცვის ძალების ქვედანაყოფების მონაწილეობასთან დაკავშირებული ხარჯების (საერთაშორისო სამშვიდობო მისიებში მონაწილე ქვედანაყოფების პერსონალის საზღვარგარეთ მივლინების, იმუნიზაციის, სამედიცინო ქონებისა და სხვა ნივთების შექენისა და ინტერნეტის მომსახურების ხარჯების) დაფინანსება, გადასროლისწინა მომზადებისთვის საჭირო საბრძოლო მასალის შექენა და ჯარისკაცების აღჭურვილობით უზრუნველყოფა.

3 **რეგიონული განვითარება, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი**

მაღალი სტანდარტების შესაბამისი ინფრასტრუქტურის განვითარებისა და ქვეყნის ლოჯისტიკური ფუნქციის მაქსიმალურად ათვისებისთვის მომდევნო წლებში განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- დამატებით აშენდება 200 კმ-მდე ავტობანი – დასრულდება ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის მშენებლობა; აშენდება 200-მდე ხიდი და 70-მდე გვირაბი, რის შედეგადაც თბილისი-ბათუმის მიმართულებით მგზავრობას დაახლოებით 3,5 საათი დასჭირდება;
- დასრულდება აღმოსავლეთ-დასავლეთის მაგისტრალის რიკოთის, სამტრედია-გრიგოლეთის, გრიგოლეთი-ჩოლოქის, ბათუმის შემოვლითი გზის მონაკვეთების მშენებლობა;
- გაგრძელდება ყველა სასაზღვრო გამტარი პუნქტის მიმართულებით საერთაშორისო მნიშვნელობის ავტომაგისტრალის მშენებლობის პროექტები; მათ შორის, 2024 წლისთვის დასრულდება ქვეშეთი-კობის 23-კმ-იანი მონაკვეთისა და 9-კმ-იანი გვირაბის მშენებლობა; დაიწყება ნატახტარი-ჟინვალის 27-კმ-იანი ჩქაროსნული გზის მშენებლობა; ასევე დაიწყება ბათუმი-სარგის, თბილისი-სადახლოს და თბილისი-წითელი ხიდის მიმართულებებით ავტომაგისტრალის მშენებლობა;
- გაგრძელდება კახეთის მიმართულებით ჩქაროსნული მაგისტრალის მშენებლობა; მათ შორის, დასრულდება გურჯაანის შემოვლითი გზის 15-კმ-იანი მონაკვეთისა და თბილისი-საგარეჯოს 35-კმ-იანი და ბაკურციხე-წნორის 16-კმ-იანი ჩქაროსნული მაგისტრალის მშენებლობა;
- დასრულდება ბაღდათი-აბასთუმნის, საჩხერე-ონის, თბილისი-შატილის, ბათუმი-ახალციხის და სხვა მნიშვნელოვანი გზების მონაკვეთების მშენებლობა;
- განხორციელდება 1500 კმ-მდე საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზის რეაბილიტაცია და 200-მდე სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა-რეაბილიტაცია, რის შედეგადაც 2024 წლისთვის ქვეყანაში საერთაშორისო მნიშვნელობის გზების 95% და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზების 85% სრულად იქნება მოწესრიგებული;
- სტიქიის პრევენციისთვის აქტიურად გაგრძელდება ნაპირდაცვითი ღონისძიებების განხორციელება.

მოსახლეობის ხარისხიანი სასმელი წყლით უზრუნველყოფის საკითხი ერთ-ერთი პრიორიტეტია. მოქალაქეებისთვის ხარისხიანი სასმელი წყლის უწყვეტი მიწოდება მომდევნო წლებშიც ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევად და პრიორიტეტად დარჩება. ამ მიზნით:

- დასრულდება მიმდინარე და დაგეგმილი პროექტები, რის შედეგადაც უწყვეტი წყალმომარაგებით უზრუნველყოფილი იქნება დამატებით ათეულობით ქალაქი, დაბა და სოფელი, მათ შორის: ხაშური, თელავი, სტეფანწმინდა, ვანი, ბაღდათი, სამტრედია,

ფასანაური, მატანი, დედოფლისწყარო და დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის სოფლები, სიღნაღი, თეთრი წყარო, ზუგდიდი, ლანჩხუთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტების სოფლები, გარდაბანი და გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფლები (მარტყოფი, ნორიო, ახალსოფელი, ვაზიანი, ახალი სამგორი და სხვა);

• ქვეყნის უფრო მეტი მოსახლეობა იქნება უზრუნველყოფილი გამართული წყალმომარაგებით.

ქვეყნის ინტერნეტიზაციის უზრუნველსაყოფად განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- საქართველოს ფართოზოლოვანი ქსელების განვითარების 2020–2025 წლების ეროვნული სტრატეგიის შესაბამისად, დაიწყება საქართველოში ფართოზოლოვანი ინფრასტრუქტურის განვითარების სახელმწიფო პროგრამა. ამის შედეგად შინამეურნეობებისთვის ხელმისაწვდომი იქნება არანაკლებ 100 მზ/წმ, ხოლო ადმინისტრაციული ორგანოებისა და საწარმოებისთვის – არანაკლებ 1 გზ/წმ სიჩქარის ინტერნეტი;
- პროექტის – „ლოგ ინ ჯორჯიას“ ფარგლებში 1000-მდე დასახლებული პუნქტის ნახევარ მილიონ მოსახლეს ექნება მაღალი ხარისხის ინტერნეტით სარგებლობის შესაძლებლობა;
- მაღალმთიანი რეგიონების ინტერნეტით უზრუნველსაყოფად გაგრძელდება ღონისძიებები სათემო ინტერნეტიზაციის ხელშეწყობისთვის;
- განხორციელდება ღონისძიებები სატელეკომუნიკაციო ფართოზოლოვანი ინფრასტრუქტურის გამოყენებით სატრანზიტო პოტენციალის მაქსიმალურად ათვისებისა და საქართველოს გავლით ევროპისა და აზიის დამაკავშირებელი ციფრული სატრანზიტო ცენტრის ჩამოყალიბებისთვის.

ქვეყნის რეგიონების განვითარების უთანასწორობის შემცირების, ინკლუზიური განვითარებისა და მოსახლეობისთვის ღირსეული საცხოვრებელი პირობების შექმნის მიზნით გაგრძელდება სოფლების გზების რეაბილიტაციის, წყალმომარაგება-წყალარინების, კულტურის ობიექტების, სკოლების, საბავშვო ბაღების, სპორტული ინფრასტრუქტურის მცირე სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელება.

ქვეყნის რეგიონების თანაბარი განვითარებისა და ეკონომიკური საქმიანობის ახალი შესაძლებლობების შექმნისთვის გაგრძელდება რეგიონებში ახალი მიზიდულობის ცენტრების (აბასთუმანი, მესტია, ველისციხე, წყალტუბო და სხვა) შექმნა და განვითარება.

სატრანსპორტო და ლოჯისტიკური ფუნქციების სრულყოფისთვის მომდევნო წლებში დაგეგმილია შემდეგი ღონისძიებების განხორციელება:

- შეიქმნება ერთიანი ციფრული პლატფორმა, რომელშიც ინტეგრირებული იქნება სატრანსპორტო გადაზიდვების სფეროში არსებული ყველა ელექტრონული/ციფრული სერვისი;
- სააეროპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარებისთვის მიმდინარეობს ქუთაისის საერთაშორისო აეროპორტის გაფართოება. პროექტის დასრულების შემდეგ ტერმინალის ფართობი 5-ჯერ გაიზარდება, ხოლო მგზავრთა გამტარუნარიანობა გაოთხმაგდება (დაახლოებით 2 მლნ მგზავრი წელიწადში);
- ახალი კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიასთან დაკავშირებული გამოწვევების მიუხედავად, გაგრძელდება და გააქტიურდება მუშაობა საქართველოს ავიაბაზარზე ახალი კომპანიების მოზიდვისა და ახალი მიმართულებების განვითარებისთვის;
- სანავსადგურო ინფრასტრუქტურის განვითარებისთვის დაგეგმილია ფოთში APM-ტერმინალის გაფართოება და Pace Group-ის ახალი ტერმინალის მშენებლობა (პროექტი დაწყებულია – ის აშშ-ის მთავრობის კერძო საინვესტიციო კორპორაციამ – OPIC-მა 50 მლნ აშშ დოლარის ინვესტიციით დააფინანსა); ბათუმის საზღვაო ნავსადგურში მიმდინარეობს კარბამიდის ტერმინალის მშენებლობა (ეს აშშ-ის კორპორაციის – TRAMO GROUP-ის ინვესტიციაა);
- სარკინიგზო გადაზიდვების უსაფრთხოებისა და ეფექტიანობის გაზრდისთვის გაგრძელდება სარკინიგზო ტრანსპორტის დარგის რეფორმირება საუკეთესო ევროპული პრაქტიკის გათვალისწინებით;
- განხორციელდება რკინიგზის რესტრუქტურისა და ევროკავშირის ტექნიკური დანერგვის ინსტრუმენტის მეშვეობით, რისთვისაც ევროკომისიასთან აქტიური კონსულტაციები მიმდინარეობს;
- სახელმწიფო ხელს შეუწყობს ანაკლიის ღრმაწყლოვანი ნავსადგურის განვითარებას.

საქართველოს ენერგეტიკული პოტენციალის მაქსიმალურად ათვისებისა და ენერგეტიკული უსაფრთხოების გაძლიერებისთვის მომდევნო წლებში გადაიდგმება შემდეგი ნაბიჯები:

- განხორციელდება გაზსაცავის პროექტი – ის დაყოფილია 2 ფაზად: I ფაზა დაეთმობა კვლევით სამუშაოებს, ხოლო II ფაზა – უშუალოდ მიწისქვეშა გაზსაცავის დაპროექტებასა და მშენებლობას;
- გაგრძელდება გაზიფიცირების სამუშაოები და გაზით უზრუნველყოფილი იქნება ქვეყნის მოსახლეობის 90%;

- დაინერგება ენერგოეფექტურობის ყოვლისმომცველი საკანონმდებლო ჩარჩო და სტანდარტები საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარებით, რისთვისაც მიღებული იქნება შესაბამისი კანონები და კანონქვემდებარე აქტები და სხვადასხვა დონორი ორგანიზაციის მხარდაჭერით პროექტები განხორციელდება;
- ელექტროენერჯიაზე მზარდი მოთხოვნილების პირობებში მისი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფისა და ენერგეტიკული უსაფრთხოების ხარისხის ამაღლებისთვის განსაკუთრებული სტრატეგიული მნიშვნელობა ენიჭება მარგულირებული ჰიდროელექტროსადგურების მშენებლობას; გაგრძელდება ენერგეტიკის მდგრადი განვითარების პრინციპის დაცვით სასისტემო მნიშვნელობის ჰიდროელექტროსადგურების მშენებლობა;
- გაგრძელდება ენერჯის განახლებადი წყაროების (ქარის, მზის, ბიომასის) განვითარებისა და ახალი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა;
- სატრანზიტო მიმართულების განვითარებისთვის გაგრძელდება ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობა; მათ შორის, განმტკიცდება/გამლიერდება მეზობელ ქვეყნებთან დამაკავშირებელი ხაზები.

საქართველოს ტურისტული პოტენციალის ათვისებისთვის დაგეგმილია შემდეგი ნაბიჯების გადადგმა:

- განხორციელდება სამიზნე ქვეყნების დივერსიფიცირება, რაც გულისხმობს მეზობელი ქვეყნების საბაზრო წილის 70%-მდე შემცირებას და ევროკავშირისა და შორეული ქვეყნების (ჩინეთი, აშშ და სხვა) ბაზრების საბაზრო წილის 30%-მდე გაზრდას;
- 2023 წელს საქართველო მასპინძელი ქვეყნის სტატუსით წარდგება მსოფლიოს ყველაზე მასშტაბურ და გავლენიან ტურისტულ გამოფენაზე – ITB Berlin 2023-ზე;
- სამედიცინო ტურიზმის განვითარებისთვის ქვეყნის მასშტაბით განხორციელდა ბალნეოლოგიური კურორტების იდენტიფიცირება და ამ მიმართულებით საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა – აწარმოე საქართველოში შეიმუშავა ცალკეული სახელმწიფო პროგრამები სპეციალური დაფინანსების პირობებით. ხელი შეეწყობა აღნიშნული მიმართულების განვითარებას;
- ტურისტული პოტენციალის მაქსიმალურად ათვისებისთვის მიმდინარე ეტაპზე ხორციელდება კურორტების (წყალტუბო, აბასთუმანი და სხვა) ეტაპობრივი განვითარება;
- გასტრონომიული ტურიზმის განვითარებისთვის მოხდება რეგიონებისთვის დამახასიათებელი/ავთენტური სამზარეულოს პოპულარიზაცია ქვეყნის წამყვანი შეფშარეულების, ტუროპერატორებისა და მედიის ჩართულობით;
- ღვინის ტურიზმის განვითარებისთვის ხორციელდება პროექტი „ღვინის გზა“. პროექტი მოიცავს ქვეყანაში არსებულ ღვინის იმ საოჯახო მარნებსა და საწარმოებს, რომლებიც ღვინის ტურიზმის ფარგლებში მასპინძლობას ეწევიან;
- მომდევნო 4 წლის განმავლობაში საქართველოში მაღალმხარჯველუნარიანი, საქმიანი მოგზაურების მოზიდვისთვის საქმიანი ტურიზმის განვითარება ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულება იქნება;
- ქვეყანაში არსებული ქართული ხუროთმოძღვრული ძეგლების, ფრესკული მხატვრობისა და სიწმინდეების პოპულარიზაციისთვის დაგეგმილია პილიგრიმული (რელიგიური) ტურიზმის განვითარება.

საქართველოს სამთო კურორტების განვითარებისთვის მომდევნო წლებში განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- სამთო-სათხილამურო კურორტების (გუდაური, ბაკურიანი, გოდერძი, თეთნულდი და ჰაწვალი) განვითარებისთვის 2020–2024 წლებში დაგეგმილია სათხილამურო ინფრასტრუქტურის განვითარება და ოთხი სეზონის ტურისტული პროდუქტების შექმნა;
- ქვეყანაში 12 საერთაშორისო შეჯიბრება გაიმართება, 2023 წელს კი საქართველო უმასპინძლებს თხილამურსა და სნოუბორდში თავისუფალი სტილით სრიალში მსოფლიო ჩემპიონატს, რომლის მიმდინარეობისას მას ათასობით ვიზიტორი ეწვევა.

3.1 საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 25 02)

- საავტომობილო გზების ინფრასტრუქტურული პროექტების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება;
- ჩქაროსნული ავტომობილტრალებისა და საავტომობილო გზების რეკონსტრუქცია-მშენებლობა;
- საქართველოს საგზაო ქსელის საერთაშორისო საგზაო კომუნიკაციების სისტემაში ინტეგრირება;
- საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზებისა და სახიდე გადასასვლელების, მუნიციპალიტეტებთან, საკურორტო ცენტრებთან, ისტორიულ და კულტურულ ძეგლებთან, მოსაზღვრე ქვეყნებთან მისასვლელი საავტომობილო გზების პერიოდული შეკეთება, რეაბილიტაცია და რეკონსტრუქცია-მშენებლობა;
- საავტომობილო გზების მიმდინარე შეკეთება და შენახვა ზამთრის პერიოდში;
- სტიქიური მოვლენების შედეგების ლიკვიდაციისა და პრევენციის მიზნით სამუშაოების ჩატარება;

	ზღვის ნაპირების, მდინარეების კალაპოტებისა და ნაპირების გამაგრება.
3.1.1	საავტომობილო გზების პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 25 02 01)
	საავტომობილო გზების ინფრასტრუქტურული პროექტების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელება; საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების მშენებლობა-რეაბილიტაციის ადმინისტრირება და მონიტორინგი.
3.1.2	საავტომობილო გზების მშენებლობა და მოვლა-შენახვა (პროგრამული კოდი 25 02 02)
	საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზებისა და სახიდე გადასასვლელების პერიოდული შეკეთება, რეაბილიტაცია და რეკონსტრუქცია-მშენებლობა; საავტომობილო გზების მიმდინარე შეკეთება და შენახვა ზამთრის პერიოდში; ავტომაგისტრალებსა და საავტომობილო გზებზე არსებული გარე განათების და საინფორმაციო ბილბორდების ელექტროენერგიით უზრუნველყოფა, სახიდე გადასასვლელების მდგომარეობის შესწავლა; სტიქიური მოვლენების შედეგების ლიკვიდაციისა და პრევენციის მიზნით სამუშაოების ჩატარება; ზღვის ნაპირების, მდინარეების კალაპოტებისა და ნაპირების გამაგრება.
3.1.3	ჩქაროსნული ავტომაგისტრალების მშენებლობა (პროგრამული კოდი 25 02 03)
	ავტოტრანსპორტით მგზავრთა უსაფრთხო და შეუფერხებელი გადაადგილების უზრუნველსაყოფად ჩქაროსნული ავტომაგისტრალებისა და საავტომობილო გზების რეკონსტრუქცია-მშენებლობა.
3.2	რეგიონული და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 25 03)
	მუნიციპალიტეტებში სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული პროექტის განხორციელება და მათთან დაკავშირებული სხვადასხვა მომსახურების შესყიდვა; სახელმწიფო და საზოგადოებრივი მნიშვნელობის (ადმინისტრაციული, სტრატეგიული და სხვა დანიშნულების) ობიექტების მშენებლობა-რეაბილიტაცია; ქვეყანაში ურბანული სატრანსპორტო სისტემის მუშაობის სრულყოფა; ქვეყანაში ტურიზმის განვითარებისთვის სხვადასხვა ინფრასტრუქტურული პროექტის განხორციელება; დონორი ორგანიზაციების მიერ დაფინანსებული პროექტების მოსამზადებლად საჭირო ღონისძიებების განხორციელება, დეტალური საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება და ანალიზი; საქართველოს რეგიონების ურბანული განვითარებისა და ადგილობრივი ეკონომიკის გაძლიერების ხელშეწყობა; საქართველოს სივრცის დაგეგმარების გეგმის, მუნიციპალიტეტების სივრცის დაგეგმარების გეგმების, გენერალური გეგმებისა და განაშენიანების გეგმების შემუშავების უზრუნველყოფა; ქვეყანაში საჯარო შენობების ენერგოეფექტურობის გაუმჯობესება და განახლებადი, ალტერნატიული ენერჯის დანერგვა.
3.3	წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის ადდგენა-რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 25 04)
	მუნიციპალიტეტებში/სოფლებში წყალმომარაგებისა და წყალარინების სისტემების რეაბილიტაცია/მოწყობა, წყალმომარაგებისა და წყალარინების გამწმენდი ნაგებობების რეაბილიტაცია/მშენებლობა; მუნიციპალიტეტების მოსახლეობის ეკოლოგიურად სუფთა, გაფილტრული, ზედაპირული გრუნტის წყლების მოხვედრისგან დაცული სასმელი წყლის 24-საათიანი მიწოდების რეჟიმით უზრუნველყოფა; აბონენტთა გამრიცხველიანება, დანაკარგების შემცირება და გარემოსდაცვითი სტანდარტების უზრუნველყოფა.
3.4	2020–2022 წლების საპილოტე რეგიონების ინტეგრირებული განვითარების პროგრამის ფარგლებში შერჩეული პროექტების დაფინანსება მუნიციპალიტეტებში (პროგრამული კოდი 55 14)

კახეთის, იმერეთის, გურიისა და რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებში სხვადასხვა სექტორში ინვესტიციების განხორციელება შემდეგი მიმართულებებით: საზოგადოებრივი ინფრასტრუქტურა, ტურიზმი, წარმოება, ადამიანური კაპიტალისა და საჯარო სერვისების მიწოდების ხარისხი. ამ პროგრამის მიზანია 4 საპილოტე რეგიონში ხელსაყრელი გარემოს შექმნა და მათი დაბალანსებული, მდგრადი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარება ინტეგრირებული ტერიტორიული განვითარების ინიციატივებისა და მრავალდონიანი მმართველობის საშუალებით. აღნიშნული პროგრამის განხორციელების პროცესში ჩართული იქნებიან: საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო; საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – აწარმოე საქართველოში; საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საქართველოს ინოვაციების და ტექნოლოგიების სააგენტო; საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სოფლის განვითარების სააგენტო; ევროკავშირის დელეგაცია/საერთაშორისო ორგანიზაცია.

3.5 სასისტემო მნიშვნელობის ელექტროგადამცემი ქსელის განვითარება (პროგრამული კოდი 24 14)

ქვეყანაში არსებული მაღალი და საშუალო ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზების, მათ შორის, მეზობელ ქვეყნებთან დამაკავშირებელი ხაზების, მშენებლობა-რეაბილიტაცია;

ენერგოსისტემის მოძველებული ქვესადგურების თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვა და სხვადასხვა სიმძლავრის ახალი ქვესადგურების მშენებლობა;

თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის განვითარებისთვის შესაბამისი ელექტროგადამცემი ქსელის მოწყობა.

3.5.1 ელექტროგადამცემი ქსელის გაძლიერების პროექტი (პროგრამული კოდი 24 14 01)

აჭარა-გურიის ელექტრომომარაგების საიმედოობის ამაღლება (ხაზების „პალიასტომი 1, 2“ რეზერვირება);

აჭარის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირების მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფა;

საბითუმო ვაჭრობის განვითარების პლატფორმის (სისტემის) – SCADA/EMS-ის განახლება.

3.5.2 საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის გაფართოების ღია პროგრამა (პროგრამული კოდი 24 14 02)

ელექტროგადამცემი ხაზების მშენებლობა-რეაბილიტაცია;

500-კილოვოლტიანი ელექტროგადამცემი ხაზის „ქსანი-სტეფანწმინდა“ მიმდინარე მშენებლობის დასრულება და მისი ექსპლუატაციაში გაშვება;

500/220-კილოვოლტიანი ელექტროგადამცემი ხაზის „ჯვარი-ხორგა“ მიმდინარე მშენებლობის დასრულება და მისი ექსპლუატაციაში გაშვება.

3.5.2.1 500 კვ ეგზ-ის „ქსანი-სტეფანწმინდა“ მშენებლობა (EBRD, EU, KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 02 01)

500-კილოვოლტიანი ელექტროგადამცემი ხაზის „ქსანი-სტეფანწმინდა“ მშენებლობა;

რუსეთი-საქართველო-სომხეთი-ირანის სატრანზიტო პოტენციალის საიმედო რეალიზაცია;

500-კილოვოლტიანი ხაზის „კავკასიონი“ (საქართველო-რუსეთი) რეზერვირება;

მდინარე თერგის ჰესების ქსელში ინტეგრირება.

3.5.2.2 ელექტროგადამცემი ხაზი „ჯვარი-ხორგა“ (EBRD, EU, KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 02 02)

აფხაზეთის, აჭარის, სამეგრელოს და გურიის ელექტრომომარაგების საიმედოობის ამაღლება (ხაზების „ეგრისი 1, 2“ რეზერვირება);

ბათუმში (აჭარა) ძაბვის პრობლემის აღმოფხვრა, რეგიონის კვების საიმედოობის ამაღლება, აგრეთვე არსებული პერსპექტიული სადგურებიდან სიმძლავრის გამოტანის საიმედოობის ამაღლება.

3.5.3 რეგიონალური ელექტროგადამცემის გაუმჯობესების პროექტი (პროგრამული კოდი 24 14 03)

ქვეყანაში არსებული მაღალი და საშუალო ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზების, მათ შორის, მეზობელ ქვეყნებთან დამაკავშირებელი ხაზების, მშენებლობა-რეაბილიტაცია;

ენერგოსისტემის მოძველებული ქვესადგურების თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვა და სხვადასხვა სიმძლავრის ახალი ქვესადგურების მშენებლობა;

თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის განვითარებისთვის შესაბამისი ელექტროგადამცემი ქსელის მოწყობა;

გურიის რეგიონის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირებისა და რეგიონის კვების საიმედოობის ამაღლების, კახეთის რეგიონის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირების, კახეთის რეგიონისა და დღემთის მუნიციპალიტეტის კვების საიმედოობის ამაღლების, ცხენისწყლის კასკადის ჰესებისა და ხელედულაჰესის სიმძლავრის გამოტანისა და მისი საიმედოობის ამაღლების, ონის მუნიციპალიტეტის ჰესების კასკადისა და რაჭის ჰესების სიმძლავრის გამოტანისა და მისი საიმედოობის ამაღლების მიზნით:

500-კილოვოლტიანი, ორჯაჭვა ელექტროგადამცემი ხაზის „წყალტუბო-ახალციხე“ მშენებლობის დაწყება;

პროექტის „ნამახვანი-წყალტუბო-ლაჯანური“ განხორციელების დაწყება;

500-კილოვოლტიანი, ერთჯაჭვა ელექტროგადამცემი ხაზის „ჯვარი-წყალტუბო“ მშენებლობა;

110-კილოვოლტიანი ელექტროგადამცემი ხაზის „ოზურგეთი-ზოტიჰესი“ მშენებლობა;

ელექტროგადამცემი ხაზის „ჟინვალი-თელავი-გურჯაანი“ მშენებლობა.

3.5.3.1 500 კვ ეგზ „წყალტუბო-ახალციხე-თორთუმი“ (EU-NIF, KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 01)

500-კილოვოლტიანი მაგისტრალის „ენგური-ზესტაფონი-ახალციხე“ (ელექტროგადამცემი ხაზი „იმერეთი“ და ელექტროგადამცემი ხაზი „ზეკარი“) რეზერვირება;

სიმძლავრის ხუდონი-ენგურის კვანძიდან თურქეთისა და საქართველოს აღმოსავლეთი რეგიონისკენ (სომხეთისკენ) გატანის უსაფრთხოება;

ჰესების სიმძლავრის რუსეთიდან და ენგურის კვანძიდან თურქეთისკენ გატანა: ნენსკრაჰესის, ენგურისა და მისი შენაკადების ჰესების, ცხენისწყლის კასკადის ჰესების, ნამახვანის კასკადისა და ხელედულაჰესის სიმძლავრის ქსელში გამოტანა, მომხმარებლებისკენ ტრანზიტი (თბილისი-რუსთავის კვანძი) და ექსპორტი (სომხეთისა და თურქეთისკენ);

საქართველოსა და თურქეთს შორის სიმძლავრის გაცვლის უნარისა და საიმედოობის გაზრდის ხელშეწყობა;

ელექტროგადამცემი ხაზის „ახალციხე-ბორჩხა“ რეზერვირება.

3.5.3.2 „ჩრდილოეთის რგოლი“ (EBRD), „ნამახვანი-წყალტუბო-ლაჯანური“ (EBRD, KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 02)

მესტიის მუნიციპალიტეტის ჰესების სიმძლავრის გამოტანა და მისი საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა;

მდინარე ნენსკრას შენაკადების, ნენსკრაჰესისა და ნამახვანის კასკადის სიმძლავრის გამოტანა;

ლაჯანურის სიმძლავრის გამოტანა და მისი საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა.

3.5.3.3 500 კვ ეგზ „ჯვარი-წყალტუბო“ (WB) (პროგრამული კოდი 24 14 03 03)

500-კილოვოლტიანი მაგისტრალის „ენგური-ზესტაფონი-ახალციხე“ (ელექტროგადამცემი ხაზი „იმერეთი“ და ელექტროგადამცემი ხაზი „ზეკარი“) რეზერვირება;

სიმძლავრის ხუდონი-ენგურის კვანძიდან თურქეთისა და საქართველოს აღმოსავლეთი რეგიონისკენ (სომხეთისკენ) გატანის უსაფრთხოება;

ჰესების სიმძლავრის რუსეთიდან და ენგურის კვანძიდან თურქეთისკენ გატანა: ნენსკრაჰესის, ენგურისა და მისი შენაკადების ჰესების, ცხენისწყლის კასკადის ჰესების, ნამახვანის კასკადისა და ხელედულაჰესის სიმძლავრის ქსელში გამოტანა, მომხმარებლებისკენ ტრანზიტი (თბილისი-რუსთავის კვანძი) და ექსპორტი (სომხეთისა და თურქეთისკენ);

საქართველოსა და თურქეთს შორის სიმძლავრის გაცვლის უნარისა და საიმედოობის გაზრდის ხელშეწყობა;

ელექტროგადამცემი ხაზის „ახალციხე-ბორჩხა“ რეზერვირება.

3.5.3.4 გურიის ელგადამცემის ხაზების ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 04)

გურიის რეგიონის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირება;

გურიის რეგიონის კვების საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა;

მდინარე რიონის ქვემო ზონის (ვარციხის კასკადის) ჰესების სიმძლავრის გამოტანის საიმედოობის ამაღლების

ხელშეწყობა;

ბათუმის კვების საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა;

ელექტროგადამცემი ხაზის „ახალციხე-ბორჩხა“ რეზერვირება.

3.5.3.5 კახეთის ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 05)

კახეთის რეგიონის პერსპექტიული ჰესების ქსელში ინტეგრირება;

კახეთის რეგიონისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის კვების საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა.

3.5.3.6 „ხელედულა-ლაჯანური-ონი“ (KfW) (პროგრამული კოდი 24 14 03 06)

ცხენისწყლის კასკადის ჰესებისა და ხელედულაჰესის სიმძლავრის გამოტანა და მისი საიმედოობის ამაღლების ხელშეწყობა.

3.6 მოსახლეობის ელექტროენერჯითა და ბუნებრივი აირით მომარაგების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 24 15)

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში გაზისა და ელექტროენერჯის არმქონე სოფლების გაზიფიცირება და ელექტრიფიცირება;

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში მოსახლეობისთვის გაზისა და ელექტროენერჯის მიწოდების ხელმისაწვდომობის გაზრდა, მათ შორის, მოხმარებული ელექტროენერჯის ღირებულების ნაწილობრივ ანაზღაურება;

ოკუპირებულ ტერიტორიებთან გამყოფი ხაზების მიმდებარე სოფლებში მცხოვრები ოჯახების გათბობით უზრუნველყოფა ზამთრის პერიოდში.

3.7 საქართველოში ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების განვითარება (პროგრამული კოდი 24 08)

საქართველოში ინოვაციური ეკოსისტემის შექმნა, უცხოური გამოცდილების გაზიარება და საქართველოში დანერგვა;

დაგეგმილი პროექტების განხორციელებისთვის საჭირო კვალიფიციური კადრების მომზადება და დასაქმება, მათთვის პროდუქტიული სამუშაო გარემოს შექმნა და განსახორციელებელი პროექტების ადმინისტრაციული რესურსით უზრუნველყოფა;

საინფორმაციო ტექნოლოგიების სფეროს და ინოვაციების მიმართულების სპეციალისტებისა და კომპანიების რაოდენობის გაზრდისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა;

საქართველოს იმ დასახლებულ პუნქტებში, რომლებიც ამ პროგრამის სამიზნე გეოგრაფიულ არეალში მდებარეობს, ფართოზოლოვანი ოპტიკურ-ბოჭკოვანი ინფრასტრუქტურის განვითარება და ინტერნეტის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

3.8 მყარი ნარჩენების მართვის პროგრამა (პროგრამული კოდი 25 05)

მუნიციპალიტეტებში (გარდა ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა) არასახიფათო ნარჩენების განთავსების ობიექტების (ნაგავსაყრელების) მოწყობა და მართვა;

ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურების მოწყობა;

ძველი ნაგავსაყრელების ეტაპობრივი დახურვა.

3.9 ტურისმის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 24 05)

საერთაშორისო ბაზარზე საქართველოს, როგორც ტურისტული ქვეყნის, პოპულარიზაცია;

ახალი ტურისტული პროდუქტის განვითარება და არსებული ტურისტული პროდუქტის დივერსიფიკაცია (მარშრუტების შემუშავება, პროდუქტის ბეჭდური საინფორმაციო მასალის მომზადება);

მცირე ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება;

ტურისტებისთვის მაღალი ხარისხის მომსახურების მიწოდება.

3.10 ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლების მოსახლეობისათვის მიწოდებული

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიან სოფლებში მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობის მიერ მოხმარებული ბუნებრივი აირის საფასურის ანაზღაურება ამ პროგრამით განსაზღვრული ბენეფიციარებისთვის შესაბამის პერიოდებში.

3.11 საქართველოს ეროვნული ინოვაციების ეკოსისტემის პროექტი (WB) (პროგრამული კოდი 24 12)

საქართველოში ინოვაციების ინფრასტრუქტურის შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს ქვეყანაში ინოვაციების ეკოსისტემის განვითარებას;

მაღალმთიან დასახლებებში მცხოვრები სოციალურად დაუცველი პირების მხარდაჭერა მათი ფართოხოლოვან ინტერნეტში ჩართვის მიზნით;

საინფორმაციო ტექნოლოგიების სფეროს სპეციალისტების საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების საკითხებში გადამზადება, რომლის საბოლოო მიზანია აღნიშნული სპეციალისტების საინფორმაციო ტექნოლოგიების სფეროში დასაქმება როგორც ადგილობრივ, ისე საერთაშორისო შრომის ბაზარზე;

ინოვაციების საგრანტო დაფინანსება მათი შემდგომი კომერციალიზაციის მიზნით.

3.12 რეგიონებისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 25 01)

რეგიონული განვითარების პოლიტიკის შემუშავება, განხორციელება და განხორციელების კოორდინაცია, აგრეთვე კომპეტენციის ფარგლებში მისი განხორციელების მონიტორინგი და ანალიზი;

მმართველობის სისტემის დეცენტრალიზაციის, დეკონცენტრაციის და სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებსა და მუნიციპალიტეტებს შორის უფლებამოსილებათა გამიჯვნის საკითხებზე და მუნიციპალიტეტების ინსტიტუციური გამდიერებისთვის შესაბამისი წინადადებების შემუშავება;

კომპეტენციის ფარგლებში სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებსა და მუნიციპალიტეტებს შორის ურთიერთობის კოორდინაცია;

კომპეტენციის ფარგლებში ადგილობრივი და უცხოური წყაროებით დაფინანსებული რეგიონული პროგრამებისა და პროექტების კოორდინაცია და მათი განხორციელების ეფექტიანობის შეფასება;

კომპეტენციის ფარგლებში მუნიციპალიტეტების მოხელეთა სწავლების საკითხების კოორდინაცია;

„მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე სახელმწიფოს მიერ მუნიციპალიტეტებისთვის დელეგირებული უფლებამოსილების განხორციელებაზე დარგობრივი ზედამხედველობის განხორციელება საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ შესაბამისად;

საერთაშორისო და შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების ქსელის განვითარების, დაპროექტებისა და სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის საკითხებზე ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება;

სივრცით-ტერიტორიული მოწყობის სახელმწიფო და ტექნიკური ზედამხედველობის განხორციელების მეთოდური ხელმძღვანელობა, საპროექტო დოკუმენტების მომზადების მეთოდოლოგიური ხელმძღვანელობა ან/და ზედამხედველობა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის მეშვეობით დევნილთა გრძელვადიანი საცხოვრებელი უზრუნველსაყოფად სამშენებლო-სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელება;

საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით და დადგენილ ფარგლებში როგორც საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს კომპეტენციაში შემავალი, ისე სხვა სახელმწიფო ორგანოთა გამგებლობისთვის მიკუთვნებული, ქვეყნისთვის მნიშვნელოვანი ცალკეული ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელების უზრუნველყოფა, აგრეთვე ამ პროექტებით გათვალისწინებული ობიექტების სამშენებლო-სარეაბილიტაციო და სხვა სამუშაოების განხორციელების კოორდინაცია და კომპეტენციის ფარგლებში მისი მონიტორინგი;

კომპეტენციის ფარგლებში საქართველოს წყლით უზრუნველყოფისა და მოსახლეობის წყლით მომარაგების სისტემების დანერგვისა და განვითარების ხელშეწყობის ღონისძიებათა განხორციელების უზრუნველყოფა და კოორდინაცია;

არასახიფათო ნარჩენების განთავსების ობიექტების (ნაგავსაყრელების) მოწყობა, მართვა და დახურვა, ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურების მოწყობა და მართვა (გარდა ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა);

თავდაცვის ძალების სამობილიზაციო გეგმის შემუშავებაში მონაწილეობა;

მუნიციპალიტეტების მიერ მოქალაქეების სამხედრო აღრიცხვის, სამხედრო სამსახურისთვის მომზადებისა და სამხედრო სამსახურში გაწვევის სამუშაოთა კოორდინაცია;

კომპეტენციის ფარგლებში სტიქიური მოვლენების შედეგების სალიკვიდაციო ღონისძიებების შესახებ წინადადებების მომზადება და ამ ღონისძიებათა განხორციელება/განხორციელებაში მონაწილეობა.

3.13 **ტექნიკური და სამშენებლო სფეროს რეგულირება (პროგრამული კოდი 24 02)**

მომეტებული ტექნიკური საფრთხის შემცველი ობიექტების უსაფრთხოების დონის ამაღლების ხელშეწყობა შესაბამისი ტექნიკური რეგლამენტების დახვეწით;

განსაკუთრებული მნიშვნელობის ობიექტების მშენებლობის სახელმწიფო ზედამხედველობის უზრუნველყოფა შესაბამისი მშენებლობის ნებართვის გაცემისა და სანებართვო პირობების კონტროლით.

3.14 **ანაკლის დრამაწყოვანი ნავსადგურის განვითარება (პროგრამული კოდი 24 17)**

საქართველოს მთავრობის მიერ ანაკლის დრამაწყოვანი ნავსადგურის განვითარების პროექტის ხელშეწყობა და ახალი საინვესტიციო ხელშეკრულებების მონიტორინგი.

3.15 **ბაზარზე ზედამხედველობის სფეროს რეგულირება და განხორციელების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 24 04)**

ბაზარზე განთავსებული პროდუქტის ზედამხედველობის უზრუნველყოფა საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის ტექნიკურ კანონმდებლობასთან (დირექტივები და რეგულაციები) დაახლოებით და ევროპის ბაზარზე არსებული ზედამხედველობის სისტემის დანერგვით.

4 **განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება**

განათლებისა და მეცნიერების მიმართულებებით განხორციელდება რეფორმის მომდევნო, მრავალმხრივი ეტაპი. შეიქმნება ისეთი განათლების სისტემა, რომელიც მდგრადი განვითარების მიზნების შესაბამისად, ბავშვების, სტუდენტების, ახალგაზრდებისა და ზრდასრულების სათანადო თეორიული ცოდნით აღჭურვასა და მათთვის პრაქტიკული და შემოქმედებითი უნარების გამომუშავებასთან ერთად უზრუნველყოფს მათი სამოქალაქო ცნობიერების ამაღლებას და მათ მიერ ეროვნული და ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებების სიღრმისეულად გააზრებას. ქვეყნის გრძელვადიანი ეკონომიკური და საზოგადოებრივი წინსვლის უმთავრესი წინაპირობაა ადამიანური კაპიტალის განვითარება.

ადრეული და სკოლამდელი განათლების მიმართულებით:

- საჯარო დაწესებულებებში ადრეული და სკოლამდელი განათლება მისი საყოველთაო ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად კვლავ უფასო იქნება;
- სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებები გარდაიქმნება სკოლამდელი განათლების დაწესებულებებად, რაც უზრუნველყოფს სკოლებში ბავშვებისთვის საჭირო, მრავალმხრივი აკადემიური, ფუნქციური, ქვეყნითი, ემოციური და სოციალური უნარების განვითარებას; განხორციელდება ღონისძიებები სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვებზე მორგებული განათლების მომსახურების უზრუნველსაყოფად;
- გაგრძელდება სასკოლო მზაობის ცენტრების გახსნის მხარდაჭერა; შემუშავდება და განხორციელდება „სკოლა-ბაღის“ კონცეფციის სტანდარტი;
- განისაზღვრება სკოლამდელ დაწესებულებებში დასაქმებულ პირთა შრომის ანაზღაურება, გაგრძელდება ღონისძიებების განხორციელება მათი კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობისთვის; დაიწყება ღონისძიებების განხორციელება სკოლამდელ დაწესებულებებში ახალგაზრდა, კვალიფიციური კადრების მოზიდვის ხელშეწყობისთვის;
- ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სახელმწიფო სტანდარტების დანერგვის, განვითარებისა და გაუმჯობესების მიზნით გაგრძელდება საჯარო დაწესებულებების მონიტორინგი; მონიტორინგის შედეგების საფუძველზე გადამუშავდება ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სახელმწიფო სტანდარტები; არაქართულენოვანი მოსახლეობით კომპაქტურად დასახლებულ ყველა მუნიციპალიტეტში განხორციელდება სახელმწიფო ენის სწავლება ბილინგვური მოდელით, რაც ხელს შეუწყობს სასკოლო მზაობის გაუმჯობესებას, ზოგადი განათლების საფეხურზე ხარისხიანი საგანმანათლებლო პროცესის უზრუნველყოფას და გრძელვადიან პერიოდში საქართველოში მცხოვრები არაქართულენოვანი პირების საზოგადოებაში წარმატებულ ინტეგრაციას;
- ყველა ბავშვისთვის უზრუნველყოფილი იქნება სკოლამდელი განათლებიდან ზოგადი განათლების დაწყებით საფეხურზე გადასვლის ხელშეწყობის ღონისძიებების განხორციელება;
- შეიქმნება 1 წლიდან 6 წლამდე ასაკის ბავშვების შესახებ სტატისტიკური მონაცემების ამსახველი, ინტეგრირებული ელექტრონული სისტემა;
- დასრულდება საქართველოს სხვადასხვა მუნიციპალიტეტში 50-ზე მეტი საბავშვო ბაღის მშენებლობა საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად; გაგრძელდება ახალი საბავშვო ბაღების დაფუძნება; განხორციელდება არსებული ინფრასტრუქტურის განვითარების პროექტები.

ზოგადი განათლების მიმართულებით:

- უზრუნველყოფილი იქნება მასწავლებელთა და სკოლების ადმინისტრაციული პერსონალის შრომის ანაზღაურება დაგეგმილი განათლების რეფორმისა და მასწავლებლის პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემის დანერგვის შესაბამისად;
- დამტკიცდება და დაინერგება ზოგადი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის ახალი სტანდარტები და პროცედურები, განხორციელდება მხარდამჭერი ღონისძიებები ამ სტანდარტების დასაკმაყოფილებლად; 2026-2027 სასწავლო წლის დაწყებამდე უზრუნველყოფილი იქნება საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დაფუძნებული/რეორგანიზებული საჯარო სკოლების ეტაპობრივი ავტორიზაცია;
- შემუშავდება და დაინერგება სკოლების მართვისა და დაფინანსების დიფერენცირებული მოდელები;
- გაგრძელდება ახალი, თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი, მაღალ სტანდარტებზე ორიენტირებული ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და სათანადო სასწავლო რესურსების შექმნა და განვითარება; გადამუშავდება ზოგადი განათლების საშუალო საფეხურის ეროვნული სასწავლო გეგმა; დაინერგება ფართომასშტაბიანი სასკოლო შეფასების სისტემა; დაიწყება ელექტრონული რესურსების განვითარება;
- რეფორმის ფარგლებში დაინერგება მოსწავლის განვითარებაზე ორიენტირებული სწავლა-სწავლების პრინციპები; განხორციელდება ღონისძიებები სკოლებში ადამიანური კაპიტალის გაძლიერებასა და განვითარებაზე ორიენტირებული სასკოლო კულტურის ჩამოყალიბების ხელშეწყობისთვის;
- გაგრძელდება ახალი სახელმძღვანელოების შექმნის პროცესი; განახლდება გრიფორების პროცედურები;
- სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე (სსსმ)/შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე (შშმ) პირებისთვის განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდისა და მათ საჭიროებებზე მორგებული სასწავლო პროცესის წარმართვისთვის ქვეყნის მასშტაბით აქტიურად დაინერგება და განვითარდება ინკლუზიური განათლების კომპონენტები;
- არაქართულენოვანი სკოლების მოსწავლეებისთვის ფართოდ დაინერგება ბილინგვური სწავლების განსხვავებული მოდელი;
- განისაზღვრება განათლების მიღმა დარჩენილი პირების სასწავლო პროცესში ინტეგრაციის პოლიტიკა; მათთვის უზრუნველყოფილი იქნება ალტერნატიული კურიკულუმი;
- დიასპორის წარმომადგენლებისთვის ხელმისაწვდომი იქნება ქართული ენის დისტანციური სწავლების კურსი; ინკლუზიური განათლების პოპულარიზაციისთვის განხორციელდება ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებები;
- სკოლებში უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვისთვის შეიქმნება პრევენციული ღონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელების, აგრეთვე ფსიქოლოგიური მომსახურების მიღების მოქნილი, შედეგებზე ორიენტირებული მექანიზმები; გაიზრდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურის სამსახურის მომსახურებით მოსარგებლე საჯარო სკოლების რაოდენობა; განხორციელდება საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურების, ფსიქოლოგების, სოციალური მუშაკებისა და უსაფრთხოების დაცვის უფლებამოსილების მქონე პირების გადამზადების პროგრამები;
- შემუშავდება მასწავლებლის პროფესიის რეგულირების ახალი წესი; განხორციელდება მასწავლებელთა უწყვეტი პროფესიული განვითარების ღონისძიებები მათი პროფესიული საჭიროებების შესაბამისად;
- გაგრძელდება სასკოლო ინფრასტრუქტურის განვითარება; დასრულდება სრულად ადაპტირებული 80 სკოლის მშენებლობა და 850-მდე საჯარო სკოლის ნაწილობრივი რეაბილიტაცია; განხორციელდება 91 ავარიული საჯარო სკოლის გამაგრება/სრული რეაბილიტაცია სსსმ მოსწავლეებისთვის საჭირო გარემოს შექმნის მოთხოვნების გათვალისწინებით;
- უზრუნველყოფილი იქნება საჯარო სკოლების ოპერირებისა და მოვლა-პატრონობის ფუნქციის წარმატებით შესრულება;
- ეტაპობრივად დაიხვეწება სწავლების დისტანციური და ჰიბრიდული მეთოდოლოგია.

უმაღლესი განათლების მიმართულებით:

- დაინერგება უმაღლესი განათლების დაფინანსების ეფექტიანი სისტემა;
- შემუშავდება უმაღლესი განათლების სისტემის დაფინანსების ახალი მოდელი, რომელიც ხელს შეუწყობს საგანმანათლებლო დაწესებულებების მდგრად განვითარებას და სასწავლო პროცესის სწავლის შედეგებზე ორიენტირებას;

- განხორციელება ღონისძიებები ხარისხის განვითარების მხარდაჭერისთვის;
- შემუშავდება სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობისა და სადოქტორო პროგრამების შეფასების ერთიანი კონფეფცია;
- სახელმწიფო ხელს შეუწყობს უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების მიერ საერთაშორისო აკრედიტაციის მოპოვებას;
- გაგრძელდება პროგრამა „ვისწავლოთ საქართველოში“;
- პროგრამების ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით: გაგრძელდება მასწავლებლის მომზადების ერთწლიან საგანმანათლებლო პროგრამებზე ჩარიცხულ პირთა დაფინანსება, ამოქმედდება სპეციალური მასწავლებლის მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამები, გაგრძელდება სკოლისშემდგომი განათლებისთვის მომზადების პროგრამის განხორციელება საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირებისთვის, გაგრძელდება მსჯავრდებულთა მიერ ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის საგანმანათლებლო პროგრამებზე განათლების მიღების ხელშეწყობის ღონისძიებების განხორციელება;
- გაფართოვდება ქუთაისის საერთაშორისო უნივერსიტეტის საგანმანათლებლო პროგრამები, გაძლიერდება საერთაშორისო თანამშრომლობა, ხელი შეეწყობა უცხოელი მაღალკვალიფიციური აკადემიური და სამეცნიერო პერსონალის მოზილიზებას;
- საქართველო გახდება პროგრამის – „ერაზმუს+“-ის („Erasmus+“) განმახორციელებელი ქვეყანა, რის შედეგადაც, გარდა უმაღლესი განათლებისა და ახალგაზრდობის კომპონენტებისა, მისთვის ხელმისაწვდომი იქნება პროგრამის ყველა კომპონენტი;
- გაგრძელდება უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების დაფინანსება მათი ინფრასტრუქტურისა და სასწავლო გარემოს გასაუმჯობესებლად.

მეცნიერების მიმართულებით:

- შემუშავდება და დამტკიცდება საქართველოში მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების განვითარების სტრატეგიული გეგმა, რომლის მთავარი მიზანი იქნება ქვეყნის ეკონომიკის სტრატეგიული განვითარების მოთხოვნებსა და საზოგადოების საჭიროებებზე ორიენტირებული ინსტიტუტების განვითარების ხელშეწყობა;
- უზრუნველყოფილი იქნება მეცნიერების დაფინანსების შესაბამისი სისტემა; დაინერგება მეცნიერების შედეგებზე დაფუძნებული დაფინანსების მოდელი;
- ხელისუფლება იზრუნებს მეცნიერებისა და მკვლევარების პრესტიჟის ამაღლებაზე;
- კანონის შესაბამისად, სამეცნიერო შედეგების მიხედვით გაიზრდება მეცნიერ თანამშრომელთა შრომის ანაზღაურება;
- განხორციელება ღონისძიებები მკვლევართა ახალგაზრდა თაობების მოზიდვის ხელშეწყობისთვის;
- ქართველ მკვლევართა ყველა თაობის გადამზადების, მათთვის ახალი ცოდნის მიწოდებისა და ახალი კომპეტენციების გამომუშავების, მათი თანამედროვე გლობალურ სამეცნიერო სივრცეში უკეთ ორგანიზების მიზნით განხორციელდება პროექტი „მეცნიერების მენეჯმენტის სკოლა“;
- დაიხვეწება მეცნიერების მართვის სისტემა; სახელმწიფო განსაზღვრავს სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებებისთვის სავალდებულო მინიმალურ სტანდარტებს და იზრუნებს საქართველოში მოქმედი სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების საქმიანობის ხარისხის გაუმჯობესებაზე; ჩამოყალიბდება მეცნიერმშობელობის – ხარისხის მონიტორინგისა და სამეცნიერო კვლევების შედეგების გაზომვის ეფექტიანი მოდელი;
- გაგრძელდება დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულების სამეცნიერო საქმიანობის მხარდაჭერა;
- დაინერგება რეფერირების საერთაშორისო დონეზე აღიარებული პრაქტიკა და ნორმები;
- თბილისში ფუნქციონირებას დაიწყებს თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად უზრუნველყოფილი სამეცნიერო ქალაქი, სადაც განთავსდება ამ სფეროს ყველა სათავო დაწესებულება;
- შეიქმნება ეროვნული სამეცნიერო პორტალი;
- გაიზრდება სამეცნიერო საგრანტო კონკურსების რაოდენობა;
- გაძლიერდება STEM-ის მიმართულებით ინტერდისციპლინური კვლევების მხარდაჭერა;
- გაძლიერდება საქართველოს შემსწავლელი მეცნიერებების მხარდაჭერა;
- ხელი შეეწყობა საზღვარგარეთ მოღვაწე აკადემიური და სამეცნიერო პერსონალის ქართულ სამეცნიერო წრებთან თანამშრომლობას;
- ქუთაისის საერთაშორისო უნივერსიტეტი და ადრონული თერაპიის ცენტრი უმაღლესი საერთაშორისო სტანდარტის მეცნიერებისა და განათლების კერად ჩამოყალიბდება;
- ხელი შეეწყობა სამეცნიერო ინსტიტუტებისა და კვლევითი ჯგუფების საერთაშორისო ჩარჩოპროგრამებსა და სამეცნიერო

პროექტებში აქტიურ მონაწილეობას და ორმხრივი და მრავალმხრივი სამეცნიერო-კვლევითი და ტექნოლოგიური პროექტების განხორციელებას, შეიქმნება შესაბამისი საკანონმდებლო გარანტიები; ხელი შეეწყობა ქართველი მკვლევრების ევროკომისიის კვლევისა და ინოვაციის პროგრამის – „ჰორიზონტი ევროპის“ („Horizon Europe“) საგრანტო კონკურსებში მონაწილეობას;

- მეცნიერების პოპულარიზაციისთვის განხორციელდება საერთაშორისო და ადგილობრივი ღონისძიებები და ჩატარდება საგრანტო კონკურსები;
- ცოდნის ეკონომიკის განვითარებისთვის შეიქმნება მეცნიერების კომერციალიზაციის ცენტრი და ამოქმედდება სამეცნიერო ინოვაციების ბროკერების ქსელი;
- სამეცნიერო ინფრასტრუქტურა გაუმჯობესდება და საერთაშორისო სტანდარტებს დაუახლოვდება.

პროფესიული განათლების მიმართულებით:

- უზრუნველყოფილი იქნება პროფესიული განათლების დაფინანსების ეფექტიანი სისტემის შექმნა; ამოქმედდება პროფესიული განათლების დაფინანსების შედეგებზე დაფუძნებული მოდელი;
- შემუშავდება პროფესიული განათლების სისტემის განვითარების 2021 წლისა და მომდევნო წლების გრძელვადიანი სტრატეგია და შესაბამისი სამოქმედო გეგმები;
- შეიქმნება კოლეჯების შესაძლებლობების განვითარების ხელშეწყობის ეფექტიანი ინსტიტუციური მექანიზმი – კერძო სექტორთან თანამშრომლობით დაფუძნდება პროფესიული განათლების განვითარების სააგენტო, რომელიც საჯარო-კერძო პარტნიორობას დაეფუძნება და უზრუნველყოფს პროფესიული განათლების სისტემის განვითარებას;
- გაიზრდება პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელების პროცესში დარგობრივი გაერთიანებებისა და კერძო სექტორის როლი;
- გაიზრდება პროფესიული საგანმანათლებლო, მომზადებისა და გადამზადების პროგრამების ხელმისაწვდომობა; შემუშავდება პროფესიული განათლების მიღმა მყოფი მოწყვლადი ჯგუფების იდენტიფიცირებისა და პროფესიულ განათლებაში ჩართვის მექანიზმები;
- დამტკიცდება პროფესიული განათლების მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტი და მისი მომზადების, პროფესიაში შესვლისა და უწყვეტი პროფესიული განვითარების ახალი მოდელი;
- ამოქმედდება პროფესიული განათლების მასწავლებლის შედეგებზე ორიენტირებული შრომის ანაზღაურების ახალი სქემა;
- ხარისხიანი პროფესიული განათლების უზრუნველსაყოფად დაინერგება პროფესიულ კვალიფიკაციათა ახალი ჩარჩო, პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულების ავტორიზაციის ახალი სტანდარტები და პროცედურები, კრედიტების ახალი სისტემა და პროფესიული სტანდარტების კერძო სექტორის მიერ/მონაწილეობით შემუშავების წესი;
- გაიზრდება დულური და ბაზარზე მოთხოვნი პროფესიული მომზადებისა და გადამზადების პროგრამების რაოდენობა, რის საფუძველზედაც პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების კურსდამთავრებულთა დასაქმების მაჩვენებელი 65%-მდე, ხოლო პროფესიული მომზადებისა და გადამზადების პროგრამების მონაწილეთა – 70%-მდე გაიზრდება; განისაზღვრება მოკლე ციკლის საგანმანათლებლო პროგრამების მარეგულირებელი ჩარჩო, დაიწყება მათი დანერგვა და პროგრამებზე სტუდენტთა მიღება; გაიზრდება ინტეგრირებული პროგრამების მასშტაბი;
- დაიწყება არაფორმალური განათლების აღიარება და გაიზრდება მისი აღიარების მასშტაბი;
- პროფესიული განათლების სისტემის ინტერნაციონალიზაციისთვის შეიქმნება საერთაშორისო სერტიფიცირების შესაძლებლობები საერთაშორისო გაცვლითი პროგრამების განსახორციელებლად და ინგლისური ენის სწავლების გასაძლიერებლად;
- დაინერგება პროფესიული განათლების მართვის ელექტრონული სისტემა; შეიქმნება პროფესიული განათლების საინფორმაციო პორტალი;
- პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარებისთვის გაგრძელდება საქართველოს სხვადასხვა მუნიციპალიტეტში საჭიროების შესაბამისად ახალი დაწესებულებების დაფუძნება; განხორციელდება ღონისძიებები არსებული დაწესებულებების გეოგრაფიული ქსელის საჯარო-კერძო პარტნიორობით გაფართოებისთვის.

4.1 **სკოლამდელი და ზოგადი განათლება (პროგრამული კოდი 32 02)**

სკოლამდელი განათლების საგანმანათლებლო სახელმწიფო სტანდარტების დანერგვის ხელშეწყობა და მეთოდოლოგიური მხარდაჭერა;

აღზრდისა და განათლების ინტეგრაცია ბავშვების სასკოლო მზაობისთვის;

ზოგადი განათლების სისტემაში უნარებისა და ღირებულებების განვითარებაზე, კრიტიკულ და შემოქმედებით აზროვნებაზე, სწრაფად ცვალებად გარემოში ადაპტირებასა და წინსწინებულ ორიენტირებული „ახალი სკოლის“ მოდელის ფარგლებში სასკოლო კულტურის განვითარების, ახალი სასწავლო პროგრამებისა და რესურსების დანერგვის, მასწავლებელთა ადგილზე გაძლიერების მხარდაჭერა;

არაქართულენოვანი სკოლების მოსწავლეებისთვის ბილინგვური სწავლების განსხვავებული მოდელის ფართო მასშტაბით დანერგვა;

სწავლა-სწავლების პროცესში საჯარო სკოლებში ტექნოლოგიების გამოყენების გაძლიერება და დისტანციური სწავლების როლის გაზრდა;

სკოლებში თანამედროვე მოთხოვნებისა და შესაძლებლობების შესაბამისი საგანმანათლებლო გარემოს ჩამოყალიბება;

მასწავლებლის პროფესიის პრესტიჟის ამაღლებაზე, მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ამაღლებასა და შრომის ღირსეულ ანაზღაურებაზე ზრუნვა;

სწავლა-სწავლების პროცესისა და სკოლების მართვის გასაუმჯობესებლად სკოლების დირექტორების, როგორც საგანმანათლებლო ლიდერების, პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა;

მაღალი საზოგადოებრივი უნარების განსავითარებლად მასწავლებლების გუნდური მუშაობით ორიენტირებული სასკოლო სასწავლო გეგმის შექმნა, რაც უკვე განხორციელდა;

სკოლებში უსაფრთხო, ძალადობისგან თავისუფალი, მოსწავლის უფლებების დაცვაზე ორიენტირებული, ინკლუზიური და მულტიკულტურული გარემოს შექმნის უზრუნველყოფა;

ბულინგისა და ძალადობის პრევენციაზე ორიენტირებული სერვისებისა და პროგრამების განვითარება;

ზოგადი განათლების ხარისხის განვითარებისა და საყოველთაო ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

საქართველოს ზოგადი განათლების სისტემის საერთაშორისო საგანმანათლებლო სივრცეში ჩართვა, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების აუცილებელი ფინანსური რესურსებით უზრუნველყოფა;

მასწავლებლების უწყვეტი პროფესიული განვითარება და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების განვითარება, სწავლების თანამედროვე მეთოდებისა და ტექნოლოგიების გამოყენება;

განათლების ხარისხის ასამაღლებლად თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი, მაღალ სტანდარტებზე ორიენტირებული ეროვნული სასწავლო გეგმების, პროგრამების, შესაბამისი სახელმძღვანელოებისა და სხვა სასწავლო-საგანმანათლებლო რესურსების შექმნა და დანერგვა;

იმ მოსწავლეების სკოლებში ტრანსპორტირების ხელშეწყობა, რომლებიც ცხოვრობენ ისეთ დასახლებულ პუნქტებში (სოფელი, დაბა), სადაც სკოლები არ ფუნქციონირებს და სოფლებს/დაბებს შორის დიდი მანძილია, აგრეთვე აქვთ შეზღუდული შესაძლებლობები;

სასკოლო ინიციატივების წახალისება;

მრავალფეროვანი ციფრული რესურსებისა და დამხმარე სასწავლო მასალების შექმნა და დანერგვა;

მოსწავლეთა ფიზიკური და ფსიქოემოციური უსაფრთხოების დასაცავად საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურისა და ფსიქოლოგიური მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესება;

მოსწავლეთა სივრცითი, ლოგიკური და შემოქმედებითი უნარების განვითარების მიზნით აღიარებული საერთაშორისო ელექტრონული სისტემებისა და ლაბორატორიების დანერგვა;

საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის მასშტაბით ყველა საჯარო სკოლაში „ახალი სკოლის“ მოდელის დანერგვის გაგრძელება, რაც გულისხმობს ახალი, თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი, მაღალ სტანდარტებზე ორიენტირებული ეროვნული სასწავლო გეგმების დანერგვას და სათანადო სასწავლო რესურსების შექმნას, აგრეთვე სკოლებისა და მასწავლებლების მხარდამჭერი ჯგუფების ფუნქციონირების უზრუნველყოფას. ამ ჯგუფის შემადგენლობაში შედიან: ყველა საგნის ექსპერტები, დაწყებითი განათლების ექსპერტი, ტექნოლოგიების ექსპერტი, ინკლუზიური განათლების ექსპერტი, ლიდერობის ექსპერტი, ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვის კოორდინატორები;

რეფორმის ფარგლებში ინტენსიური, ქოუჩინგის პრინციპებზე დაფუძნებული შემდეგი ღონისძიებების განხორციელება:

- სწავლა-სწავლების კონსტრუქტივისტული პრინციპებზე ორიენტირებული სასკოლო სასწავლო გეგმების (კურიკულუმების) შექმნა და განვითარება;
- მხარდაჭერასა და დახმარებაზე ორიენტირებული შიდა და გარე შეფასების სისტემის ჩამოყალიბება;
- კომუნიკაციისა და სწავლა-სწავლების პროცესის გამრავალფეროვნებისთვის სკოლებში ტექნოლოგიების გამოყენების დანერგვა, მათ შორის, შემდეგი ციფრული პროგრამების შექმნა: „ვსწავლობთ თამაშით“, „გააციფრულე სწავლის პროცესი“, ქართული LMMS;

- სკოლებში თვითშეფასების სისტემის ჩამოყალიბება (ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნების გაცნობა, ყოველწლიურად მოსწავლის პროგრესის შეფასებისა და სასკოლო კულტურის კვლევის განახლებული შედეგების მიღება);
- სასწავლო პროცესში კომპიუტერული და ციფრული ტექნოლოგიების ინტეგრირების, აგრეთვე ელექტრონული რესურსებისა და სერვისების, ვირტუალური ლაბორატორიების ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით საჯარო სკოლების Wi-Fi-ითა და შესაბამისი ტექნოლოგიებით (ნოუტბუკი, პროექტორი, ინტერაქტიული დაფა, რაუტერი, ციფრული ლაბორატორია) უზრუნველყოფა.

4.1.1 ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დაფინანსება (პროგრამული კოდი 32 02 01)

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების/სკოლების დაფინანსების უზრუნველყოფა ზოგადი განათლების დასაფინანსებლად ერთ მოსწავლეზე გათვლილი ფინანსური ნორმატივისა და მისი შესაბამისი სტანდარტული ვაუჩერით ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული მოსწავლეთა რაოდენობის, სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა რაოდენობის, მასწავლებელთა საათობრივი დატვირთვის, შესაბამისი სქემით განსაზღვრული სტატუსის მქონე მასწავლებლების დანამატის, ადმინისტრაციული, სკოლის მოვლა-შენახვისა და სკოლის განვითარებისთვის საჭირო ხარჯებისა და სხვა ხარჯების გათვალისწინებით, რაც სკოლებს შესაძლებლობას აძლევს, სრულად შეასრულონ თავიანთი ფუნქცია-მოვალეობები.

4.1.2 მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 02)

განათლების სისტემაში დასაქმებულ პირთა, მათ შორის, ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში მომუშავე პირების (დირექტორებისა და მასწავლებლების), აგრეთვე პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების მასწავლებლების პროფესიული განვითარება და კვალიფიკაციის ამაღლება;

ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული საგნების სწავლისა და სწავლების თანამედროვე მიდგომების დანერგვის, ხელმისაწვდომობისა და გავრცელების ხელშეწყობა;

სამიზნე ჯგუფების პროფესიული ცოდნისა და საქმიანობის განმსაზღვრელი პროფესიული სტანდარტების შემუშავება, საერთაშორისო სტანდარტებსა და მოთხოვნებთან გათანაბრება და დანერგვა, მასწავლებლის პროფესიის სტატუსის ამაღლება, სიახლეების გავრცელება;

მასწავლებლის პროფესიის რეგულირების ხელშეწყობა შესაბამისი საკანონმდებლო ნორმების შემუშავებითა და ცვლილებების განხორციელებით;

ეროვნული უმცირესობებით კომპაქტურად დასახლებული რეგიონების არაქართულენოვანი სკოლების მასწავლებელთა პროფესიული განვითარებისა და სწავლა-სწავლების პროცესის ხელშეწყობა სახელმწიფო ენის გაძლიერებით.

4.1.3 უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 03)

საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში მოსწავლეთათვის უსაფრთხო გარემოს შექმნა და ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია;

ქცევითი და ემოციური პრობლემების მქონე მოსწავლეების ფსიქოსოციალური მომსახურებით უზრუნველყოფა.

4.1.3.1 უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფის პროგრამის ადმინისტრირება (პროგრამული კოდი 32 02 03 01)

უფლებამოსილებების განხორციელების პროცესში საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან თანამშრომლობა; საგანმანათლებლო დაწესებულებებში უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის საკითხებზე საგანმანათლებლო დაწესებულებებისთვის შესაბამისი რეკომენდაციების მიცემა;

საგანმანათლებლო დაწესებულებებში განაწილებული საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურების საქმიანობის მონიტორინგი;

საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურის სამსახურის კვალიფიციური საგანმანათლებლო დაწესებულების მანდატურებით უზრუნველყოფა.

4.1.3.2 უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 03 02)

საქართველოს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში მოსწავლეთათვის უსაფრთხო გარემოს შექმნა და ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია;

ქცევითი და ემოციური პრობლემების მქონე მოსწავლეების ფსიქოსოციალური მომსახურებით უზრუნველყოფა.

4.1.4 წარმატებულ მოსწავლეთა წახალისება (პროგრამული კოდი 32 02 04)

მოსწავლეთა ინტელექტუალური განვითარების, ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული საგნების სწავლებისა და ახალგაზრდების შესაძლებლობების თანაბრად კონკურენტულ გარემოში რეალიზების ხელშეწყობისა და მათი საერთაშორისო დონეზე წარმოჩენის მიზნით ეროვნული და საერთაშორისო ოლიმპიადების ორგანიზება;

მოსწავლეების აკადემიური მოსწრების წახალისება.

4.1.5 განსაკუთრებით ნიჭიერ მოსწავლეთა საგანმანათლებლო და საცხოვრებელი პირობებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 05)

განსაკუთრებული ფიზიკურ-მათემატიკური ნიჭით დაჯილდოებული მოსწავლეების მიერ საკუთარი პოტენციალის მაქსიმალურად რეალიზების ხელშეწყობის მიზნით მათი ხარისხიანი საგანმანათლებლო და საადმინისტრაციო მომსახურებით უზრუნველყოფა.

4.1.6 მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 06)

მოსწავლეების ხარისხიანი სახელმძღვანელოებითა და საგანმანათლებლო რესურსებით უზრუნველსაყოფად სახელმძღვანელოების შეფასების სისტემის განვითარებისა და დახვეწის პროცესის გაგრძელება; როგორც შინაარსობრივი, ისე ტექნიკური პარამეტრების მოსწავლეების ასაკობრივ განვითარებასა და შესაძლებლობებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა;

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების სახელმძღვანელოს/სერიის გრიფირების წესის თანახმად, სახელმძღვანელოს სერიის/მაკეტის რეგენზირების უზრუნველყოფა;

გრიფირების ადმინისტრირების ელექტრონული სისტემის სრულყოფა, მასში შესაბამისი ცვლილებების პროგრამული ასახვა და სისტემის გამართული ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;

ზოგადსაგანმანათლებლო პროგრამის ყველა საფეხურის სახელმძღვანელოების ეტაპობრივი გრიფირება;

საჯარო სკოლების ყველა კლასის მოსწავლეების, კერძო სკოლების იმ მოსწავლეების, რომლებიც სიღარიბის ზღვრის ქვემოთ მყოფი ოჯახებიდან არიან, და საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის შესაბამისი ბრძანებით განსაზღვრული სხვა კატეგორიების მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა.

4.1.7 ოკუპირებული რეგიონების მასწავლებლებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარება (პროგრამული კოდი 32 02 07)

გალის რაიონის სკოლებისა და 2008 წლის აგვისტოს მოვლენებამდე ახალგორის რაიონში ფუნქციონირებადი სკოლების მასწავლებლებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარებით უზრუნველყოფა.

4.1.8 ბრალდებული და მსჯავრდებული პირებისათვის ზოგადი განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 32 02 08)

პენიტენციურ დაწესებულებებში მყოფი ბრალდებული და მსჯავრდებული მოსწავლეების ზოგადი განათლების უფლების უზრუნველყოფა, რაც მნიშვნელოვანია მათი პიროვნული და აკადემიური განვითარებისთვის;

პენიტენციურ დაწესებულებებში ყოფნის პერიოდში ბრალდებულისა და მსჯავრდებულის მიერ იმ უნარების შექმნა, რომლებიც მათ გათავისუფლების შემდეგ დასაქმებაში დაეხმარება;

პენიტენციურ დაწესებულებებში მყოფი ბრალდებული და მსჯავრდებული მოსწავლეებისთვის ზოგადი განათლების მომსახურების მიწოდება და მათი საზოგადოებაში რეინტეგრაციის ხელშეწყობა.

4.1.9 ეროვნული სასწავლო გეგმის განვითარება და დანერგვის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 09)

ეროვნული სასწავლო გეგმის განვითარება, რაც გულისხმობს ზოგადი განათლების როგორც საშუალო საფეხურზე საგნობრივი სასწავლო გეგმების რევიზიას, ისე დაწყებით და საბაზო საფეხურებზე სხვა მხარდაჭერი ღონისძიებების (საკონსულტაციო მხარდაჭერა სკოლებისთვის, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციებისთვის, სხვა უწყებებთან თანამშრომლობა ეროვნულ სასწავლო გეგმასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, საექსპერტო შეფასების განხორციელება და სხვა) განხორციელებას;

ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვის მხარდაჭერა სამუშაო შეხვედრების მოწყობით, ამ გეგმის პრიორიტეტული თემების პილოტირებით, საგნობრივი გზამკვლეებისა და სხვა ინსტრუქციების მომზადებით;

ამ ქვეპროგრამის მიზანი ეხმიანება გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებს (SDG, 4.7.1 ინდიკატორი).

4.1.10 საჯარო სკოლის მოსწავლეების ტრანსპორტით უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 32 02 10)

ისეთ დასახლებულ პუნქტებში (სოფელი, დაბა), სადაც სკოლები არ ფუნქციონირებს და სოფლებს/დაბებს შორის დიდი მანძილია, მოსწავლეების სკოლებში ტრანსპორტირების უზრუნველყოფა.

4.1.11 პროგრამა „ჩემი პირველი კომპიუტერი“ (პროგრამული კოდი 32 02 11)

საჯარო სკოლების პირველკლასელი მოსწავლეებისა და მათი დამრიგებლების პორტატიული კომპიუტერებით (ნოუტბუკებით) უზრუნველყოფა;

წარჩინებული მოსწავლეების კომპიუტერული ტექნიკით წახალისება.

4.1.12 ზოგადი განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 12)

საქართველოში თავშესაფრის მაძიებლებისთვის და საერთაშორისო დაცვის მქონე არასრულწლოვანთათვის ქართული ენის სწავლება; საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიგრაციის დეპარტამენტის დროებითი განთავსების ცენტრში მოთავსებულ არასრულწლოვანთათვის ზოგადი განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

არაფორმალური განათლების განვითარებით სკოლებში საინტერესო და სახალისო გარემოს შექმნის ხელშეწყობისთვის მუნიციპალიტეტებში არაფორმალური განათლების ცენტრების ორგანიზება, სკოლისგარეშე სახელოვნებო განათლების ხელშეწყობა სხვადასხვა პროექტის ორგანიზებით; მთის სკოლის სტატუსის მქონე სკოლების მხარდაჭერა მათი საჭიროებების შესაბამისი პროექტების მომზადებისა და განხორციელების პროცესში;

მოსწავლეებისთვის სხვადასხვა ფორმატისა და შინაარსის კონკურსების შეთავაზება და კონკურსებში წარმატებული მოსწავლეების წახალისება;

ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსწავლეების ერთიან ეროვნულ გამოცდებზე კონკურენტუნარიანობის გაზრდის ხელშეწყობა;

მცხეთა-მთიანეთის რეგიონის დუშეთის მუნიციპალიტეტის საჯარო სკოლების ბაზაზე დამატებითი მომსახურების სახით პანსიონური მომსახურების მიწოდებისას მოსწავლეების მიერ საკუთარი პოტენციალის მაქსიმალურად რეალიზების ხელშეწყობის მიზნით მათი ხარისხიანი საგანმანათლებლო და სადამოწოდებლო მომსახურებით უზრუნველყოფა;

ახალი კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიის პერიოდში საჯარო სკოლებში ინფექციის გავრცელების თავიდან აცილების ხელშეწყობა; სკოლის შენობაში მიმდინარე დასრულებული სასწავლო პროცესის პირობებში, ძირითადი საგაკვეთილო პროცესისგან განსხვავებულ დროს მოსწავლეთა ნაწილის დისტანციური სწავლების ხელშეწყობა; განსაკუთრებით მოწყვლად მოსწავლეებში ახალი კორონავირუსით (COVID-19) გამოწვეული სასწავლო დანაკარგების შემცირება;

სატელევიზიო ეთერის გამოყენებით საქართველოს თითოეული მოსწავლისთვის საგანმანათლებლო რესურსებისა და სერვისების ხელმისაწვდომობის გაზრდა; შექმნილი სიტუაციაში, ცვლადი მოთხოვნების პირობებში მოსწავლეთა მიერ განათლების უწყვეტად მისაღებად მათთვის ადაპტირების უნარის გამომუშავება; სასკოლო საზოგადოებისთვის დისტანციური სწავლა-სწავლების მრავალფეროვანი შესაძლებლობების გამოყენების შეთავაზება.

4.1.13 ზოგადი განათლების რეფორმის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 02 13)

სწავლა-სწავლების პროცესში კონსტრუქტივისტული საგანმანათლებლო პრინციპებისა და მოსწავლის განვითარებაზე ორიენტირებული შეფასების სისტემის დანერგვის ხელშეწყობა;

ცნებების პედაგოგიკის დანერგვა, რომელიც მყარი, სისტემური ცოდნის კონსტრუირებისა და აზროვნების განვითარებისთვის ეფექტიანი საშუალებაა;

ქვეყნის მასშტაბით სკოლების მხარდამჭერი ცენტრების (24 ცენტრის) ფუნქციონირება, რომლებიც ინტენსიური კონსულტაციის გაწევით ეხმარებიან ამ პროექტში მონაწილე სკოლებს სასკოლო სასწავლო გეგმის (კურიკულუმის) და სასკოლო კულტურის განვითარებაში;

ცალკეული საგნების მასწავლებლების მიერ საგნობრივი სასწავლო გეგმების შედგენისას მათში ციფრული ტექნოლოგიების ინტეგრირება;

სასწავლო პროცესში ელექტრონული რესურსებისა და სერვისების ხელმისაწვდომობის მიზნით საჯარო სკოლებში ინტერნეტკავშირის უზრუნველყოფა და საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამართული ფუნქციონირების ხელშეწყობა;

ეროვნულ უმცირესობათა სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებსა და სკოლებში ორენოვანი განათლების პილოტირება და დანერგვა;

ეროვნულ უმცირესობათა სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებსა და სკოლებში ორენოვანი საგანმანათლებლო გარემოს ჩამოყალიბების ხელშეწყობა საზოგადოებაში მათი სრულფასოვანი ინტეგრაციის ხელშეწყობისთვის;

სასწავლო პროცესში კომპიუტერული და ციფრული ტექნოლოგიების ინტეგრირების, აგრეთვე ელექტრონული

რესურსებისა და სერვისების, ვირტუალური ლაბორატორიების ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით საჯარო სკოლების Wi-Fi-ითა და შესაბამისი ტექნოლოგიებით (ნოუტბუკი, პროექტორი, ინტერაქტიული დაფა, რაუტერი, ციფრული ლაბორატორია) უზრუნველყოფა.

4.2 უმაღლესი განათლება (პროგრამული კოდი 32 04)

საგამოცდო პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების გაზრდა;

საერთაშორისო კვლევების (შეფასებების) განხორციელების უზრუნველყოფა;

უმაღლესი განათლების დაფინანსების ახალი, ეფექტიანი მოდელების შემუშავება და დანერგვა, რომლებიც ორიენტირებული იქნება იმ მიმართულებებისა და სპეციალობების გაძლიერებაზე, რომლებიც ქვეყნის განვითარების საჭიროებებთან, საზოგადოებრივი ცხოვრებისა და ეკონომიკის გაძლიერებასთან არის დაკავშირებული;

უმაღლესი განათლების ხარისხის სისტემის გაძლიერება და ინტერნაციონალიზაცია;

უცხოელი აკადემიური/სამეცნიერო პერსონალისა და სტუდენტების მოზიდვის, საერთაშორისო მასშტაბის სამეცნიერო კვლევების დაფინანსებისა და სწავლებაში კვლევების ინტეგრირების მიზნით უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობა ერთობლივი და გაცვლითი საგანმანათლებლო პროგრამების უცხოეთის წამყვან უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან ერთად განსახორციელებლად;

რეგიონული უნივერსიტეტების ხელშეწყობა განათლების ხარისხის უზრუნველსაყოფად;

ინფრასტრუქტურის განახლება;

რეგიონული დარგობრივი პრიორიტეტების/სფეროების განსაზღვრა, სწავლის სფეროების შრომის ბაზრის მოთხოვნებთან დაახლოება;

ხარისხის განვითარების მხარდაჭერი ღონისძიებების განხორციელება;

უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების მიერ საერთაშორისო აკრედიტაციის მოპოვების ხელშეწყობა;

პროგრამის „ვისწავლოთ საქართველოში“ გაგრძელება;

საქართველოს რეგიონალურ საგანმანათლებლო ცენტრად წარმოსაჩენად საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში უცხოელი სტუდენტების მოსაზიდად სხვადასხვა ღონისძიების განხორციელება;

უცხო ქვეყნის მოქალაქეთა სწავლების ხელშეწყობით საერთაშორისო კავშირების განმტკიცება, განათლების სფეროში თანამშრომლობის ხელშეწყობა;

ქვეყნის საჯარო და საზოგადოებრივი სექტორების გაძლიერება მაღალკვალიფიციური კადრებით, სხვადასხვა საერთაშორისო პროგრამასა და კურსზე მომზადებითა და კვალიფიკაციის ამაღლებით;

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინტელექტუალური და მატერიალური პოტენციალის ინტეგრაციის ხელშეწყობა.

4.2.1 გამოცდების ორგანიზება (პროგრამული კოდი 32 04 01)

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების კურსდამთავრებულთათვის ერთიანი ეროვნული გამოცდების ჩატარების ხელშეწყობა, საერთო სამაგისტრო გამოცდებისა და მასწავლებლის გამოცდების ჩატარება;

სტუდენტთა საგრანტო კონკურსის ჩატარება, რომელიც გულისხმობს გრანტის ნაწილობრივი ოდენობის მფლობელი სტუდენტის მიერ საგრანტო კონკურსის შედეგად მეტი ოდენობის გრანტის მოპოვების ხელშეწყობას;

საერთაშორისო კვლევების (შეფასებების) განხორციელების უზრუნველყოფა.

4.2.2 სახელმწიფო სასწავლო, სამაგისტრო გრანტები და ახალგაზრდების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 02)

პიროვნების ინტერესებისა და შესაძლებლობების შესაბამისი უმაღლესი განათლების მიღების, კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადაზიდვების მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება;

სასწავლო პროცესში სტუდენტთა აქტიური მონაწილეობის ხელშეწყობა და წახალისება;

უცხო ქვეყნის მოქალაქეთა სწავლების ხელშეწყობით საერთაშორისო კავშირების განმტკიცება, განათლების სფეროში თანამშრომლობის ხელშეწყობა;

მასწავლებლობის მსურველთა პროფესიული საქმიანობისთვის მომზადება;

ამერიკული საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვა და საქართველოს სახელმწიფო უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების გაძლიერება;

ახალგაზრდების ხელშეწყობა განათლების სისტემაში სწავლის გასაგრძელებლად;

საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირების ინფორმირება და განათლების სისტემასთან დაკავშირება, მათთვის უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა.

4.2.3 უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 03)

საქართველოს სახელმწიფო ენის განვითარებისა და პოპულარიზაციის ხელშეწყობის პროგრამების (მათ შორის, ლექსიკოგრაფიული პროგრამების) შემუშავება, განხორციელება და განხორციელების კონტროლი;

ქართულის, როგორც უცხოური ენის, სწავლებისთვის ქვეპროგრამა „ირბახის“ განხორციელება; ქვეპროგრამა „ირბახის“ ფარგლებში უცხოელებისთვის ქართული ენის სასწავლო-მეთოდური, კულტუროლოგიური და დამხმარე მასალების შექმნა, რომლებიც ხელს შეუწყობს საზღვარგარეთ ქართული ენის სწავლებას, ქართული ენითა და კულტურით დაინტერესებას და მათ პოპულარიზაციას;

სტუდენტთა ხელშეწყობა, ქვეპროგრამაში „სტუდენტური ბარათი“ მონაწილე საწარმოების/ორგანიზაციების მიერ პირადი მოხმარების საქონელსა და გასაწევ მომსახურებაზე შეთავაზებული ფასდაკლების შესახებ ინფორმაციის სტუდენტებისთვის მიწოდება;

„ევროსტუდენტის“ ეროვნული პროექტის ფარგლებში საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სტუდენტთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობისა და ცხოვრების პირობების შესწავლა და ანგარიშის მომზადება, სწავლასა და სტუდენტთა საერთაშორისო მობილობასთან დაკავშირებული საკითხების კვლევა.

4.2.4 საზღვარგარეთ განათლების მიღების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 04)

უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად აღიარებულ, უცხო ქვეყნის სხვადასხვა უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში სამაგისტრო, სადოქტორო და კვალიფიკაციის ამაღლების პროგრამებზე განათლების მიღების ხელშეწყობა;

ქვეყნის საჯარო და საზოგადოებრივი სექტორების გაძლიერება მაღალკვალიფიციური კადრებით, სხვადასხვა საერთაშორისო პროგრამასა და კურსზე მომზადებითა და კვალიფიკაციის ამაღლებით;

საქართველოს ახალგაზრდების საერთაშორისო აკადემიურ და ახალგაზრდულ პროგრამებში მონაწილეობის ხელშეწყობა;

საზღვარგარეთ მიღებული ცოდნის საქართველოში რეალიზება და მაღალკვალიფიციური ადამიანური რესურსების ზრდა;

რეგიონული უნივერსიტეტების საგანმანათლებლო ინტერნაციონალიზაციის ხელშეწყობა და მხარდაჭერა;

ქვეყნის სახელმწიფო/საჯარო დაწესებულებებში დასაქმებულ პირთა პროფესიული სრულყოფისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა;

სწავლებისა და უმაღლესი განათლების ადმინისტრირების შესახებ უახლესი ცოდნისა და ტენდენციების თაობაზე ინფორმაციის აკუმულირება;

საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – განათლების საერთაშორისო ცენტრის კურსდამთავრებულთა საუნივერსიტეტო საქმიანობაში ინტეგრაციის ხელშეწყობა;

საქართველოს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან თანამშრომლობით საქართველოში უმაღლესი განათლების ინტერნაციონალიზაციის ხელშეწყობა;

საქართველოში უმაღლესი საგანმანათლებლო სივრცის ინტერნაციონალიზაციის მიზნით უნგრეთის ტემპუსის ეროვნულ ფონდთან ერთად ერთობლივი სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება, რომლებიც ხელს შეუწყობს საქართველოს ევროკავშირში საგანმანათლებლო ინტეგრაციას.

4.2.5 უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 04 05)

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების მართვის სისტემის ხელშეწყობა;

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობა და უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდა.

4.3	<p>ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07)</p>
	<p>საქართველოს განათლების სისტემაში საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი განათლების უზრუნველსაყოფად სასკოლო ინფრასტრუქტურის განვითარება და ახალი სკოლების მშენებლობა;</p> <p>საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სისტემაში შემავალი პროფესიული, უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებების მშენებლობა და რეაბილიტაცია, საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო დოკუმენტაციის მომზადება, ამ დაწესებულებების ინვენტარითა და ტექნიკით მომარაგება;</p> <p>საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, მისი ტერიტორიული ორგანოებისა და მის სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ინფრასტრუქტურის განვითარება;</p> <p>უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების დაფინანსების გაგრძელება მათი ინფრასტრუქტურისა და სასწავლო გარემოს გასაუმჯობესებლად.</p>
4.3.1	<p>ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 01)</p>
	<p>ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება; საჯარო სკოლების რეაბილიტაცია და ახალი საჯარო სკოლების მშენებლობა;</p> <p>ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების სხვადასხვა ინვენტარითა და აღჭურვილობით უზრუნველყოფა.</p>
4.3.2	<p>პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 02)</p>
	<p>საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელმისაწვდომობის, მათ შორის, გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის, გაზრდის მიზნით არსებული დაწესებულებების ბაზაზე ფუნქციონირებადი კოლეჯების მშენებლობა და რეაბილიტაცია;</p> <p>პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების სხვადასხვა ინვენტარითა და აღჭურვილობით უზრუნველყოფა;</p> <p>პროფესიული განათლების გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით ახალი პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების მშენებლობა და შესაბამისი ინვენტარითა და აღჭურვილობით უზრუნველყოფა.</p>
4.3.3	<p>სამინისტროს და მის სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისა და ტერიტორიული ორგანოების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 03)</p>
	<p>უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებების დაფინანსება ამ დაწესებულებების სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარებისა და მათი სხვადასხვა ინვენტარით აღჭურვის უზრუნველსაყოფად.</p>
4.3.4	<p>უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 04)</p>
	<p>უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებების დაფინანსება ამ დაწესებულებების სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩატარებისა და მათი სხვადასხვა ინვენტარით აღჭურვის უზრუნველსაყოფად.</p>
4.3.5	<p>საჯარო სკოლების ოპერირებისა და მოვლა-პატრონობის სისტემის განვითარება (პროგრამული კოდი 32 07 05)</p>
	<p>საჯარო სკოლების ოპერირებისა და მოვლა-პატრონობის სისტემის განვითარების ხელშეწყობა;</p> <p>საჯარო სკოლების მოვლა-პატრონობისთვის პასუხისმგებელი მხარეების შესაძლებლობების განვითარება;</p> <p>საჯარო სკოლების ინვენტარიზაციის ჩატარება და ინვენტარიზაციასთან დაკავშირებული პროგრამული უზრუნველყოფის ღონისძიებების განხორციელება.</p>
4.4	<p>ზოგადსაგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა და რეაბილიტაცია (პროგრამული კოდი 25 07)</p>
	<p>ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება;</p> <p>საქართველოს სხვადასხვა მუნიციპალიტეტში საჯარო სკოლების რეაბილიტაცია და ახალი საჯარო სკოლების მშენებლობა.</p>
4.5	<p>პროფესიული განათლება (პროგრამული კოდი 32 03)</p>

ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების მხარდასაჭერად საქართველოს მოქალაქეების ადგილობრივ და საერთაშორისო შრომის ბაზრებზე კონკურენტუნარიანობის უზრუნველყოფა პროფესიული და ზოგადი უნარების განვითარებით;

პროფესიული განათლების ინკლუზიურობის უზრუნველსაყოფად სერვისების განვითარება/გაფართოება როგორც მოზარდებისა და ახალგაზრდების, ისე ზრდასრულების საგანმანათლებლო საჭიროებების შესაბამისად;

კერძო სექტორთან თანამშრომლობით ზრდასრულთა განათლების სისტემის მასშტაბის გაზრდა, მომზადება-გადამზადების მოკლევადიანი სასერტიფიკატო პროგრამების რაოდენობის გაზრდა, რომლებიც მიმართული იქნება ბაზრის საჭიროებებზე მორგებული კადრების სწრაფი და ეფექტიანი მომზადებისკენ;

პროფესიული განათლებისა და მომზადების ერთიანი, ხარისხიანი და ეფექტიანი სისტემის განვითარება;

პროფესიული განათლების მიღების მსურველთა მზარდი მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზისა და გეოგრაფიული ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება;

პროფესიის შესწავლის პარალელურად სრული ზოგადი განათლების მისაღებად პროფესიულ განათლებაში ზოგადსაგანმანათლებლო კომპონენტის ინტეგრირების მასშტაბის გაზრდა;

პროფესიული განათლების სისტემაში დუალური, ანუ სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების მიდგომით დანერგილი პროგრამების რაოდენობის გაზრდა საჯარო-კერძო პარტნიორობით, სამეწარმეო სწავლების გაუმჯობესება;

პროფესიულ განათლებაში პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის სერვისის განვითარება;

არაფორმალური განათლების აღიარება და მისი აღიარების მასშტაბის გაზრდა;

ახალი პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების დაფუძნება;

პროფესიული განათლების სისტემის ინტერნაციონალიზაციისთვის საერთაშორისო სერტიფიცირების შესაძლებლობების შექმნა საერთაშორისო გაცვლითი პროგრამების განსახორციელებლად და ინგლისური ენის სწავლების გასაძლიერებლად;

პროფესიული განათლების მართვის ელექტრონული სისტემის დანერგვა; პროფესიული განათლების საინფორმაციო პორტალის შექმნა;

პროფესიული განათლების მასწავლებლის უწყვეტი პროფესიული განვითარების სისტემის დანერგვა;

ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენელთა და სხვა დაინტერესებულ პირთა სახელმწიფო ენის ცოდნის დონის ამაღლება და მუნიციპალიტეტების დონეზე სახელმწიფო ადმინისტრირების მიმართულებით საბიუჯეტო ორგანიზაციებში დასაქმებულ და სხვა დაინტერესებულ პირთა პროფესიული ცოდნისა და უნარების გაუმჯობესება.

4.5.1 პროფესიული განათლების განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 03 01)

პროფესიულ სტუდენტთა სწავლების სახელმწიფო დაფინანსების უზრუნველყოფა;

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სისტემაში შემავალი პროფესიული კოლეჯების ფუნქციონირებისთვის საჭირო ხარჯების დაფინანსება.

4.5.2 პროფესიული უნარების განვითარება (პროგრამული კოდი 32 03 02)

ქვეყნის ეკონომიკის საჭიროებებზე მორგებული, თანამედროვე პროფესიული უნარების განვითარების ხელშეწყობა;

პროფესიული განათლების სისტემის ინტერნაციონალიზაციის ხელშეწყობა;

ქვეყნის ადამიანური კაპიტალის განვითარების ხელშეწყობა საჯარო და კერძო სექტორების ერთობლივი ძალისხმევითა და პასუხისმგებლობების გაზიარებით;

საჯარო-კერძო პარტნიორობის ფორმატში ახალი პროფესიული კვალიფიკაციების/კომპეტენციების განვითარების ხელშეწყობა;

სამუშაოზე დაფუძნებული სწავლების განვითარება, პროფესიული განათლების სფეროში ჩართული მხარეების (კოლეჯები, კომპანიები, დარგობრივი ორგანიზაციები) შესაძლებლობების განვითარება, მტკიცებულებებზე/კვლევაზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების მიღება, სტუდენტური სერვისების დანერგვა;

ინდივიდის საჭიროებებზე მორგებული, ინკლუზიური პროფესიული განათლების განვითარების ხელშეწყობა;

პროფესიული განათლების პოპულარიზაცია.

4.5.3 ეროვნული უმცირესობების პროფესიული გადამზადება (პროგრამული კოდი 32 03 03)

საქართველოს რეგიონებში სახელმწიფო და ადგილობრივი მართვის სფეროში არსებული საკადრო დეფიციტის აღმოფხვრა;

საქართველოს მაღალმთიან და ეროვნული უმცირესობებით კომპაქტურად დასახლებულ რეგიონებში მცხოვრებ მოქალაქეთა ერთიან სახელმწიფოებრივ სივრცეში ინტეგრაციის ხელშეწყობა;

სახელმწიფო ენის ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის სწავლება.

4.6 მეცნიერებისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05)

სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების ინტელექტუალური და მატერიალური პოტენციალის ინტეგრაციის ხელშეწყობა;

უცხოეთის სამეცნიერო ცენტრებსა და უნივერსიტეტებთან სამეცნიერო თანამშრომლობისა და ერთობლივი პროექტების განხორციელების ხელშეწყობა;

სამეცნიერო გრანტების დაფინანსებით ფუნდამენტური და გამოყენებითი სამეცნიერო-ტექნოლოგიური კვლევების ხელშეწყობა;

ახალგაზრდების ხელშეწყობა მეცნიერებაში მიზნობრივი პროგრამების დანერგვით;

უცხოეთის სხვადასხვა სამეცნიერო ფონდთან თანამშრომლობის გაძლიერება და ერთობლივი პროექტების განხორციელება;

ევროკომისიის კვლევისა და ინოვაციის პროგრამის – „ჰორიზონტი ევროპის“ („Horizon Europe“) ფარგლებში თანამშრომლობა;

მაგისტრანტთა სასწავლო-კვლევითი პროექტების და დოქტორანტურის საგანმანათლებლო პროგრამის საგრანტო დაფინანსება;

სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების ხელშეწყობა, დაწესებულებებში თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობა;

უცხოეთში ქართველოლოგიური კათედრებისა და ქართველოლოგიური მეცნიერების გაძლიერება;

საგრანტო კონკურსების ადმინისტრირება;

სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა;

ინოვაციური პოლიტიკის განხორციელების ხელშეწყობა.

4.6.1 სამეცნიერო გრანტების გაცემისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05 01)

სამეცნიერო გრანტების გაცემისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა;

კონკურსის წესით, ღია, გამჭვირვალე და თავისუფალი კონკურენციის პრინციპების შესაბამისად, სახელმწიფო გრანტებით გამორჩეული ხარისხის სამეცნიერო კვლევების დაფინანსება;

ქვეყნის მატერიალური, კულტურული და სულიერი მემკვიდრეობის დაცვისა და პოპულარიზაციის, აგრეთვე საქართველოს შემსწავლელი მეცნიერებების განვითარების უზრუნველყოფის ხელშეწყობა;

სამეცნიერო თანამშრომლობის გაღრმავება, ქართული მეცნიერების პოპულარიზაცია, ახალგაზრდა მეცნიერთა (პოსტდოქტორანტთა, დოქტორანტთა, მაგისტრანტთა) კვლევებისა და კარიერული განვითარების ხელშეწყობა.

4.6.2 სამეცნიერო დაწესებულებების პროგრამები (პროგრამული კოდი 32 05 02)

ფუნდამენტური და გამოყენებითი სამეცნიერო კვლევების განხორციელება;

ახალგაზრდა მეცნიერთა ხელშეწყობა;

სამეცნიერო კვლევებში საერთაშორისო თანამშრომლობის გაღრმავება;

საერთაშორისო და ადგილობრივი სამეცნიერო ფორუმების, კონგრესების, კონფერენციებისა და სემინარების გამართვა, სამეცნიერო და პოპულარული გამოცემების ხელშეწყობა;

კოდიკოლოგიურ-ტექსტოლოგიური, წყაროთმცოდნეობითი და ხელოვნებათმცოდნეობითი ფუნდამენტური

სამეცნიერო კვლევების განხორციელება, ბიბლიოგრაფიულ-საენციკლოპედიო და საგამოფენო-საგანმანათლებლო მიმართულებების განვითარების ხელშეწყობა;

საარქივო, საფონდო, სამუზეუმო და საბიბლიოთეკო საქმისწარმოება;

ხელნაწერთა რესტავრაცია-კონსერვაცია, ფონდების დიგიტალიზაცია;

ბაქტერიოფაგიაში, მიკრობიოლოგიასა და ვირუსოლოგიაში ფუნდამენტური გამოკვლევების ჩატარება;

ადამიანის, ცხოველებისა და მცენარეების სხვადასხვა ბაქტერიული ინფექციის, მათ შორის, ანტიბიოტიკების მიმართ რეზისტენტული ბაქტერიული შტამებით გამოწვეული ინფექციების, ეტიოლოგიური სტრუქტურის შესწავლა;

ბაქტერიული შტამების – გამოძვევების კვლევა, ამ შტამების საწინააღმდეგოდ სპეციფიკური ფაგების გამოყოფა, მათი დეტალური შესწავლა და ფაგური პრეპარატების შექმნა;

ასტრონომიის, ასტროფიზიკისა და კოსმოსურ მეცნიერებათა სფეროში სამეცნიერო-კვლევითი, საგანმანათლებლო, საკონსულტაციო და მეცნიერების პოპულარიზაციის ხელშეწყობი საქმიანობის განხორციელება.

4.6.3 საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05 03)

აგროსასურსათო სექტორში გამოყენებითი და ფუნდამენტური კვლევების ხელშეწყობა;

აგრონომიის, აგროინჟინერიის, სასურსათო ტექნოლოგიების, სურსათის უვნებლობის, მეცხოველეობის, ვეტერინარიის, ეკონომიკისა და სატყეო საქმის სფეროებში სამეცნიერო შეხვედრების გამართვა;

სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის შედეგად რეკომენდაციების შემუშავება, კვლევითი საქმიანობისა და სწავლების ერთობლივი ფუნქციონირების მხარდაჭერა, საერთაშორისო და სამეცნიერო-ტექნიკური თანამშრომლობის გაღრმავება.

4.6.4 სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 32 05 04)

სამეცნიერო პერსონალისთვის თანამედროვე სამეცნიერო მიღწევებზე დამყარებული უნარ-ჩვევების გამომუშავება;

სამეცნიერო პერსონალის საქმიანობისთვის, მათ შორის, სამეცნიერო საქმიანობისთვის, საჭირო ტექნიკური მხარდაჭერის უზრუნველყოფა და შესაფერისი პირობების შექმნა;

მეცნიერებისა და უმაღლესი განათლების ინტეგრაციის ხელშეწყობა.

4.6.5 მეცნიერების პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 32 05 05)

საქართველოში მეცნიერების პოპულარიზაციის ხელშეწყობისთვის ყოველწლიური მეცნიერებისა და ინოვაციების ფესტივალის ჩატარება, რომლის მიზანია სამეცნიერო კვლევებისა და ინოვაციების პოპულარიზაცია, ქვეყნის სამეცნიერო და ინოვაციური პოტენციალის წარმოჩენა, ქართველ და უცხოელ მკვლევართა მიღწევების ფართო საზოგადოებისთვის გაცნობა, განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის სფეროების დაახლოება.

4.7 განათლებისა და მეცნიერების სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 32 01)

განათლებისა და მეცნიერების სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება, განხორციელება, მონიტორინგი და შეფასება;

განათლების სისტემის კომპლექსური რეფორმის ეტაპობრივი განხორციელება, რომელიც გულისხმობს სისტემურ ცვლილებებს განათლების ყველა მიმართულებისა და საფეხურისთვის;

ისეთი განათლების სისტემის შექმნა, რომელიც მდგრადი განვითარების მიზნების შესაბამისად, ბავშვების, სტუდენტების, ახალგაზრდებისა და ზრდასრულების სათანადო თეორიული ცოდნით აღჭურვასა და მათთვის პრაქტიკული უნარების გამომუშავებასთან ერთად უზრუნველყოფს მათი სამოქალაქო ცნობიერების ამაღლებას და კონკურენტუნარიანობის გაზრდას, განათლებისა და მეცნიერების კავშირის გაძლიერებას;

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს კომპეტენციის შესაბამისი სფეროს/დარგის/მიმართულების განვითარების ხელშეწყობა, საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფა;

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს კომპეტენციის შესაბამისი სფეროში/დარგში/მიმართულებაში გენდერული თანასწორობის ასპექტების გათვალისწინება;

აღზრდისა და განათლების ინტეგრაცია ბავშვების სასკოლო მზაობისთვის;

საერთაშორისო ურთიერთობების მხარდაჭერა;

საზღვარგარეთ ქართულ დიასპორასთან ურთიერთობების განვითარება, მისი მიმდინარე საგანმანათლებლო და სამეცნიერო პროგრამებში ჩართვა და შესაბამისი პროექტების განხორციელება;

ზოგადი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის განახლებული სტანდარტებისა და პროცედურების დამტკიცება და დანერგვა, ამ სტანდარტების დასაკმაყოფილებლად მხარდამჭერი ღონისძიებების განხორციელება;

ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ინსტიტუციური თვითშეფასება 2026-2027 სასწავლო წლის დაწყებამდე საჯარო სკოლების ავტორიზაციის უზრუნველსაყოფად;

ზოგადი განათლების სისტემაში უნარებისა და ღირებულებების განვითარებაზე, კრიტიკულ და შემოქმედებით აზროვნებაზე, სწრაფად ცვლადად გარემოში ადაპტირებასა და წიგნიერებაზე ორიენტირებული „ახალი სკოლის“ მოდელის, აგრეთვე ინკლუზიური და სამოქალაქო განათლების პრინციპებზე დაფუძნებული ახალი სასწავლო პროგრამებისა და რესურსების დანერგვა;

სკოლებში თანამედროვე მოთხოვნებისა და შესაძლებლობების შესაბამისი საგანმანათლებლო გარემოს ჩამოყალიბება;

მასწავლებლის პროფესიის პრესტიჟის ამაღლებაზე, მასწავლებელთა კვალიფიკაციის ამაღლებასა და შრომის ღირსეულ ანაზღაურებაზე ზრუნვა;

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სისტემაში შემავალი სტრუქტურული ერთეულებისა და საჯარო სამართლის იურიდიული პირების საქმიანობის კოორდინაცია და კონტროლი;

განათლებისა და მეცნიერების მართვის სისტემების განვითარების ხელშეწყობა;

საგანმანათლებლო დაწესებულებებში უსაფრთხო, ძალადობისგან თავისუფალი და კეთილგანწყობილი საგანმანათლებლო/სასწავლო გარემოს შექმნის უზრუნველყოფა;

ზოგადი, პროფესიული და უმაღლესი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფა და ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმების დახვეწა; ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტების შესრულების კონტროლი მონიტორინგის განხორციელებით; ხარისხის განვითარებისა და ეფექტიანობის გაზრდის მიზნით ყველა დანტერესებული მხარის შესაძლებლობების გაძლიერება;

საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება;

განათლების სისტემაში თანამედროვე საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის განვითარება;

განათლების სისტემაში ბიზნესპროცესების ეფექტიანი მართვისა და ინფორმაციული უზრუნველყოფისთვის განათლების მართვის საინფორმაციო სისტემებისა და მონაცემთა ბაზების შექმნა;

ახალგაზრდების მიერ შესაბამისი, მაღალი ხარისხის განათლების მიღების, მათი დასაქმებისა და პროფესიული ზრდის ხელშეწყობა;

საქართველოს განათლების სისტემაში საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის ხელშეწყობა, ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება და სწავლების პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა.

4.8 ინკლუზიური განათლება (პროგრამული კოდი 32 06)

ინკლუზიური განათლების კომპონენტების დანერგვა და განვითარება, სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე (სსსმ)/შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე (შშმ) პირებისთვის განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდა და მათ საჭიროებებზე მორგებული სასწავლო პროცესის წარმართვა;

საჯარო სკოლებში სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა განათლების ხარისხის გაუმჯობესებაზე ზრუნვა, მათთვის შესაბამისი გარემოს უზრუნველყოფა და სათანადო სერვისების შეთავაზება განათლების ყველა საფეხურზე;

განათლების მიღმა დარჩენილი პირების სასწავლო პროცესში ინტეგრაციის პოლიტიკის განსაზღვრა, მათთვის ალტერნატიული კურიკულუმის უზრუნველყოფა;

მოსწავლეთა ინდივიდუალური საჭიროებების შესაბამისი, ეფექტიანი საგანმანათლებლო პროცესის უზრუნველყოფა;

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე პირებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების პროფესიულ განათლებაში ჩართვის ხელშეწყობა და მათი უზრუნველყოფა ამ პირთა ინდივიდუალურ საჭიროებებზე მორგებული, ხარისხიანი პროფესიული განათლებით;

საჯარო სკოლების მოსწავლეების, სტუდენტების, სოციალური ფაქტორებით გამოწვეული საჭიროების მქონე, დევნილი, რეპატრიირებული, ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენელი, სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეების, სტუდენტებისა და სხვა პირების ინტეგრაცია და სოციალიზაცია, სათემო აქტივობის დაგეგმვა და განხორციელება;

რესურსსკოლების მოსწავლეების სრული სახელმწიფო სადღეღამისო ან დღის მომსახურებით უზრუნველყოფა, სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეების აკადემიური, ფუნქციური და სოციალური უნარების განვითარება მათი ასაკისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით;

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეების სწავლების ხელშეწყობა, შესაბამისი სქემით განსაზღვრული სტატუსის მქონე სპეციალური მასწავლებლების დანამატის და საჯარო სკოლაში ინკლუზიური განათლების მხარდაჭერი ადმინისტრაციული პერსონალის დაფინანსება.

4.9 **ინოვაციის, ინკლუზიურობისა და ხარისხის პროექტი – საქართველო I2Q (IBRD) (პროგრამული კოდი 32 08)**

სკოლამდელი განათლების სისტემური კვლევისა და ანალიზის ჩატარება, ბაღების ადმინისტრაციის პროფესიული განვითარების სისტემის შემუშავება;

„ახალი სკოლის“ მოდელის პროგრამის შეფასება და ანალიზი, სკოლის ადმინისტრატორთა პროფესიული განვითარების სქემისა და მეთოდოლოგიის შემუშავება;

უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების დაფინანსების ახალი მოდელის დანერგვა;

განათლების სფეროში არსებული საინფორმაციო სისტემების კვლევა, ისეთი აქტივობისა და რეკომენდაციების შემუშავება, რომლებიც ხელს შეუწყობს მონაცემების ინტეგრირებას საგანმანათლებლო პოლიტიკის დაგეგმვის გასაუმჯობესებლად.

4.10 **პროფესიული განათლების პროგრამა I (KfW) (პროგრამული კოდი 32 09)**

პროფესიული განათლების ხარისხის გაუმჯობესებისა და პროფესიული განათლების პროვაიდერების რაოდენობის გაზრდის ხელშეწყობა;

„ექსელენსცენტრის“ მშენებლობა (ამ ცენტრის ფუნქცია იქნება საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პროგრამების განხორციელება ლოჯისტიკისა და მშენებლობის მიმართულებებით);

საქართველოს პროფესიული განათლების სისტემის ფარგლებში „hab“ სერვისის შეთავაზება;

მშენებლობისა და ლოჯისტიკის მიმართულებების პროგრამების განმახორციელებელი პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების გასაძლიერებლად დამატებითი ინვესტიციების გამოყოფა (მათი პარტნიორი იქნება „ექსელენსცენტრი“ ცალკეული პროგრამების განხორციელებისას).

4.11 **სახელოვნებო და სასპორტო სფეროში უმაღლესი განათლება (პროგრამული კოდი 33 02)**

უმაღლესი სახელოვნებო და სასპორტო განათლების ხელშეწყობა და მისი ფუნქციონირებისთვის აუცილებელი ფინანსური რესურსით უზრუნველყოფა.

4.12 **საბიბლიოთეკო საქმიანობა (პროგრამული კოდი 01 02)**

საბიბლიოთეკო ფონდების ორგანიზება, სისტემატური შევსება, დაცვა და მათი საყოველთაო ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

მონაცემთა ბაზების შექმნა და უცხოეთის საბიბლიოთეკო ფონდების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

ბიბლიოთეკათმცოდნეობის, წიგნთმცოდნეობისა და ბიბლიოგრაფიის დარგებში სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის ორგანიზება;

საერთაშორისო საბიბლიოთეკო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა;

საბიბლიოთეკო დარგში ინოვაციური პროცესების მართვის ხელშეწყობა;

საბიბლიოთეკო კადრების კვალიფიკაციის ამაღლება;

საქართველოს ეროვნული ელექტრონული ბიბლიოთეკისა და ციფრული მემკვიდრეობის არქივის შექმნა;

საბიბლიოთეკო პროცესებში და მკითხველთა მომსახურებისთვის ინტერნეტის გამოყენება;

საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ოფიციალური ვებგვერდის სრულყოფა და მხარდაჭერა.

4.13 **სამართალდამცავი სტრუქტურებისათვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება, გადამზადება, საარქივო ფონდების დიגיტილიზაცია, სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა და მოქალაქეთა მომსახურება (პროგრამული კოდი 30 04)**

პროფესიული და სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელება, საშუალო რგოლის კვალიფიციური და პროფესიონალი საპოლიციო კადრების, აგრეთვე სამოქალაქო უსაფრთხოების საკითხებში კადრების მომზადება და გადამზადება.

4.14 სახელოვნებო და სასპორტო დაწესებულებების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 33 04)

სახელოვნებო და სასპორტო საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობა თითოეული მათგანის მისიის შესაბამისი, შედეგებზე ორიენტირებული პროგრამების მხარდაჭერით (კონცერტები, გამოფენები, სპექტაკლები, კონკურს-ფესტივალები, მასტერკლასები, სპორტული ღონისძიებები);

საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი განათლების უზრუნველსაყოფად ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება და სწავლების პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა;

ახალგაზრდების დასაქმებისთვის საჭირო უნარებისა და კომპეტენციების განვითარება, მათი პროფესიული შესაძლებლობების გაზრდა;

ხარისხზე ორიენტირებული, ახალგაზრდის შემოქმედებითი და სპორტული უნარების შესაბამისი, მოქნილი დაფინანსების მოდელის შემუშავებით მაღალკვალიფიციური, შრომის ბაზარზე კონკურენტუნარიანი ხელოვნებისა და სპორტის სფეროების სპეციალისტების აღზრდა;

ხარისხიანი სწავლების პროცესის უზრუნველსაყოფად საგანმანათლებლო დაწესებულებების სწავლებისთვის აუცილებელი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზით აღჭურვა;

პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების პოპულარიზაცია და მხარდაჭერა.

4.15 თანამედროვე უნარები უკეთესი დასაქმების სექტორის განვითარების პროგრამისთვის – პროექტი (ADB) (პროგრამული კოდი 32 10)

პროფესიული განათლების სფეროში სწავლების ხარისხის, მნიშვნელობისა და ხელმისაწვდომობის გასაუმჯობესებლად „თანამედროვე უნარები უკეთესი დასაქმების სექტორის განვითარების პროგრამისთვის – პროექტის“ განხორციელება.

4.16 სსიპ – საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია (პროგრამული კოდი 48 00)

საქართველოს სამეცნიერო-კვლევით ცენტრებში მეცნიერების განვითარების ხელშეწყობა;

საქართველოს უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების სამეცნიერო საქმიანობის წლიური შედეგების საექსპერტო შეფასების დოკუმენტის შექმნა;

საქართველოს სამეცნიერო-საგანმანათლებლო სივრცეში თანამედროვე სამეცნიერო-ტექნიკური მონაპოვრების დანერგვა;

ქართველ მეცნიერთა კვლევითი სიახლეების საერთაშორისო არენაზე გატანის ხელშეწყობა;

ქართველოლოგიურ კვლევათა მაქსიმალური ხელშეწყობა;

პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალების (საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის „მომხმე“; საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის „მაცნის“ სერიები: ქიმიკი და ქიმიური ტექნოლოგიები; ისტორია, არქეოლოგია, ეთნოლოგია და ხელოვნების ისტორია და სხვა) გამოცემა;

სამეცნიერო და სამეცნიერო-პოპულარული ლიტერატურის გამოცემის ხელშეწყობა; მრავალტომეული ენციკლოპედიების – „საქართველო“ და „საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა აღწერილობა“ მორიგი ტომების გამოცემა და მომდევნო ტომებზე მუშაობა;

ქართული ენის ელექტრონული ბაზის „ვეფხისტყაოსნის“ აკადემიური ტექსტის დამდგენი კომისიის სალექსიკონო ფონდთან შეჯერება და „თესაურუსის“ ტომების გამოსაცემად მომზადება; ქართული ენის ისტორიულ-ეტიმოლოგიური ლექსიკონის შექმნა;

სამეცნიერო შრომების გამოქვეყნების ხელშეწყობა;

სამეცნიერო კონფერენციებისა და სიმპოზიუმების გამართვა.

4.17 საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს თანამშრომელთა და სხვა დაინტერესებული პირების გადამზადება (პროგრამული კოდი 26 04)

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს აპარატის, სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების, პენიტენციური და პრობაციის სისტემებისა და სხვა ორგანიზაციების თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლება ტრენინგების სრული ციკლის (ტრენინგების საჭიროებათა ანალიზი, ტრენინგების დაგეგმვა, ჩატარება და შეფასება) მართვითა და საკონკურსო და საკვალიფიკაციო ტესტირებების ორგანიზებით;

საქართველოში მიმდინარე სამართლებრივი რეფორმისა და ქართული სამართლის საერთაშორისო სამართლის სტანდარტებსა და ევროპულ სამართალთან ჰარმონიზაციის სახელმწიფო პოლიტიკის ხელშეწყობა სასწავლო პროგრამების განხორციელებით;

კერძო სექტორისა და საბიუჯეტო დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების წარმომადგენლების კვალიფიკაციის ასამაღლებლად ტესტური დავალებების, ტრენინგმოდულების, სასწავლო კურსებისა და პროგრამების შექმნა და მუდმივი განახლება, მათ შორის, უცხოური სერტიფიცირებული პროგრამების შექმნით;

როგორც სპეციფიკით, ისე შინაარსით ტრენინგების საჯარო მოხელეების, სამოქალაქო საზოგადოებრივი ორგანიზაციებისა და კერძო პირების საჭიროებებზე მორგება, რაც ხელს შეუწყობს მართლმეგობის ამაღლებასა და პიროვნული სამუშაო კომპეტენციების განვითარებას არა მარტო საჯარო სტრუქტურებში, არამედ საზოგადოების ფართო წრეებშიც; საჯარო დაწესებულებების თანამშრომლებისთვის საჯარო მოხელის პროფესიული განვითარების აკრედიტებული პროგრამების განხორციელება;

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო საკვეთეულები დაწესებულების – სპეციალური პენიტენციური სამსახურის და პენიტენციური დაწესებულებების მოსამსახურეების სერტიფიკატის განახლების მიზნით მათთვის კვალიფიკაციის ამაღლებისა და პერიოდული გადამზადების კურსების ჩატარება;

მსჯავრდებულთა რესოციალიზაციის/რეაბილიტაციის ხელშეწყობა მათი პროფესიული განათლებით უზრუნველყოფით, აგრეთვე პროფესიული მომზადებით, გადამზადებითა და დასაქმებისთვის მომზადებით;

პენიტენციურ დაწესებულებებში არსებულ ბიბლიოთეკებში წიგნადი ფონდის შექმნა და განახლება, საბიბლიოთეკო აღრიცხვის ერთიანი სისტემის დანერგვა.

4.18 **მოსამართლეებისა და სასამართლოს თანამშრომლების მომზადება-გადამზადება (პროგრამული კოდი 09 02)**

იუსტიციის მსმენელების (მოსამართლეობის კანდიდატების) პროფესიული სასწავლო კურსის რეგულარული განხორციელება;

მოქმედი მოსამართლეების, მოსამართლეთა თანაშემწეების, სასამართლოთა მენეჯერებისა და სასამართლო სისტემის სხვა მოხელეების პროფესიული გადამზადება რეგულარული სასწავლო აქტივობის – ტრენინგების საშუალებით.

4.19 **უსაფრთხოების კადრების მომზადება, გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება (პროგრამული კოდი 20 03)**

სახელმწიფო უსაფრთხოების სფეროში არსებული ცოდნის თავმოყრა, ანალიზი და განახლება, სასწავლო პროცესში ინოვაციური მეთოდების გამოყენება;

საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურისთვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება, გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება;

თანამედროვე დასავლური გამოცდილებისა და მიღწევების შესწავლა და სათანადო სტანდარტების დანერგვა, არსებულ გამოწვევებზე შესაბამისი რეაგირება და მათი წარმატებით დაძლევა პროფესიული განათლების სფეროში, აგრეთვე სამეცნიერო მუშაობის სათანადო ორგანიზება და წარმართვა;

უსაფრთხოების სფეროში სპეციალური პროფესიული განათლებისა და სამოქალაქო განათლების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა;

უსაფრთხოების სფეროში საგანმანათლებლო და კვლევითი საქმიანობების განვითარების ხელშეწყობა;

საჭიროებიდან გამომდინარე, საქართველოს და უცხო ქვეყნების საგანმანათლებლო/სასწავლო დაწესებულებებთან ერთად შესაბამისი საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელება.

4.20 **საფინანსო სექტორში დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლება (პროგრამული კოდი 23 05)**

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემის წარმომადგენელთა კვალიფიკაციის ამაღლება ტრენინგების საჭიროებათა ანალიზის ხელშეწყობით და გეგმით გათვალისწინებული სასწავლო პროექტების განხორციელებით, აგრეთვე პროფესიული განვითარებისკენ მიმართული პროგრამების ორგანიზებით;

ახალი კადრების შერჩევაში საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემისა და სხვა დაინტერესებული ორგანიზაციების ხელშეწყობა პროფესიული და საკვალიფიკაციო ტესტირებების ორგანიზებით;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ ინიცირებული რეფორმების ხელშეწყობა მათ დანერგვასთან დაკავშირებული ტრენინგების ორგანიზებით;

კერძო სექტორის განვითარებისა და საბიუჯეტო დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების წარმომადგენლების

	<p>კვალიფიკაციის ამაღლებისკენ მიმართული სასწავლო-შემეცნებითი, სემინარული და საკონფერენციო ტიპის პროექტების განხორციელება;</p> <p>პროფესიული ცოდნის დონის ასამაღლებლად, საერთაშორისო და უცხოურ ორგანიზაციებსა და სასწავლო დაწესებულებებთან ერთად სასწავლო პროგრამების შემუშავება და განხორციელება, მათ შორის, ნიდერლანდის სამეფოს ფინანსთა სამინისტროსთან გაფორმებული თანამშრომლობის მემორანდუმისა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან ერთად განხორციელებული სასწავლო პროგრამის ფარგლებში.</p>
4.21	<p>მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლება საერთაშორისო ურთიერთობების დარგში (პროგრამული კოდი 28 02)</p> <p>საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს თანამშრომელთა მომზადება და გადამზადება, საერთაშორისო ურთიერთობების სფეროში დასაქმებულ სხვა საჯარო მოხელეთა პროფესიული განვითარებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა.</p>
4.22	<p>ჰერალდიკური საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირება (პროგრამული კოდი 01 03)</p> <p>ქვეყანაში ჰერალდიკური ნიშნებისა და სიმბოლოების მოწესრიგება და დამკვიდრება ევროპული სტანდარტების შესაბამისად;</p> <p>სახელმწიფო ცერემონიების, ოფიციალური დონისძიებებისა და სამხედრო აღლუმების ჩატარებისას საჭირო სახელმწიფო სიმბოლოებისა და სხვა ჰერალდიკური ნიშნების, აგრეთვე საქართველოს სახელმწიფო დაწესებულებათა ჰერალდიკური ნიშნების, საქართველოს სახელმწიფო სამხედრო და სპეციალურ უწყებათა სპეციალური ფორმის ტანსაცმლის (უნიფორმების) და ემბლემების შექმნასა და გამოყენების წესების დადგენაში მონაწილეობა, სათანადო რეკომენდაციებისა და დასკვნების გაცემა;</p> <p>საქართველოს ტერიტორიული ჰერალდიკის სისტემური განვითარების უზრუნველყოფა;</p> <p>ჰერალდიკის საკითხებზე სამოქალაქო განათლების გავრცელების ხელშეწყობა;</p> <p>ქვეყანაში სახელმწიფო სიმბოლიკისა და მისი მნიშვნელობის პოპულარიზაცია;</p> <p>ჰერალდიკის საკითხებზე ისტორიული მასალების (წყაროების) მოძიება (საქართველოში და მისი ფარგლების გარეთ) და ანალიზი;</p> <p>სახელმწიფო სიმბოლოებისა და განმასხვავებელი ნიშნების ნიმუშების ჰერალდიკური ექსპერტიზის, აგრეთვე მათი შექმნისა და გამოყენების შესახებ დასკვნების მომზადება.</p>
4.23	<p>საზღვაო პროფესიული განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 24 16)</p> <p>საერთაშორისო და საქართველოს საგანმანათლებლო და საზღვაო კანონმდებლობების შესაბამისად, უმაღლეს საზღვაო და მომიჯნავე დარგებში კვალიფიციური კადრების მომზადება;</p> <p>საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სასწავლო უნივერსიტეტის – ბათუმის სახელმწიფო საზღვაო აკადემიის კვლევით ცენტრად ჩამოყალიბება და საზღვაო და მომიჯნავე დარგებში კვლევითი პროექტების განხორციელების ხელშეწყობა;</p> <p>ბათუმის სახელმწიფო საზღვაო აკადემიის ფოთის ფილიალში – ფოთის საზღვაო სასწავლო-საწვრთნელ ცენტრში ისეთი პროფესიული პროგრამებისა და მოკლევადიანი სასწავლო კურსების დანერგვა, რომელთა შესაბამისად მომზადდებიან საზღვაო და მის მომიჯნავე სპეციალობებში მოთხოვნადი, კვალიფიციური კადრები;</p> <p>ევროპის წამყვან უნივერსიტეტებთან ერთად ორმაგი დიპლომირების ინგლისურენოვანი პროგრამების მომზადება; თანამშრომლობის ფარგლებში სასწავლო მასალებისა და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განახლება და პედაგოგების/მასწავლებლების გადამზადება საერთაშორისო და ევროპული სტანდარტების შესაბამისად;</p> <p>სასწავლო პროცესის თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი საგანმანათლებლო პროგრამებით უზრუნველყოფა, დისტანციური სწავლების სისტემის განვითარება და სტუდენტთა საზღვაოსნო პრაქტიკით უზრუნველყოფის გაუმჯობესება;</p> <p>კურსდამთავრებულების კარიერული წარმატების უზრუნველსაყოფად სტუდენტთა ხელშეწყობისა და მომსახურების სამსახურის განვითარება; საკრუინგო კომპანიებთან მჭიდრო თანამშრომლობა.</p>
5	<p>მაკროეკონომიკური სტაბილურობა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება</p> <p>ქვეყნის ეკონომიკის მდგრადობის უზრუნველყოფის მთავარი მამომრავებელი ძალაა მაკროეკონომიკური გარემოს სტაბილურობა.</p> <p>მაკროეკონომიკური და ფისკალური სტაბილურობის გასაძლიერებლად:</p>

· საქართველოს მთავრობა ახორციელებს ფისკალური დეფიციტის თანამიმდევრული შემცირების პოლიტიკას. ახალი კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიით გამოწვეული გლობალური კრიზისისა და „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის საგამონაკლისო ნორმების ამოქმედების ფონზე 2020–2023 წლებში ფისკალური პოლიტიკისთვის დაგეგმილი მაკროეკონომიკური და ფისკალური პოლიტიკის ამოცანაა საშუალოვადიან პერიოდში დეფიციტის მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ) მიმართ 3%-იან ნიშნულზე დაბრუნება;

· აქტიურად გაგრძელდება მუშაობა მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გასაუმჯობესებლად. 2024 წლისთვის სამიზნე მაჩვენებელი მშპ-ის 5%-ის ფარგლებში არსებული ნიშნულის შენარჩუნება იქნება;

· დაცული იქნება საქართველოს ეროვნული ბანკის დამოუკიდებლობის პრინციპი;

· ახალი კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიით გამოწვეული სირთულეების ფონზე უზრუნველყოფილი იქნება საგარეო ვალის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ ზღვარზე მდგრადი დაბრუნება. ამასთანავე, მსხვილი საგზაო და სხვა ინფრასტრუქტურული პროექტების დასრულების შემდეგ საქართველოს მთავრობა დეფიციტის შემცირების ხარჯზე გააგრძელებს ვალის მნიშვნელოვან შემცირებას;

· აქტიურად გაგრძელდება მუშაობა დამატებითი რესურსების მოსაზიდად და კაპიტალური ხარჯების 8%-ის ფარგლებში შესანარჩუნებლად;

· აქტიურად გაგრძელდება მუშაობა ბიუჯეტის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფად; განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა საბიუჯეტო პროცესში მოსახლეობისა და დანტერესებული ორგანიზაციების ჩართულობის გაზრდას;

· განხორციელდება შესაბამისი სამუშაოები ქვეყნის საინვესტიციო რეიტინგის მისაღწევად, რაც ნიშნავს მაღალი სტანდარტის საინვესტიციო სანდოობის მოპოვებას. ამ ფონზე ხელი შეეწყობა ქვეყანაში ინვესტიციების რაოდენობისა და ხარისხის ზრდას, რაც ახალ სამუშაო ადგილებს შექმნის;

· ფართოდ დაინერგება საჯარო ინვესტიციების მართვის (PIM) ინსტრუმენტი, რაც სახელმწიფოს მიერ ეფექტიანი ინვესტიციების განხორციელებას უზრუნველყოფს. ამ ინსტრუმენტის მეშვეობით 2024 წლისთვის დაგეგმილია ბიუჯეტიდან განხორციელებული საინვესტიციო პროექტების სრული დაფარვა.

საქართველოს მთავრობა გააგრძელებს ბიზნესგარემოს გაუმჯობესების ხელშეწყობისთვის აქტიური რეფორმების განხორციელებას:

· დაცული იქნება საკუთრების ხელშეუხებლობის პრინციპი;

· ხელისუფლების პოლიტიკა ძირითადად დაეფუძნება ბიზნესსუბიექტებს შორის მაქსიმალურად კონკურენტული გარემოს ხელშეწყობას, გაძლიერდება კონკურენციის ინსტიტუციური ჩარჩო და გაიზრდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს კონკურენციის ეროვნული სააგენტოს ეფექტიანობა;

· 2021 წლიდან ამოქმედდა სახელმწიფო შესყიდვებთან დაკავშირებული დავების განმხილველი დამოუკიდებელი ორგანო, რაც ხელს შეუწყობს სახელმწიფო შესყიდვების პროცესის გამჭვირვალობას და გააუმჯობესებს კონკურენტულ გარემოს;

· გაფართოვდება ბიზნესგარემოზე ზემოქმედების მქონე საკანონმდებლო ინიციატივებთან დაკავშირებული ინსტრუმენტი; გაგრძელდება თითოეული შემოღებული მარეგულირებელი ნორმის ფაქიზად დანერგვა ნებისმიერი უარყოფითი შედეგის თავიდან ასაცილებლად;

· ხელისუფლება შეინარჩუნებს დაბალ გადასახადებს;

· დაიწყება საგადასახადო ადმინისტრირებაში ავტომატური დეკლარირების სისტემის დანერგვა, რაც მნიშვნელოვნად შეამცირებს ბიზნესსუბიექტების საგადასახადო ორგანოებთან მუშაობის დროს და საჭირო რესურსს.

ქვეყანაში წარმოების გასაძლიერებლად განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

· გაგრძელდება მუშაობა ახალი პრიორიტეტული სექტორების იდენტიფიცირებისა და განვითარებისთვის; აქცენტი გაკეთდება მცირე და საშუალო ბიზნესის საჭიროებებზე მორგებული სერვისების შეთავაზებაზე;

· გაგრძელდება ფინანსების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების სახელმწიფო პროგრამების დახვეწა და მათი ეფექტიანობის გაზრდა;

· გაგრძელდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – აწარმოე საქართველოში საქმიანობის ფარგლებში მოქმედი პროგრამები და უზრუნველყოფილი იქნება მათი ეფექტიანობა;

· საკრედიტო საგარანტიო სქემის/მექანიზმის ფარგლებში ახალ სესხებზე სახელმწიფოს გარანტიის მოცულობა არაუმეტეს 90%-ით განისაზღვრება. სქემით სარგებლობა შესაძლებელია არსებული სესხების რეფინანსირების/რესტრუქტურისაციის შემთხვევაშიც, რომლებზედაც სახელმწიფოს გარანტიის მოცულობა 30%-მდეა;

· განვითარდება ონლაინპლატფორმა – tradewithgeorgia.com, რომელიც ექსპორტიორი კომპანიებისთვის სხვადასხვა მომსახურების ერთი ფანჯრის პრინციპით მიწოდებას ითვალისწინებს; შეიქმნება ექსპორტიორი კომპანიების მხარდამჭერი ახალი მექანიზმი, რომელიც გულისხმობს მათ ტექნიკურ მხარდაჭერას შემდეგი მიმართულებებით: ონლაინპლატფორმების განვითარება, მარკეტინგული კვლევები, ბრენდინგი და პოზიციონირება, საერთაშორისო სერტიფიკატების აღება და სხვა.

საგარეო ვაჭრობის პოლიტიკის შემდგომი ლიბერალიზაციისა და გაფართოებისთვის მომდევნო წლებში გადაიდგება შემდეგი ნაბიჯები:

- ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებით (DCFTA) გათვალისწინებული ვალდებულებების ეფექტიანი შესრულების მიზნით განხორციელდება საშუალოვადიანი და ყოველწლიური გეგმები და გაგრძელდება საკანონმდებლო დაახლოების პროცესი შესაბამისი რეფორმებით;
- 2024 წლის ჩათვლით საქართველო შესრულებს ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებით გათვალისწინებული საკანონმდებლო დაახლოების ვალდებულებების 85%-ს, მათ შორის, სრულად შესრულდება ვალდებულებები სახელმწიფო შესყიდვების, საბაჟოს და ვაჭრობაში ტექნიკური ბარიერების მიმართულებებით;
- ამერიკის შეერთებულ შტატებთან თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმების გასაფორმებლად კონსულტაციები გაგრძელდება და მიღწეული შედეგების შესაბამისად წარიმართება მოლაპარაკებები.

საქართველო გააგრძელებს ეკონომიკური რეფორმების ციკლს, რომელიც კიდევ უფრო შეუწყობს ხელს ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას და, შესაბამისად, საქართველოს მოსახლეობის კეთილდღეობის ზრდას. განხორციელდება შემდეგი ეკონომიკური რეფორმები:

- სახელმწიფო საწარმოების რეფორმა;
- დამატებული ღირებულების გადასახადის ავტომატური დაბრუნების რეფორმა;
- კაპიტალის ბაზრის რეფორმა;
- საპენსიო რეფორმა;
- წიაღის რეფორმა;
- გადახდისუნარიობის რეფორმა;
- ენერჯეტიკის რეფორმა;
- საგადასახადო დავების რეფორმა.

„მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს ახალი კანონით, რომლის მიზანია საქართველოს კანონმდებლობის ევროპულ სტანდარტებთან დაახლოება, მოწესრიგდება ბიზნესსუბიექტების მმართველების ინტერესთა კონფლიქტთან და კეთილსინდისიერების ვალდებულებასთან დაკავშირებული საკითხები, აგრეთვე სამეწარმეო საზოგადოების პარტნიორის ვალდებულებების შესრულებასთან, საზოგადოების რეორგანიზაციასა და ლიკვიდაციასთან დაკავშირებული საკითხები.

5.1 სახელმწიფო ქონების მართვა (პროგრამული კოდი 24 06)

სახელმწიფო ქონების მართვა/განკარგვა და სახელმწიფო საწარმოთა მართვა; საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მართვაში არსებული ლიკვიდური, გადახდისუნარო და მოგებიანი საწარმოების კლასიფიკაცია მათი ქონებრივი და ფინანსური მდგომარეობის მიხედვით; არამოგებიანი საწარმოების რაოდენობის შემცირება ლიკვიდაციით, გაკოტრებით ან რეორგანიზაციით;

გამოუყენებელი აქტივების ეკონომიკურ ბრუნვაში ჩართვისა და მათი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

სახელმწიფო ქონების განკარგვის პროცესის შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება;

სახელმწიფო ქონების მოვლა-პატრონობისა და დაცვის უზრუნველყოფა;

სვანეთში, გუდაურსა და ბაკურიანში საბაგირო გზებისა და სასრიალო ტრასების მშენებლობა და ინფრასტრუქტურის განვითარება;

შავი ზღვის რეგიონში კულტურული ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა;

სამთო კურორტების ინფრასტრუქტურის განვითარებისთვის კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა-კომპენსაციის უზრუნველყოფა;

ქუთაისის საერთაშორისო აეროპორტის განვითარების ხელშეწყობა;

სახელმწიფო საკუთრებაში მიქცეული და პრივატიზებული ქონების მიღებიდან რეალიზაციამდე არსებული პროცე დურების ეფექტიანად მართვა;

მომრავი ქონების განკარგვის გამჭვირვალე, კონკურენტული და გამარტივებული პროცედურების უზრუნველყოფა;

მომსახურების ხარისხის გასაუმჯობესებლად ვებგვერდის – eAuction.ge-ს მომხმარებელთათვის სერვისების მიწოდებისა და ქონების განკარგვის პროცედურების გამარტივება, ვებგვერდის მოდერნიზაციისთვის სხვადასხვა ღონისძიების განხორციელება და ახალი სერვისების დამატება;

არსებული სერვისების შესახებ მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობა.

5.2 **მეწარმეობის განვითარება (პროგრამული კოდი 24 07)**

კერძო სექტორის, როგორც ეკონომიკური ზრდისა და განვითარების მთავარი მამოძრავებელი ძალის, ჩამოყალიბებისთვის შესაბამისი გარემოს შექმნა, მისი კონკურენტუნარიანობის გაზრდის ხელშეწყობა და იმ სფეროების ეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველყოფა, სადაც კერძო სექტორის შესაძლებლობები სუსტი და შეზღუდულია;

ქვეყნის მდგრადი განვითარებისა და ინკლუზიური ზრდის მისაღწევად მეწარმეობის (მათ შორის, მცირე და საშუალო ბიზნესის) განვითარება, კერძო სექტორისთვის ფინანსების ხელმისაწვდომობის გაზრდა, საქართველოს ეკონომიკის რეგიონალური და გლობალური კონკურენტუნარიანობის გაზრდის ხელშეწყობა;

საგარეო სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობების განვითარება, ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების (DCFTA) მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად მცირე და საშუალო ბიზნესის შესაძლებლობების გაზრდა;

ექსპორტზე ორიენტირებული წარმოებისა და მაღალი დამატებითი ღირებულების მქონე პროდუქციის შექმნისკენ მიმართული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ხელშეწყობა;

თანამედროვე და ინოვაციური ტექნოლოგიების დანერგვა და მომსახურების სფეროს განვითარება, რაც უზრუნველყოფს ეკონომიკური განვითარების პროცესში მოსახლეობის მონაწილეობას;

ექსპორტის ხელშეწყობისთვის ქართული კომპანიების უცხოურ ბაზრებზე წარდგენა და მათი საერთაშორისო გამოყენებში მონაწილეობის უზრუნველყოფა; ბაზრის კვლევის კუთხით კომპანიებისთვის დახმარების გაწევა ექსპორტის დაგეგმვისა და მიზანმიმართული განვითარებისთვის; ექსპორტზე ორიენტირებულ კომპანიებთან რეგულარული კომუნიკაცია და მათთვის დახმარების გაწევა ექსპორტის დასაგეგმად საჭირო მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მიწოდებით;

საქართველოს საწარმოო პოტენციალის წარმოჩენა მასშტაბური საერთაშორისო მარკეტინგული კამპანიების წარმოებით და პროდუქციის/მომსახურების პოპულარიზაციით;

მეწარმეობის განვითარების წახალისება, დაწყები და არსებული მცირე და საშუალო საწარმოების სათანადო ხელშეწყობა პროდუქტიულობისა და კონკურენტუნარიანობის გაზრდისთვის;

საქართველოს საინვესტიციო პოტენციალის ქვეყნის გარეთ პოპულარიზაცია და ამ მიზნით სექტორული კვლევების, საინვესტიციო პროექტების, გზამკვლევებისა და სხვა მარკეტინგული მასალების მომზადება;

პრიორიტეტულ სექტორებში სამიზნე კომპანიების იდენტიფიცირება, მათთან პროაქტიულად დაკავშირება და შეხვედრების ორგანიზება; პოტენციური და არსებული ინვესტორებისთვის ინვესტიციების განხორციელებაში დახმარების გაწევა;

ახალი კორონავირუსით (COVID-19) გამოწვეული კრიზისის შემდეგ, ახალი ეკონომიკური რეალობიდან გამომდინარე, მცირე და საშუალო მეწარმეობის ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამების განახლებით, ბიზნესის ხელშეწყობის დამატებითი ეფექტიანი მექანიზმებით დეველოპერულ/სამშენებლო სექტორში ეკონომიკური სიძნელების დაძლევის ხელშეწყობა და თანდაფინანსებისა და საკრედიტო საგარანტიო სქემის საშუალებით მცირე და საშუალო ბიზნესისთვის ფინანსების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების ხელშეწყობა;

რეგიონებში მიკრო და მცირე ბიზნესის განვითარება მეწარმე სუბიექტების ფინანსური და ტექნიკური მხარდაჭერითა და რეგიონული ბაზრების განვითარებით; ეკონომიკურად მოწყვლად რეგიონებში მიკრო ბიზნესის წამოწყების ხელშეწყობა პროგრამების დანერგვა; მიკრო და მცირე მეწარმეობის ხელშეწყობით რეგიონებში სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება და საერთო კეთილდღეობის ზრდა; რეგიონებში სამეწარმეო საქმიანობის გამოცოცხლების/გააქტიურების ხელშეწყობა მცირე ბიზნესისთვის ადამიანური და საწარმოო კაპიტალის შექმნითა და განვითარებით, ინტენსიური საკონსულტაციო მომსახურების გაწევით.

5.2.1 **მეწარმეობის განვითარების ადმინისტრირება (პროგრამული კოდი 24 07 01)**

მეწარმეობის განვითარების წახალისება, დაწყები და არსებული მცირე და საშუალო საწარმოების სათანადო ხელშეწყობა პროდუქტიულობისა და კონკურენტუნარიანობის გაზრდისთვის;

ექსპორტისა და ინვესტიციების მიმართულებების გაძლიერების მიზნით დაგეგმილი და მიმდინარე პროექტების მართვა და ეფექტიანი განხორციელება.

5.2.2 **მეწარმეობის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 24 07 02)**

საქართველოში მეწარმეობის განვითარება, მეწარმე სუბიექტების მხარდაჭერა, ახალი საწარმოების შექმნის/არსებული

საწარმოების გაფართოების/გადაიარაღების ხელშეწყობა და კერძო სექტორის კონკურენტუნარიანობისა და საქსპორტო პოტენციალის გაზრდა ფინანსების, უძრავი ქონებისა და ტექნიკური დახმარების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფით;

რეგიონებში მიკრო და მცირე მეწარმეობის ხელშეწყობა;

საქართველოში შემოქმედებითი ინდუსტრიის (მათ შორის, კინოწარმოების) განვითარება;

საქართველოს საქსპორტო პოტენციალის ქვეყნის გარეთ, სხვადასხვა საერთაშორისო ბაზარზე პოპულარიზაცია;

საქსპორტო ბაზრების დივერსიფიცირება;

ბაზრის კვლევებისა და კონსულტაციების მეშვეობით ადგილობრივ ექსპორტზე ორიენტირებული კომპანიების უნარების ამაღლება, ქართული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობის გაზრდა და ევროპის მეწარმეთა ქსელში ჩართვა;

ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების (DCFTA) მოთხოვნების შესახებ მეწარმეების ცნობიერების ამაღლება და მათი შესრულებისთვის ტექნიკური დახმარების გაწევა;

ახალი საინვესტიციო პროექტების დაწყებისა და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების გაზრდის ხელშეწყობა, არსებული ინვესტიციების მხარდაჭერა („aftercare“);

მსოფლიოს მასშტაბით საქართველოს საინვესტიციო პოტენციალის პოპულარიზაცია;

ახალი კორონავირუსით (COVID-19) გამოწვეული კრიზისის შემდეგ, ახალი ეკონომიკური რეალობიდან გამომდინარე, მცირე და საშუალო მეწარმეობის ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამების განახლებით, ბიზნესის ხელშეწყობის დამატებითი ეფექტიანი მექანიზმებით დეველოპერულ/სამშენებლო სექტორში ეკონომიკური სიმწელების დაძლევის ხელშეწყობა და თანადაფინანსებისა და საკრედიტო საგარანტიო სქემის საშუალებით მცირე და საშუალო ბიზნესისთვის ფინანსების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების ხელშეწყობა;

საკრედიტო საგარანტიო სქემა: ამ პროგრამის მეშვეობით, რომელიც ახალი კორონავირუსით (COVID-19) გამოწვეულ კრიზისის საპასუხოდ გადამუშავდა (გაფართოვდა), მცირე და საშუალო ბიზნესისთვის ფინანსების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება და ეკონომიკის დამატებითი დაკრედიტების ხელშეწყობა. საკრედიტო საგარანტიო სქემა ქვეყნის მიერ ახალი კორონავირუსის (COVID-19) პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური ვარდნის წინააღმდეგ მიმართული, მცირე და საშუალო საწარმოების მხარდაჭერის პაკეტის მნიშვნელოვანი კომპონენტია. საკრედიტო საგარანტიო სქემა არის სესხის რესტრუქტურირების ან ახალი სესხის მიღების გზა ისეთი სიცოცხლისუნარიანი მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის, რომელთა ბრუნვა 20 მლნ ლარს არ აღემატება, რომელთაც სესხის ასაღებად საკმარისი უზრუნველყოფა არ აქვთ ან ისეთ სექტორში ან ბაზარზე ოპერირებენ, რომელიც, საბანკო სექტორში არსებული საკრედიტო პოლიტიკის შესაბამისად, განსაკუთრებით მაღალ რისკთანაა დაკავშირებული;

მიკრო და მცირე მეწარმეობის ხელშეწყობა – მცირე გრანტები: რეგიონებში მიკრო და მცირე ბიზნესის განვითარება მეწარმე სუბიექტების ფინანსური და ტექნიკური მხარდაჭერითა და რეგიონული ბაზრების განვითარებით; ეკონომიკურად მოწყვლად რეგიონებში მიკრო ბიზნესის წამოწყების ხელშეწყობი პროგრამების დანერგვა; მიკრო და მცირე მეწარმეობის ხელშეწყობით რეგიონებში სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება და საერთო კეთილდღეობის ზრდა; რეგიონებში სამეწარმეო საქმიანობის გამოცოცხლების/გააქტიურების ხელშეწყობა მცირე ბიზნესისთვის ადამიანური და საწარმოო კაპიტალის შექმნითა და განვითარებით, ინტენსიური საკონსულტაციო მომსახურების გაწევით.

5.3

შემოსავლების მომსახურება და გადამხდელთა მომსახურების გაუმჯობესება (პროგრამული კოდი 23 02)

შემოსავლების სამსახურის მიერ მიწოდებული სერვისების ხელმისაწვდომობისა და ინკლუზიურობის გაზრდა;

შემოსავლების სამსახურის მიერ მიწოდებული სერვისების ბიზნესპროცესების ოპტიმიზაცია, რაც უზრუნველყოფს შიდა პროცესების გამართვას და, შესაბამისად, დაინტერესებული პირებისთვის სერვისების მიღების პროცესს უფრო გამარტივებს;

გადასახადის გადამხდელთათვის კომფორტული გარემოს შესაქმნელად საგადასახადო სერვისცენტრების მოდერნიზაცია;

გადასახადის გადამხდელთა მიმართ საგადასახადო კონტროლის ღონისძიებების ორგანიზება და განხორციელება;

აუდიტის საქმისწარმოების ელექტრონული სისტემის გაუმჯობესება;

საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის სრულყოფა და ერთიანი მეთოდოლოგიის შემუშავება;

არსებული საგადასახადო რისკების მართვის გაუმჯობესება;

ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კონტროლი და შესაბამისი კანონმდებლობის აღსრულების მონიტორინგი;

გადასახადების დროულად გადახდის მაღალი დონის შენარჩუნების ხელშეწყობა;

გადასახადის გადამხდელთათვის მათი გადახდის პროცედურების გამარტივება;

არსებული პროგრამული მოდულების დახვეწა და ახალი პროგრამული მოდულების შექმნის ინიცირება, რომლებიც უზრუნველყოფს საბაჟო კონტროლის ეფექტიანობის გაზრდას და პროცედურების გამარტივებას;

რისკზე დაფუძნებული მიდგომების გამოყენება, რომლებიც უზრუნველყოფს საგადასახადო და საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის კვეთის შედეგად წარმოშობილი ვალდებულებების შესრულებასთან დაკავშირებული პროცედურების კანონთან შესაბამისობას;

იმპორტიორების/ექსპორტიორების და საქართველოს სახელმწიფო საზღვრის მკვეთი პირების რაოდენობის პერმანენტული ზრდიდან გამომდინარე, მათთვის კომფორტული გარემოს შექმნის, აგრეთვე საბაჟო პროცედურების სრულყოფილად განხორციელების მიზნით საბაჟო გამშვები პუნქტებისა და გაფორმების ეკონომიკური ზონების მოდერნიზაცია;

საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებით აღებული ვალდებულებების შესრულება, რომლებიც ითვალისწინებს არა მარტო ევროკავშირის დირექტივებსა და რეგულაციებთან დაახლოებას, საერთაშორისო კონვენციებთან შეერთებასა და საგადასახადო/საბაჟო პოლიტიკისა და ადმინისტრირების საერთაშორისო პრინციპების დანერგვას, არამედ მათ ეფექტიან ადმინისტრირებას.

5.4 სახელმწიფო ფინანსების მართვა (პროგრამული კოდი 23 01)

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მეთოდოლოგიის დახვეწა; საშუალოვადიანი მაკროეკონომიკური პროგნოზების მომზადება და სცენარების შედგენა; მაჩვენებლების არეალის გაფართოება და მაკროეკონომიკური პოლიტიკის ეფექტიანად დაგეგმვა; პოლიტიკის ანალიზისთვის საერთო წონასწორობის დინამიკური სტოქასტური მოდელის (DSGE) დანერგვა; საშუალოვადიანი ფისკალური პოლიტიკის შემუშავება და შესაბამისი რეკომენდაციების მომზადება;

სოციალურ-ეკონომიკური გადაწყვეტილებების შეფასებასა და სტრატეგიების შემუშავებაში მონაწილეობა მაკროეკონომიკური პროგნოზირების კუთხით; ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების ტენდენციების შესახებ ანალიტიკური ინფორმაციის მომზადება;

სახელმწიფოს ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესასრულებლად სათანადო რესურსების მობილიზებისა და ეფექტიანად განაწილებისთვის ხარჯების საშუალოვადიანი გეგმებისა და წლიური ბიუჯეტების პროექტების მომზადება;

სახელმწიფო ფინანსების მართვა და ფისკალური წესების შემდგომი რეგულირება სტაბილური ფისკალური პარამეტრების მიღწევისთვის, საერთაშორისო დონეზე აღიარებული საუკეთესო გამოცდილების შესაბამისად;

საბიუჯეტო პროცესის კალენდრით გათვალისწინებული ეტაპების შესრულება;

გადამუშავებული პროგრამული ბიუჯეტის მეთოდოლოგიის შესაბამისად მხარჯავი დაწესებულებების, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტების მიერ პროგრამული ბიუჯეტის განახლებული ფორმატით მომზადების კოორდინაცია; საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმების შემდგომი ეტაპების დაგეგმვა საბიუჯეტო პროცესის, ბიუჯეტის დაგეგმვისა და აღსრულების განვითარებისთვის;

ფისკალური რისკების შეფასებისა და ანალიზის სისტემის დანერგვა, ბიუჯეტის წინაშე მდგარი ფისკალური რისკების იდენტიფიცირება, იდენტიფიცირებული ფისკალური რისკების შემცირებისა და მართვისთვის რეკომენდაციების შემუშავება, ფისკალური რისკების შესახებ ანალიტიკური დოკუმენტის მომზადება და მისი საჯაროობის უზრუნველყოფა;

საინვესტიციო პროექტების მართვის რეფორმის სრულყოფილად განხორციელება განახლებული გზამკვლევისა და მეთოდოლოგიის შესაბამისად; ყოველი ახალი საინვესტიციო პროექტის, რომლის ღირებულება შეადგენს ან აღემატება 5 მლნ ლარს, განხორციელება საინვესტიციო პროექტების მართვის გზამკვლევითა და მეთოდოლოგიით განსაზღვრული პრინციპების დაცვით, მიუხედავად მისი დაფინანსების წყაროებისა;

ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის გასაზრდელად ელექტრონული სისტემის – ბიუჯეტის გამჭვირვალობისა და საზოგადოების ჩართულობის სისტემის (ebtps.mof.ge – Budget Transparency and Participation System) დანერგვა, რომელიც ყველა დაინტერესებულ პირს აძლევს შესაძლებლობას, გაეცნოს ბიუჯეტის შესახებ ინფორმაციას, ქვეყნის ძირითად პრიორიტეტებს და ბიუჯეტის პროგრამებს, დაგეგმოს ბიუჯეტი საკუთარი შეხედულებების შესაბამისად და მიიღოს უკუკავშირი საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტში მისი მოსაზრებების გათვალისწინების შესაძლებლობის შესახებ;

საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის სრულყოფა, შესაბამისი საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების პროექტების შემუშავება; საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ფარგლებში საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის ევროკავშირის დირექტივებთან ჰარმონიზაცია; პრიორიტეტულ სახელმწიფოებთან „შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილებისა და გადასახადების გადაუხდელობის აღკვეთის შესახებ“ შეთანხმების გაფორმება/არსებული შეთანხმების განახლება;

სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის რეფორმის სრულყოფა, შიდა აუდიტის სუბიექტების საქმიანობის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა, ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის სრულყოფილი ფუნქციონირება;

საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული პრიორიტეტული პროგრამებისა და ინფრასტრუქტურული პროექტების დასაფინანსებლად საჭირო ფინანსური რესურსების მობილიზებისთვის დონორ ორგანიზაციებთან და საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან ეფექტიანი თანამშრომლობის გაგრძელება;

დამატებითი საინვესტიციო რესურსების მოზიდვის პარალელურად, მთავრობის ვალის მდგრადობის შენარჩუნება როგორც საშუალოვადიან, ისე გრძელვადიან პერიოდში;

მთავრობის ფასიანი ქალაქების ბაზრის განვითარების ხელშეწყობისთვის სხვადასხვა ინსტრუმენტის გამოყენება;

ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში საქართველოს ინტეგრაციასთან დაკავშირებული საკითხების გადაწყვეტის კოორდინაცია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს კომპეტენციის ფარგლებში და აღებული ვალდებულებების შესრულების მონიტორინგი;

ქვეყნის საკრედიტო რეიტინგის გაუმჯობესებისთვის შესაბამისი სტრატეგიის შემუშავების კოორდინაცია და საერთაშორისო სარეიტინგო კომპანიებთან ურთიერთობების კოორდინაცია;

დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული სააღრიცხვო სისტემის შემოღება და საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) დანერგვა როგორც საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის, ისე ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტების დონეზე;

ინტეგრირებული, საინფორმაციო სისტემის – სახელმწიფო ფინანსების მართვის სისტემის (PFMS) შემუშავება და განვითარება.

5.5

ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება (პროგრამული კოდი 24 01)

საქართველოს ეკონომიკური განვითარებისა და ეკონომიკის ინკლუზიური ზრდის ხელშეწყობისთვის ეკონომიკური ზრდის პოლიტიკის დაგეგმვის პროცესის წარმართვა და ანალიზი, პოლიტიკის კოორდინაცია/განხორციელების მონიტორინგი და შეფასება დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით; ეკონომიკის განვითარებისთვის მნიშვნელოვანი მიმართულებების იდენტიფიცირება, ამასთანავე, პანდემიისა და გლობალური ეკონომიკური რეცესიის ფონზე ქვეყანაში მიმდინარე პროცესების უწყვეტი მონიტორინგი, ანალიზი და ეკონომიკის გაჯანსაღებისთვის შესაბამისი ღონისძიებების შემუშავება;

სტაბილური მაკროეკონომიკური გარემოს შენარჩუნება;

ფექტიანი კოორდინაციით 2021–2025 წლებისთვის საქართველოს მცირე და საშუალო მეწარმეობის განვითარების სტრატეგია და ამ სტრატეგიის 2021–2022 წლების სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული ღონისძიებების განხორციელება;

კერძო სექტორის განვითარების ხელშეწყობისთვის საჯარო-კერძო დიალოგის პლატფორმის ფარგლებში კერძო სექტორთან აქტიური თანამშრომლობა, აგრეთვე კერძო სექტორის განვითარების ხელშეწყობისა და სახელმწიფო და კერძო სექტორებს შორის თანამშრომლობის გაღრმავების მიზნით შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

საკანონმდებლო ინიციატივებთან დაკავშირებით რეგულირების გავლენის შეფასების (RIA) განხორციელება;

საერთაშორისო რეიტინგებში საქართველოს პოზიციების გაუმჯობესების/შენარჩუნების/ხელშეწყობის მიზნით შესაბამისი სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავება;

შრომის ბაზრის ტენდენციების შესწავლა და ანალიზი, შრომის ბაზრის შესაბამისი კვლევების განხორციელება; შრომის ბაზრის საინფორმაციო სისტემის განვითარება;

ეკონომიკური გაჯანსაღების ხელშეწყობის ღონისძიებების შემუშავება და განხორციელება, საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესებისა და კერძო სექტორის კონკურენტუნარიანობის ხელშეწყობისთვის თანამიმდევრული ნაბიჯების გადადგმა;

ეკონომიკის განვითარებაზე ორიენტირებული რეფორმების შემუშავება და განხორციელება;

მწვანე ეკონომიკის განვითარებისთვის მნიშვნელოვანი მიმართულებების იდენტიფიცირება, მიმზიდველი სამეწარმეო და საინვესტიციო გარემოს შექმნისა და, შესაბამისად, ინვესტიციების მოზიდვისთვის თანამიმდევრული ნაბიჯების გადადგმა;

ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროგრამის „ევროკავშირი გარემოს დაცვისთვის“ (EU4Environment) განხორციელება, რომელიც ეხმარება საქართველოს, როგორც „ადმოსავლეთ პარტნიორობის“ წევრ ქვეყანას, მწვანე ეკონომიკის განვითარებაში, მართვისა და ეკონომიკური განვითარების ისეთი მექანიზმების დანერგვაში, რომლებიც შეამცირებს გარემოზე ზეგავლენის რისკებს და ხელს შეუწყობს ბუნებრივი რესურსების შენარჩუნებასა და მოსახლეობის ეკოლოგიური კეთილდღეობის გაუმჯობესებას;

საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების ფარგლებში, ქვეყანაში ენერგოეფექტურობის ხელშეწყობისთვის ელექტროენერჯის მომხმარებელი საყოფაცხოვრებო საქონლისთვის „ენერგოეფექტიურობის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად კანონქვემდებარე აქტების შემუშავება;

მწვანე ეკონომიკის ზრდის კონცეფციის შემუშავება, რომლითაც მოხდება მწვანე ეკონომიკის განვითარებისთვის მნიშვნელოვანი მიმართულებების იდენტიფიცირება, რაც საფუძვლად დაედება მწვანე ეკონომიკის ზრდის სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შემუშავებას;

მდგრადი დაფინანსების ქართული ტაქსონომიის შემუშავება, რომლის მიზანი იქნება, ნათლად განსაზღვროს, რომელი ბიზნესსექტორებია, პროგრამა თუ პროექტი შეიძლება იქნეს მიჩნეული რესურსეფექტიან, ენერგოეფექტურ, მწვანე ეკონომიკის, მდგრადი, ინკლუზიური განვითარებისკენ მიმართულ ღონისძიებად;

ქვეყნის გრძელვადიანი ეკონომიკური განვითარებისთვის საქართველოს, როგორც საერთაშორისო საინვესტიციო,

საკომუნიკაციო, სატრანსპორტო, ლოჯისტიკური, ენერგეტიკული, ტექნოლოგიური, ტურისტული და საფინანსო კვანძის პოპულარიზაცია, რაც უზრუნველყოფს ქვეყნის სატრანსპორტო-სატრანზიტო პოტენციალის სრულად ათვისებას, ეროვნული წარმოების განვითარებას, ექსპორტის ზრდას, უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას, ქვეყანაში თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და ინოვაციების დანერგვას და საერთაშორისო ეკონომიკურ პროცესებში მისი სრულფასოვანი მონაწილეობის ხელშეწყობას;

საქართველოს უარყოფითი სავაჭრო ბალანსის გაუმჯობესება; საგარეო სავაჭრო ბრუნვის რეგულარული ანალიზი; რეგიონალური, მრავალმხრივი და ორმხრივი სავაჭრო ურთიერთობების, აგრეთვე პრეფერენციული და თავისუფალი ვაჭრობის რეჟიმების განვითარება;

საქართველოს საერთაშორისო ეკონომიკურ სივრცეში ინტეგრაციისთვის სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებთან ეკონომიკური ურთიერთობების გაღრმავება;

ექსპორტის ხელშეწყობისთვის საქართველოს საგარეო ვაჭრობის შედეგების ანალიზი; ახალი საექსპორტო ბაზრებისა და პროდუქციის იდენტიფიცირება; სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებთან ორმხრივი ეკონომიკური ურთიერთობების გაღრმავება და შესაბამისი ორმხრივი სამართლებრივი ბაზის განვითარება;

საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებისა და „ენერგეტიკული გაერთიანების დამფუძნებელ ხელშეკრულებასთან საქართველოს შეერთების შესახებ“ ოქმის გათვალისწინებით, ევროკავშირის მე-3 ენერგეტიკულ პაკეტთან ჰარმონიზაცია, იმავე მიზნებისთვის ევროკავშირის მე-4 ენერგეტიკული პაკეტის დამუშავება და ენერგეტიკული რეფორმების განხორციელება;

საავტომობილო და საზღვაო ტრანსპორტისა და სამოქალაქო ავიაციის სფეროში სხვადასხვა ქვეყანასთან ორმხრივი სამთავრობათაშორისო შეთანხმებების გაფორმება, რაც გადაზიდვით/გადაყვანით დაინტერესებულ სატრანსპორტო კომპანიებს საშუალებას აძლევს, განახორციელონ ორ ქვეყანას შორის სატრანსპორტო მიმოსვლა;

მრავალმხრივი სამთავრობათაშორისო შეთანხმებების („საერთაშორისო სატრანსპორტო და სატრანზიტო დერეფნის დაფუძნების თაობაზე სპარსეთის ყურე-შავი ზღვა“ შეთანხმება, „აზერბაიჯანის რესპუბლიკას, საქართველოს, რუმინეთსა და თურქმენეთს შორის საერთაშორისო სატრანზიტო და სატრანსპორტო მარშრუტის „კასპიის ზღვა-შავი ზღვა“ დაარსებისა და დანერგვის შესახებ“ შეთანხმება) გაფორმება ქვეყნებს შორის ერთიანი სატრანსპორტო სისტემების შექმნისა და ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ხელშეწყობის, კონკურენტუნარიანი გადაზიდვის ტარიფების დაწესებისა და საბაჟო პროცედურების გამარტივების მიზნით;

სამშენებლო სექტორის განვითარება, რომელიც მნიშვნელოვან გავლენას მოახდენს ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებაზე, უზრუნველყოფს მშენებლობის ხარისხისა და უსაფრთხოების გაუმჯობესებას, დასაქმების ზრდას და მოსახლეობის საცხოვრებელ ადგილებზე შენარჩუნებას;

საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსის გარდამავალი დებულებებით განსაზღვრული კანონქვემდებარე აქტების შემუშავება; ევროკოდების ეროვნული დანართების შემუშავება; არქიტექტორებისა და ინჟინერ-მშენებლების სერტიფიცირების სისტემის ჩამოყალიბება;

ელექტრონული კომუნიკაციების, საინფორმაციო და თანამედროვე ტექნოლოგიების განვითარების, ციფრული ეკონომიკისა და საინფორმაციო საზოგადოების ჩამოყალიბების პროცესების დაჩქარება, საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესების, მეწარმეობისა და კონკურენციის განვითარების ხელშეწყობა; ევროპასა და აზიას შორის ფართოზოლოვანი, გლობალური ინტერნეტის ინფრასტრუქტურის განვითარება;

ფოსტის სფეროს და საფოსტო ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობა, ფოსტის სფეროში საერთაშორისო ორგანიზაციების მსოფლიო საფოსტო სტანდარტების შესაბამისი, უნივერსალური საფოსტო მომსახურებების დანერგვა, დანიშნული საფოსტო ოპერატორისთვის ერთიანი საფოსტო წესების დადგენა;

ქვეყნის მდგრადი ეკონომიკური განვითარებისთვის ადგილობრივ და საერთაშორისო ინვესტორებთან აქტიური თანამშრომლობა; სწორი და ეფექტიანი კომუნიკაციითა და მხარდაჭერით ქვეყანაში მსხვილი ინვესტიციების განხორციელების ხელშეწყობა და ხელსაყრელი საინვესტიციო გარემოს შექმნა.

5.6 სახელმწიფო ობიექტების მოვლა-შენახვა (პროგრამული კოდი 40 02)

სამთავრობო რეზიდენციებში საქართველოს პრეზიდენტის, საქართველოს პრემიერ-მინისტრის, სხვა უმაღლესი თანამდებობის პირთა, პრეზიდენტის ადმინისტრაციის უზრუნველყოფა მათი საქმიანობისთვის საჭირო, საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პირობებით, აგრეთვე სამთავრობო რეზიდენციების თანამედროვე ინვენტარითა და დანადგარებით აღჭურვა.

5.7 ფინანსების მართვის ელექტრონული და ანალიტიკური უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 23 04)

საჯარო ფინანსების მართვის ელექტრონული სისტემის (PFMS) და სხვა საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების მდგრადობის, უსაფრთხოებისა და საიმედო ფუნქციონირების უზრუნველყოფა; ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული სისტემის მოდერნიზაცია და ფუნქციური განახლება; საქართველოს სახელმწიფო ხაზინის ელექტრონული მომსახურების სისტემის მოდერნიზაცია და ფუნქციური განახლება; საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში სახელმწიფო ვალისა და საინვესტიციო პროექტების მართვის სისტემის დანერგვა; ადამიანური რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემის მოდერნიზაცია, ფუნქციური განახლება, დანერგვა და მხარდაჭერა; უძრავ-მოძრავი ქონების გაყიდვის ელექტრონული აუქციონის სისტემის მოდერნიზაცია და ფუნქციური განახლება; საქმისწარმოების ელექტრონული სისტემის მოდერნიზაცია, ფუნქციური განახლება, დანერგვა და მხარდაჭერა; ბუნებრივი რესურსების მართვის სისტემის მოდერნიზაცია, ფუნქციური განახლება, დანერგვა და მხარდაჭერა; ვებგვერდებისა და სხვა საინფორმაციო სისტემების

შემუშავება, დანერგვა და მხარდაჭერა; საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ინფრასტრუქტურის განვითარება, ბიზნესუწყვეტობის უზრუნველყოფა და ტექნიკური მხარდაჭერა.

5.8 **სტატისტიკური სამუშაოების დაგეგმვა და მართვა (პროგრამული კოდი 47 01)**

სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამის შემუშავება;

სტატისტიკური კვლევებისა და მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის დაგეგმვა, მართვა, ჩატარება, შედეგების გავრცელება და ანგარიშგება;

ოფიციალური სტატისტიკის შესახებ საკანონმდებლო ბაზის განახლება;

მეთოდოლოგიური და სტატისტიკური სტანდარტების შემუშავება;

დასახული მიზნებისა და ამოცანების მისაღწევად საჭირო ადამიანური, ფინანსური, მატერიალურ-ტექნიკური და საინფორმაციო-ტექნოლოგიური რესურსების უზრუნველყოფა.

5.9 **ტექნიკური დახმარების პროექტი საქართველოს ენერგეტიკული სექტორის რეფორმის პროგრამის (GESRP) მხარდასაჭერად (EU-NIF) (პროგრამული კოდი 24 13)**

გერმანიის რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკსა (KfW) და საფრანგეთის განვითარების სააგენტოს (AFD) შორის ხელმოწერილი განზრახვობათა დეკლარაციის „გერმანიისა და საფრანგეთის ფინანსური თანამშრომლობა საქართველოსთან“ შესაბამისად, რომელიც ითვალისწინებს საქართველოსთვის საბიუჯეტო დახმარების გაწევას „პოლიტიკაზე დაფუძნებული სესხით“ (Policy Based Loan), „საქართველოს ენერგეტიკის სექტორის რეფორმის“ (Georgian Energy Sector Reform (GESR)) განხორციელებას, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთვის დახმარების გაწევა ენერგოეფექტურობისა და განახლებადი ენერჯის სფეროს საკანონმდებლო ბაზის დანერგვაში, ბაზრის რეფორმის განხორციელებაში, რაც „Policy Based Loan“-ის წინაპირობაა.

5.10 **სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამა (პროგრამული კოდი 47 02)**

მთლიანი შიდა პროდუქტი, როგორც ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობის ძირითადი მახასიათებელი;

ქვეყნის საგარეო ვაჭრობისა და ქვეყანაში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობის გაანგარიშება;

მომსახურებით საერთაშორისო ვაჭრობის შესახებ მონაცემების მოპოვება;

სამომხმარებლო ფასებისა და მწარმოებელთა ფასების ინდექსების გაანგარიშება, ფასების საერთაშორისო შედარების განხორციელება;

ბიზნესსექტორში, აგრეთვე არაკომერციული ორგანიზაციების სექტორში მიმდინარე მოვლენებისა და პროცესების ანალიზი;

ენერგორესურსების მოხმარების შესახებ სტატისტიკური კვლევის ჩატარება და საქართველოს ენერგეტიკული ბალანსის შემუშავება;

არაფინანსური კორპორაციების ფინანსური მაჩვენებლების გაანგარიშება;

სამაცივრო, სასაკლავო მეურნეობებისა და ელევატორების საქმიანობის გამოკვლევა;

საფინანსო საქმიანობის განმახორციელებელი საწარმოებისა და ლომბარდების საქმიანობის შესახებ სტატისტიკური ინფორმაციის შეგროვება;

ტრანსპორტის სტატისტიკა (მგზავრთა გადაყვანა და ტვირთის გადაზიდვა);

საავტომობილო ტრანსპორტის ნატურალური მაჩვენებლებისა და ამ დარგში ენერგორესურსების საბოლოო მოხმარების შესახებ ინფორმაციის შეგროვება;

შინამეურნეობებში ენერგორესურსების მოხმარების შესახებ ინფორმაციის შეგროვება;

შრომის სტატისტიკის მაჩვენებლების გაანგარიშება;

შრომის ბაზრისა და სამუშაო ძალის დეტალური გამოკვლევა;

მიმდინარე დემოგრაფიული კვლევა;

შინამეურნეობების მდგომარეობის შესახებ სტატისტიკური მონაცემების (შინამეურნეობების შემოსავლები და ხარჯები, მოსახლეობის სიღარიბისა და უთანაბრობის მაჩვენებლები და სხვა) მოპოვება, დამუშავება და გავრცელება;

სოფლის მეურნეობის შესახებ მიმდინარე სტატისტიკური მონაცემების მოპოვება, დამუშავება და გავრცელება;

საქართველოს რეზიდენტებისა და უცხოელი ვიზიტორების მიერ საქართველოს ტერიტორიაზე განხორციელებული ვიზიტების შესახებ, აგრეთვე საქართველოს რეზიდენტების მიერ ქვეყნის გარეთ განხორციელებული ვიზიტების შესახებ მონაცემების მოპოვება, დამუშავება და გავრცელება;

შინამეურნეობებსა და ბიზნესში საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება;

საწარმოთა ინოვაციური აქტივობის გამოკვლევა;

დაუკვირებადი ეკონომიკის გამოკვლევა სხვადასხვა სექტორში.

5.11 ორმხრივი ხელშეკრულებების ფარგლებში აღიარებული ვალდებულებების დაფარვასთან დაკავშირებული ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 24 18)

საქართველოს მთავრობასა და თურქეთის რესპუბლიკის მთავრობას შორის გაფორმებული „ენერჯეტიკის სფეროში თანამშრომლობის შესახებ“ შეთანხმებისა და „სს „ელექტროენერჯეტიკული სისტემის კომერციულ ოპერატორსა“ და „TURKISH ELECTRICITY TRADING AND CONTRACTING CO.“-ს შორის გასაფორმებელი ოქმის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 27 აპრილის №923 განკარგულების შესაბამისად, სს „ელექტროენერჯეტიკული სისტემის კომერციულ ოპერატორსა“ და თურქეთის ელექტროენერჯით ვაჭრობისა და ხელშემკვრელ კომპანიას (TETAS) შორის გაფორმებული ოქმის საფუძველზე აღებული ვალდებულებების დაფარვა.

5.12 სსიპ – საქართველოს კონკურენციის ეროვნული სააგენტო (პროგრამული კოდი 43 00)

საქართველოში ბაზრის ლიბერალიზაციის, თავისუფალი ვაჭრობისა და კონკურენციის ხელშეწყობისა და ეკონომიკური აგენტების საქმიანობაში თანასწორუფლებიანობის პრინციპების დაცვის მიზნით, მოკვლევების ფარგლებში არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის ფაქტების გამოვლენა;

დომინანტური მდგომარეობის ბოროტად გამოყენებისა და კონკურენციის შემზღვეველი შეთანხმების გამოვლენა და აღკვეთა;

სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების მიერ განხორციელებული კონკურენციის შემზღვეველი ქმედებების გამოვლენა და მათი გამოსწორების გზების დასახვა;

ადგილობრივი ინდუსტრიის დაცვა დემპინგური იმპორტით მიყენებული ზიანისგან ან/და შესაძლო ზიანის მიყენებისგან;

საქართველოში ბაზარზე მომხმარებლის უფლებების დარღვევის პრევენციის, მათი დაცვისა და უსამართლო სავაჭრო პრაქტიკის აღმოფხვრის ხელშეწყობა;

საქართველოს მიერ სახელმწიფო შესყიდვებთან დაკავშირებული დავების განმხილველ ორგანოებსა და გასაჩივრების მექანიზმთან დაკავშირებით აღებული საერთაშორისო ვალდებულებების შესრულება.

5.13 სსიპ – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური (პროგრამული კოდი 38 00)

საქართველოში უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის, ტერორიზმის დაფინანსების და მათთან დაკავშირებული სხვა დანაშაულებრივი ფაქტების გამოვლენა და პრევენცია;

საქართველოს კანონმდებლობის საერთაშორისო – ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF) – სტანდარტებსა და ევროკავშირის შესაბამის დირექტივებთან ჰარმონიზაცია;

უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციისა და ტერორიზმის დაფინანსების პრევენციის სფეროში ადგილობრივი და საერთაშორისო თანამშრომლობის გაღრმავება.

5.14 საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა (პროგრამული კოდი 49 00)

მცირე და საშუალო საწარმოების მხარდაჭერა და ექსპორტ-იმპორტის ხელშეწყობა მათი რეგიონალურ და საერთაშორისო ბაზრებში ინტეგრაციისთვის;

სხვადასხვა ქვეყნის სავაჭრო-სამრეწველო პალატებსა და ბიზნესგაერთიანებებთან პარტნიორული ურთიერთობების დამყარება და მჭიდრო თანამშრომლობა;

ბიზნესფორუმების, კონფერენციების, გამოფენებისა და ორმხრივი შეხვედრების ორგანიზება, მათ შორის, ელექტრონული ფორმით, ქართული და უცხოური ბიზნესწრეების წარმომადგენელთა მონაწილეობით, აგრეთვე ქართული კომპანიების საერთაშორისო გამოფენებში მონაწილეობის ხელშეწყობა და „როუდშოუების“ ორგანიზება;

ქართულ და უცხოურ კომპანიებს შორის ბიზნესკავშირების დამყარების ხელშეწყობა, პარტნიორების მოძიება და საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის საერთაშორისო ბიზნესგაერთიანებებში ინტეგრაცია რეგიონალური/საერთაშორისო ფინანსური, ადამიანური და ბუნებრივი რესურსების ხელმისაწვდომობისთვის;

საქართველოში მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობისა და შრომის ბაზრის გაუმჯობესების მიზნით საერთაშორისო პროექტებში მონაწილეობა;

მეწარმე სუბიექტების ინტერესების გათვალისწინებით, არსებული სერვისების გაუმჯობესება, ახალი სერვისების შემუშავება და საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატის ვებგვერდის მეშვეობით ელექტრონული სერვისების დანერგვა;

საქართველოს ბიზნესსუბიექტების ინტერესების დაცვისა და მეწარმე სუბიექტების ხელშეწყობის მიზნით სამთავრობო კომისიების, ინვესტორთა საბჭოს, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს და სამინისტროებთან არსებული საკონსულტაციო საბჭოების, მათ შორის, პროფესიული განათლების მიმართულებით არსებული სხვადასხვა კომისიისა და საბჭოს, საქმიანობაში მონაწილეობა;

კერძო სექტორის ადვოკატირება; საგადასახადო-საბაჟო კომიტეტის ჩამოყალიბება, რომლის მთავარი მიზანი იქნება კერძო სექტორის საჭიროებებზე რეაგირება;

ერთი ვანჯრის პრინციპზე დაფუძნებული DCFTA-ს საინფორმაციო ცენტრების ფუნქციონირების გაგრძელების ხელშეწყობა, რომელთა მიზანია ევროკავშირთან დრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებით (DCFTA) გათვალისწინებულ მთავარ საკითხებზე საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება, ევროკავშირში საქართველოს ეკონომიკური ინტეგრაციისა და საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ორმხრივი სავაჭრო ურთიერთობების ხელშეწყობა, აგრეთვე კერძო სექტორთან მჭიდრო თანამშრომლობა და საკანონმდებლო ცვლილებებთან ადაპტაციის ხელშეწყობა;

საქართველოს რეგიონების ბიზნესკომპანიებთან შეხვედრების, ტრენინგების, სემინარების, ფორუმებისა და პრეზენტაციების გამართვა, მათ შორის, ელექტრონული ფორმით, აგრეთვე კონსულტაციების გაწევა მცირე და საშუალო ბიზნესის ხელშეწყობისა და პრობლემური საკითხების გაცნობის მიზნით;

საერთაშორისო კომერციული და საინვესტიციო დავების განსახილველად საქართველოს საერთაშორისო საარბიტრაჟო ცენტრის განვითარება;

პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების დანერგვისა და განვითარების ხელშეწყობა; პროფესიული უნარების სააგენტოს ფუნქციონირების ხელშეწყობა როგორც დამფუძნებელთა კრებისა და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრობით, ისე სამეთვალყურეო საბჭოს სამდივნოს მეშვეობით;

კომპანიების თანამედროვე მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის ხელშეწყობა, მათ შორის, დიגיტალიზაციის მიმართულებით;

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის ხელშეწყობა;

ქვეყნის გარეთ ქართული კულტურის პოპულარიზაციის ხელშეწყობა;

სხვადასხვა კულტურულ ღონისძიებაზე საქართველოს კულტურული ფასეულობების წარდგენა და მათში ხელოვანთა მონაწილეობის ხელშეწყობა;

იმ ღონისძიებათა განხორციელება, რომლებიც ხელს შეუწყობს ქართული ხელოვნებისა და კულტურის საერთაშორისო ცნობადობის ამაღლებას;

ქართული კულტურის მოღვაწეთა და ქართული კულტურის განვითარებისთვის უცხო ქვეყნის კულტურის თვალსაჩინო მოღვაწეთა დამსახურებების სხვადასხვა ფორმით აღნიშვნა და წახალისება;

კულტურასა და ბიზნესს შორის პარტნიორული ურთიერთობების გამყარება;

ხელოვნების დარგების წარმომადგენელთა მიერ კავშირების დამყარება ინსტიტუციურ და კერძო ინვესტორებთან, ბიზნესმენებთან, რომლებიც დაინტერესებული არიან კულტურის სფეროში საინვესტიციო პროექტებით;

სხვადასხვა ქვეყნის კულტურის პალატებსა და შოუბიზნესის წარმომადგენლებთან პარტნიორული ურთიერთობების დამყარება და მჭიდრო თანამშრომლობა.

5.15

მოსახლეობისა და საცხოვრისების საყოველთაო აღწერა (პროგრამული კოდი 47 03)

მოსახლეობის რიცხოვნობის, დემოგრაფიული, სქესობრივ-ასაკობრივი შემადგენლობისა და სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის დადგენა;

შინამეურნეობების, დაკავებული საცხოვრისების, მოსახლეობის საბინაო პირობებისა და სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობების დადგენა;

ქვეყნის ადმინისტრაციული და საკანონმდებლო ხელისუფლებების, მუნიციპალიტეტის ორგანოებისა და საზოგადოების ინფორმირება;

არსებული სიტუაციის შესწავლის, შეფასებისა და პროგნოზირების საფუძველზე ქვეყნის უახლესი ათწლეულის სოციალურ-ეკონომიკური და დემოგრაფიული სტრატეგიის შემუშავება.

5.16	<p>ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 23 06)</p>
	<p>აუდიტისადმი დაქვემდებარებული სუბიექტების ფინანსური ანგარიშგების სანდოობის ამაღლებისთვის აუდიტის ზედამხედველობის ეფექტიანი სისტემის შექმნა, რომელიც უზრუნველყოფს აუდიტორული მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტებთან, აუდიტორების პროფესიული განათლების საერთაშორისო სტანდარტებთან, ეთიკის ნორმებსა და წლიური ანგარიშგებისა და კონსოლიდირებული ანგარიშგების კანონით დადგენილი აუდიტის განხორციელების შესახებ ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2006 წლის 17 მაისის 2006/43/EC დირექტივასთან შესაბამისობას;</p> <p>ფინანსური და მმართველობის ანგარიშგებების პორტალის შექმნა „გარკვეული კატეგორიის საწარმოების წლიური ფინანსური ანგარიშგების, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისა და დაკავშირებული ანგარიშგებების შესახებ“ ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2013 წლის 26 ივნისის 2013/34/EU დირექტივასთან დაახლოების მიზნით და ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა.</p>
5.17	<p>სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის სფეროს განვითარება (პროგრამული კოდი 24 03)</p>
	<p>საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს მომსახურების სფეროსა და დიაპაზონის გაფართოება;</p> <p>საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს სტანდარტების დეპარტამენტში სტანდარტის – ISO 9001-ის შესაბამისად ხარისხის მენეჯმენტის სისტემის ზოგადი პრინციპების დანერგვა, ქვეყნის ეკონომიკური პრიორიტეტების შესაბამისად სტანდარტიზაციის სფეროში ტექნიკური კომიტეტების ჩამოყალიბება, საერთაშორისო და ევროპული სტანდარტების საქართველოს სტანდარტებად მიღება;</p> <p>მეტროლოგიის სფეროში საერთაშორისო აღიარების შენარჩუნება/გაფართოება და დამკვეთებისთვის, მათ შორის, რეგ იონალურ დონეზე, სერვისების შეთავაზება;</p> <p>მეტროლოგიისა და სტანდარტიზაციის სფეროში საერთაშორისო აღიარების მისაღწევად ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმების (DCFTA) (ტექნიკური ბარიერები ვაჭრობაში (TBT)) მოთხოვნების შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება.</p>
5.18	<p>საქართველოს ბიზნესომბუდსმენის აპარატი (პროგრამული კოდი 03 00)</p>
	<p>საქართველოს ტერიტორიაზე პირის მიერ სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებასთან დაკავშირებული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვის ხელშეწყობა.</p>
5.19	<p>ნავთობისა და გაზის სექტორის რეგულირება და მართვა (პროგრამული კოდი 24 09)</p>
	<p>ნავთობისა და გაზის რესურსებით სარგებლობის გენერალური ლიცენზიის მოსაპოვებლად შავი ზღვის შელფზე (შავი ზღვის პროექტი) და ხმელეთის თავისუფალ ბლოკებზე ღია საერთაშორისო ტენდერის ჩატარება;</p> <p>ნავთობისა და გაზის სფეროში მონაცემებისა და ინფორმაციის ცენტრალური საინფორმაციო ბანკის შექმნა და მართვა;</p> <p>მიწისქვეშა გაზსაცავის ზედამხედველობა და კონტროლი;</p> <p>ნავთობის გადამუშავების ლიცენზიის, ბუნებრივი გაზის დამუშავების ლიცენზიის, ნავთობის ტრანსპორტირების ლიცენზიის ან ბუნებრივი გაზის ტრანსპორტირების ლიცენზიის (საქმიანობის ლიცენზია) გაცემა;</p> <p>ნავთობისა და გაზის სფეროში სტანდარტების შემუშავება;</p> <p>„წვერი სახელმწიფოებისთვის ნედლი ნავთობის ან/და ნავთობპროდუქტების მინიმალური სარეზერვო მარაგების უზრუნველყოფის ვალდებულების დაკისრების შესახებ“ საბჭოს 2009 წლის 14 სექტემბრის 2009/119/EC დირექტივის შესრულება.</p>
5.20	<p>სსიპ – საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სააგენტო (პროგრამული კოდი 53 00)</p>
	<p>შესაძლო საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტის იდენტიფიცირება და უფლებამოსილი ორგანოსთვის შეთავაზება, აგრეთვე უფლებამოსილი ორგანოსა და კერძო ინიციატორისთვის შესაძლო საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტის იდენტიფიცირებასა და შესაბამისი პროცედურების განხორციელებაში დახმარების გაწევა;</p> <p>უფლებამოსილი ორგანოს მიერ წარდგენილი პროექტის კონცეფციის ბარათების შეფასება, საჭიროების შემთხვევაში, შენიშვნების მომზადება და რეკომენდაციების შემუშავება;</p> <p>ერთიანი და ყოვლისმომცველი საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტების მონაცემთა ბაზის შექმნა და ანალიზი;</p> <p>ინსტიტუციური პოტენციალის განვითარების მიზნით საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სფეროში უფლებამოსილი ორგანოს ცოდნის დონის ამაღლების ხელშეწყობისთვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;</p> <p>საჯარო და კერძო თანამშრომლობის პროექტების განხორციელებასთან დაკავშირებული ინსტრუქციებისა და</p>

სახელმძღვანელოების შემუშავება, მათ შორის, პროექტის იდენტიფიცირებისა და მომზადების, კერძო პარტნიორის შერჩევის, პროექტის განხორციელების, მონიტორინგისა და შემდგომი შეფასების ეფექტიანობის ხელშეწყობისთვის;

საერთაშორისო ორგანიზაციებსა და საფინანსო ინსტიტუტებთან თანამშრომლობა, საჯარო და კერძო თანამშრომლობის მიმართულებით საქართველოს შესაბამისი სარეიტინგო მაჩვენებლების გაუმჯობესება;

საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სფეროს მარეგულირებელი სამართლებრივი ჩარჩოს გაუმჯობესებისთვის სათანადო ცვლილებების შექმნა და შესაბამისი ორგანოებისთვის წარდგენა.

6

ინსტიტუციური განვითარება და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერა

განხორციელდა საჯარო სამსახურის ფუნდამენტური რეფორმა, რის შედეგადაც ის გარდაიქმნა დამსახურების შესაბამისად კარიერულ წინსვლაზე, კეთილსინდისიერებაზე, პოლიტიკურ ნეიტრალიტეტზე, მიუკერძოებლობასა და ანგარიშვალდებულებაზე დაფუძნებულ, სტაბილურ, საჯარო სამსახურის ერთიან სისტემადად.

ღია მმართველობის პარტნიორობის საქართველოს სამოქმედო გეგმებით საქართველო უპასუხებს „ღია მმართველობის პარტნიორობის“ (OGP) ყველა გამოწვევას: საჯარო სერვისების გაუმჯობესებას, საჯარო სექტორში კეთილსინდისიერების ამაღლებას, საჯარო რესურსების უკეთეს მართვას, უსაფრთხო გარემოს შექმნას და კორპორაციული პასუხისმგებლობის გაუმჯობესებას.

ჩამოყალიბდება ევროპული სტანდარტების ადგილობრივი თვითმმართველობა; დასრულდება არადემოკრატიული, არაეფექტიანი დარგობრივ-ცენტრალიზებული მმართველობის დემოკრატიულ, ეფექტიან ტერიტორიულ მმართველობად გარდაქმნა.

საჯარო მმართველობის ძირეული რეფორმის განხორციელების, პოლიტიკის დაგეგმვის ეფექტიანი და ეფექტური სისტემის ჩამოყალიბებისა და დახვეწის მიზნით:

- შეიქმნება მტკიცე საკანონმდებლო საფუძვლები ეროვნულ და მუნიციპალიტეტების დონეებზე; საქართველოს კანონმდებლობით მკაფიოდ განისაზღვრება აღნიშნულ დონეებზე პოლიტიკის დაგეგმვის სავალდებულო დოკუმენტების ჩამონათვალი, იერარქია, ურთიერთმიმართება და თავსებადობა როგორც ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების, ისე მუნიციპალიტეტების პრიორიტეტების დოკუმენტებთან;
- გაუმჯობესდება პოლიტიკის დოკუმენტების ხარისხის კონტროლის მექანიზმები და, შესაბამისად, საჯარო მოხელეთა შესაძლებლობები;
- გაუმჯობესდება პოლიტიკის განხორციელების მონიტორინგის, ანგარიშგებისა და შეფასების ხარისხი;
- უზრუნველყოფილი იქნება მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პოლიტიკის განხორციელების სისტემის ჩამოყალიბება.

განხორციელდება საჯარო სამსახურის წარმატებული რეფორმის მხარდაჭერის ღონისძიებები რაციონალური, ეფექტიანი და ეფექტური, დეპოლიტიზებული, მაღალპროფესიული და დამსახურების შესაბამისად კარიერულ წინსვლაზე, კეთილსინდისიერებასა და უწყვეტ პროფესიულ განვითარებაზე დაფუძნებული საჯარო სამსახურის სისტემის ჩამოსაყალიბებლად. ამ მიზნით:

- ყველა საჯარო დაწესებულებაში გაძლიერდება საკადრო (ადამიანური რესურსების მართვის) სამსახური, დაიხვეწება ადამიანური რესურსების მართვის თანამედროვე, ავტომატიზებული სისტემების სტანდარტები და დასრულდება მათი დანერგვა;
- საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – საჯარო სამსახურის ბიურო ინსტიტუციურად გაძლიერდება; უზრუნველყოფილი იქნება მის მიერ კანონით განსაზღვრული ფუნქციების უკეთ შესრულება;
- უზრუნველყოფილი იქნება საჯარო დაწესებულებებში პროფესიული განვითარების ეფექტიანი სისტემების შექმნა, გამართული ფუნქციონირება და განვითარება;
- საჯარო დაწესებულებებში დაინერგება და დაიხვეწება სტრუქტურული ერთეულებისა და საჯარო მოხელეების შედეგზე ორიენტირებული საქმიანობის დაგეგმვისა და ანგარიშგების ეფექტიანი მექანიზმები და ინსტრუმენტები.

ღია მმართველობის პრინციპების დანერგვა და სახელმწიფო სერვისების განვითარება კვლავ საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პრიორიტეტი იქნება. ღია მმართველობის პრინციპების დანერგვის, სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადმინისტრაციული ორგანოების საქმიანობის ეფექტიანობისა და მათი ანგარიშვალდებულების გაძლიერების მიზნით განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- დაიხვეწება საქართველოს ადმინისტრაციული კანონმდებლობა, უპირველეს ყოვლისა, თანამედროვე გამოწვევების შესაბამისად გადამუშავდება საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი;
- საქართველოს კანონმდებლობით მოწესრიგდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირების შექმნასა და საქმიანობასთან

- სახელმწიფო ხელისუფლებისა და მუნიციპალიტეტის ორგანოების მიერ კერძო სამართლის იურიდიული პირების დასაფუძნებლად საქართველოს კანონმდებლობით განისაზღვრება კონკრეტული მოთხოვნები კონკურენციის შეზღუდვისა და ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევების გამორიცხვის მიზნით;
- სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ გაცემულ რეკომენდაციებზე რეაგირების ხარისხის გაუმჯობესებისთვის დაინერგება ელექტრონული მონიტორინგის პრაქტიკა; დაიხვეწება საჯარო ფინანსების განაწილებისა და მართვის სისტემა;
- ანგარიშვალდებულებისა და პასუხისმგებლობის გაძლიერებისთვის დადგინდება წლის განმავლობაში განხორციელებული პროგრამებისა და პროექტების შესახებ ანგარიშგების, აგრეთვე ამ ანგარიშების გამოქვეყნებისა და საზოგადოებისთვის წარდგენის სტანდარტები.

გაუმჯობესდება სახელმწიფო და მუნიციპალური სერვისები. ამ მიზნით:

- მომხმარებელთა საჭიროებების გასათვალისწინებლად შემუშავდება მომხმარებლის ჩართულობის პრინციპზე დაფუძნებული სახელმწიფო და მუნიციპალური სერვისების შექმნის ერთიანი სტანდარტი;
- გაიზრდება სახელმწიფო და მუნიციპალური სერვისების ხელმისაწვდომობა;
- შეიქმნება სახელმწიფო და მუნიციპალური სერვისების ხარისხის მონიტორინგის სისტემა, რისთვისაც დაინერგება ერთიანი სტანდარტი;
- ჩამოყალიბდება სახელმწიფო და მუნიციპალური სერვისების ფასწარმოქმნის სამართლიანი და ეფექტიანი მიდგომები;
- გაუმჯობესდება სახელმწიფო და მუნიციპალური, აგრეთვე კერძო სექტორის ელექტრონული სერვისების ხელმისაწვდომობა;
- გაუმჯობესდება საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის ხარისხი;
- გაძლიერდება კრიტიკული ინფრასტრუქტურის უსაფრთხოება.

ადამიანის უფლებების დაცვა, შესაბამისი ინსტიტუციური მექანიზმების დახვეწა და განვითარება, ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული მიდგომის ინტეგრირება სახელმწიფო პოლიტიკის ჩამოყალიბებისა და კანონშემოქმედების პროცესში ძირითადი პრიორიტეტებია. ამ მიზნით:

- დამტკიცდება და განხორციელდება საქართველოს ადამიანის უფლებათა დაცვის ახალი ეროვნული სტრატეგია, რომლის უმთავრესი მიზანი იქნება აღნიშნული პრიორიტეტების ყოველდღიურ პრაქტიკაში ასახვა და ინსტიტუციური დემოკრატიის კონსოლიდაცია; კვლავ განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო პოლიტიკას; დამტკიცდა და განხორციელდება სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2021-2030 წლების სახელმწიფო სტრატეგია და ამ სტრატეგიის 2021-2022 წლების სამოქმედო გეგმა;
- უზრუნველყოფილი იქნება საკუთრების უფლების განუხრელი დაცვა, უპირველეს ყოვლისა, ქონების რეგისტრაციის სანდო და უსაფრთხო პროცედურების განხორციელებით, მათ შორის, უახლესი ტექნოლოგიების დანერგვით; მიწის რეგისტრაციის წარმატებული რეფორმა ხელს შეუწყობს უფლებათა პირველადი რეგისტრაციის პროცესის მოკლე ვადაში დასრულებას;
- გაგრძელდება ქმედითი ღონისძიებების განხორციელება თანასწორობის უფლების რეალიზებისთვის, ადამიანების ნებისმიერი ნიშნით დისკრიმინაციის თავიდან ასაცილებლად და აღსაკვეთად;
- განხორციელდება ღონისძიებები საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში გენდერული თანასწორობის დასაცავად; უზრუნველყოფილი იქნება გენდერული უთანასწორობისა და გენდერული ნიშნით ჩადენილი ძალადობის თითოეულ ფაქტზე სწრაფი და ქმედითი რეაგირება;
- საქართველო აქტიურად გააგრძელებს გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის აღსრულებას და შშმ პირთა ინდივიდუალური საჭიროებების გათვალისწინებით სულ უფრო მეტად შეუწყობს ხელს საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში მათ სრულფასოვან ინტეგრაციას საქართველოს პარლამენტის მიერ 2020 წელს მიღებული „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად; დაცული იქნება შშმ პირთა უფლებები გონივრული მისადაგების პრინციპის საფუძველზე, მათი საჭიროებების გათვალისწინებით; საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში შშმ პირთა სრულყოფილი მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად სახელმწიფო ხელს შეუწყობს მათ დასაქმებას, აგრეთვე ინფრასტრუქტურის ადაპტირებას შშმ პირთა საჭიროებების გათვალისწინებით;
- განხორციელდება ღონისძიებები „სოციალური მუშაობის შესახებ“ საქართველოს კანონის სრულყოფილად აღსრულებისთვის; მათ შორის, გამოიყოფა დამატებითი რესურსები სოციალური მუშაკების საკმარის რაოდენობის, მათი კვალიფიკაციის ამაღლებისა და შესაბამისი ანაზღაურების უზრუნველსაყოფად;
- სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო პოლიტიკის პრიორიტეტული მიზანი იქნება ის, რომ თითოეულ მოქალაქეს, განურჩევლად ეთნიკური წარმომავლობისა, ჰქონდეს შესაძლებლობა, სრულფასოვნად ჩაერთოს საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში, ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში, პოლიტიკურ და სამოქალაქო პროცესებში; გაგრძელდება სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის 2021-2030 წლების სახელმწიფო სტრატეგიისა და ამ სტრატეგიის 2021-2022 წლების სამოქმედო გეგმის ეფექტიანი განხორციელება;

- პრიორიტეტული იქნება სახელმწიფო ენის ცოდნის დონის ამაღლება; გაძლიერდება და მოსახლეობის ყველა სეგმენტის საჭიროებების გათვალისწინებით უფრო მრავალფეროვანი გახდება სახელმწიფო ენის სწავლების პროგრამები;
- ეთნიკური უმცირესობებით კომპაქტურად დასახლებულ რეგიონებში გაუმჯობესდება მათი წარმომადგენლებისთვის საზოგადოებრივი მომსახურების ხელმისაწვდომობა; გაგრძელდება ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი ახალგაზრდების გაძლიერებასა და ჩართულობაზე ორიენტირებული პროგრამების განხორციელება; ხელი შეეწყობა ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა კულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნებასა და დაცვას; განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ერთიან საინფორმაციო სივრცეში მათ ჩართვას;
- გაგრძელდება მუშაობა შრომითი უფლებებისა და შრომის უსაფრთხოების სფეროს საკანონმდებლო ბაზის დახვეწისა და პრაქტიკაში სრულყოფილად დანერგვისთვის; პრიორიტეტული იქნება შრომის უსაფრთხოების მარეგულირებელი ნორმების ეფექტიანი აღსრულება და საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – შრომის ინსპექციის სამსახურის მანდატის ქმედითი რეალიზაცია;
- სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენელთა მიერ ადამიანის უფლებების დარღვევის თითოეული სავარაუდო ფაქტის ეფექტიანი და დამოუკიდებელი გამოძიების უზრუნველსაყოფად ხელი შეეწყობა სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურში შექმნილი დამოუკიდებელი საგამომიებო მექანიზმის დახვეწასა და გაძლიერებას;
- საერთაშორისო სტანდარტების გათვალისწინებით გადამუშავდება საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი; ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეების წარმოება უკეთ უპასუხებს ადამიანის უფლებათა დაცვასთან დაკავშირებულ თანამედროვე გამოწვევებს.

6.1 საკანონმდებლო საქმიანობა (პროგრამული კოდი 01 01)

- საქართველოს საკანონმდებლო ბაზის გაუმჯობესება;
- ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების განსაზღვრა;
- საქართველოს კონსტიტუციით დადგენილ ფარგლებში საქართველოს მთავრობის საქმიანობის კონტროლი და სხვა უფლებამოსილებების განხორციელება;
- ევროკავშირის დირექტივებთან ჰარმონიზაცია;
- კონსტიტუციური პრინციპების შესაბამისად, ქვეყნის სრული პოლიტიკური სისტემის სტაბილურობა, მის მართვა-გამგეობაში პოლიტიკური ძალების ფართოდ წარმოდგენა;
- მოქალაქეთა მდგომარეობის გაუმჯობესების, ქვეყნის მდგრადი განვითარების და ცხოვრების ხარისხის ამაღლების ხელშეწყობა;
- საპარლამენტო საქმიანობის ღიაობა, ინფორმაციის გამჭვირვალობა და ხელმისაწვდომობა;
- მოქალაქეთა ჩართულობის გაზრდის ხელშეწყობა, ანგარიშვალდებულება;
- თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა;
- საჯარო ინფორმაციის მიწოდების უზრუნველყოფა;
- გენდერულ საკითხებზე სისტემური და კოორდინირებული მუშაობის უზრუნველყოფა, გენდერული თანასწორობის შესახებ ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობა და ქალთა გაძლიერების მხარდამჭერი ღონისძიებების განხორციელება.

6.1.1 საკანონმდებლო, წარმომადგენლობითი და საზედამხედველო საქმიანობა (პროგრამული კოდი 01 01 01)

- საქართველოს მოსახლეობის მიერ საქართველოს პარლამენტისთვის მინდობილი ინტერესების დაცვის უზრუნველყოფა;
- კანონშემოქმედებითი საქმიანობის უზრუნველყოფა;
- ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების განსაზღვრა;
- საქართველოს ოკუპირებული რეგიონების ე. წ. დამოუკიდებლობის არაღიარების პოლიტიკით და საერთაშორისო თანამეგობრობის ჩართულობით მათი დეოკუპაციის მისაღწევად შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;
- საქართველოს კონსტიტუციით დადგენილ ფარგლებში საქართველოს მთავრობის საქმიანობის კონტროლი და სხვა უფლებამოსილებების განხორციელება;
- საერთაშორისო ხელშეკრულებების რატიფიცირება და მათთან შეერთება;

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის მიღება და მისი შესრულების საპარლამენტო კონტროლი;

საქართველოს პარლამენტის წინაშე ანგარიშვალდებული ორგანოების ყოველწლიური ანგარიშების მოსმენა და შესაბამისი რეკომენდაციების მომზადება;

საერთაშორისო საპარლამენტაშორისო ორგანიზაციებსა და სხვა სახელმწიფოთა პარლამენტების წევრებთან აქტიური თანამშრომლობა;

საქართველოს ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრებისთვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება, ევროკავშირსა და ნატოსთან ინტეგრაციის პროცესების გაღრმავება და მათ დირექტივებთან პარმონიზაცია.

6.1.2 საპარლამენტო ფრაქციების და მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების ბიუროების საქმიანობა (პროგრამული კოდი 01 01 02)

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, საქართველოს პარლამენტის ფრაქციებისა და მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების ბიუროების საქმიანობის ხელშეწყობისთვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება, აგრეთვე მათი ხელშეწყობა საქართველოს პარლამენტისა და მისი ორგანოების საქმიანობაში მონაწილეობის მისაღებად, კანონმემოქმედებითი და მკონტროლებელი (საზედამხედველო) საქმიანობების განსახორციელებლად;

საქართველოს პარლამენტის დროებითი კომისიების საქმიანობის უზრუნველყოფა.

6.1.3 საკანონმდებლო საქმიანობის ადმინისტრაციული მხარდაჭერა (პროგრამული კოდი 01 01 03)

საქართველოს პარლამენტის ბიუროს, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარისა და მისი მოადგილეების, საქართველოს პარლამენტის წევრების, კომიტეტების, ფრაქციების, საპარლამენტო უმრავლესობისა და საპარლამენტო ოპოზიციის, დროებითი საგამომიებო და სხვა დროებითი კომისიების საქმიანობის ორგანიზაციული, სამართლებრივი, დოკუმენტური, საინფორმაციო, საფინანსო, მატერიალურ-ტექნიკური და სოციალურ-საყოფაცხოვრებო მომსახურების უზრუნველყოფა;

საქართველოს პარლამენტის პლენარული სხდომების მომზადება, კანონპროექტებით უზრუნველყოფა და საკითხების განხილვისას გამოთქმული წინადადებებისა და შენიშვნების აღრიცხვა;

საქართველოს პარლამენტის წევრების მიერ უფლებამოსილების განხორციელების ხელშეწყობა;

საქართველოს პარლამენტის საქმიანობის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით გაშუქება და დოკუმენტების გამოქვეყნება;

საქართველოს პარლამენტისა და მისი აპარატის საქმიანობის თანამედროვე ინფორმაციული ინფრასტრუქტურის შექმნის, გამართული მუშაობისა და განვითარების უზრუნველყოფა;

საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდის მართვა, განვითარება და ტექნიკური უზრუნველყოფა;

საქართველოს კანონმდებლობით საქართველოს პარლამენტის გამგებლობისთვის მიკუთვნებული სხვა საკითხების გადაწყვეტის ხელშეწყობა.

6.1.3.1 საკანონმდებლო საქმიანობის ადმინისტრირება (პროგრამული კოდი 01 01 03 01)

საქართველოს პარლამენტის ბიუროს, საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარისა და მისი მოადგილეების, საქართველოს პარლამენტის წევრების, კომიტეტების, ფრაქციების, საპარლამენტო უმრავლესობისა და საპარლამენტო ოპოზიციის, დროებითი საგამომიებო და სხვა დროებითი კომისიების საქმიანობის ორგანიზაციული, სამართლებრივი, დოკუმენტური, საინფორმაციო, საფინანსო, მატერიალურ-ტექნიკური და სოციალურ-საყოფაცხოვრებო მომსახურების უზრუნველყოფა;

საქართველოს პარლამენტის პლენარული სხდომების მომზადება, კანონპროექტებით უზრუნველყოფა და საკითხების განხილვისას გამოთქმული წინადადებებისა და შენიშვნების აღრიცხვა;

საქართველოს პარლამენტის წევრების მიერ უფლებამოსილების განხორციელების ხელშეწყობა;

საქართველოს პარლამენტის საქმიანობის მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით გაშუქება და დოკუმენტების გამოქვეყნება;

საქართველოს პარლამენტისა და მისი აპარატის საქმიანობის თანამედროვე ინფორმაციული ინფრასტრუქტურის შექმნის, გამართული მუშაობისა და განვითარების უზრუნველყოფა;

საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდის მართვა, განვითარება და ტექნიკური უზრუნველყოფა;

საქართველოს კანონმდებლობით საქართველოს პარლამენტის გამგებლობისთვის მიკუთვნებული სხვა საკითხების გადაწყვეტის ხელშეწყობა.

6.1.3.2

პერსონალის პროფესიული განვითარება (პროგრამული კოდი 01 01 03 02)

საქართველოს პარლამენტში სამიზნე ჯგუფებისთვის უწყვეტი სწავლების ეფექტიანი სისტემის შექმნა და განვითარება;

ევროკავშირთან ჰარმონიზაციის პოლიტიკის ხელშეწყობა სასწავლო პროგრამების განხორციელებით.

6.2

სამართალშემოქმედებისა და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა, მათ შორის, სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის განხორციელება (პროგრამული კოდი 26 01)

ეფექტიანი სამართალშემოქმედებითი საქმიანობის განხორციელება; საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოება; საქართველოს, საერთაშორისო და უცხო ქვეყნების სასამართლოებსა და არბიტრაჟებში სახელმწიფოს წარმომადგენლობა; სახელმწიფოს და სახელმწიფო უწყებების მიერ გასაფორმებელი საერთაშორისო და კერძო (მრავალმილიონიანი ან/და საარბიტრაჟო ინსტიტუტთან დაკავშირებული) ხელშეკრულებების სამართლებრივი ექსპერტიზა, ინსტიტუციური განვითარება და ეფექტიანი უწყებათაშორისი კოორდინაცია;

სამართლის ცალკეული დარგების განვითარების აუცილებლობისა და პერსპექტივების შესწავლა; სხვადასხვა პრიორიტეტული სფეროს განვითარებისთვის საკანონმდებლო ინიციატივების, საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების პროექტების მომზადება; საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების შესაბამისი საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების პროექტების მომზადება; საზღვარგარეთის სახელმწიფოთა კანონმდებლობების შესწავლა და ანალიზი; საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების შესაბამისი საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების პროექტების მომზადება, საქართველოს კანონმდებლობის ასოცირების შესახებ შეთანხმებით განსაზღვრულ ევროკავშირის რეგულაციებთან, გადაწყვეტილებებსა და დირექტივებთან დაახლოების/ჰარმონიზაციის მიზნით, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს კომპეტენციისთვის მიკუთვნებულ საკითხებზე სხვადასხვა უწყების მიერ შემუშავებული ნორმატიული აქტების პროექტებისა და თანამდევნი დოკუმენტების სამართლებრივი ექსპერტიზა;

არბიტრაჟებსა და უცხო ქვეყნების სასამართლოებში კომერციულ და საინვესტიციო დავებზე, ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოსა და გაეროს სახელმწიფოებო ორგანოებში სახელმწიფოთაშორის ან/და ინდივიდუალურ დავებზე სახელმწიფოს წარმომადგენლობა; სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოსთან თანამშრომლობა და მასთან სხვა სახელმწიფო ორგანოების თანამშრომლობის კოორდინაცია; საქართველოს სასამართლოებში საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს წინააღმდეგ შეტანილ სარჩელებზე სამინისტროს ინტერესების დაცვა; სახელისუფლებო დაწესებულებების წინააღმდეგ დავებში მონაწილეობა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს კომპეტენციის გათვალისწინებით;

სახელმწიფოს და სახელმწიფო უწყებების მიერ გასაფორმებელი საერთაშორისო და კერძო (მრავალმილიონიანი ან/და საარბიტრაჟო ინსტიტუტთან დაკავშირებული) ხელშეკრულებების პროექტების სამართლებრივი შეფასება/ექსპერტიზა მათი საქართველოს კანონმდებლობასთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით და სათანადო დასკვნის პროექტის მომზადება; ხელშეკრულების პროექტის სამართლებრივი შეფასება მასში არსებული სამართლებრივი რისკების კუთხით და შესაბამისი დასკვნის პროექტის მომზადება;

მართლმსაჯულების სექტორის, არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების, პენიტენციური, პრობაციისა და დანაშაულის პრევენციის სისტემების, ანტიკორუფციული და „ჯარიმი მმართველობის“ მიმართულებებით განვითარების აუცილებლობისა და პერსპექტივების შესწავლა; სხვა სახელმწიფოთა კანონმდებლობების შესწავლა, ანალიზი და შედარებითი სამართლებრივი კვლევების მომზადება; სტრატეგიული მნიშვნელობის საკანონმდებლო აქტების მომზადება და რეფორმების განხორციელება; საერთაშორისო ორგანიზაციებში წარმომადგენლობა;

სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის განმახორციელებელი უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოსა და კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის უწყებათაშორისი საკოორდინაციო საბჭოს (ანტიკორუფციული საბჭოს) საქმიანობის ადმინისტრირება, ორგანიზაციული და ანალიტიკური მხარდაჭერა, სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის სექტორული სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების ყოველწლიური განახლება, წლიური პროგრესის შესახებ ანგარიშების მომზადება; საქართველოს ახალი ეროვნული ანტიკორუფციული სტრატეგიისა და ამ სტრატეგიის განხორციელების ახალი სამოქმედო გეგმის შემუშავება, წლიური მონიტორინგისა და შეფასების ანგარიშების მომზადება; არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის კომენტარების მომზადება და შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება; მართლმსაჯულების სექტორის რეფორმის საბიუჯეტო დახმარების პროგრამის ფინანსური შეთანხმების პირობების შესრულების შესახებ ანგარიშის მომზადება და ევროკავშირის დელეგაციისთვის წარდგენა; ინფორმაციის თავისუფლების შესახებ კანონის პროექტის შემუშავება; არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის აღსრულების ხელშეწყობა; საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსსა და სისხლის სამართლის მართლმსაჯულების კანონმდებლობაში განსახორციელებელი სხვა ცვლილებების პროექტების შემუშავება;

ადამიანთა უფლებების (ტრეფიკინგის) წინააღმდეგ ბრძოლის პოლიტიკის გაძლიერებაზე ზრუნვა; გენდერული თანასწორობის უზრუნველყოფის, ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღმოფხვრის, საერთაშორისო ჰუმანიტარული სამართლის დანერგვის ხელშეწყობა; ადამიანის წამების, არაჰუმანური, სასტიკი ან ჰატივისა და ღირსების შემლახავი მოპყრობის ან დასჯის წინააღმდეგ ეფექტიანი ბრძოლის პოლიტიკის შემუშავება, მისი განხორციელების ხელშეწყობა და მონიტორინგი; ადამიანის უფლებების დაცვაზე ორიენტირებული, დაბალანსებული ნარკოპოლიტიკის შემუშავება.

6.3

მიწის რეგისტრაციის ხელშეწყობა და საჯარო რეესტრის მომსახურებათა განვითარება/ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 26 08)

მიწის ნაკვეთის (1.2 მილიონი ჰექტარი) სისტემური რეგისტრაცია;

უძრავ ნივთებზე უფლებათა, საჯარო-სამართლებრივი შეზღუდვის, საგადასახადო გირავნობის/იპოთეკის, მოძრავ ნივთებსა და არამატერიალურ ქონებრივ სიკეთეზე უფლებათა, მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული)

იურიდიული პირებისა და სამისამართო რეესტრების, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანებების (პარტიების) რეესტრისა და მუნიციპალიტეტების რეესტრის შექმნა და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა; ქონებისა და ბიზნესის რეგისტრაციის სისტემის, სივრცითი მონაცემების ინფრასტრუქტურის განვითარება და საზოგადოების სწრაფი, ხელმისაწვდომი და ინოვაციური სერვისებით უზრუნველყოფა; საქართველოს ეროვნული გეოდეზიური გეგმურ-სიმაღლური საფუძვლის (ქსელის) შექმნა და განახლება; საქართველოს ტერიტორიის აქტუალური არეალების/რეგიონების ციფრული აეროგადაღება და ციფრული ორთოფოტოგეგმების მომზადება;

ეროვნული სამისამართო და სანავიგაციო მონაცემთა ბაზის შექმნა/განახლება, რომელიც დააკმაყოფილებს სანავიგაციო მონაცემების მიმართ შიდა და გარე მომხმარებლების მოთხოვნებს და გლობალურ სანავიგაციო მონაცემებთან თავსებადი იქნება; მომხმარებლებისთვის ადგილმდებარეობის იდენტიფიცირების გაადვილება, დანიშნულების ადგილამდე მისასვლელი ოპტიმალური მარშრუტის შერჩევაში დახმარების გაწევა მინიმალური დროის ან მინიმალური მანძილის კრიტერიუმის გათვალისწინებით;

ეროვნული სივრცითი მონაცემების ინფრასტრუქტურის (NSDI) შექმნა და განვითარება; სივრცითი მონაცემების ღია, დეცენტრალიზებული და კოორდინირებული მართვა, რომელიც ორიენტირებულია მათ მრავალფუნქციურ მოხმარებასა და გაზიარებაზე; მაღალი ხარისხის, ჰარმონიზებული სივრცითი მონაცემების წარმოება და ვებპორტალის (გეოპორტალის) მეშვეობით მათი სახელმწიფო უწყებებისთვის, ბიზნესსექტორისთვის, აკადემიური წრეებისა და მოქალაქეებისთვის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

საქართველოს ეროვნული გეოდეზიური გეგმურ-სიმაღლური საფუძვლის (ქსელის) შექმნა და განახლება, რომელიც ყველა მასშტაბის ტოპოგრაფიული აგეგმვების მთავარი გეოდეზიური საფუძველია და ქმნის ქვეყნის ტერიტორიაზე კოორდინატებისა და სიმაღლეების განვრცობის ერთიან სისტემას;

აეროგადაღების სამოქმედო გეგმის მიხედვით საქართველოს ტერიტორიის იმ უზრუნველყოფის არეალების ახალი აეროგადაღების მასალების შექმნა, სადაც აქტიურად მიმდინარეობს ცვლილებები, და მათი დამუშავების შედეგად ზუსტი ორთოფოტოგეგმების მომზადება; ახალი ციფრული კარტოგრაფიული მასალების შექმნა, ძველი მასალების განახლება და ამ მონაცემების გამოყენება სხვადასხვა დარგობრივი მოთხოვნიდან გამომდინარე;

IT-ინფრასტრუქტურის სრულყოფა, რაც უზრუნველყოფს ელექტრონული სერვისების უწყვეტად და სწრაფად მიწოდებას, აგრეთვე სამომავლო, მზარდი დატვირთვისთვის ინფრასტრუქტურის გაფართოებას.

6.4 **სახელმწიფო აუდიტის სამსახური (პროგრამული კოდი 05 00)**

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის თანამედროვე, დამოუკიდებელ, უმაღლეს აუდიტორულ ორგანოდ ჩამოყალიბება, რომელიც თავის საქმიანობას საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად წარმართავს და საზოგადოების მაღალი ნდობით სარგებლობს;

უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების თანამედროვე, სანიმუშო პრაქტიკის გაცნობა და აუდიტორული ცოდნითა და უნარებით აუდიტორთა პროფესიული შესაძლებლობების გაზრდა;

გარე აუდიტის შესაძლებლობებისა და საკანონმდებლო მანდატის გაძლიერება;

სახელმწიფო სახსრებისა და სახელმწიფოს სხვა მატერიალური ფასეულობების ხარჯვისა და გამოყენების კანონიერების, მიზნობრიობის დაცვისა და ეფექტიანობის ხელშეწყობა;

აუდიტორული საქმიანობისას გაცემული რეკომენდაციებით მოტანილი სარგებლის ზრდა;

საინფორმაციო ტექნოლოგიების (IT) აუდიტის გაძლიერება;

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მოსამსახურეთა ანალიტიკური შესაძლებლობების გაუმჯობესება, მათ შორის, დიდი მონაცემების ანალიზის შესაძლებლობების გაძლიერება;

საქართველოს პარლამენტთან თანამშრომლობის გაღრმავება;

შიდა კონტროლის სისტემისა და ინფორმაციული უსაფრთხოების გაუმჯობესება;

საერთაშორისო და დონორ პარტნიორ ორგანიზაციებთან პროფესიული თანამშრომლობის გაღრმავება;

წლიური აუდიტორული საქმიანობის გეგმის განსაზღვრისას მოქალაქეთა ჩართულობის გაზრდა;

სექტორის აუდიტორთა სერტიფიცირების სისტემის სრულყოფა, კვალიფიკაციის ასამაღლებელი (მათ შორის, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მოსამსახურეთა კვალიფიკაციის ასამაღლებელი) სასწავლო პროგრამების შემუშავება და განხორციელება.

6.5 **საარჩევნო გარემოს განვითარება (პროგრამული კოდი 06 01)**

მიუკერძოებელი, გამჭვირვალე და მაღალ პროფესიულ დონეზე ადმინისტრირებული არჩევნების საქართველოს კანონმდებლობის დაცვით ჩატარება და ამომრჩევლებისა და საარჩევნო პროცესებში ჩართული სხვა მხარეების მიერ საარჩევნო უფლების თავისუფლად განსახორციელებლად ყველა პირობის შექმნა;

ინსტიტუციური გაძლიერება: საარჩევნო ადმინისტრაციის დამოუკიდებლობის, პროფესიონალიზმისა და სანდოობის განმტკიცება, ეფექტიანი საბიუჯეტო პოლიტიკის და უწყვეტ ორგანიზაციულ და პროფესიულ განვითარებაზე ორიენტირებული სისტემის დამკვიდრება, დემოკრატიული პროცესების განვითარებაში წვლილის შეტანა;

სამოქალაქო და ამომრჩევლის განათლება: საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელებით საარჩევნო პროცესებში მოქალაქეთა ჩართულობის გაზრდა, ამომრჩეველთა აქტივობის ზრდის და ინფორმირებული არჩევანის გაკეთების ხელშეწყობა;

საარჩევნო პროცესებში ჩართული მხარეების აქტიური მონაწილეობით მაქსიმალურად ინკლუზიური საარჩევნო გარემოს შექმნა, საქართველოს კანონმდებლობის დახვეწის პროცესის ხელშეწყობა;

საარჩევნო პროცესების დაგეგმვა, ყველა ტიპის არჩევნების ორგანიზაციული, სამართლებრივი და ტექნიკური უზრუნველყოფა.

6.6 მიწის ბაზრის განვითარება (WB) (პროგრამული კოდი 26 09)

მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური რეგისტრაცია; საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს საინფორმაციო სისტემის განახლება და განვითარება;

საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს საინფორმაციო სისტემის (უძრავი ქონების რეგისტრაციის, დოკუმენტბრუნვის ელექტრონული და სტატისტიკისა და მონიტორინგის სისტემები) განახლება; ბიზნესპროცესის ანალიზის (BPA) და „GAP“ ანალიზის დოკუმენტების მომზადება, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს საინფორმაციო-ტექნოლოგიური (IT) შესაძლებლობების გაზრდა და სერვერული მეხსიერების შექმნა; მსოფლიო ბანკთან შეთანხმებული პროექტის IT-განვითარების გეგმის შესაბამისად, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს IT-ის In-house ჯგუფის მიერ სისტემური რეგისტრაციის ოპტიმიზაცია;

საკადასტრო აგეგმვითი/აზომვითი სამუშაოების ხარისხის გაუმჯობესებისთვის იმ აზომველთა სწავლება და სერტიფიცირება, რომელთა ხელსაწყოები ჩართულია საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ ადმინისტრირებულ CORS-ის სისტემაში.

6.7 პოლიტიკური პარტიების დაფინანსება (პროგრამული კოდი 06 03)

„მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად პოლიტიკური პარტიებისა და ჯანსაღი, კონკურენტუნარიანი პოლიტიკური სისტემის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა.

6.8 სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახური (პროგრამული კოდი 51 00)

სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურის მიერ პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების კონტროლი, ფარული საგამოძიებო მოქმედებებისა და ელექტრონული კომუნიკაციის მაიდენტიფიცირებელ მონაცემთა ცენტრალურ ბანკში განხორციელებული აქტივობების კონტროლი მონაცემთა დამუშავების/უფლებამოსილი პირის მიერ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შემოწმებით (ინსპექტირებით) და შესაბამის დანაშაულთა მიუკერძოებელი და ეფექტიანი გამომიება;

სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურის ქვემდებარე სისხლის სამართლის დანაშაულთა გამოძიება, მათ შორის, სამართალდამცავი ორგანოს წარმომადგენლის, მოხელის ან მასთან გათანაბრებული პირის მიერ ჩადენილი დანაშაულების (წამება, დამამცირებელი ან არაადამიანური მოპყრობა, სამსახურებრივი უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენება ან სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტება, ჩადენილი ძალადობით ან იარაღის გამოყენებით, ან დაზარალებულის პირადი ღირსების შეურაცხყოფით, და სხვა) გამოძიება;

დაინტერესებული პირებისთვის პერსონალურ მონაცემთა დამუშავებასა და დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე კონსულტაციის გაწევა;

პერსონალურ მონაცემთა დაცვასთან დაკავშირებული განცხადებების განხილვა;

პერსონალურ მონაცემთა დამუშავების კანონიერების შემოწმება (ინსპექტირება);

საქართველოში პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მდგომარეობისა და მასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი მოვლენების შესახებ ინფორმაციის საზოგადოებისთვის მიწოდება.

6.9 საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი (პროგრამული კოდი 41 00)

საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე, თავისუფლების შეზღუდვის ადგილებში ადამიანის უფლებების დაცვის კუთხით გეგმური და არაგეგმური მონიტორინგის განხორციელება;

თავისუფლების შეზღუდვის ადგილებსა და პენიტენციურ დაწესებულებებში მოთავსებულ პირთა უფლებების დარღვევის შესახებ განცხადებებისა და საჩივრების განხილვა და მათზე რეაგირება; თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროში ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის მონიტორინგი;

არასრულწლოვანთა სარეაბილიტაციო დაწესებულებების მონიტორინგის გაძლიერება;

წამებისა და სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობის ან სასჯელის პრევენციისთვის რეკომენდაციების შემუშავება; მონიტორინგის ანგარიშების მომზადება და წარდგენა;

საქართველოს სახალხო დამცველის რეგიონული ოფისების მუშაობის მხარდაჭერა და გაძლიერება;

სამოქალაქო განათლების დონისა და ცნობიერების ასამაღლებლად საინფორმაციო ბიულეტენებისა და სოციალური რეკლამის დამზადება და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში განთავსება, საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიშების გამოცემა, თარგმნა და სხვადასხვა დონეზე წარდგენა; ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებულ თემებზე პუბლიკაციების გამოცემა და გავრცელება; შესაბამისი სამიზნე ჯგუფებისთვის ტრენინგების ორგანიზება;

საქართველოს მოქალაქეთა, უცხო ქვეყნის მოქალაქეთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა, აგრეთვე კერძო სამართლის იურიდიულ პირთა, პოლიტიკურ და რელიგიურ გაერთიანებთა განცხადებებისა და საჩივრების მიღება, რეგისტრაცია, სტრუქტურული ერთეულებისთვის გადანაწილება, განხილვა და შესაბამისი რეაგირება;

ადამიანის უფლებების დარღვევის შესახებ ინფორმაციის საქართველოს ნებისმიერი კუთხიდან 24 საათის განმავლობაში მი საღებად მრავალარხიანი საკომუნიკაციო სისტემის ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;

„დისკრიმინაციის ყველა ფორმის აღმოფხვრის შესახებ“ საქართველოს კანონის აღსრულება;

უმრავლესობისა და უმცირესობის ჯგუფებს შორის მრავალმხრივი დიალოგის ხელშეწყობა; ეროვნული და რელიგიური უმცირესობების ინტეგრაციის ხელშეწყობა;

გაეროს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების 2006 წლის კონვენციის იმპლემენტაციის მონიტორინგი;

ბავშვთა უფლებრივი მდგომარეობის ზედამხედველობა ცენტრსა და რეგიონებში;

სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებისა და სკოლების მონიტორინგი;

24-საათიანი სახელმწიფო ზრუნვის ქვეშ მყოფ არასრულწლოვანთა სააღმზრდელო დაწესებულებიდან გასვლისთვის მომზადების ზედამხედველობა;

საქართველოში გენდერული თანასწორობის დაცვის სფეროში არსებული ეროვნული და საერთაშორისო აქტების შესრულების მონიტორინგი, საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატში შემოსული, გენდერული თანასწორობის დარღვევასთან დაკავშირებული განცხადებების/საჩივრების შესწავლა და შესაბამისი დასკვნების/რეკომენდაციების/წინადადებების პროექტების მომზადება;

საქართველოში და მისი ფარგლების გარეთ გენდერული თანასწორობის სფეროში მოქმედი სახელმწიფო და არასახელმწიფო ორგანიზაციებისა და ორგანიზაციების საქმიანობისა და გამოცდილების განზოგადება და საქართველოში დანერგვის ორგანიზება;

საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლებისთვის საქართველოში ადამიანის უფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება;

საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ ყოველწლიური ანგარიშის საქართველოს პარლამენტისთვის წარდგენა, სპეციალური და საქმიანობის ანგარიშების მომზადება და გავრცელება;

რეკომენდაციების, წინადადებების, მათ შორის, ზოგადი წინადადებების, და დასკვნების შემუშავება და ადრესატებისთვის წარდგენა;

ოკუპირებულ ტერიტორიებთან გამყოფი ხაზების მიმდებარე სოფლებში ადამიანის უფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესწავლა და მონიტორინგი;

კონსტიტუციური სარჩელისა და სასამართლოს მეგობრის მოსაზრების მომზადება და სასამართლოსთვის წარდგენა.

6.10 **სსიპ – იურიდიული დახმარების სამსახური (პროგრამული კოდი 36 00)**

საქართველოს თითქმის მთელ ტერიტორიაზე სოციალურად დაუცველი პირებისთვის, არასრულწლოვანთათვის და კანონით გათვალისწინებული სხვა პირებისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ შემთხვევებში, მათ შორის, სამოქალაქო სამართლისა და ადმინისტრაციული სამართლის გარკვეულ საქმეებზე, იურიდიული დახმარების გაწევა;

მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდისთვის ინფრასტრუქტურის, საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და საერთაშორისო ურთიერთობების განვითარება;

საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – იურიდიული დახმარების სამსახურის მანდატის გაფართოებისა და საკანონმდებლო ცვლილებების გათვალისწინებით, სამსახურში დასაქმებული ადვოკატების სათანადო პროფესიული გადამზადების უზრუნველყოფა;

იურიდიული დახმარების სისტემის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება.

ეროვნული საარქივო ფონდის დაცულობის, მომსახურების თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 26 03)

ეროვნული საარქივო ფონდის მატერიალური ან/და ელექტრონულ მატარებელზე გადატანილი დოკუმენტებით შევსება, ეროვნული საარქივო ფონდის დოკუმენტების ელექტრონული ბაზის შექმნა და მუდმივი განახლება, ეროვნული საარქივო ფონდის დოკუმენტების აღწერა და ცენტრალიზებული აღრიცხვა, ეროვნული საარქივო ფონდის დოკუმენტების დაცვისა და შენახვისთვის სათანადო პირობების უზრუნველყოფა;

საარქივო დოკუმენტების ელექტრონულ მატარებელზე გადატანა, რაც უზრუნველყოფს დოკუმენტების დედნების დაუზიანებლად შენარჩუნებას, ეროვნული მუხსიერების დაცულობას, ეროვნული საარქივო ფონდის დოკუმენტების ელექტრონული ასლების ხელმისაწვდომობას; ადგილობრივ არქივებში დაცული დოკუმენტების გადატანა/განთავსება რეგიონული არქივების რეაბილიტირებულ ან ახალ შენობებში, სადაც საარქივო დოკუმენტების დაცვისა და შენახვისთვის სათანადო პირობებია შექმნილი;

მოქალაქეზე ორიენტირებული მომსახურების დანერგვისა და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით მოქალაქეთა მომსახურების ელექტრონული სისტემისა და ეროვნული საარქივო ფონდის მკვლევართა აღრიცხვისა და მართვის სისტემის, ეროვნული საარქივო ფონდის დოკუმენტების (ტექსტური დოკუმენტები, კინოფოტოფონოდოკუმენტები) ელექტრონული კატალოგების შექმნა და განვითარება;

ერთიანი ელექტრონული საარქივო ფონდის შექმნისა და ელექტრონული დოკუმენტაციის მაქსიმალური ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფად ეროვნული არქივის დამაკომპლექტებელი ორგანიზაციებიდან და ეროვნული საარქივო ფონდისთვის მიკუთვნებული დოკუმენტების მფლობელი სხვა პირებისგან მიღებული ელექტრონული დოკუმენტების აღწერის, აღრიცხვისა და დაარქივების ავტომატიზებული სისტემის შექმნა.

იუსტიციის სახლის მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა (პროგრამული კოდი 26 07)

სახელმწიფო სერვისების მიწოდების მაღალი სტანდარტის შენარჩუნება და გაუმჯობესება, ახალი პროდუქტების/სერვისების დანერგვა და დაინტერესებული პირებისთვის მათი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

სახელმწიფო სერვისების ხელმისაწვდომობა და ადმინისტრაციული პროცედურებისთვის საჭირო დროის შემცირება; დამატებით რამდენიმე სახელმწიფო და კერძო სერვისის (საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – სოციალური მომსახურების სააგენტოს, საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მომსახურების სააგენტოს, ენერგეტიკისა და წყლის კომპანიებისა და კერძო სექტორის სერვისების) ინტეგრირება; იუსტიციის სახლის სერვისების პოპულარიზაცია, ცნობადობის ამაღლება და იუსტიციის სახლის კონცეფციის ექსპორტი დაინტერესებულ ქვეყნებში;

არსებული სერვისების ოპტიმიზაცია და რედიზაინი, სერვისის მიწოდების პროცესის აღწერილი დოკუმენტების შექმნა, ორგანიზაციის პროცესების ურთიერთქმედების რუკის შემუშავება, საოპერაციო პროცედურების განახლება;

იუსტიციის სახლებისა და საზოგადოებრივი ცენტრების მეშვეობით სახელმწიფო სერვისების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა თითოეული მოქალაქისთვის დიდ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულ ერთეულებში, აგრეთვე მრავალმოსახლიან და მუნიციპალიტეტების ცენტრებიდან მომორებულ სოფლებში, სადაც მოსახლეობას საშუალება ექნება, სოფლიდან გაუსვლელად ისარგებლოს საჯარო და კერძო სექტორების სერვისებით;

საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში იუსტიციის სახლის ფილიალებისა და საზოგადოებრივი ცენტრების გახსნა.

ელექტრონული მმართველობის განვითარება (პროგრამული კოდი 26 05)

სახელმწიფოს საქმიანობაში თანამედროვე საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების დანერგვა, მათზე გაწეული ხარჯების შემცირება, საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და კომუნიკაციების საშუალებით სახელმწიფოს გამართული ფუნქციონირების ხელშეწყობა;

სახელმწიფო უწყებების მომსახურება IT-სერვისების სრული სპექტრით, რაც მოიცავს ქსელურ უზრუნველყოფას, ინტერნეტის მიწოდებას, ელექტრონული ფოსტის სერვისს, ონლაინკომუნიკაციის საშუალებებს, ტელევიდეოკონფერენციას, დროისა და დავალებების მართვის პროგრამულ უზრუნველყოფას, უსაფრთხოების ერთიანი პოლიტიკის განხორციელებას, არასასურველი და მავნე ელექტრონული ფოსტის პროგრამებისა და ვირუსებისგან დაცვას, სახელმწიფო სტრუქტურებისთვის ერთიანი IT-მხარდაჭერის სატელეფონო ცენტრის შექმნასა და ინციდენტების მართვას, ციფრული ტელეფონის სერვისს, სახელმწიფო ორგანიზაციებში დასაქმებულ პირთა კომპიუტერული ტექნიკის ადგილზე მომსახურებას და სხვა;

სახელმწიფო ორგანიზაციებში პროცესების ავტომატიზებისა და ელექტრონულ მმართველობაზე გადასვლის მიზნით შესაბამისი კვლევების ჩატარება და კონკრეტული ინოვაციური ბიზნესგადაწყვეტილებების შემუშავება, რომლებიც მორგებული იქნება დამკვეთების ბიზნესპროცესებზე; ახალი პროგრამული უზრუნველყოფის შექმნა და არსებული პროგრამული უზრუნველყოფის გაუმჯობესება;

ტექნოლოგიის დანერგული „ქლაუდტექნოლოგიის“ (დრუბლოვანი ტექნოლოგიის) მიმართულებით განვითარება როგორც პროგრამული, ისე გამოთვლითი სიმძლავრეებისა და მასშტაბების კუთხით; დაინტერესებული ორგანიზაციების მიერ „ქლაუდინფრასტრუქტურით“ (დრუბლოვანი ინფრასტრუქტურით) (IaaS) სარგებლობის უზრუნველყოფა;

სახელმწიფო და არასამთავრობო ორგანიზაციებისთვის, კერძო სექტორისა და მოქალაქეებისთვის ელექტრონული სერვისების მიწოდების და მონაცემთა გაცვლის ეფექტიანად და უსაფრთხოდ უზრუნველყოფა ერთი ფანჯრის პრინციპით;

ინფორმაციული უსაფრთხოების აუდიტის ჩატარება; ინფორმაციულ სისტემაში შეღწევადობის (პენეტრაციის) ტესტის ჩატარება; კომპიუტერული ინციდენტების აღმოჩენისთვის გამიზნული ქსელური სენსორის დაყენება და მართვა; კიბერუსაფრთხოების საკითხების რეგულირება; კომპიუტერულ ინციდენტებზე დახმარების ჯგუფის მიერ კომპიუტერული ინციდენტების პრევენცია, გამოვლენა და შედეგების მართვა;

მონაცემთა გაცვლის ინფრასტრუქტურის გამოყენება, რომლის კომპონენტია 3 სახის აპარატურულ-პროგრამული მიმართულება/ინსტრუმენტი: „საქართველოს სამთავრობო კარიბჭე“ – ელექტრონული სერვისების მეშვეობით, უსაფრთხო გარემოში სხვადასხვა ინფორმაციის გაცვლა; „მოქალაქის პორტალი“ – სახელმწიფოს და ბიზნესსექტორის მიერ მისაწოდებელი სხვადასხვა ელექტრონული სერვისის ყველა დაინტერესებული პირისთვის უსაფრთხო ხელმისაწვდომობა ერთი ფანჯრის პრინციპით; „საერთაშორისო ვაჭრობის მხარდამჭერი სისტემა“ – ამ ეტაპზე ინტეგრირებულია საკონტინენტო გადაზიდვები, ხოლო სახმელეთო და საჰაერო გადაზიდვები ეტაპობრივად დაემატება (ეს სისტემა ინტეგრირებულია მსგავსი პროფილის საერთაშორისო სისტემებთან).

6.14 **სსიპ – საჯარო სამსახურის ბიურო (პროგრამული კოდი 35 00)**

საჯარო სამსახურის რეფორმის განხორციელების ხელშეწყობა; საჯარო სამსახურში მმართველობის ახალი გზების დანერგვის ხელშეწყობა;

საჯარო სამსახურში მართვისა და ლიდერობის, ეთიკისა და კორუფციის პრევენციის საკითხებზე ცნობიერების ამაღლება;

„საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულება ადამიანური რესურსების მართვის, საჯარო მოხელეთა პროფესიული განვითარების, მოხელის მიერ შესრულებული სამუშაოს შეფასების სისტემისა და ანტიკორუფციული პოლიტიკის მხარდაჭერის მიზნით;

საჯარო მოხელეთა საბაზისო ტრენინგპროგრამების აკრედიტაცია; ადამიანური რესურსების მართვის საკითხებზე ტრენინგმოდულის შექმნა;

საჯარო სამართლის იურიდიულ პირში – საჯარო სამსახურის ბიუროში გენდერული თანასწორობის მხარდამჭერი მიზნებისა და საქმიანობების განსაზღვრა; ადამიანური რესურსების განვითარება გენდერული თანასწორობის მიზნების მისაღწევად;

საჯარო სამსახურში შესრულებული სამუშაოს შეფასების სისტემის გამოწვევების იდენტიფიცირება და ანალიზი;

ადამიანური რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემის (e-HRMS) პროგრამების დახვეწა;

ეთიკის ელექტრონული სასწავლო მოდულის საპილოტე მოდულად დანერგვა;

სტაჟირების სისტემის დახვეწა;

საჯარო სამსახურში პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა;

სამართლებრივი აქტებისა და პრაქტიკის ანალიზი, განზოგადება და ერთგვაროვანი მიდგომების დანერგვის ხელშეწყობა;

თანამდებობის პირთა ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციების მონიტორინგის სისტემის გაძლიერება; თანამდებობის პირთა ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციების კანონით გათვალისწინებული სავალდებულო რაოდენობის მონიტორინგი;

საჯარო სამსახურში კეთილსინდისიერებისა და კორუფციის პრევენციის მექანიზმების პრაქტიკის გაუმჯობესება.

6.15 **საარჩევნო ინსტიტუტის განვითარების და სამოქალაქო განათლების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 06 02)**

არჩევნებში ჩართული მხარეებისთვის საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავება და განხორციელება;

ადგილობრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობა;

საარჩევნო ადმინისტრაციის მოხელეთა სერტიფიცირების ჩატარება.

6.16 **საქართველოს პარლამენტის ანალიტიკური და კვლევითი საქმიანობის გაძლიერება (პროგრამული კოდი 01 04)**

საქართველოს პარლამენტის სუბიექტებისა და პარლამენტის აპარატის მიმართვებზე/შეკითხვებზე პასუხებისა და მათთან დაკავშირებული საინფორმაციო-ანალიტიკური მასალების მომზადება;

პროაქტიული საქმიანობის განხორციელება;

პოლიტიკის კვლევის დოკუმენტების შექმნა;

ინტეგრირებული, ინტერდისციპლინური კვლევის წარმოებისა და განხილვის პროცესში მყოფ საკითხებზე პოლიტიკის კვლევის დოკუმენტების შექმნის უზრუნველყოფა;

მიმდინარე აქტუალურ თემებზე, რომლებიც შეეხება საჯარო პოლიტიკის საკითხებს, ანალიტიკური მიმოხილვების მომზადება.

6.17 სახელმწიფო რწმუნებულების ადმინისტრაციები (პროგრამული კოდები 11 00–19 00)

სახელმწიფო რწმუნებულების ადმინისტრაციების მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებთან კოორდინაციით მუნიციპალიტეტების განვითარების სტრატეგიებისა და პრიორიტეტების დოკუმენტების შემუშავება;

ადგილობრივი ინფრასტრუქტურის განვითარებისა და ტურისტული პოტენციალის წარმოჩენის მიზნით წინადადებების მომზადება;

მოქალაქეების სამხედრო სავალდებულო სამსახურში გაწვევის პროცესისა და მუნიციპალიტეტის ორგანოების საქმიანობის მონიტორინგი.

6.18 სსიპ – სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი (პროგრამული კოდი 52 00)

სახელმწიფო ენის კონსტიტუციური სტატუსის დაცვა;

ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დადგენა და დამკვიდრება;

სახელმწიფო ენის ფლობის დონის ამაღლების ხელშეწყობა;

ქართველური ენების ენობრივი მრავალფეროვნების დაცვა, შენახვა, სისტემური კვლევა და განვითარება;

საქართველოში და საერთაშორისო ასპარეზზე ქართული ენის, როგორც უნიკალური კულტურული მემკვიდრეობის, დაცვა და წარმოჩენა;

აფხაზური ენის სწავლების დისტანციური კურსის შექმნა, აგრეთვე ოკუპირებული, საზღვრისპირა და სხვა რეგიონების ტოპონიმების დადგენა;

ოფიციალურ დოკუმენტებში გვარ-სახელების მართლწერისა და ტრანსლიტერაციის საკითხებთან დაკავშირებული პრობლემების გადაჭრის ხელშეწყობა;

გაეროს და ევროკავშირის ოფიციალური და სამუშაო ენების ქართულ ენაზე ტრანსლიტერაცია-ტრანსკრიფციის წესების დადგენა და დამტკიცება.

7 იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა სახელმწიფო მხარდაჭერა და რეინტეგრაციის ხელშეწყობა

საქართველოს მთავრობა გააგრძელებს საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა საცხოვრებელი ფართობებით უზრუნველყოფის ეფექტიან პოლიტიკას. არსებული განსახლების კრიტერიუმებისა და პროცედურების ხარვეზების იდენტიფიცირებით და მათი დახვეწით განხორციელდება დევნილთა საჭიროებებზე მორგებული განსახლების ახალი პროექტები; გაგრძელდება ნგრევადი ობიექტების იდენტიფიცირება და მათში მცხოვრებ დევნილთა უსაფრთხო ადგილებში განსახლება; ასევე გაგრძელდება დევნილებისთვის საარსებო წყაროების ხელმისაწვდომობის, დევნილთა მცირე სამეწარმეო საქმიანობისა და კოოპერაციის მხარდაჭერა; ხელი შეეწყობა სოფლის მეურნეობის პროექტებისა და თვითდასაქმების სოციალური პროექტების განხორციელებას; განსახლების პროგრამების მეშვეობით მომდევნო 4 წელიწადში დამატებით 13 000 დევნილ ოჯახს ექნება ღირსეული საცხოვრებელი; 2024 წლამდე გაუმჯობესდება დამატებით 1200 ეკომიგრანტი ოჯახის საცხოვრებელი პირობები მათი ახალ, უსაფრთხო გარემოში გადაყვანით.

ხელისუფლება გააგრძელებს კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების თანამიმდევრული, მტკიცე პოლიტიკის განხორციელებას, რომელიც, ერთი მხრივ, დეოკუპაციას და, მეორე მხრივ, ნდობის აღდგენასა და შერიგებას ეფუძნება. ამისთვის სრულად იქნება გამოყენებული ყველა არსებული სამშვიდობო ფორმატი და ბერკეტი. ამასთანავე, გაგრძელდება ოკუპაციის გამო წწების პირობებში მყოფ მოსახლეობაზე ზრუნვა; ხელი შეეწყობა დაშორებულ საზოგადოებების ყველა რგოლს შორის დიალოგს ახალი შესაძლებლობების შექმნით.

7.1 იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 27 06)

საქართველოში დაბრუნებულ მიგრანტთა სარეინტეგრაციო დახმარებით უზრუნველყოფა;

ეკომიგრანტთა საცხოვრებელი სახლებით უზრუნველყოფა;

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა გრძელვადიანი განსახლება;

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სოციალური და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება;

საერთაშორისო დაცვის მქონე პირთა, თავშესაფრის მაძიებლებისა და საქართველოში სტატუსის მქონე, მოქალაქეობის არმქონე პირთა რეინტეგრაციის უზრუნველსაყოფად სხვადასხვა სერვისის შექმნა და განვითარება;

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა და ეკომიგრანტთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა.

7.1.1 სარეინტეგრაციო დახმარება საქართველოში დაბრუნებული მიგრანტებისათვის (პროგრამული კოდი 27 06 01)

საქართველოში ევროკავშირის ქვეყნებიდან და სხვა გეოგრაფიული არეალებიდან დაბრუნებული მიგრანტების სოციალურ-ეკონომიკური რეინტეგრაციის ხელშეწყობა, მათ შორის, მათთვის სხვადასხვა სარეინტეგრაციო მომსახურების გაწევა: სამედიცინო მომსახურებისა და მედიკამენტების დაფინანსება, ფსიქოსოციალური რეაბილიტაცია;

შემოსავლის წყაროს გაჩენისა და თვითდასაქმების ხელშეწყობის მიზნით სოციალური პროექტების დაფინანსება;

პროფესიული მომზადების, გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა;

დროებითი საცხოვრებელი უზრუნველყოფა.

7.1.2 ეკომიგრანტთა მიგრაციის მართვა (პროგრამული კოდი 27 06 02)

ეკომიგრანტთათვის საცხოვრებელი სახლების შექმნა;

ეკომიგრანტთა დროებითი განსახლება.

7.1.3 იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლების სოციალური და საცხოვრებელი პირობების შექმნა (პროგრამული კოდი 27 06 03)

მენაშენებისგან ბინების (კორპუსების) შესყიდვა ქვეყნის მასშტაბით (გრძელვადიანი განსახლება);

სახლების შესყიდვა და დევნილი ოჯახებისთვის სულადობის მიხედვით საკუთრებაში გადაცემა (გრძელვადიანი განსახლება);

ობიექტების (მოხდება კოლექტიური ცენტრების იდენტიფიცირება, რომლებიც კერძო საკუთრებაშია, მაგრამ მისაღებად დევნილთა გრძელვადიანი განსახლებისთვის) გამოსყიდვა კერძო მესაკუთრებისგან და დევნილებისთვის საკუთრებაში გადაცემა (გრძელვადიანი განსახლება);

სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული, დევნილთა მართლზომიერ სარგებლობაში მყოფი საცხოვრებელი ობიექტების კერძო საკუთრებაში გადაცემა/დაკანონება (გრძელვადიანი განსახლება);

დევნილთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობისა და საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებისთვის, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, მათთვის ფულადი დახმარებების გაცემა და დროებითი საცხოვრებელი ფართობის დაქირავებისთვის დევნილთა მატერიალური უზრუნველყოფა (ფულადი დახმარება);

დევნილთა საკუთრებაში მყოფ ობიექტებში ჩასატარებელი სამუშაოების ღირებულების თანადაფინანსება და მათ მიერ შექმნილი ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების განვითარების ხელშეწყობა (ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობები);

სავალალო მდგომარეობაში მყოფი დევნილთა ყოფილი კომპაქტურად განსახლების ობიექტების შესწავლა და რეაბილიტაცია, გარდა იმ ობიექტებისა, რომლებიც სრულად კერძო საკუთრებაშია;

დევნილთა ყოფილი ორგანიზებულად განსახლების ობიექტების ადმინისტრაციული ხარჯის დაფინანსება (ადმინისტრაციული ხარჯი).

7.1.4 საერთაშორისო დაცვის მქონე პირთა ინტეგრაციის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 27 06 04)

საერთაშორისო დაცვის მქონე პირთა, თავშესაფრის მაძიებლებისა და საქართველოში სტატუსის მქონე, მოქალაქეობის არმქონე პირთა ინტეგრაციის უზრუნველსაყოფად ისეთი სერვისების შექმნა და განვითარება, რომლებიც აღნიშნული ჯგუფების წარმომადგენლებს საზოგადოებაში ინტეგრაციის პროცესთან დაკავშირებული სირთულეების დაძლევაში დაეხმარება, კერძოდ:

ქართული ენის შემსწავლელი კურსების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

საქართველოს ისტორიისა და კულტურის შესახებ საინფორმაციო კურსების ორგანიზება;

საკუთარი უფლებებისა და მოვალეობების შესახებ საინფორმაციო კურსების ორგანიზება;

საქართველოს კანონმდებლობის იმ მიმართულებების შესახებ საინფორმაციო კურსის ორგანიზება, რომლებიც დაეხმარება მათ ყოველდღიურ ცხოვრებაში, ეკონომიკური საქმიანობის ორგანიზებაში, განათლების მიღებაში და სხვა;

სამედიცინო მომსახურებისა და მედიკამენტების დაფინანსება, ფსიქოსოციალური რეაბილიტაცია;

საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა.

7.1.5 საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის პროგრამა (პროგრამული კოდი 27 06 05)

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა და ეკომიგრანტთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და ინტეგრაციისთვის მიზნობრივი პროექტებისა და პროგრამების შემუშავება და განხორციელება.

7.2 იძულებით გადაადგილებული პირების მხარდაჭერა (პროგრამული კოდი 25 06)

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესებისა და გრძელვადიანი განსახლების მიზნით მრავალბინიანი კორპუსების მშენებლობა.

7.3 შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 22 00)

კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების პოლიტიკის, მათ შორის, შერიგებისა და ჩართულობის პოლიტიკის, განხორციელება და კოორდინაცია, ოკუპირებული ტერიტორიების მიმართ სახელმწიფო სტრატეგიის – ჩართულობა თანამშრომლობის გზით, აგრეთვე ჩართულობის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის განხორციელება, სამშვიდობო ინიციატივის – „ნაბიჯი უკეთესი მომავლისკენ“ განხორციელების კოორდინაცია, ჩართულობის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის განხორციელების მიზნით სამთავრობო კომისიის საქმიანობის ხელმძღვანელობა და საკოორდინაციო მექანიზმის ფუნქციონირების უზრუნველყოფა;

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშეწყობა; ოკუპირებულ ტერიტორიებთან გამყოფი ხაზების გასწვრივ ვაჭრობის წახალისება სამშვიდობო ინიციატივით გათვალისწინებული სტატუსნიეტრალური ინსტრუმენტებისა და ფინანსური მექანიზმების გამოყენებით; გაყოფილ საზოგადოებებს შორის ეკონომიკური კავშირების ხელშეწყობა, მათ შორის, არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის „მშვიდობის ფონდი უკეთესი მომავლისთვის“ და საგრანტო პროგრამის „აწარმოე უკეთესი მომავლისთვის“ საშუალებით; გამოყოფილი ხაზების გასწვრივ ეკონომიკური სივრცის შექმნა, არსებული სერვისებისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების ხელშეწყობა, ახალი სერვისების დანერგვა და ამოქმედება; ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირებისთვის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მასალისა და ტექნიკის, მცენარეთა მოვლის საშუალებების მიწოდების და სხვადასხვა პარაზიტთან/მწერთან ბრძოლაში დახმარების გაწევის ხელშეწყობა; ოკუპირებულ ტერიტორიებზე გარემოს დაცვის ხელშეწყობა;

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირებისთვის საქართველოს მიერ კონტროლირებულ ტერიტორიაზე განათლების ყველა საფეხურისა და ხარისხიანი განათლების ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა; მათთვის სასწავლო პროცესის სხვადასხვა (მათ შორის, დისტანციური) ფორმით შეთავაზების მხარდაჭერა; მათი პროფესიული განათლების სისტემაში ჩართვის ხელშეწყობა; აფხაზური ენის დაცვისა და განვითარების ხელშეწყობა; ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირების მიერ განათლების მშობლიურ ენაზე მიღებისა და საერთაშორისო საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეობის ხელშეწყობა; მათ მიერ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მიღებული განათლების ადიარების უზრუნველყოფა სტატუსნიეტრალური მექანიზმის გამოყენებით; მათი სამეცნიერო პროგრამებში ჩართვის გამარტივება და სამეცნიერო თანამშრომლობის ხელშეწყობა;

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირებისთვის სახელმწიფო პროგრამებისა და სერვისების ხელმისაწვდომობის გამარტივება და გაუმჯობესება;

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირების ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამებში მონაწილეობის უზრუნველყოფა; ოკუპირებული ტერიტორიებისთვის სხვადასხვა მედიკამენტისა და სამედიცინო ტექნიკის მიწოდება;

ვეროინტეგრაციის საკითხებზე ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირების ცნობიერების ამაღლება; ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირებისთვის საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებიდან, მათ შორის, ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებიდან, და საქართველოსა და ევროკავშირის შორის უვიზო მიმოსვლიდან გამომდინარე ყველა სარგებლისა და შესაძლებლობის შეთავაზება; ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები პირებისთვის საქართველოს მოქალაქის პასპორტის ხელმისაწვდომობის და სამოქალაქო აქტების გაცემის გამარტივების ხელშეწყობა;

საერთაშორისო ორგანიზაციების ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ჩართულობისა და საქმიანობის ხელშეწყობა; ნდობის აღდგენის პროექტების განხორციელება; დიალოგის სხვადასხვა ფორმატისა და ორმხრივი შეხვედრების მხარდაჭერა;

საერთაშორისო და დონორ ორგანიზაციებთან ურთიერთობების კოორდინაცია; საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან შეხვედრების ორგანიზება; ჟენევის საერთაშორისო მოლაპარაკებების მეორე სამუშაო ჯგუფის ხელმძღვანელობა; გალსა და ერგენტში გამართულ ინციდენტების პრევენციისა და მათზე რეაგირების მექანიზმის (IPRM) შეხვედრებში მონაწილეობა;

საქართველოში და საზღვარგარეთ გამართულ ღონისძიებებში, საერთაშორისო ფორუმებსა და ფორმატებში მონაწილეობა, პარტნიორებთან მჭიდრო თანამშრომლობა; შერიგებისა და ჩართულობის პოლიტიკის საერთაშორისო მხარდაჭერის უზრუნველყოფა; ფინანსური დახმარების მობილიზება;

გამყოფი ხაზების მიმდებარე სოფლებში დაზარალებული მოსახლეობის საჭიროებებზე რეაგირების დროებითი

სამთავრობო კომისიის თანათვამჯდომარეობა; გამყოფი ხაზების სიახლოვეს მდებარე რეგიონების განვითარების ხელშეწყობა; გამყოფი ხაზების მიმდებარე სოფლებში დაზარალებული მოსახლეობისთვის დახმარების გაწევა, ზამთრის პერიოდში მისი გათბობით უზრუნველყოფა;

მოსახლეობისთვის ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა; სტუდენტებისა და მოსწავლეებისთვის განათლების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა; მოსახლეობისთვის სახელმწიფო სერვისების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

დაზარალებულ სოფლებში ინფრასტრუქტურული ღონისძიებების განხორციელება; მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობა;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის გულრიფშის რაიონში ოჯახების დაბრუნების პროცესის ხელშეწყობა, ნებაყოფლობით დაბრუნებული მოსახლეობის ეკონომიკური და სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება და მისი საოჯახო მეურნეობების განვითარების მიზნით მატერიალური დახმარების გაცემა;

სამშვიდობო პროცესში ქალების ჩართულობის ხელშეწყობა; ქალებზე, მშვიდობასა და უსაფრთხოებაზე გაეროს უშიშროების საბჭოს რეზოლუციების შესრულების მხარდაჭერა; ქალთა და ქალთა საკითხებზე მომუშავე არასამთავრობო ორგანიზაციების შეხვედრების ორგანიზება;

ქვეყანაში მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობების თანასწორობისა და ინტეგრაციის პოლიტიკის შემუშავება და მისი განხორციელების ხელშეწყობა: სამოქალაქო და პოლიტიკურ ცხოვრებაში მათი თანაბარი და სრულფასოვანი მონაწილეობა – პოლიტიკური ჩართულობის გაზრდა, სამოქალაქო მონაწილეობის გაუმჯობესება, მათთვის მედიისა და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის გაზრდა; სახელმწიფო სერვისებისა და პროგრამების, ადამიანის უფლებების შესახებ მათი ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობა; მცირერიცხოვანი და მოწყვლადი ეთნიკური უმცირესობების მხარდაჭერა;

გენდერული თანასწორობის საკითხებზე ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა ცნობიერების ამაღლება; მუნიციპალიტეტების დონეზე მათი ჩართულობის გაუმჯობესების ხელშეწყობა; პოლიტიკურ და გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა მონაწილეობის წახალისება;

საჯარო სამსახურში ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა მონაწილეობის გაზრდის ხელშეწყობა; მათთვის თანაბარი სოციალური და ეკონომიკური პირობების შექმნის ხელშეწყობა; ინფრასტრუქტურის განვითარების მხარდაჭერა, დასაქმების ხელშეწყობა, სახელმწიფო სოციალური პროგრამების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა;

არაქართულენოვანი მედიასაშუალებების, კერძოდ, სომხურენოვანი გაზეთის – შპს „ვრასტანის“ და აზერბაიჯანულენოვანი გაზეთის – შპს „გურჯისტანის“ მხარდაჭერა;

ეთნიკური უმცირესობებისთვის ხარისხიანი განათლების ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა, სკოლამდელი, ზოგადი და უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობის გაზრდა; ზრდასრულებისთვის სახელმწიფო ენის სწავლების და მათი ცოდნის ღონის ამაღლების ხელშეწყობა;

ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა კულტურული თვითმყოფადობის დაცვა/პოპულარიზაცია; კულტურული მრავალფეროვნების წახალისება;

შეიარაღებული კონფლიქტის შედეგად და მის შემდგომ პერიოდში უგზო-უკვლოდ დაკარგულ პირთა ბედისა და ადგილსამყოფლის დადგენა; შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში სახელმწიფო მინისტრის აპარატის კომპეტენციის ფარგლებში საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისთვის ბრძოლებში უგზო-უკვლოდ დაკარგულ პირთა მოძებნისა და გადმოსვენების ღონისძიებების ორგანიზება; 1992-1993 წლების შეიარაღებული კონფლიქტის შედეგად და მის შემდგომ პერიოდში გაუჩინარებული ადამიანების ბედისა და ადგილსამყოფლის დადგენის მიზნით წითელი ჯვრის საერთაშორისო კომიტეტის ეგიდით ჩამოყალიბებულ ორმხრივ საკოორდინაციო მექანიზმსა და სამედიცინო ექსპერტიზის სამუშაო ჯგუფის მუშაობაში მონაწილეობა;

ორმხრივი საკოორდინაციო მექანიზმისა და სამედიცინო ექსპერტიზის სამუშაო ჯგუფის შეხვედრებისთვის ინფორმაციის მომზადება, ქართული მხარის მიერ აღებული ვალდებულებების შესრულების უზრუნველყოფა;

შეიარაღებული კონფლიქტების შედეგად უგზო-უკვლოდ დაკარგული პირების მოძებნისა და გადმოსვენების უწყებათაშორისი კომისიის საქმიანობის ორგანიზაციულ-ტექნიკური უზრუნველყოფა; უგზო-უკვლოდ დაკარგულ პირებთან დაკავშირებულ საკითხებზე საინფორმაციო სესიებში, საკოორდინაციო და სამუშაო შეხვედრებში მონაწილეობა; მათი იდენტიფიკაციის მიზნით ადგილობრივი შესაძლებლობების გაძლიერების უზრუნველყოფაში მონაწილეობა; პირთა უგზო-უკვლოდ დაკარგვის თემაზე საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებებში მონაწილეობა; უგზო-უკვლოდ დაკარგულ პირთა ოჯახებთან შეხვედრა და კომპეტენციის ფარგლებში მათი საჭიროებების დაკმაყოფილების უზრუნველყოფა;

უგზო-უკვლოდ დაკარგულ პირთა ბედისა და ადგილსამყოფლის შესახებ ინფორმაციის შეგროვება; პოტენციური სამარხების მდებარეობის განსაზღვრა და სამარხების გახსნის დაგეგმვა; ნეშტების ექსპერტიზა და იდენტიფიცირება; ოჯახის წევრების ინფორმირება დაკარგული პირების ბედის შესახებ, ხოლო მათი გარდაცვალების დადასტურების შემთხვევაში – ნეშტების ადგილსამყოფლის თაობაზე; ოჯახის წევრებისთვის მათი ნეშტების გადაცემა, ამოცნობილი ნეშტების დაკრძალვის ორგანიზება და ხარჯების დაფარვის კოორდინაცია; გენეტიკური საექსპერტო მომსახურების გაწევა/ბიოლოგიური ნიმუშების გენეტიკური გამოკვლევა-პროფილირება.

8 კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

გაგრძელება და გაფართოვდება კულტურის სფეროს განვითარების ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამები და ღონისძიებები „კულტურის სტრატეგია 2025-ის“ მიზნებისა და ამოცანების მისაღწევად. კულტურის სფეროს მხარდაჭერისთვის განხორციელდება შექმნილი ღონისძიებები;

· გაიზრდება ფართო საზოგადოებისთვის კულტურის ხელმისაწვდომობა; უზრუნველყოფილი იქნება კულტურული თვითგამოხატვის მრავალფეროვნება;

· დაიხვეწება კულტურის სფეროს, მათ შორის, კულტურული (მატერიალური, არამატერიალური, ბუნებრივი) მემკვიდრეობის სფეროს, მარეგულირებელი კანონმდებლობა;

· შეიქმნება კულტურის მართვის მოქნილი, ევროპულ სტანდარტებთან დაახლოებული მოდელი და დაფინანსების ეფექტიანი მექანიზმი;

· შემუშავდება სახელოვნებო განათლების განვითარების სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა; განხორციელდება ქმედითი ღონისძიებები სახელოვნებო განათლების, მათ შორის, ნაკლებად მოთხოვნიანი სპეციალობების, ხელმისაწვდომობის გასაზრდელად და ხარისხის გასაუმჯობესებლად; შემუშავდება დაფინანსების მექანიზმები;

· მოსახლეობის ფართო ფენებისთვის, მათ შორის, ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების მოსწავლეებისთვის, განხორციელდება ღონისძიებები კულტურის პოპულარიზაციის მიზნით;

· ხელი შეეწყობა საქართველოში, მის რეგიონებში კულტურული ცხოვრების გააქტიურებას, ადგილობრივი სახელოვნებო ინსტიტუტებისა და კოლექტივების ქვეყნის ერთიან კულტურულ სივრცეში ჩართულობას;

· ხელი შეეწყობა ხელოვნების დარგების პროფესიული დონის ამაღლებას, ხელოვნებაში ახალი სახეების, ფორმებისა და გამომსახველობითი საშუალებების წარმოჩენას; სახელოვნებო ინსტიტუტებისა და კოლექტივების საქმიანობა გაფართოვდება და ახალი შემოქმედებითი პროდუქტებით შეივსება;

· კულტურული მემკვიდრეობის სფეროს განვითარებისთვის მოხდება მისი მართვის მოდერნიზაცია, ახალი კადრების მოზიდვა და რესურსების მობილიზება პრიორიტეტული მიმართულებების განსახორციელებლად, დაინერგება ახალი ინიციატივები და თანამედროვე ტექნოლოგიები, ეტაპობრივად მოწესრიგდება მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა და ინფრასტრუქტურა;

· კულტურის რესურსი აქტიურად იქნება გამოყენებული ტურიზმის მდგრადი განვითარებისა და შემოქმედებითი მეწარმეობის განვითარებისთვის; შემუშავდება და განხორციელდება სპეციალური პროგრამები კულტურის რესურსის მნიშვნელობისა და გამოყენების შესაძლებლობების, შემოქმედებითი ეკონომიკისა და საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების ადგილობრივ პრაქტიკაში გამოყენების შესახებ;

· განმტკიცდება საერთაშორისო კულტურული ურთიერთობები ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში; გაგრძელდება ევროინტეგრაციის პროცესი; განხორციელდება ღონისძიებები საქართველოს და მისი კულტურის შესახებ საერთაშორისო საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობისთვის; გაუმჯობესდება საერთაშორისო პროგრამებსა და ღონისძიებებში მონაწილეობის მაჩვენებელი;

· განხორციელდება ინფრასტრუქტურული პროექტები კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სფეროში მემკვიდრეობის შესანარჩუნებლად;

· განვითარდება და ეფექტიანად იქნება გამოყენებული ახალი ტექნოლოგიები, მოხდება კულტურის ციფრულ სივრცეში ინტეგრაცია.

გაგრძელდება სპორტის სფეროს ხელშეწყობა. ამ მიზნით განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

· სახელმწიფო გააგრძელებს მასობრივი და მაღალი მიღწევების სპორტის დაფინანსებას;

· მასობრივი სპორტის ხელმისაწვდომობისა და განვითარების სტრატეგიის შესაბამისად, განხორციელდება ღონისძიებები მასობრივი სპორტისა და ჯანსაღი ცხოვრების წესის ხელშეწყობისთვის;

· პროფესიული სპორტის განვითარებისთვის გაგრძელდება საქართველოს ნაკრები გუნდების მზადება და საერთაშორისო სპორტულ ღონისძიებებში მონაწილეობა, სასწავლო-საწვრთნელი შეკრებების მოწყობა, საქართველოს ჩემპიონატებისა და პირველობების ჩატარება, სპორტის სახეობების პოპულარიზაცია და სპორტის ეროვნული სახეობების განვითარების ხელშეწყობა;

· ხელისუფლების მიერ ქმედითი პოლიტიკის განხორციელების შედეგად გაიზრდება პროფესიულ და მასობრივ სპორტში ჩაბმულ პირთა, მათ შორის, ბავშვებისა და მოზარდების, რაოდენობა;

· გაგრძელდება სპორტის სხვადასხვა სახეობაში საერთაშორისო ჩემპიონატების/ტურნირების საქართველოში მასპინძლობის აქტიური მხარდაჭერა;

· ხელი შეეწყობა უმაღლესი, აკადემიური და პროფესიული სასპორტო განათლების განვითარებას, გაიზრდება მისი ხელმისაწვდომობა;

· გაგრძელდება დამსახურებული სპორტის მოღვაწეებისა და ვეტერანი სპორტსმენების, მაღალმთიან დასახლებებში სპორტის სფეროში დასაქმებული მწვრთნელების სოციალური მხარდაჭერის პროგრამების, ოლიმპიური ჩემპიონების, პერსპექტიული და საერთაშორისო ასპარეზზე გამარჯვებული სპორტსმენების მხარდაჭერის ღონისძიებების განხორციელება;

· შეიქმნება სპორტული დავების განხილვის ქმედითი სისტემა; დაინერგება სპორტსმენთა უფლებების დაცვისა და მათი გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში ჩართვის მოდელი;

სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარებისა და მართვის სახელმწიფო სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის შესაბამისად, შეიქმნება სპორტული ინფრასტრუქტურის მართვის ქმედითი მოდელი, რომელიც საჯარო და კერძო სექტორების ეფექტიან თანამშრომლობაზე იქნება დაფუძნებული; აშენდება საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სპორტული მოედნები, დარბაზები და სპორტის სასახლეები, მასობრივი სპორტული ობიექტები.

ახალგაზრდული პოლიტიკის მიმართულებით:

- დასრულდება 2019 წელს დაწყებული ახალგაზრდული სფეროს რეფორმა;
- გაგრძელდება და გაძლიერდება ახალგაზრდული საქმიანობის სახელმწიფო მხარდაჭერა; განვითარდება ახალგაზრდული საქმიანობის ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმები;
- განხორციელდება ღონისძიებები ახალგაზრდული მუშაკის პროფესიის აღიარებისა და პროფესიული სტანდარტის შემუშავებისთვის; ხელი შეეწყობა ახალგაზრდული მუშაკების განათლებისა და დასაქმების შესაძლებლობების განვითარებას;
- დაიხვეწება ჰობი-განათლების სისტემა და ხელი შეეწყობა რეკრეაციული ახალგაზრდული საქმიანობის პროგრამების განხორციელებას;
- გაიზარდება მუნიციპალიტეტების როლი ახალგაზრდული პოლიტიკისა და ახალგაზრდული საქმიანობის მიმართულებით; ხელი შეეწყობა მუნიციპალური ახალგაზრდული პოლიტიკის განვითარებას;
- დაიხვეწება ახალგაზრდული პოლიტიკის დაგეგმვის, განხორციელების, მონიტორინგისა და შეფასების პროცესში ახალგაზრდების ჩართულობის მექანიზმები და პლატფორმები;
- შემუშავდება არაფორმალური საგანმანათლებლო პროგრამები, რაც ხელს შეუწყობს ახალგაზრდული სივრცეების განვითარებას, ახალგაზრდების ინფორმირების მექანიზმების ჩამოყალიბებას და ახალგაზრდებში სამეწარმეო და მონალინეობრივი კულტურის, სხვადასხვა საკვანძო კომპეტენციის განვითარებას;
- გაფართოვდება საერთაშორისო თანამშრომლობა ახალგაზრდული პოლიტიკისა და ახალგაზრდული საქმიანობის მიმართულებით;
- გაგრძელდება ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელი და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე (შშმ) ახალგაზრდების შესაძლებლობების გაძლიერებასა და ჩართულობაზე ორიენტირებული პროგრამების განხორციელება.

8.1 მასობრივი და მაღალი მიღწევების სპორტის განვითარება და პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 33 07)

საქართველოში სპორტის განვითარებისთვის საქართველოს ნაკრები გუნდების მომზადება და საერთაშორისო სპორტულ ღონისძიებებში (მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონატები, პირველობები, საერთაშორისო ტურნირები და სხვა) მონაწილეობა; მათი მომზადების ეტაპზე სასწავლო-საწვრთნელი შეკრებების მოწყობა, საქართველოს ჩემპიონატებისა და პირველობების ჩატარება; სპორტის სახეობების პოპულარიზაცია და სპორტის ეროვნული სახეობების განვითარების ხელშეწყობა;

მასობრივი სპორტისა და ჯანსაღი ცხოვრების წესის დანერგვა; მოძრაობის „სპორტი ყველასათვის“ განვითარება; მასობრივი სპორტული ღონისძიებების გამართვა; ოლიმპიური, პარალიმპიური, სურდლიმპიური, სპეციალური ოლიმპიური და სხვა მოძრაობების განვითარების ხელშეწყობა;

სპორტულ ორგანიზაციებში „კარგი მმართველობის“ პრინციპების დასაწვრთნელად დაგეგმვის ეტაპზე მონაწილეობა და სპორტული ორგანიზაციების საქმიანობის მონიტორინგი;

სპორტული ფედერაციებისა და რეგიონული სპორტული ორგანიზაციებისთვის გადასაცემად სპორტული ინვენტარისა და ეკიპირების შექმნა;

სპორტის სხვადასხვა სახეობაში საერთაშორისო შეჯიბრებების საქართველოში მასპინძლობა და მასობრივი სპორტული ღონისძიებების მაღალ დონეზე ორგანიზება; საერთაშორისო მასშტაბით ქვეყნის ცნობადობისა და იმიჯის ამაღლება, სპორტული ტურიზმის განვითარება;

საქართველოში ფეხბურთის განვითარებისთვის საქართველოს ეროვნული საფეხბურთო ჩემპიონატის მონაწილე კლუბების საბაზისო დაფინანსება და ფინანსური სტიმულირება;

საქართველოს ეროვნული საფეხბურთო ჩემპიონატის მონაწილე კლუბების საპრიზო და საპრემიო ფონდის განკარგვა;

მასობრივი საფეხბურთო ღონისძიებებისა და საფეხბურთო განათლების ხელშეწყობის პროგრამების განხორციელება.

8.2 კულტურის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 33 05)

ხელოვნების დარგების განვითარების, სახელოვნებო ტრადიციების შენარჩუნების, ხელოვნებაში უახლესი ტექნოლოგიების, შემოქმედებითი ინდუსტრიების განვითარების, ინოვაციური პროექტების მხარდაჭერა;

საქართველოში კულტურული ცხოვრების გააქტიურება, მასში საზოგადოების, ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელთა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მონაწილეობის მხარდაჭერა;

ევროპისა და სხვა პარტნიორ ქვეყნებთან, საერთაშორისო ორგანიზაციებსა და ფონდებთან თანამშრომლობით კულტურული პროგრამების განხორციელება და კულტურათაშორისი დიალოგის გაღრმავება როგორც საქართველოში, ისე საზღვარგარეთ;

კულტურისა და შემოქმედებითი ინდუსტრიების „კულტურის სტრატეგია 2025“-ის შესაბამისად განვითარებისა და ინტერნაციონალიზაციის ხელშეწყობა;

ქართული კულტურისა და ხელოვნების ცნობადობის ამაღლება და მათი საერთაშორისო სახელოვნებო სივრცეში ინტეგრაცია;

საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების – სახელოვნებო ორგანიზაციების პროგრამების მხარდაჭერა;

მოქალაქეთათვის ქვეყნის კულტურული ცხოვრების შეუზღუდავი, თანაბარი ხელმისაწვდომობისა და მასში ჩართულობის უზრუნველყოფა;

საქართველოს დედაქალაქსა და რეგიონებში კულტურული პროგრამებისა და პროექტების მხარდაჭერით ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში წვლილის შეტანა; ადგილობრივი კულტურული მარშრუტების განვითარება, ახალი თემატური კულტურული მარშრუტების ინიცირება და მათი ევროპის საბჭოს კულტურული მარშრუტების პროგრამაში ინტეგრაციის ხელშეწყობა;

ქართული კულტურის პოპულარიზაციისა და საერთაშორისო ცნობადობის ამაღლების მიზნით როგორც ქვეყანაში, ისე მისი ფარგლების გარეთ დაგეგმილ ღონისძიებებში საქართველოს მონაწილეობის ხელშეწყობა.

8.3 მაუწყებლობის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 42 00)

საზოგადოების ინტერესების გათვალისწინებით გადაცემების, მათ შორის, საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გადაცემების, ფილმებისა და სპორტული ღონისძიებების მომზადება და მათი გაშუქების უზრუნველყოფა.

8.4 ინფრასტრუქტურის განვითარება (პროგრამული კოდი 33 03)

საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს, მისი ტერიტორიული ორგანოებისა და მის სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ინფრასტრუქტურის განვითარება;

საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სპორტული მოედნების, დარბაზებისა და სპორტის სასახლეების, აგრეთვე მასობრივი სპორტული ობიექტების (გარე სავარჯიშო ტრენაჟორები, მინიმოედნები, სარბენი ბილიკები, ველობილიკები) მშენებლობა;

სპორტული ინფრასტრუქტურის მართვის ქმედითი მოდელის დანერგვის ხელშეწყობა.

8.5 კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და სამუზეუმო სისტემის სრულყოფა (პროგრამული კოდი 33 06)

საჯარო სამართლის იურიდიული პირების – კულტურული მემკვიდრეობის ორგანიზაციების სრულყოფილი ფუნქციონირებისთვის შესაბამისი პირობების შექმნა, სამუზეუმო ფასეულობათა დაცვისთვის პრევენციული ღონისძიებების განხორციელება, მუზეუმების/მუზეუმ-ნაკრძალების პოპულარიზაცია და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი მართვის სისტემის ჩამოყალიბება, საერთაშორისო კონვენციებით აღებული ვალდებულებების შესრულება, ეროვნულ უმცირესობათა კულტურის წარმოჩენა, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ქვეყნის კულტურულ ცხოვრებაში ინტეგრაცია;

საქართველოს არქიტექტურული კომპლექსების, კულტურული მემკვიდრეობის ცალკეული ნიმუშების დაცვა, კულტურული მემკვიდრეობის სფეროში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვის, გამოცდილების გაზიარებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით საერთაშორისო და ორმხრივი ურთიერთობების წარმართვა და განვითარება;

გაეროს განათლების, კულტურისა და მეცნიერების ორგანიზაციის – იუნესკოს წინაშე აღებული ვალდებულებების შესრულება;

მსოფლიო კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების მენეჯმენტის გეგმის მომზადება;

არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების/ძეგლების ინვენტარიზაცია, მათი დაცვისა და სისტემატიზაციის მექანიზმების შექმნა;

საქართველოს კანონმდებლობის იუნესკოს „არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის შესახებ“ საერთაშორისო კონვენციასთან ჰარმონიზაციისთვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ერთიანი საინფორმაციო სისტემის/სივრცის შესაქმნელად საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ერთიანი მონაცემთა ბაზის შექმნა;

ქვეყნის მასშტაბით „მუზეუმების საერთაშორისო დღის“ კვირეულში, ევროპის მემკვიდრეობის დღეებში, საერთაშორისო კულტურულ ფესტივალში – „ევროპალიაში“ კულტურული მემკვიდრეობის ორგანიზაციების აქტიური მონაწილეობა;

კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე უნებართვო სამუშაოების აღკვეთა; კულტურული ტურიზმის განვითარებისა და მისთვის მიმზიდველი გარემოს შექმნის ხელშეწყობა;

ლევლის მამულის რეაბილიტაციის გაგრძელება.

8.6 კულტურისა და სპორტის მოღვაწეთა სოციალური დაცვის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 33 08)

საქართველოში მცხოვრები ოლიმპიური და პარალიმპიური თამაშების ჩემპიონებისა და პრიზორებისთვის და საჭადრაკო ოლიმპიადებზე გამარჯვებულ პირთათვის, მსოფლიო და ევროპის ჩემპიონებისთვის, საქართველოს ეროვნული, ოლიმპიური და ასაკობრივი ნაკრებების წევრებისთვის, მწვრთნელებისთვის, ადმინისტრაციული და საექიმო პერსონალისა და პერსპექტიული სპორტსმენებისთვის ყოველთვიური სტიპენდიის გაცემა;

ვეტერანი სპორტსმენებისა და სპორტის მუშაკებისთვის ყოველთვიური სოციალური დახმარებების გაცემა;

მაღალმთიან დასახლებებში სპორტის სფეროში დასაქმებული მწვრთნელებისთვის ყოველთვიური ფინანსური დახმარების გაცემა;

სახალხო არტისტების, სახალხო მხატვრების, შოთა რუსთაველის სახელობის პრემიის ლაურეატებისა და ხელოვნების მუშაკების სოციალური დაცვა.

8.7 საქართველოს საპატრიარქო (პროგრამული კოდი 45 00)

ახალგაზრდების ქრისტიანული ღირებულებებით აღზრდისთვის საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში (მათ შორის, მაღალმთიან რეგიონებში) საქართველოს საპატრიარქოს 70-ზე მეტი საგანმანათლებლო-კულტურული და საქველმოქმედო ორგანიზაციის (სასულიერო აკადემიები და სემინარიები, უნივერსიტეტი, სკოლა-გიმნაზიები, დედათა და ბავშვთა სახლები, ობოლ და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა პანსიონები, სმენადაქვეითებულ ბავშვთა რეაბილიტაციისა და ადაპტაციის ცენტრი, პროფესიული კოლეჯი და სახელობო სასწავლებლები) დაფინანსება.

8.8 კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა (პროგრამული კოდი 33 01)

საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს კომპეტენციის შესაბამისი სფეროს/დარგის/მიმართულების განვითარების ხელშეწყობა, საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფა;

საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს სტრუქტურული ერთეულებისა და მის სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირების საქმიანობის კოორდინაცია და კონტროლი;

კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის მართვის სისტემების განვითარების ხელშეწყობა;

ევროკავშირის წევრ და სხვა პარტნიორ ქვეყნებთან, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და ფონდებთან თანამშრომლობით საერთაშორისო ურთიერთობების გადრმავება;

საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს კომპეტენციის ფარგლებში კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროების პოპულარიზაციის, განვითარებისა და ინტერნაციონალიზაციის ხელშეწყობა, ეფექტიანი პოლიტიკის განხორციელება.

8.9 ახალგაზრდობის ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 33 09)

ეროვნულ და მუნიციპალიტეტების დონეებზე მტკიცებულებებზე დაფუძნებული, მონაწილეობითი, ახალგაზრდების საჭიროებებზე მორგებული ახალგაზრდული პოლიტიკის დაგეგმვის, განხორციელებისა და კოორდინაციის ხელშეწყობა;

ახალგაზრდების სრულფასოვანი განვითარებისთვის შესაბამისი გარემოს შესაქმნელად აუცილებელი ევროპული მოდელის ახალგაზრდული სფეროს ეკოსისტემის შექმნა, სადაც უზრუნველყოფილი იქნება ახალგაზრდების, როგორც საზოგადოების სრულფასოვანი წევრების, მონაწილეობა და ღირსეული დასაქმება, დაცული იქნება მათი ჯანმრთელობა და კეთილდღეობა, ახალგაზრდებისთვის თანაბრად ხელმისაწვდომი იქნება ინფორმაცია, რესურსები და განვითარების შესაძლებლობები;

ახალგაზრდული საქმიანობის განვითარების ხელშეწყობა;

ახალგაზრდულ სფეროში საერთაშორისო თანამშრომლობის გაძლიერება.

8.10 სსიპ – რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო (პროგრამული კოდი 50 00)

საქართველოში რელიგიის სფეროში არსებული მდგომარეობის კვლევა და შესაბამისი ინფორმაციის საქართველოს მთავრობისთვის წარდგენა;

რელიგიური გაერთიანებების პრობლემებისა და რელიგიის სფეროში განათლების შესახებ რეკომენდაციებისა და წინადადებების შემუშავება;

საქართველოში არსებული რელიგიური გაერთიანებებისთვის საბჭოთა, ტოტალიტარული რეჟიმის დროს მიყენებული ზიანის ნაწილობრივ ანაზღაურების უზრუნველყოფა.

9 **საერთაშორისო ურთიერთობები და ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაცია**

ქვეყნის უსაფრთხოების, ინსტიტუციური დემოკრატიის განვითარებისა და კეთილდღეობის უზრუნველსაყოფად საქართველოს მთავრობა უწყევად გააგრძელებს პრაგმატულ, მტკიცე, ქვეყნის ეროვნული ინტერესების შესაბამის, შედეგებზე ორიენტირებულ საგარეო-პოლიტიკურ კურსს.

საქართველოსთვის უმნიშვნელოვანეს საგარეო-პოლიტიკურ პრიორიტეტად რჩება მისი სუვერენიტეტის განმტკიცება და ტერიტორიული მთლიანობის მშვიდობიანი გზით აღდგენა.

საქართველოს და ევროკავშირის თანამშრომლობის არსებული ინსტრუმენტებისა და მექანიზმების მაქსიმალურად გამოყენებასთან ერთად, მთელი ძალისხმევა იქნება მიმართული აგრეთვე ახალი შესაძლებლობების შექმნისკენ, საქართველოს ევროკავშირში გაწევრებით ქვეყნისა და მისი მოსახლეობისთვის უფრო ხელშესახები და პრაქტიკული შედეგების მოსატანად.

ნატოში გაწევრება საქართველოს ერთ-ერთი უმთავრესი საგარეო-პოლიტიკური პრიორიტეტია. საქართველო, როგორც ასპირანტი ქვეყანა, გააგრძელებს მის ხელთ არსებული ყველა პოლიტიკური და პრაქტიკული მექანიზმის და ორმხრივი თანამშრომლობის შესაძლებლობების მაქსიმალურად ეფექტიან გამოყენებას ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის გაძლიერებისა და ნატოს წევრობის პერსპექტივის კიდევ უფრო მიახლოებისთვის.

გაგრძელდება ინტენსიური მუშაობა საქართველოს მთავარ სტრატეგიულ პარტნიორთან – ამერიკის შეერთებულ შტატებთან სტრატეგიული პარტნიორობის გაღრმავების უზრუნველსაყოფად, მათ შორის, შემდეგი პრიორიტეტული მიმართულებებით: ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის გაძლიერება და ევროატლანტიკური ინტეგრაცია, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების არაღიარების პოლიტიკის განმტკიცება და დეოკუპაცია, სავაჭრო-ეკონომიკური თანამშრომლობის გაღრმავება, ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ საქართველოს შემდგომი მხარდაჭერა ქვეყნის ეკონომიკური განვითარებისა და დემოკრატიული ინსტიტუტების კონსოლიდაციისთვის.

საქართველოსთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ორმხრივი ურთიერთობების გამყარება, არსებული ფორმატების თვისებრივად ახალ საფეხურზე აყვანა და თანამშრომლობის ახალი სფეროების მოძიება.

გააქტიურდება ძალისხმევა რეგიონში დაბალანსებული და ურთიერთსასარგებლო, პარტნიორულ თანამშრომლობაზე დამყარებული პოლიტიკის განსახორციელებლად.

მსოფლიოში სწრაფად ცვალებადი გეოპოლიტიკური გამოწვევების ფონზე საქართველოსთვის, როგორც პატარა ქვეყნისთვის, სხვა ფაქტორებთან ერთად, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მრავალმხრივ ფორმატებში საერთაშორისო და რეგიონალურ ორგანიზაციებში აქტიური ჩართულობა. საზღვარგარეთ საქართველოს პოპულარიზაცია მნიშვნელოვანი საშუალებაა ქვეყნის ცნობადობის ამაღლებისა და მის მიერ უფრო მეტი მეგობრისა და გულშემმატკვირის შექმნისთვის.

განსაკუთრებულ ყურადღებასა და ხელშეწყობას საჭიროებს საზღვარგარეთ ქართული დიასპორა. ამისთვის მნიშვნელოვანია დიასპორასთან ურთიერთობებში სისტემური მიდგომის დანერგვისა და დიასპორული ინიციატივების წახალისების მიზნით სხვადასხვა საგრანტო პროგრამისა და პროექტის განხორციელება და ყურადღების გამახვილება საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაში დიასპორის ჩართულობისა და უცხოეთში მცხოვრები საქართველოს მოქალაქეების სამშობლოში ღირსეულად დაბრუნების ხელშეწყობის საკითხებზე.

მნიშვნელოვან პრიორიტეტად რჩება საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეებზე ზრუნვა, კერძოდ: საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების ეფექტიანი დაცვა; საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეთათვის შესაბამისი სერვისების მიწოდების არეალის გაზრდა, მათ შორის, თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების გაფართოებით; საქართველოს მოქალაქეთათვის საზღვარგარეთ უფიზო მიმოსვლის არეალის გაფართოება; საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს, საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების გაძლიერება შესაძლო კრიზისულ სიტუაციებში სამოქმედოდ.

9.1 **საგარეო პოლიტიკის განხორციელება (პროგრამული კოდი 28 01)**

საქართველოს სუვერენიტეტის განმტკიცება და მისი ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის ხელშეწყობა როგორც ორმხრივ, ისე მრავალმხრივ ფორმატებში; საერთაშორისო თანამეგობრობის ჩართულობით რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების პოლიტიკის განხორციელება;

საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე უსაფრთხოების, ადამიანის უფლებებისა და ჰუმანიტარული მდგომარეობის

გაუმჯობესება და რუსეთის მიერ ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმების სრულად შესრულების საკითხის გააქტიურება და საერთაშორისო თანამეგობრობის ყურადღების ცენტრში მოქცევა;

საქართველოს ევროკავშირში სრულფასოვანი ინტეგრაციისთვის ევროკავშირთან თანამშრომლობის ყველა არსებული მექანიზმისა და ფორმატის გამოყენება და გაღრმავება; ევროკავშირთან პოლიტიკური დიალოგის გაღრმავება;

საქართველოს მიერ საბოლოო მიზნის მისაღწევად – ნატოში გაწევრებისთვის ინტეგრაციული მექანიზმების (ნატო-საქართველოს კომისია, წლიური ეროვნული პროგრამა, ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტი) ეფექტიანი გამოყენება; ნატოსთან შავი ზღვის უსაფრთხოების განმტკიცების კუთხით თანამშრომლობის გაღრმავება;

საქართველოს ინტერესების განსახორციელებლად ამერიკის შეერთებულ შტატებთან, ევროპის, აზიისა და ოკეანეთის, ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის, ლათინური ამერიკისა და კარიბის ზღვის აუზის ქვეყნებთან ორმხრივი თანამშრომლობის ინტენსიფიკაცია და ახალ საფეხურზე აყვანა;

რეგიონალური სტაბილურობის ხელშეწყობის, აგრეთვე რეგიონის მიმზიდველობის გაზრდის მიზნით ქმედითი და დაბალანსებული რეგიონალური პოლიტიკის განხორციელების გაგრძელება;

მრავალმხრივ ფორმატებში თანამშრომლობის ინტენსიფიკაცია, საერთაშორისო ორგანიზაციების მუშაობაში აქტიური მონაწილეობა და ქვეყნის ეროვნული ინტერესების დასაცავად შესაბამისი პოლიტიკის განხორციელება/პოზიციონირება;

აქტიური ეკონომიკური დიპლომატიის განხორციელება;

საზღვარგარეთ საქართველოს პოზიტიური იმიჯის პოპულარიზაციის ხელშეწყობა, ქართული კულტურისა და ინტელექტუალური პოტენციალის წარმოჩენის ხელშეწყობა;

დიასპორის ერთიანობის, სიძლიერისა და სამშობლოსთან მჭიდრო კავშირის განვითარების უზრუნველყოფა;

საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეთა ეფექტიანი მომსახურება, კრიზისულ სიტუაციებში მათთვის შესაბამისი დახმარების გაწევა, მათი კანონიერი უფლებებისა და ინტერესების დაცვის გაუმჯობესება.

9.1.1 **საგარეო პოლიტიკის დაგეგმვა და მართვა (პროგრამული კოდი 28 01 01)**

საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების დეოკუპაციის, ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა დაბრუნებისა და ოკუპირებულ ტერიტორიებზე უსაფრთხოებისა და ადამიანის უფლებების დაცვის უზრუნველსაყოფად საერთაშორისო საზოგადოების ძალისხმევის მოზილიზება; რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტთან, რუსეთის მიერ ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმების შესრულების აუცილებლობასთან, ანექსიისკენ გადადგმულ ნაბიჯებთან დაკავშირებით, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე არსებული უსაფრთხოების, ადამიანის უფლებებისა და ჰუმანიტარული მდგომარეობის შესახებ საერთაშორისო თანამეგობრობის მუდმივი ინფორმირება; შესაბამის ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში საკითხების განხილვა და პოლიტიკური და სამართლებრივი გადაწყვეტილებების, რეზოლუციების, დეკლარაციების, განცხადებების, ანგარიშებისა და რეკომენდაციების მიღების ხელშეწყობა;

მუშაობა „ოთხოვორია-ტატუნაშვილის სიაში“ შეყვანილი პირებისთვის პარტნიორი ქვეყნების მიერ შემზღულდავი ზომების დაწესებისთვის მხარდაჭერის მოსაპოვებლად;

ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარების აუცილებლობის საკითხის გააქტიურება;

ქვეყნის საერთაშორისო მოლაპარაკებებში კონსტრუქციული მონაწილეობა დღის წესრიგით გათვალისწინებულ საკითხებში, მათ შორის, ძალის არგამოყენების, ოკუპირებულ ტერიტორიებზე უსაფრთხოების საერთაშორისო მექანიზმების შექმნის, ლტოლვილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა დაბრუნების საკითხებში, წინსვლის მიზნით;

საოკუპაციო ხაზებით დაშორიშორებული საზოგადოებების შერიგებისა და მათ შორის ნდობის აღდგენის პროცესებში პარტნიორი ქვეყნებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების ეფექტიანი მონაწილეობის უზრუნველყოფა;

ოკუპირებული ტერიტორიების არადიარების პოლიტიკის მიმართულებით არსებული რისკების პრევენცია და ცალკეულ შემთხვევებზე რეაგირება;

დეოკუპაციისა და კონფლიქტის მშვიდობიანი მოგვარებისთვის საქართველოს სახელმწიფო სტრატეგიის შემუშავებისა და განხორციელების მიზნით სამთავრობო კომისიის ეფექტიანი მუშაობის უზრუნველყოფა და ხელშეწყობა;

გაეროს წევრ იმ ქვეყნებთან დიპლომატიური ურთიერთობების დასამყარებლად კონსულტაციების გამართვა, რომლებთანაც საქართველოს დიპლომატიური ურთიერთობა არ აქვს; არსებული საელჩოებიდან დიპლომატიური გადაფარვის გაგრძელება და გაფართოება;

საქართველოს ევროკავშირში ინტეგრაციის საგზაო რუკის (Roadmap2EU) განხორციელება; საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებისა და ასოცირების დღის წესრიგის ეფექტიანი განხორციელება; ევროკავშირთან სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ვალდებულებების შემდგომი შესრულება და ამ საკითხზე ევროკომისიასთან და ევროკავშირის წევრ ქვეყნებთან აქტიური

თანამშრომლობა; საქართველო-ევროკავშირის პოლიტიკური დიალოგის ეფექტიანი წარმართვა და გაღრმავება, მათ შორის, ასოცირების ინსტიტუტების სხდომების, უსაფრთხოების საკითხებზე სტრატეგიული დიალოგისა და სექტორული ინტეგრაციის საკითხებზე საქართველოს მთავრობისა და ევროკავშირის უმაღლესი დონის შეხვედრების გამართვა; ევროკავშირის ერთიან ბაზარზე როგორც ეტაპობრივი, ისე სექტორული ინტეგრაციის შესახებ წინადადებების მომზადება, რომლებითაც განსაზღვრული იქნება ევროკავშირთან შემდგომი დაახლოების კონკრეტული მიმართულებები და პრიორიტეტული სფეროები; საქართველოს და ევროკავშირის დაკავშირების მიზნით მაღალი დონის დიალოგის ინიცირება; ასოცირებული ქვეყნებს შორის ევროინტეგრაციის საკითხებზე, მათ შორის, „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ კონტექსტში, თანამშრომლობის გაძლიერება; ევროპაში სხვადასხვა რეგიონულ გაერთიანებასა და თანამშრომლობის ფორმატში მონაწილეობის შესაძლებლობის შესწავლა; ევროკავშირის დახმარების პროგრამების ეფექტიანი დაგეგმვა და განხორციელება; ევროკავშირის პროგრამებში საქართველოს მონაწილეობის ეფექტიანობის გაზრდა და ახალ პროგრამებში მისი ჩართვა; ევროკავშირის სპეციალიზებულ სააგენტოებთან მაქსიმალური ინტეგრაცია; „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ფარგლებში ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში თანამშრომლობის განვითარება;

ნატო-საქართველოს კომისიის ფარგლებში ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსსა და საქართველოს შორის პოლიტიკური დიალოგისა და პრაქტიკული თანამშრომლობის პოზიტიური დინამიკის შენარჩუნება და გაძლიერება საქართველოს ნატოში გაწევრების პროცესში პროგრესის მისაღწევად; კონსულტაციების შედეგად ალიანსის მიერ შესაბამისი პოლიტიკური გადაწყვეტილების მიღების მომწიფების ხელშეწყობა; წლიური ეროვნული პროგრამის წარმატებით განხორციელება, ალიანსისგან წლიური ეროვნული პროგრამის განხორციელების პოზიტიური შედეგების მიღება და ნატოში გაწევრების პროცესის ხელშეწყობა; ნატო-საქართველოს არსებითი პაკეტით გათვალისწინებული, არსებული პროექტების წარმატებით განხორციელება და მისი ელემენტების ეფექტიანი გამოყენება; განახლებული არსებითი პაკეტით შეთანხმებული ახალი ინიციატივების ეფექტიანი განხორციელება; ნატოს ოპერაციებში მონაწილეობით საქართველოს თავდაცვითი შესაძლებლობებისა და მდგრადობის გაძლიერება და ნატოსთან თავსებადობის ამაღლება; ალიანსთან შავი ზღვის უსაფრთხოების განმტკიცების კუთხით თანამშრომლობის გაღრმავება ბრიუსელის სამიტის, ვაშინგტონისა და ბრიუსელის საგარეო საქმეთა მინისტრიალების გადაწყვეტილებების შესაბამისად, რომლებიც ითვალისწინებს საქართველოს შავი ზღვის პორტებში მეტ საპორტო ვიზიტსა და სწავლებას, საქართველოს სანაპირო დაცვის წვრთნას, ნატოს სტანდარტებთან თავსებადობის ამაღლებას და ინფორმაციის გაზიარებას; ნატოში გაწევრების საკითხზე ორმხრივი და მრავალმხრივი კონსულტაციების შედეგად ალიანსის წევრი ქვეყნების, მოკავშირეების მიერ საქართველოს ნატოში ინტეგრაციასთან დაკავშირებულ საკითხებზე პოზიტიური მონაწილეობის მიღების მომწიფების ხელშეწყობა; ნატოს 2022 წლის სამიტზე მიღებულ შესაბამის ოფიციალურ დოკუმენტებში საქართველოს საკითხის ჯეროვანი ასახვა;

განაჩრდების, შეიარაღების კონტროლისა და გაუვრცელებლობის, ნდობისა და უსაფრთხოების განმტკიცების მექანიზმებთან დაკავშირებული რეჟიმებით საქართველოს მიერ საერთაშორისო ორგანიზაციების ფარგლებში ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების ხელშეწყობა; ამ საკითხებზე შესაბამის საერთაშორისო და რეგიონალურ ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობის უზრუნველყოფა და საერთაშორისო ფორუმებში აქტიური მონაწილეობა; მრავალმხრივი ინიციატივების ფარგლებში კოებრუსაფრთხოების, კონტრტერორიზმისა და სხვა ჰიბრიდული საფრთხეების საკითხებზე თემატურ ჯგუფებში თანამშრომლობა;

ამერიკის შეერთებულ შტატებთან უმაღლესი და მაღალი დონის პოლიტიკური დიალოგის შემდგომი გაძლიერება; ამერიკის შეერთებულ შტატებთან ურთიერთობების გაღრმავება ამერიკის შეერთებული შტატებისა და საქართველოს სტრატეგიული პარტნიორობის ქართლის კომისიით გათვალისწინებული ყველა მიმართულებით, მათ შორის, 4 სამუშაო ჯგუფის (თავდაცვისა და უსაფრთხოების; ეკონომიკის, ენერჯეტიკისა და ვაჭრობის; დემოკრატიისა და მმართველობის; ხალხთაშორის ურთიერთობებისა და კულტურული გაცვლების) და ყოველწლიური შემაჯამებელი შეხვედრის („ომნიბუსშეხვედრის“) ფარგლებში;

საქართველოს სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის განმტკიცების, ოკუპირებული რეგიონების არაღიარებისა და დეოკუპაციის, მისი ევროატლანტიკური ინტეგრაციისა და ქვეყანაში მიმდინარე დემოკრატიული და ეკონომიკური რეფორმების მხარდაჭერის პროცესში ამერიკის შეერთებული შტატების როლის გაზრდა; ორ ქვეყანას შორის მრავალმხრივ ფორმატებში წარმატებული თანამშრომლობის გაღრმავება, ამერიკის შეერთებული შტატების კონგრესში საქართველოს ძლიერი ორპარტიული მხარდაჭერის შემდგომი გაძლიერება, მათ შორის, საქართველოს საკითხზე მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებების, საკანონმდებლო აქტების, რეზოლუციებისა და განცხადებების მიღებით; თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროში ორმხრივი თანამშრომლობისა და პარტნიორობის შემდგომი გაღრმავება საქართველოს თავდაცვისუნარიანობისა და მდგრადობის გასაძლიერებლად, მოკავშირეებთან თავსებადობის ასამაღლებლად, მათ შორის, ორმხრივი და მრავალმხრივი წარმატებული სამხედრო წვრთნების გზით; ამერიკის შეერთებული შტატების სავაჭრო წარმომადგენლის ოფისთან, აღმასრულებელ და საკანონმდებლო ხელისუფლებებთან მუშაობის გაგრძელება ორმხრივი სავაჭრო-ეკონომიკური და საინვესტიციო ურთიერთობების გაღრმავების, მათ შორის, თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმების გაფორმების, შესაძლებლობის განხილვის კუთხით; მცირე და საშუალო, აგრეთვე მსხვილი ამერიკული კომპანიების საქართველოს ბაზრითა და მისი მზარდი შესაძლებლობებით დაინტერესება; ამერიკის შეერთებული შტატების პოლიტიკური დღის წესრიგში საქართველოს საკითხის აქტუალურობის შენარჩუნებისთვის და ამერიკის შეერთებული შტატების საზოგადოებაში საქართველოს ცნობადობის ასამაღლებლად ამერიკის შეერთებული შტატების წამყვან აკადემიურ წრეებსა და ბიზნესწრეებთან, არასამთავრობო და კვლევით ორგანიზაციებთან, მედიასთან, საქართველოს მხარდაჭერა ჯგუფებთან, ამერიკის შეერთებულ შტატებში ქართულ დიასპორასა და ახალგაზრდულ გაერთიანებებთან აქტიური თანამშრომლობა; ორმხრივი უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება;

საქართველოსა და კანადას შორის ურთიერთობების გაღრმავება პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, თავდაცვისა და უსაფრთხოების სფეროებში, მათ შორის, ერთობლივი წვრთნებისა და სამხედრო განათლების კუთხით; საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის განმტკიცებისა და ოკუპირებული რეგიონების არაღიარების, აგრეთვე საქართველოს ევროატლანტიკური ინტეგრაციის პროცესისადმი კანადის მხარდაჭერის შენარჩუნება და გაძლიერება; ორმხრივი უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების გააქტიურება, მათ შორის, საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის ორმხრივი პოლიტიკური კონსულტაციების რეგულარულად გამართვა; ორმხრივი სავაჭრო-ეკონომიკური და საინვესტიციო ურთიერთობების გაღრმავება; უცხოური ინვესტიციების დაცვის თაობაზე შეთანხმებაზე მოლაპარაკებების გაგრძელება და თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმებაზე მუშაობის დაწყების საფუძვლის შექმნა; საქართველოს პოზიტიური იმიჯის განმტკიცება/მისი ცნობადობის ამაღლება; ორმხრივი სამართლებრივი ბაზის განვითარება;

ევროპის ქვეყნებთან ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის შემდგომი განვითარება და ახალ საფეხურზე აყვანა; ევროპის ქვეყნებთან პოლიტიკურ, სავაჭრო-ეკონომიკურ, ენერჯეტიკის, ტრანსპორტის, განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის სფეროებში ურთიერთობების გაღრმავება; უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება; არსებული სტრატეგიული თანამშრომლობის ფორმატების ეფექტიანი გამოყენება და იმ ქვეყნებთან

დიალოგის ახალი პლატფორმების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა, რომლებთანაც საქართველო ფართოდ თანამშრომლობს; საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის ორმხრივი პოლიტიკური კონსულტაციების რეგულარულად გამართვა; პანდემიის პირობებში ინტერაქციის ვირტუალური პლატფორმების ათვისება; პარტნიორ ქვეყნების მხარდაჭერის შემდგომი კონსოლიდაცია საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების დეოკუპაციისა და არალიბერების პოლიტიკის კონტექსტში; საქართველოს ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციასთან დაკავშირებით სეკატკურად განწყობილი ევროპის ქვეყნების მხარდაჭერის მოპოვება; სახელმწიფოებო ბაზის განვითარება;

რეგიონალური მშვიდობისა და სტაბილურობის ხელშეწყობის, აგრეთვე რეგიონის მიმზიდველობის გაზრდის მიზნით ქმედითი და დაბალანსებული რეგიონალური პოლიტიკის განხორციელების გაგრძელება, რომელიც მოიცავს ორმხრივი და მრავალმხრივი პარტნიორული ურთიერთობების გაღრმავებას და ხელსაყრელი საინვესტიციო გარემოს შექმნას; სახელმწიფოებო ბაზის განვითარება; საქართველოს მიერ თურქეთთან და აზერბაიჯანთან სტრატეგიული და კეთილმეზობლური ურთიერთობების გაღრმავება და, პარალელურად, სომხეთთან მეგობრული ურთიერთობების შენარჩუნება; საქართველოს ძალისხმევის სამხრეთი ფორმაციის (საქართველო-აზერბაიჯანი-სომხეთი) გაძლიერებისკენ და, ზოგადად, რეგიონში დასავლეთის ჩართულობის ზრდისკენ მიმართვა; უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება; რეგიონალურ და საერთაშორისო ეკონომიკურ პროექტებში რეგიონის ქვეყნების მონაწილეობის უზრუნველყოფა; საქართველო-აზერბაიჯანის და საქართველო-სომხეთის სახელმწიფო საზღვრების დელიმიტაციის საკითხზე აქტიური მოლაპარაკებების გაგრძელება; რუსეთიდან მომდინარე საფრთხეებზე დროული რეაგირება და შესაძლებლობის ფარგლებში მათი პრევენცია;

აზიისა და ოკეანეთის ქვეყნებთან ორმხრივი და მრავალმხრივი ფორმატებში აქტიური თანამშრომლობა; ტრადიციულ პარტნიორებთან ურთიერთობების განმტკიცება, სხვადასხვა სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებისა და გაფართოების ხელშეწყობა; აზიისა და ოკეანეთის იმ ქვეყნებთან თანამშრომლობის განვითარება და წახალისება, რომლებთანაც საქართველოს ნაკლებად ინტენსიური ურთიერთობა აქვს; სახელმწიფოებო ბაზის განვითარება; საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის რეგულარული ურთიერთობების წარმართვა, უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების სიხშირის ზრდა; საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების არალიბერების პოლიტიკის განხორციელება და ოკუპირებული ტერიტორიების ე. წ. აღიარების გაწვევის მიმართულებით მუშაობა პარტნიორებთან ერთად; კუნძულოვანი სახელმწიფოების სპეციფიკისა და საჭიროებების გათვალისწინებით, მათთან თანამშრომლობისა და მათი დახმარების არეალის გაფართოება; საპატიო კონსულების დანიშვნა; პოლიტიკური კონსულტაციების გამართვის ორგანიზება; სატრანსპორტო და სატრანზიტო პროექტებში თანამშრომლობა; რეგიონალური მნიშვნელობის პროექტების მაქსიმალური გამოყენების ხელშეწყობა; საქართველოს ცნობადობის ამაღლება, წინამძღვრული რეფორმების გაზიარება, პოპულარიზაცია და შედეგზე ორიენტირებული სამომავლო თანამშრომლობის კონკრეტული მიმართულებების დაგეგმვა; სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის ქვეყნების ასოციაციასთან (ASEAN) საქართველოს თანამშრომლობის ინსტიტუციურ დონეზე გადაყვანა;

როგორც ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის ქვეყნებთან, ისე რეგიონულ ორგანიზაციებთან, მათ შორის, აფრიკის კავშირთან, სპარსეთის ყურის არაბული ქვეყნების თანამშრომლობის საბჭოსთან და არაბული ქვეყნების ლიგასთან, ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის შემდგომი განვითარება; პოლიტიკური, სავაჭრო-ეკონომიკური, ენერგეტიკის, ტრანსპორტის, განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და ჰუმანიტარულ სფეროებში ურთიერთობების გაღრმავება; უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება და ხელშეწყობა; საგარეო საქმეთა სამინისტროებს შორის ორმხრივი პოლიტიკური კონსულტაციების რეგულარულად გამართვა; წარმატებული რეფორმების გაზიარება და პოპულარიზაცია ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის ქვეყნებში საქართველოს ცნობადობის ასამაღლებლად; ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის ქვეყნების მიერ საქართველოს სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის მხარდაჭერის უზრუნველყოფა; საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების არალიბერების პოლიტიკის მიმართულებით მუშაობის გაგრძელება; საერთაშორისო ფორმატებში მუშაობის გაგრძელება საქართველოსთვის მნიშვნელოვან საკითხებზე, მათ შორის, საქართველოს მიერ ინიცირებულ საკითხებზე, მხარდაჭერის მოსაპოვებლად; სპარსეთის ყურის ქვეყნებიდან საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებისა და ვიზიტორების მოზიდვის მიმართულებით მუშაობის გააქტიურება;

ლათინური ამერიკისა და კარიბის ზღვის აუზის ქვეყნებთან ორმხრივი, რეგიონულ და მრავალმხრივი ფორმატებში ურთიერთსასარგებლო თანამშრომლობის გაღრმავება; რეგიონის ქვეყნების მიერ საქართველოს პოლიტიკური მხარდაჭერის გაძლიერებისა და საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების არალიბერების პოლიტიკის განხორციელების უზრუნველყოფა; რეგიონულ ორგანიზაციებთან – კარიბის გაერთიანებასთან (CARICOM), წყნარი ოკეანეთის ალიანსთან (Pacific Alliance), ცენტრალური ამერიკის ინტეგრაციის სისტემასთან (SICA) თანამშრომლობის გაღრმავება, არსებული ფორმატების ეფექტიანი გამოყენება და წყნარი ოკეანის კუნძულოვანი ქვეყნების ფორუმის (PIF) ყოველწლიურ სამიტში მონაწილეობა; უწყებათაშორისი თანამშრომლობისა და კულტურული და საგანმანათლებლო გაცვლითი პროგრამების კუთხით თანამშრომლობის გაძლიერება; სახელმწიფოებო ბაზის განვითარება; საქართველოს ცნობადობის ამაღლება, წარმატებული რეფორმების გაზიარება; ორმხრივი უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება და პოლიტიკური კონსულტაციების გამართვა; თანამშრომლობის არსებული ფორმატების ეფექტიანი გამოყენება და დიალოგის ახალი პლატფორმების ჩამოყალიბების ხელშეწყობა; თანამშრომლობა საპარლამენტათაშორისო ურთიერთობების გასაღრმავებლად; საქართველოს მიმზიდველი ბიზნესგარემოს წარმოქმნა ბიზნესფორუმებისა და სავაჭრო მისიების ორგანიზებით, ორმხრივი ტურიზმის ხელშეწყობა, მათ შორის, რეგიონის ქვეყნებთან უვიზო მიმოსვლის შესახებ შეთანხმებების გაფორმებით და საქართველოს ტურისტული შესაძლებლობების წარმოჩენით;

საერთაშორისო ორგანიზაციების (გაეროს, ეუთოს, ევროპის საბჭოს) მუშაობაში აქტიური მონაწილეობა და ქვეყნის ეროვნული ინტერესების დასაცავად შესაბამისი პოლიტიკის განხორციელება/პოზიციონირება; საერთაშორისო ორგანიზაციების დღის წესრიგში საქართველოსთვის მნიშვნელოვანი საკითხების (მათ შორის, უპირველეს ყოვლისა, რუსეთ-საქართველოს კონფლიქტის საკითხის) შეტანა და მხარდაჭერის მოხილვება, მათ შორის, საქართველოს მხარდამხრის დოკუმენტების (გადაწყვეტილებების, რეზოლუციების, განცხადებების, ანგარიშებისა და სხვა) მომზადებისა და მიღების უზრუნველყოფა; საერთაშორისო ორგანიზაციების დღის წესრიგში არსებული და სხვა მნიშვნელოვანი, აქტუალური საკითხების განხილვასა და შესაბამის პროცესებში (მაგალითად, სამუშაო და მეგობართა ჯგუფებში, სამთავრობათაშორისო მოლაპარაკებებში (მათ შორის, მათი ფასილიტაციით)) საქართველოს მონაწილეობის უზრუნველყოფა; საერთაშორისო ორგანიზაციების არჩევით და მმართველ სტრუქტურებში საქართველოს წარმომადგენლობის გაზრდის ხელშეწყობა;

საქართველოს მიერ მრავალმხრივი საერთაშორისო ხელშეწყობების სავალდებულოდ აღიარების პროცესის კოორდინაცია; გაეროს ადამიანის უფლებათა დაცვის მექანიზმებისთვის წარსადგენი საქართველოს პერიოდული ანგარიშების მომზადების კოორდინაცია;

სხვადასხვა რეგიონალურ ორგანიზაციასთან მუდმივი კავშირისა და ურთიერთობების შენარჩუნება; ორმხრივი უმაღლესი და მაღალი დონის ვიზიტების განხორციელება; საქართველოში საერთაშორისო ორგანიზაციების ადამიანური რესურსების დეპარტამენტების წარმომადგენელთა ვიზიტების დაგეგმვა და ორგანიზება;

პარტნიორ ქვეყნებთან და შესაბამის საერთაშორისო და რეგიონალურ ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობა; საერთაშორისო ფორუმებში აქტიური მონაწილეობა;

თანამედროვე საერთაშორისო ეკონომიკურ ურთიერთობებში საქართველოს სრულფასოვანი მონაწილეობა, მათ შორის, სახელმწიფოებო ბაზის გაღრმავებით, და ამ მიზნით დიპლომატიური ურთიერთობების აქტიური გამოყენება; ენერგომომარაგების ალტერნატიული წყაროების განვითარების, აგრეთვე ენერგორესურსების იმპორტის დივერსიფიკაციის უზრუნველყოფისა და საქართველოს, როგორც ენერგომომარაგების სატრანსპორტო ქვეყნის, სტატუსის განმტკიცების ხელშეწყობა; ერთობლივ რეგიონალურ და რეგიონთაშორის სატრანსპორტო პროექტებზე მუშაობა; აზიისა და ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებთან ორმხრივი ეკონომიკური ურთიერთობების გააქტიურება; სამთავრობათაშორისო ეკონომიკური კომისიების შეხვედრების გამართვა; საქსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაციისა და ექსპორტის ზრდის ხელშეწყობა, ქვეყანაში მეტი პირდაპირი უცხოური ინვესტიციისა და ინოვაციური ტექნოლოგიის მოზიდვა; ტურიზმის, მათ შორის, კონვენციური ტურიზმის, განვითარების ხელშეწყობა და სტიმულირება; ქართული „სტარტაპების“ და ინოვაციური სექტორის ხელშეწყობა, საქართველოს რეგიონებსა და უცხო ქვეყნების რეგიონებს შორის თანამშრომლობის განვითარების ხელშეწყობა, შესაძლებლობის ფარგლებში უცხოეთში ქართული ბიზნესის ინტერესების დაცვა და ქართული პროდუქციის ფალსიფიკაციისგან დაცვის ხელშეწყობა; პროფესიული განათლების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა; საერთაშორისო საფინანსო და ეკონომიკურ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის ხელშეწყობა, გააქტიურება და ახალი შესაძლებლობების გამოვლენა; საერთაშორისო ორგანიზაციებში არსებული ყოველწლიური ფინანსური ვალდებულებების მონიტორინგი და შესრულება;

საგარეო ურთიერთობებში კულტურული დიპლომატიის აქტიური გამოყენება; საქართველოს, როგორც სტაბილური, უსაფრთხო, ევროპული კულტურული იდენტობის მქონე, დემოკრატიული და წარმატებული ქვეყნის წარმოჩენა; საქართველოში განხორციელებული რეფორმებისა და მისი მიღწევების საზღვარგარეთ აქტიური პოპულარიზაცია და სხვადასხვა ქვეყნისთვის ორმხრივ და მრავალმხრივ ფორმატებში შესაბამისი გამოცდილების გაზიარება; საზღვარგარეთ ქართული კულტურისა და ინტელექტუალური პოტენციალის წარმოჩენის ხელშეწყობა; გაეროს განათლების, კულტურისა და მეცნიერების ორგანიზაციასთან – იუნესკოსთან (UNESCO) და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან აქტიური თანამშრომლობა; საქართველოს მსოფლიო მემკვიდრეობის ძეგლების და არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის პოპულარიზაცია და ახალი ძეგლების ნომინირების პროცესის ხელშეწყობა;

საზღვარგარეთ საქართველოს ცნობადობის ასამაღლებლად თემატური საინფორმაციო კამპანიების განხორციელება, მათ შორის, ქვეყნის დემოკრატიული და ეკონომიკური განვითარების, მის მიერ ნატოსა და ევროკავშირში ინტეგრაციის პროცესში მიღწეული პროგრესის, აგრეთვე ამ კუთხით ქვეყნის წინაშე არსებული გამოწვევების თაობაზე; მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებთან, ჟურნალისტებთან, არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, აკადემიურ და ანალიტიკურ ცენტრებთან აქტიური თანამშრომლობის გაგრძელება; ყურადღების გამახვილება საინფორმაციო გარემოს აქტიურ მონიტორინგსა და ანალიზზე, შესაძლო დეზინფორმაციის ფაქტების გამოვლენასა და შესაბამისი საპასუხო ღონისძიებების დაგეგმვაზე როგორც ქვეყანაში, ისე მისი ფარგლების გარეთ;

საქართველოს საკონსულო დაწესებულებების დაფარვის არეალის გაფართოება; საკონსულო საქმიანობაში თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების შემდგომი განვითარება; საქართველოს მოქალაქეებისთვის უვიზო მიმოსვლის შესაძლებლობის გაზრდა; საზღვარგარეთ საქართველოს მოქალაქეების უფლებების უკეთ რეალიზებისთვის სამართლებრივი ბაზის შესაქმნელად უცხო ქვეყნებთან საკონსულო ურთიერთობების გაღრმავება; საკონსულო თანამდებობის პირთა პროფესიული შესაძლებლობებისა და უნარების გაუმჯობესება; საზღვარგარეთ შესაძლო კრიზისულ სიტუაციებში სამოქმედოდ საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს და საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების მზადყოფნის გაუმჯობესება; საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსთან კოორდინაციით, ცირკულარული მიგრაციის შესახებ ხელშეკრულებების გასაფორმებლად პოტენციურ ქვეყნებთან მოლაპარაკებების წარმოება; უნებართვოდ მცხოვრებ პირთა რეადმისიის შესახებ შეთანხმებების ეფექტიანი იმპლემენტაციის ხელშეწყობა.

9.1.2 **საერთაშორისო ორგანიზაციებში არსებული ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 28 01 02)**

საერთაშორისო ორგანიზაციებში არსებული ყოველწლიური ფინანსური ვალდებულებების შესრულების უზრუნველყოფა მრავალმხრივი დიპლომატიის მიზნებისა და ამოცანების მისაღწევად.

9.1.3 **საერთაშორისო ხელშეკრულებების და სხვა დოკუმენტების თარგმნა და დამოწმება (პროგრამული კოდი 28 01 03)**

საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და სხვა ოფიციალური დოკუმენტების თარგმნა/დამოწმება;

სათარგმნი მასალის, სხვადასხვა ოფიციალური შეხვედრის სინქრონული თარგმნით მომსახურების და გასაფორმებელი კონტრაქტების რაოდენობების გაზრდა;

თარგმნის კვალიფიკაციისა და გამოცდილების დონის ამაღლება;

თარგმნის პროცესში წარმოქმნილი კონკრეტული უზუსტობებისა და სიძნელეების გასარკვევად მთარგმნელებისთვის პერიოდულად პრაქტიკული სემინარების, ტრენინგებისა და კონსულტაციების ჩატარების მიზნით უცხოური ენის მცოდნე, სხვადასხვა სფეროში მომუშავე სპეციალისტების მოწვევა, აგრეთვე დიპლომატიური თანამშრომლების მოწვევა, რომლებიც მუშაობენ უცხო ქვეყნების საერთაშორისო ორგანიზაციებსა და საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ცენტრალურ აპარატში;

უცხო ქვეყნებში საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების მეშვეობით თანამედროვე განმარტებითი და ტექნიკური ლექსიკონების, საცნობარო და მეთოდური ლიტერატურის, აგრეთვე თანამედროვე ელექტრონული ლექსიკონების შექმნა;

საქართველოს სამინისტროებისა და სხვა სახელმწიფო უწყებებისგან, აგრეთვე საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს სტრუქტურული ქვედანაყოფებისგან ინფორმაციის მიღება იმ ხელშეკრულებების შესახებ, რომლებიც შესაძლოა/უნდა იქნეს დადებული, აგრეთვე კონვენციებთან და სხვა საერთაშორისო ხელშეკრულებებთან შეერთების თაობაზე, სავარაუდო დროისა და მოცულობის მითითებით, საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებათა თარგმნის ბიუროს მუშაობის კოორდინაციისა და ძალების უკეთ განაწილების მიზნით.

9.1.4 **დიასპორული პოლიტიკა (პროგრამული კოდი 28 01 04)**

საზღვარგარეთ ქართულ დიასპორასთან კავშირისა და ურთიერთობების ინტენსიფიკაცია და სისტემატიზაცია, პრობლემების ერთიანი ძალისხმევით გადაჭრა; საზღვარგარეთ ქართული დიასპორის ეროვნული იდენტობისა და კულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნების ხელშეწყობა, უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულეების ქვეყნის განვითარებისა და მსოფლიოს მასშტაბით საქართველოს პოპულარიზაციისა და პოზიტიური იმიჯის განმტკიცების პროცესებში მონაწილეობა.

9.1.5 **ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში საქართველოს ინტეგრაციის თაობაზე საზოგადოების ინფორმირება (პროგრამული კოდი 28 01 05)**

საქართველოს ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრების უპირატესობის, სარგებლისა და შესაძლებლობის წარმოჩენა ქვეყნის მოსახლეობისთვის მარტივად გასაგები, ობიექტური ინფორმაციის რეგულარული მიწოდებით და მისი ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფით;

საერთო დასავლური ღირებულებების შესახებ საქართველოს მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობა;

სახელმწიფოს მიერ მოსახლეობისთვის ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში ინტეგრაციის პროცესში განხორციელებული, მიმდინარე და დაგეგმილი რეფორმების შესახებ ობიექტური და ამომწურავი ინფორმაციის მიწოდება;

მოსახლეობაზე ანტიდასავლური პროპაგანდის ზეგავლენის თავიდან აცილებისა და შემცირებისთვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება;

საზოგადოებაში საქართველოს ევროკავშირსა და ნატოში გაწევრებასთან დაკავშირებული მოლოდინის მართვა;

დასახული მიზნების განხორციელებისთვის სხვადასხვა სამთავრობო უწყებასთან და არასამთავრობო ორგანიზაციასთან, დიპლომატიურ კორპუსთან და მედიასთან აქტიური თანამშრომლობა;

ინფორმაციის გამავრცელებელ ჯგუფებთან, მოსწავლეებთან/სტუდენტებთან, მასწავლებლებთან, საჯარო მოხელეებთან/ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლებთან, სასულიერო პირებთან, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებთან, ეთნიკურ უმცირესობებთან, გამყოფ ხაზებთან ახლოს მდებარე სოფლების მოსახლეობასთან, სამხედრო მოსამსახურეებთან, ფერმერებთან/მეწარმეებთან და სხვა პირებთან აქტიური კომუნიკაციის გაგრძელება საჯარო დისკუსიების, სემინარების, სამუშაო შეხვედრების, საზაფხულო სკოლების, სასწავლო ვიზიტების და საინფორმაციო კამპანიების მეშვეობით.

10 **სოფლის მეურნეობა**

სოფლის მეურნეობის სფეროს გასაძლიერებლად საქართველოს მთავრობა განახორციელებს შემდეგ ღონისძიებებს:

- სოფლის მეურნეობის სფეროში განსახორციელებელი პროგრამები ორიენტირებული იქნება ადგილობრივი პროდუქციის ხარისხისა და რაოდენობის გაზრდაზე;
- ფინანსური ინსტრუმენტების ხელმისაწვდომობის გაზრდის, აგრეთვე სოფლის მეურნეობის პირველადი წარმოების, გადამამუშავებისა და შენახვა-რეალიზაციის საწარმოო პროცესების ხელშეწყობის მიზნით გაგრძელდება ფიზიკური და იურიდიული პირების იაფი და ხელმისაწვდომი ფულადი სახსრებით უზრუნველყოფა;
- გაგრძელდება და უფრო მასშტაბური გახდება: ერთწლიანი და მრავალწლიანი სასოფლო-სამეურნეო კულტურების პირველადი წარმოების ხელშეწყობა; გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტი; სათბურების თანადაფინანსების ღონისძიებები; მოსავლის ამღები ტექნიკის თანადაფინანსების პროექტი; მეცხოველეობის განვითარების მიმართულებით არსებული პროგრამები; საქართველოს საზღვაო და შიდა წყლებში აკვაკულტურის მდგრადი განვითარების ხელშეწყობა; ინფრასტრუქტურისა და მომსახურების ხელმისაწვდომობა;
- უზრუნველყოფილი იქნება სასოფლო-სამეურნეო წარმოების საშუალებების მაღალი ხარისხი და ხელმისაწვდომობა;
- სოფლის მეურნეობაში დასაქმებულ პირთა კონკურენტუნარიანობის გაზრდისთვის გაგრძელდება სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარებისა და ხელშეწყობის პროგრამების განხორციელება;
- სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის განმახორციელებელი პირებისთვის რისკების შესამცირებლად გაგრძელდება და დაიხვეწება აგროდაზღვევის პროგრამა;

- არახელსაყრელი ჰიდრომეტეოროლოგიური მოვლენისგან, კერძოდ, სეტყვისგან დასაცავად შიდა ქართლი, კახეთის მსგავსად, უზრუნველყოფილი იქნება სეტყვისგან დამცავი სისტემებით;
- ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის ხარისხის ამაღლებისა და მოსავლიანობის გაზრდისთვის გაგრძელდება სოფლის მეურნეობის სფეროში მავნე ორგანიზმებისა და ბუნებრივი კატასტროფების წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების ეფექტიანი სისტემების სრულყოფა;
- ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე არსებული სიტუაციის შესაბამისად დაიგეგმება სასოფლო-სამეურნეო კულტურების რეალიზაციის ხელშეწყობის პროგრამები;
- აქტიურად გაგრძელდება მუშაობა ახალი ბაზრების ათვისებისთვის და არსებულ ბაზრებზე პოზიციების გაუმჯობესება;
- სოფლად ახალგაზრდა ფერმერებისა და მეწარმეების სტიმულირებისთვის შემუშავდება სპეციალური პროგრამები;
- განხორციელდება ღონისძიებები ქალ ფერმერთა და მეწარმეთა განვითარებისთვის;
- 2020–2024 წლებში გაგრძელდება ფერმერთა და მეწარმეთა ცოდნის დონის ამაღლების/ინფორმირებულობის გაზრდის უზრუნველყოფა თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისად;
- მომდევნო 3 წლის განმავლობაში განხორციელდება 1.2 მილიონი ჰექტარი მიწის სისტემური რეგისტრაცია;
- განხორციელდება სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების პრივატიზაცია; 10 ჰექტრამდე იჯარით აღებული მიწის გადაცემა მოხდება პირდაპირი მიყიდვის წესით;
- შედგება საქართველოს მიწის ბალანსი, აღირიცხება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის რესურსები და შეიქმნება მიწის ფონდის შესახებ მონაცემთა ერთიანი ბაზა;
- გაგრძელდება სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და ფიტოსანიტარიის სფეროების კანონმდებლობის ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ შეთანხმებით (DCFTA) გათვალისწინებულ ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან დაახლოება;
- ადგილობრივ და საექსპორტო ბაზრებზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთისთვის გააქტიურდება ლაბორატორიული კვლევები;
- მიწის ფართობების წყლით უზრუნველსაყოფად მომდევნო წლებში განხორციელდება 220 მილიონ ლარზე მეტის ინვესტიცია, რაც დამატებით 40 000 ჰექტრამდე ფართობის გასარწყავებას უზრუნველყოფს და 1 000 ჰექტრამდე ფართობის დაშრობას გამოიწვევს;
- აქცენტი გაკეთდება გარემოსთან ადაპტირებული, კლიმატგონივრული სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის გავრცელებასა და ბიოწარმოების განვითარების ხელშეწყობაზე.

10.1

ერთიანი აგროპროექტი (პროგრამული კოდი 31 05)

- სოფლის მეურნეობის პირველადი წარმოების, გადამამუშავებისა და შენახვა-რეალიზაციის განმახორციელებელი საწარმოების იაფი და ხელმისაწვდომი ფულადი სახსრებით უზრუნველყოფა;
- აგროსექტორში სადაზღვევო ბაზრის განვითარება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის ხელშეწყობა, კონკურენტუნარიანობის გაზრდა, ფერმერებისთვის შემოსავლების შენარჩუნების და რისკების შემცირების ხელშეწყობა;
- სანერგე მეურნეობების მოწყობის და მრავალწლიანი კულტურების ბაღების გაშენების ხელშეწყობა;
- საქართველოში არსებული ჩაის პლანტაციების პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენება, ჩაის წარმოების სექტორში ეფექტიანი კოოპერაციის ჩამოყალიბება/ხელშეწყობა და მაღალი ხარისხის ჩაის წარმოების ხელშეწყობა;
- იმპორტის ჩამანაცვლებელი პროდუქციის წარმოებისა და ადგილობრივი სანედლეულო ბაზის განვითარებისთვის სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ახალი გადამამუშავებელი და შენახვითი საწარმოების (ინფრასტრუქტურის) შექმნა და თანამედროვე საწარმოო ხაზით/ტექნოლოგიებით აღჭურვა;
- ფერმათა/ფერმერთა რეესტრის ერთიანი სისტემის მოსაწესრიგებლად სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის განმახორციელებელი პირების ერთიანი ელექტრონული ბაზის შექმნა;
- მოსავლის ამღები ტექნიკის თანადაფინანსება;
- პროექტების ტექნიკური მხარდაჭერა;
- სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებში მევენახეობის განვითარების ხელშეწყობა, რძის მწარმოებელი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების ხელშეწყობა;
- იმერეთის აგროზონის ტერიტორიის კომუნიკაციებით უზრუნველყოფა;

რძის მწარმოებელი მცირე შინამეურნეობებისა და ფერმერების, მერძეულობის სექტორისთვის მომსახურების მიმწოდებლების, რძის შემგროვებელი ცენტრების (პუნქტების) და რძის გადამამუშავებლების ხელშეწყობა;

საკანონმდებლო ბაზის გაუმჯობესება, ინფრასტრუქტურისა და საკვები ბაზების მოწესრიგება, საძოვრების მართვის ეფექტიანი სისტემის შექმნა/განვითარება.

10.1.1 სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვა (პროგრამული კოდი 31 05 01)

სოფლის მეურნეობის სფეროში დაგეგმილი და მიმდინარე პროექტების მართვა და ეფექტიანი განხორციელება.

10.1.2 შეღავათიანი აგროკრედიტები (პროგრამული კოდი 31 05 02)

სოფლის მეურნეობის პირველადი წარმოების, გადამამუშავებისა და შენახვა-რეალიზაციის განმახორციელებელი საწარმოების იაფი და ხელმისაწვდომი ფულადი სახსრებით უზრუნველყოფა;

ბენეფიციარებზე სესხები (ან ლიზინგი) გაიცემა პროექტის მონაწილე საფინანსო ინსტიტუტებიდან, ხოლო არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი – სოფლის განვითარების სააგენტო განახორციელებს ამ სესხების (ლიზინგის) საპროცენტო სარგებლის თანადაფინანსებას და ზოგიერთ შემთხვევაში მონაწილეობას მიიღებს როგორც სესხების უზრუნველყოფაში, ისე უზრუნველყოფის სახით წარდგენილი მიწის ნაკვეთების გამოსყიდვაში. სესხების (ლიზინგის) მიზანია სოფლის მეურნეობის პირველადი და გადამამუშავებელი წარმოების ძირითადი საშუალებების დაფინანსება საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.3 აგროდაზღვევა (პროგრამული კოდი 31 05 03)

აგროსექტორში სადაზღვევო ბაზრის განვითარება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის ხელშეწყობა, კონკურენტუნარიანობის გაზრდა, ფერმერებისთვის შემოსავლების შენარჩუნება და რისკების შემცირება;

სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაზღვევას ახორციელებენ სადაზღვევო კომპანიები, ხოლო არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი – სოფლის განვითარების სააგენტო განახორციელებს სადაზღვევო პრემიების თანადაფინანსებას საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.4 დანერგე მომავალი (პროგრამული კოდი 31 05 04)

სანერგე მეურნეობების განვითარების და ბაღების ინტენსიური გაშენების ხელშეწყობა საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად;

მრავალწლიანი კულტურების ბაღების გაშენების მსურველი ფიზიკური/იურიდიული პირებისთვის ტექნიკური და ფინანსური დახმარების გაწევა;

სანერგე მეურნეობების შექმნის სტიმულირება ფინანსური დახმარების საშუალებით;

პროექტის მონაწილე ბენეფიციართათვის ტრენინგების ჩატარების უზრუნველყოფა;

მრავალწლიანი კენკროვნების ბაღის გასაშენებლად ფიზიკური პირებისა და სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებისთვის ტექნიკური და ფინანსური დახმარების გაწევა;

საქართველოში არსებული აუთვისებელი მიწის ფართობების ათვისება, გავრცელებული დაბალშემოსავლიანი ერთწლიანი კულტურების მაღალშემოსავლიანი მრავალწლიანი კენკროვანი კულტურებით ჩანაცვლება და ადგილობრივი მოსახლეობის ფინანსური კეთილდღეობის ზრდის ხელშეწყობა.

10.1.5 ქართული ჩაი (პროგრამული კოდი 31 05 05)

საქართველოში არსებული ჩაის პლანტაციების პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენება, ჩაის წარმოების სექტორში ეფექტიანი კოოპერაციის ჩამოყალიბება/ხელშეწყობა, მაღალი ხარისხის ჩაის (მათ შორის, ბიოჩაის) წარმოების ხელშეწყობა საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად;

როგორც კერძო, ისე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაციის ხარჯის თანადაფინანსება კომპანიებისა და სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებისთვის;

სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჩაის პლანტაციების ეფექტიანი გამოყენების ხელშეწყობა მათი ბიზნესოპერატორებისთვის იჯარით გადაცემით;

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივებისთვის ჩაის გადამამუშავებელი დანადგარების დაფინანსება.

10.1.6 გადამამუშავებელი და შენახვითი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტი (პროგრამული კოდი 31 05 06)

იმპორტის ჩამანაცვლებელი პროდუქციის წარმოებისა და ადგილობრივი სანედლეულო ბაზის განვითარებისთვის სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ახალი გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების (ინფრასტრუქტურის) შექმნა და თანამედროვე საწარმოო ხაზით/ტექნოლოგიებით აღჭურვა საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.7 ფერმათა/ფერმერთა რეესტრაციის პროექტი (პროგრამული კოდი 31 05 07)

ფერმათა/ფერმერთა რეესტრაციის ერთიანი სისტემის მოსაწესრიგებლად სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის განმახორციელებელი პირების ერთიანი ელექტრონული ბაზის შექმნა, რის შედეგადაც სახელმწიფოს ექნება სტატისტიკური ინფორმაცია სამიზნე ჯგუფების სწორად შესარჩევად და მათთვის სხვადასხვა მასტიმულირებელი პროექტის/პროგრამის საჭიროებისამებრ დასაგეგმად და განსახორციელებლად.

10.1.8 პროექტების ტექნიკური მხარდაჭერის პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 05 08)

მარკეტინგული სერვისების ხელმისაწვდომობისთვის ბრენდინგსა და შეფუთვის დიზაინში დახმარების გაწევა;

გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების საკვანძო პერსონალისა და მენეჯმენტისთვის ტრენინგების ჩატარების ხელშეწყობა;

სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სისტემებისა და სტანდარტების დანერგვის ხელშეწყობა;

დარგის უცხოელი ექსპერტების გრძელვადიანი ვიზიტების დაფინანსება;

რეგიონებში/მუნიციპალიტეტებში არსებული საკონსულტაციო სამსახურების თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლება და პროფესიული უნარ-ჩვევების განვითარება.

10.1.9 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურული განვითარება (პროგრამული კოდი 31 05 09)

რძის მწარმოებელი და მევენახეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობა საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.10 მოსავლის ამღები ტექნიკის თანადაფინანსების პროექტი (პროგრამული კოდი 31 05 10)

ქვეყანაში სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის ხელმისაწვდომობის გაზრდა მოსავლის ამღები სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შესყიდვის საგრანტო თანადაფინანსების მეშვეობით, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი პირობების შესაბამისად.

10.1.11 აგროსექტორის განვითარების ხელშეწყობა (პროგრამული კოდი 31 05 11)

რძის ხარისხის გაუმჯობესება, ინოვაციური სადემონსტრაციო/სამოდელი ფერმების შექმნა და დანადგარებით აღჭურვა, გრანტების გაცემა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისი რძის წარმოების, რძის შემგროვებელი პუნქტებისა და რძის გადამამუშავებელი საწარმოების შესაქმნელად;

შერჩეული ბენეფიციარების სწავლება რძის წარმოების, შეგროვებისა და გადამამუშავების ტექნოლოგიებში, სურსათის უვნებლობის საკითხებში, HACCP-ის სტანდარტებში, ფერმერთა მიერ რძის ხარისხის ევრორეგულაციების შესაბამისად გაუმჯობესების, თანამედროვე საკვები ბაზისა და დაავადებების მართვის საკითხებში;

მერმევეობის სექტორში არსებული ინსტიტუციური და საკანონმდებლო საკითხების იდენტიფიცირება და მათი გადაწყვეტის ხელშეწყობა; საძოვრებთან დაკავშირებული და დარგისთვის საჭირო საკანონმდებლო ბაზის შექმნა.

10.1.11.1 მერმევეობის დარგის მოდერნიზაციის და ბაზარზე წვდომის პროგრამა (DiMMA) (პროგრამული კოდი 31 05 11 01)

რძის ხარისხის გაუმჯობესება, ინოვაციური სადემონსტრაციო/სამოდელი ფერმების შექმნა და დანადგარებით აღჭურვა, გრანტების გაცემა ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისი რძის წარმოების, რძის შემგროვებელი პუნქტებისა და რძის გადამამუშავებელი საწარმოების შესაქმნელად;

შერჩეული ბენეფიციარების სწავლება რძის წარმოების, შეგროვებისა და გადამამუშავების ტექნოლოგიებში, სურსათის უვნებლობის საკითხებში, HACCP-ის სტანდარტებში, ფერმერთა მიერ რძის ხარისხის ევრორეგულაციების შესაბამისად გაუმჯობესების, თანამედროვე საკვები ბაზისა და დაავადებების მართვის საკითხებში;

მერმევეობის სექტორში არსებული ინსტიტუციური და საკანონმდებლო საკითხების იდენტიფიცირება და მათი გადაწყვეტის ხელშეწყობა; საძოვრებთან დაკავშირებული და დარგისთვის საჭირო საკანონმდებლო ბაზის შექმნა;

ამ პროგრამის განხორციელება საქართველოს 6 რეგიონში: იმერეთში, სამეგრელო-ზემო სვანეთში, სამცხე-ჯავახეთში, კახეთში, ქვემო ქართლსა და რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში.

10.1.12	<p>სასოფლო-სამეურნეო მექანიზაციის თანადაფინანსების სახელმწიფო პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 05 12)</p>
	<p>სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის ხელმისაწვდომობის გაზრდა სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის (სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ტრაქტორი, ხელის ტრაქტორი (მოტობლოკი), ტრაქტორის მისაბმელი (იმპლემენტი)) და სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის სარეაბილიტაციო სამუშაოებისთვის განკუთვნილი თვითმავალი ტექნიკის 30–35%-იანი თანადაფინანსებით.</p>
10.1.13	<p>იმერეთის აგროზონა (პროგრამული კოდი 31 05 13)</p>
	<p>იმერეთის რეგიონში, შპს „იმერეთის აგრო ზონის“ კუთვნილ 220 ჰა მიწის ნაკვეთზე სასათბურე მეურნეობების კლასტერის შესაქმნელად გარე და შიდა გზების, ბუნებრივი აირისა და ელექტროენერჯის მიწოდების ქსელების, დრენაჟისა და ირიგაციის სისტემებისა და საკანალიზაციო სისტემის მოწყობა, ტერიტორიის შემოღობვა და მოსწორება და სხვა სამშენებლო პროექტებისთვის ტექნიკური დავალებების მომზადება;</p> <p>ამ პროექტის ფარგლებში მებაღეობის სასწავლო და სადემონსტრაციო ცენტრის შექმნა, სადაც მომზადდებიან კვალიფიციური მუშაკები, აგრონომები და სასათბურე მეურნეობებისთვის საჭირო სხვა კადრები; ლოჯისტიკისა და გაყიდვების ცენტრის შექმნა, რომელიც რეგიონის სათბურებს მოემსახურება.</p>
10.1.14	<p>ბიოწარმოების ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 05 14)</p>
	<p>საქართველოში ბიოპროდუქციის წარმოების ხელშეწყობა;</p> <p>ამ პროგრამის მოქმედების 5 წლის განმავლობაში ბიოპროდუქციის წარმოების ფართობების 2 000 ჰა-მდე გაზრდა;</p> <p>800-მდე ბიომეურნეობის მდგრადი განვითარების ხელშეწყობა;</p> <p>არსებული და ახალი ბიომეურნეობების სერტიფიცირების ხელშეწყობა;</p> <p>ბიოპროდუქციის ცნობადობისა და პოპულარიზაციისთვის აუცილებელი ღონისძიებების განხორციელება (მათ შორის, მისი სარეალიზაციო არხების განვითარების ხელშეწყობა);</p> <p>ბიომწარმოებელთა ცოდნისა და უნარ-ჩვევების განვითარება;</p> <p>კვალიფიციური კადრების მომზადება და გადამზადება ბიოწარმოების თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის საკითხებში.</p>
10.1.15	<p>სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთების მესაკუთრეთა ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 05 15)</p>
	<p>სოფლის მეურნეობის პროდუქციის პირველადი წარმოების ხელშეწყობა საჯარო სამართლის იურიდიულ პირში – საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში რეგისტრირებული სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთების მესაკუთრეთა სტიმულირებით;</p> <p>სოფლის მეურნეობის პროდუქციის პირველადი წარმოების ხელშეწყობა სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის განხორციელებისთვის საჭირო საქონლის ან/და მიწის ნაკვეთების აგროტექნიკური დამუშავებისთვის მომსახურების ღირებულების სუბსიდირებით.</p>
10.2	<p>სამელიორაციო სისტემების მოდერნიზაცია (პროგრამული კოდი 31 06)</p>
	<p>წყალსაცავების, სარწყავი და დამშრობი სისტემების რეაბილიტაცია;</p> <p>სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის ტექნიკური ექსპლუატაცია და სამელიორაციო დანიშნულების ტექნიკით უზრუნველყოფა;</p> <p>სადემონსტრაციო ნაკვეთების მოწყობა და ფერმერების სწავლება;</p> <p>მიწის აღდგენის სამუშაოების განხორციელება;</p> <p>სამელიორაციო სისტემების ინსტიტუციური გაძლიერების ხელშეწყობა.</p>
10.2.1	<p>სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია და ტექნიკის შექმნა (პროგრამული კოდი 31 06 01)</p>
	<p>საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში წყალსაცავების, სარწყავი და დამშრობი სისტემების რეაბილიტაცია; შესაბამისი საინჟინრო კვლევების, დაპროექტების, ზედამხედველობისა და ექსპერტიზის განხორციელება; სპეციალური ტექნიკის, სატრანსპორტო საშუალებების, მანქანა-მექანიზმების, მოწყობილობებისა და დამხმარე საშუალებების</p>

შეძება სამელიორაციო ობიექტებზე საექსპლუატაციო და სარეაბილიტაციო სამუშაოების ჩასატარებლად.

10.2.2 სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მიმდინარე ტექნიკური ექსპლუატაცია (პროგრამული კოდი 31 06 02)

შპს „საქართველოს მელიორაციის“ სუბსიდირება, სარწყავი და დამშრობი სისტემების ინფრასტრუქტურის ტექნიკური ექსპლუატაციის ღონისძიებების, მექანიკური სატუმბი სადგურების ფუნქციონირებისთვის მოსახმარი ელექტროენერჯის, სამელიორაციო დანიშნულების ტექნიკის, სატრანსპორტო საშუალებებისა და სხვა მანქანა-მექანიზმების მოვლა-შენახვის ღონისძიებების დაფინანსება.

10.2.3 ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB) (პროგრამული კოდი 31 06 03)

ზედა რუს მაგისტრალური არხისა და ქვემო სამგორის მარჯვენა მაგისტრალური არხის სრული რეაბილიტაცია (სათავე ნაგებობების, მაგისტრალური არხების, პირველი რიგის და მეორე რიგის გამანაწილებელი არხებისა და შიდა სამეურნეო ქსელების აღდგენა-რეაბილიტაცია);

შპს „საქართველოს მელიორაციის“ ინსტიტუციური გაძლიერება და თანამედროვე ტექნიკით აღჭურვა;

შერჩეულ გეოგრაფიულ არეალში საირიგაციო სერვისების მიწოდების გაუმჯობესება, რაც ხელს შეუწყობს სასოფლო-სამეურნეო წარმოების პროდუქტიულობისა და სოფლად დასაქმების ზრდას.

10.3 მევენახეობა-მეღვინეობის განვითარება (პროგრამული კოდი 31 03)

ქართული ღვინოპროდუქციის საერთაშორისო და ადგილობრივი დეგუსტაციების, კონკურსების, გამოფენებისა და პრესტურების მოწყობა;

სპეციალიზებული უცხოური ჟურნალებისთვის საქართველოს მევენახეობა-მეღვინეობის შესახებ სტატიების მომზადება და მათი გამოქვეყნება;

სარეკლამო რგოლების დამზადება და ქართული ღვინის პოპულარიზაციისთვის საჭირო სხვა ღონისძიებების განხორციელება;

ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე ქართული ღვინისა და კულინარიის შესახებ საგანმანათლებლო ღონისძიებების მოწყობა;

ალკოჰოლიანი სასმელების სასერტიფიკაციო ნიმუშების ან/და სერტიფიცირებული პარტიებიდან აღებული ნიმუშების შედარების უზრუნველსაყოფად, სახელმწიფო კონტროლისა და სახელმწიფო ზედამხედველობის ფარგლებში ღვინისა და ყურძნისეული წარმოების სხვა ალკოჰოლიანი სასმელების ნიმუშების ლაბორატორიული კვლევის ჩატარება;

ვენახეების კადასტრის დანერგვა;

ვენახეების ფართობების აღრიცხვა;

საქართველოს ტერიტორიაზე აღმოჩენილი წიპწებისა და მერქნის მოლეკულური გენეტიკის ამპლოგრაფიის მეთოდებით შესწავლის ხელშეწყობა;

მევენახეობის სფეროში დასაქმებული ფიზიკური პირების მიერ მიღებული ყურძნის მოსავლის რეალიზაციის ხელშეწყობა;

ქართული ღვინის ადგილწარმოშობის დასახელებების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა და ქართულ ღვინოსთან დაკავშირებული აღნიშვნების დაცვის ღონისძიებების განხორციელება.

10.4 სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაცვა და ეპიზოოტიური კეთილსამიედობა (პროგრამული კოდი 31 02)

სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი;

ცხოველთა დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკური, იძულებითი ღონისძიებებისა და ლაბორატორიული კვლევების განხორციელება;

ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია;

სახელმწიფო ვეტერინარული კონტროლი მიმოქცევაში მყოფ ვეტერინარულ პრეპარატებსა და ცხოველებში არსებული ვეტპრეპარატებისა და სხვა დამაბინძურებლების ნარჩენების გამოსავლენად;

საკარანტინო და განსაკუთრებით საშიში მავნე ორგანიზმების გავრცელების საწინააღმდეგო ღონისძიებების განხორციელება;

პესტიციდების/აგროქიმიკატების ხარისხის კონტროლი და ვეტერინარული აფთიაქებისა და სამკურნალოების მონიტორინგი;

სურსათის ხარისხისა და უსაფრთხოების მაჩვენებლების, ცხოველთა განსაკუთრებით საშიში დაავადებების, მცენარეთა საკარანტინო და სხვა მავნე ორგანიზმების და სასოფლო-სამეურნეო კულტურების ლაბორატორიული კვლევა;

ქვეყნის ტერიტორიის მონიტორინგის (მანებლის გამოჩენის და მისი რიცხოვნობის დაფიქსირება ფერომონიანი ხაფანგების საშუალებით) საფუძველზე, თანამედროვე, სპეციფიკური შესასხურებელი ტექნიკის გამოყენებით, აზიური ფაროსანას პოპულაციის რიცხოვნობის შემცირებისთვის შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება, კერძის ლოკალიზაცია/ლიკვიდაცია.

10.5

სოფლის მეურნეობის დარგში სამეცნიერო-კვლევითი ღონისძიებების განხორციელება (პროგრამული კოდი 31 04)

თანამედროვე აგროტექნოლოგიების გამოყენების შესახებ აგრარულ სფეროში დასაქმებულ პირთა ცნობიერების ამაღლება;

საქართველოში გავრცელებული სასოფლო-სამეურნეო ცხოველების, ფრინველების, თევზებისა და სამეურნეო სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშებისა და პოპულაციების მიკროსასელიექციო გუნდების შექმნა;

ერთწლიანი და მრავალწლიანი კულტურების გენოფონდის მოძიება, აღდგენა, კონსერვაცია, საკოლექციო და სადედე ნარგაობების შექმნა;

ერთწლიანი კულტურების პირველადი მეთესლეობის განვითარება;

საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სარგავი მასალის სერტიფიცირების სისტემის მხარდაჭერა;

ბიოაგროწარმოების დანერგვის ხელშეწყობა;

სურსათის უვნებლობის სფეროში რისკის შეფასება;

ხილისა და ბოსტნეულის შენახვისუნარიანობისა და ნედლად შენახვის მეთოდების კვლევა და შესაბამისი რეკომენდაციების შემუშავება;

ნიადაგების ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის ნიადაგების მდგომარეობის შესწავლა და სათანადო ღონისძიებების განხორციელება;

მეღვინეობის თანამედროვე ექსპერიმენტულ-კვლევითი საწარმოს მშენებლობა.

10.6

კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა (პროგრამული კოდი 31 14)

სტანდარტების – ISO 17025:2017/2018-ისა და ISO 9001:2015-ის მოთხოვნების შესაბამისად;

ცხოველთა განსაკუთრებით საშიში ინფექციური და არაინფექციური დაავადებების ლაბორატორიული დიაგნოსტიკა;

მცენარეთა საკარანტინო და სხვა საშიში, მავნე ორგანიზმების ლაბორატორიული დიაგნოსტიკა;

სასოფლო-სამეურნეო კულტურების ლაბორატორიული კვლევა ქვეყნის მასშტაბით;

სურსათის/ცხოველის საკვების და სასმელი წყლის ხარისხისა და უსაფრთხოების მაჩვენებლების ლაბორატორიული კვლევა და ამ პროდუქტებში არსებული მიკრობიოლოგიური, ქიმიური და რადიაციული დაბინძურების გამოვლენა;

სურსათის მიმართულებით ინსტრუმენტული ლაბორატორიული კვლევების გაძლიერება.

10.7

მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის სახელმწიფო პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 15)

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის რესურსების რაციონალური გამოყენების, მდგრადი მართვისა და დაცვის ღონისძიებების განხორციელების უზრუნველყოფა, მიწის ბაზრის განვითარების ხელშეწყობა;

მიწის ბალანსის შედგენა, მონაცემთა ერთიანი ბაზის ფორმის შემუშავება და მისი ელექტრონული მართვის პროგრამული უზრუნველყოფა;

კერძო საკუთრებაში არსებულ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთებთან დაკავშირებით საინვესტიციო განცხადებების მიღება, დამუშავება და საქართველოს მთავრობისთვის წინადადებების წარდგენა;

სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული საძოვრების შესახებ მონაცემების სრულყოფა, პირუტყვის გადასარევი ტრასების მართვის ღონისძიებების შემუშავება და განხორციელება;

საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე ქარსაფარი (მინდორდაცვითი) ზოლების ინვენტარიზაციის სახელმწიფო პროგრამის განხორციელება.

11

სასამართლო სისტემა

გაგრძელდება სასამართლო სისტემის გაძლიერება, განმტკიცდება მისი დამოუკიდებლობა და ყველაფერი გაკეთდება სასამართლოსადმი მოსახლეობის მაღალი ნდობის მოსაპოვებლად. ამ მიზნით:

- განხორციელდება სასამართლოების საქმიანობის ეფექტიანობის გაზრდასთან დაკავშირებული შემდეგი ღონისძიებები: გაიზრდება მოსამართლეთა და სასამართლოთა აპარატების მოხელეთა რაოდენობა; გაუმჯობესდება სასამართლოების ინფრასტრუქტურა; დაიხვეწება ელექტრონული საქმისწარმოების სისტემა და სხვა;
- შემუშავდება და დაინერგება დისციპლინური სამართალწარმოების ელექტრონული პროგრამა;
- შეიქმნება სასამართლოთა გადაწყვეტილებების სრულყოფილი ელექტრონული ბაზა;
- დაიხვეწება საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საქმიანობა მისი გადაწყვეტილებების დასაბუთების ხარისხის გაუმჯობესებისთვის.

გაიზრდება სამართალდამცავ სისტემაში პროკურატურის როლი და ეფექტიანობა; კვლავ პრიორიტეტული იქნება გამოძიების მიმდინარეობისა და სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელების პროცესში ადამიანის უფლებების დაცვა. ამ მიზნით:

- ოჯახში ძალადობის, წამების, არასათანადო მოპყრობის, უმცირესობათა უფლებების დარღვევის ფაქტებზე განხორციელდება უფრო ეფექტიანი და საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი გამოძიება და სისხლისსამართლებრივი დევნა;
- დაიხვეწება სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ელექტრონული სისტემა; დაინერგება პროკურორთა დატვირთვის ელექტრონული მოდული;
- დაიხვეწება ადამიანური რესურსების მართვის ელექტრონული პროგრამები; მოხდება პროკურორთა შეფასების სისტემის სრულყოფა და ამ სისტემის ფარგლებში განხორციელდება პროკურორების მიერ შედგენილი საპროცესო დოკუმენტების ხარისხისა და მათი სასამართლო უნარ-ჩვევების მონიტორინგი;
- გაიზრდება პროკურატურის საქმიანობის გამჭვირვალობა და საზოგადოების წინაშე ანგარიშვალდებულება;
- დაიხვეწება მოწმისა და დაზარალებულის კოორდინატორის ინსტიტუტი;
- მოხდება არასრულწლოვანთა სისხლის სამართლის საქმეებზე პროკურორთა გადამზადება და არასრულწლოვანებთან დაკავშირებული სტატისტიკური მონაცემების სრულყოფა, შეიქმნება არასრულწლოვანზე ორიენტირებული გარემო;
- მოხდება პროკურატურის თანამშრომელთა პროფესიული მომზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების სისტემის სრულყოფა. სისხლის სამართლის პოლიტიკის ლიბერალიზაციის, დანაშაულთან ბრძოლის ეფექტიანობის უზრუნველყოფისა და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ინსტიტუციური გარდაქმნის მიზნით:
- გაგრძელდება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის დახვეწა, რაც უზრუნველყოფს მის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობას და გაზრდის დანაშაულთან ბრძოლის ეფექტიანობას ადამიანის უფლებათა ხელყოფის გარეშე. საკანონმდებლო ცვლილებები შეეხება ორგანიზებულ დანაშაულთან ბრძოლას, სისხლის სამართლის საპროცესო კანონმდებლობას და ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების მარეგულირებელ კანონმდებლობას, საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების ხარისხის გაუმჯობესებას, ქალთა მიმართ ძალადობასთან ან/და ოჯახში ძალადობასთან და დისკრიმინაციული ნიშნით, შეუწყნარებლობის მოტივით ჩადენილ დანაშაულთან ბრძოლის ეფექტიანი მექანიზმების დანერგვას, ცივი იარაღის ბრუნვის ეფექტიან რეგულირებას და სხვა;
- გაიზრდება საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ დანაშაულთან ბრძოლის ეფექტიანობა. ამასთანავე, უზრუნველყოფილი იქნება ადამიანის უფლებების დაცვის პრიორიტეტულობა;
- ქვეყანაში უსაფრთხო გარემოს შექმნისა და მართლწესრიგის დაცვის უზრუნველყოფისთვის რეალურ მონაცემებზე დაყრდნობით განხორციელდება ანალიზზე დაფუძნებული სისხლის სამართლის პოლიტიკა და უზრუნველყოფილი იქნება სასჯელის გარდაუვალობა, ასევე უზრუნველყოფილი იქნება მართლმსაჯულების ერთიანი სისტემის ყველა მონაწილის ეფექტიანი მუშაობა და შესაბამისი პასუხისმგებლობის გაზიარება;
- საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისა და მართლწესრიგის დაცვის ეფექტიანი სისტემის უზრუნველსაყოფად საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს განვითარება გაგრძელდება „სისტემური განახლების“ კონცეფციის შესაბამისად, რომელიც მოიცავს როგორც სტრუქტურულ რეფორმებს, ისე შინაარსობრივ ცვლილებებსა და საკანონმდებლო ინიციატივებს.

11.1 **სასამართლო სისტემა (პროგრამული კოდეტი 07 00–10 00)**

- სასამართლოთა შენობების სამშენებლო და სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოების ჩატარება;
- ნაფიცი მსაჯულებისა და მსაჯულობის კანდიდატებისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ყველა ხარჯის ანაზღაურების უზრუნველყოფა, რომლებიც დაკავშირებულია მათ მიერ საკუთარი მოვალეობის შესრულებასთან;
- მოსამართლეთა ჯანმრთელობის დაზღვევით უზრუნველყოფა;

11.2 **სსიპ – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო (პროგრამული კოდი 46 00)**

საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, კვალიფიციური ექსპერტების მეშვეობით განსაზღვრული ექსპერტიზისა და გამოკვლევების ჩატარება, შესაბამისი დასკვნის შედგენა და გაცემა საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე;

საერთაშორისო დონეზე აღიარებული სამედიცინო კვლევის მეთოდების გამოყენება და ხარისხის უზრუნველყოფის პროგრამის განხორციელება;

ექსპერტიზის ახალი მეთოდოლოგიების დანერგვა და აკრედიტაციის სფეროს გაფართოება;

საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს მიერ მიწოდებული სერვისების სანდოობის მაღალი ხარისხის შენარჩუნება;

ტერიტორიული ორგანოების ინფრასტრუქტურის განვითარება;

კადრების კვალიფიკაციის ამაღლება, გადამზადება და საერთაშორისო პროფესიულ და ლაბორატორიათაშორის ტესტირებებში რეგულარული მონაწილეობა;

ISO 17025-ის სტანდარტის აკრედიტაციის შენარჩუნება;

მომსახურების სფეროს მუდმივი განვითარება;

ექსპერტიზის ზუსტი შედეგები და მაღალი ხარისხის კვლევები, რომლებიც ISO 17025-ის სტანდარტის მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფითაა მიღწეული.

12 **გარემოს დაცვა და ბუნებრივი რესურსების მართვა**

- ქვეყანაში გარემოს მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად საქართველოს მთავრობა გააგრძელებს შემდეგი რეფორმების განხორციელებას:
- გარემოსდაცვითი სტანდარტები თვისებრივად დაუახლოვდება ევროპულ მოთხოვნებს;
  - კლიმატის მწვანე ფონდის პროექტის ფარგლებში მნიშვნელოვნად გაფართოვდება ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების ქსელი; 2020–2024 წლებში მოხდება მეტეოროლოგიურ და ჰიდროლოგიურ პარამეტრებზე დაკვირვების 150-მდე ავტომატური სადღურის/საგუშაგოს შექმნა და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში დამონტაჟება/გამართვა;
  - გაგრძელდება ატმოსფერული ჰაერისა და წყლის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემების გაფართოება;
  - ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გათვალისწინებით გაგრძელდება მერქნულ რესურსზე მოსახლეობის მოთხოვნის დაკმაყოფილება; განვითარდება ტყით მრავალმიზნობრივი სარგებლობა, რაც შექმნის დამატებით ეკოლოგიურ, ეკონომიკურ და სოციალურ სარგებელს;
  - 2020–2024 წლებში დაცული ტერიტორიების გაფართოებისა და დაცვის მიზნით დაარსდება ახალი დაცული ტერიტორიები და გაფართოვდება ზოგიერთი არსებული დაცული ტერიტორია (სულ – დაახლოებით 185 000 ჰექტარი); შეიქმნება ახალი ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა;
  - გაგრძელდება გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობისა და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების განხორციელება; მოხდება ზოგადი და უმაღლესი განათლების სისტემაში გარემოსდაცვითი განათლების საკითხების ინტეგრირება;
  - ტყის რესურსების ონლაინკონტროლისა და ადგილობრივი კონტროლის გაძლიერებისთვის დაინერგება ფოტოხაფანგების, უპილოტო საფრენი აპარატების, სამეთვალყურეო და სხვა მოწყობილობების გამოყენებით ეფექტიანი კონტროლის სისტემა;
  - ქვეყნის მასშტაბით ეტაპობრივად დაინერგება ნარჩენების სეპარირებული შეროვების სისტემა და ხელი შეეწყობა ნარჩენების ხელახალ გადამუშავებას;
  - გაუმჯობესდება ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სისტემა და მოეწყობა რადიაციული ნარჩენების მართვის ახალი, ევროპული სტანდარტების შესაბამისი ინფრასტრუქტურა.

12.1 **დაცული ტერიტორიების სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 08)**

დაცული ტერიტორიების ქსელის განვითარება – დაცული ტერიტორიების განვითარება და გაფართოება, ბუნებრივი ეკოსისტემების, ლანდშაფტებისა და ცოცხალი ორგანიზმების დაცვა, მოვლა და აღდგენა;

დაცული ტერიტორიების სისტემის მართვა, დაცვა და მონიტორინგი – დაცული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობა, მეთვალყურეობა, არსებული ინფრასტრუქტურული ელემენტებისა და ბუნებრივი რესურსების დაცვა, მოვლა და შენარჩუნება;

დაცული ტერიტორიების ტყეების სანიტარიული მდგომარეობის გაუმჯობესება – დაზიანებული ფართობების აღდგენა და შესაბამისი მეთოდებით მავნებლებთან ბრძოლა;

დაცული ტერიტორიების დაცვა, ხანძრის პრევენცია – საჭირო აღჭურვილობის გამოყენება და ხანძრის გავრცელების საშიშროების აღკვეთა, საზოგადოებისთვის დაცულ ტერიტორიებზე გადაადგილებისა და ქვევის წესების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება;

ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა – ტყეების ინვენტარიზაცია და მათი მართვის გეგმების შემუშავება;

დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაცია, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება;

ეკოტურიზმის განვითარება – ეკოტურისტული სერვისების დანერგვა და განვითარება, ვიზიტორების მოზიდვა და დაინტერესება.

12.2

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 31 07)

გარემოს დაბინძურებისა და ბუნებრივი რესურსებით უკანონო სარგებლობის პრევენცია, გამოვლენა და აღკვეთა, მათ შორის, ხეტყის კონტროლის გაუმჯობესება, ხეტყის უკანონო მოპოვების, ტრანსპორტირებისა და გადამუშავების ფაქტების პრევენცია, გამოვლენა და აღკვეთა;

გარემოსდაცვითი სახელმწიფო კონტროლის სისტემის სრულყოფა, რომელიც უზრუნველყოფს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა ჯეროვან შესრულებას;

კანონდარღვევათა შემაკავებელი ეფექტიანი პირობების შექმნა და რეგულირების ობიექტების მიერ გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის ნებაყოფლობით შესრულების სათანადო დონის მიღწევა;

რეგულირების ობიექტების მიერ გარემოსთვის ზიანის მიყენების თავიდან ასაცილებლად პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების კონტროლი;

გარემოსთვის მიყენებული ზიანის ევროპულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით შემუშავებული კრიტერიუმების მიხედვით შეფასება;

გარემოს პირვანდელ მდგომარეობაში აღდგენის ან სანაცვლო ღონისძიებების განხორციელების კონტროლი.

12.3

გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 01)

ქვეყნის აგრარულ და გარემოს დაცვის სექტორში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და რეფორმების განხორციელება;

აგრარული და გარემოს დაცვის სექტორის განვითარების პრიორიტეტულ მიმართულებათა განსაზღვრა და შესაბამისი პროგრამების შემუშავება;

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებების მართვა და ადმინისტრირება;

საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა მესამე ეროვნული პროგრამის (2017–2021 წწ.) განხორციელების შეფასება და საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამის (2022–2026 წწ.) შემუშავება;

ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია;

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს აპარატის, ტერიტორიული ორგანოებისა და სამინისტროს სისტემაში შემავალი უწყებების საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა ერთიანი სისტემის უზრუნველყოფა;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) 15.1 და 15.5 ამოცანების შესაბამისად, ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ფარგლებში განხორციელებული მცენარეთა და ცხოველთა (მათ შორის, საქართველოს „წითელ ნუსხაში“ შეტანილი სახეობების) აღრიცხვისა და მათი მდგომარეობის შეფასების საფუძველზე მონაცემთა ერთიანი ბაზის შექმნა;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) 15.1 ამოცანის შესაბამისად, საქართველოს „წითელი ნუსხის“ მიღმა დარჩენილი ცხოველთა სახეობების მდგომარეობის შეფასება, მათი სანადირო სახეობებად განსაზღვრა და ზოგიერთ შემთხვევაში დაცვის უფრო ქმედითი ზომების დანერგვა;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) შესაბამისად, ნაციონალიზაციის პროცესში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით პრიორიტეტული ამოცანების განსაზღვრა და შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება.

12.3.1

გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 01 01)

აგრარული და გარემოს დაცვის სექტორის განვითარების პრიორიტეტულ მიმართულებათა განსაზღვრა და შესაბამისი პროგრამების შემუშავება;

საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა მესამე ეროვნული პროგრამის (2017–2021 წწ.) განხორციელების შეფასება და საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამის (2022–2026 წწ.) შემუშავება;

საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარების სტრატეგიისა და შესაბამისი სამოქმედო გეგმის შემუშავება;

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებების მართვა და ადმინისტრირება;

საქართველოსა და ევროკავშირის შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმების/ასოცირების დღის წესრიგის ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) შესაბამისად, ნაციონალიზაციის პროცესში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით პრიორიტეტული ამოცანების განსაზღვრა და შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება.

12.3.2 გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 31 01 02)

საქმიანობების შედეგად გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების პრევენცია, შემცირება ან/და შერბილება;

სტრატეგიულ დოკუმენტებში გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ასპექტების ინტეგრირება.

12.3.3 ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 31 01 03)

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ხელშეწყობით საერთაშორისო ღონისძიებებში მონაწილეობა;

საქართველოში და საზღვარგარეთ საქართველოს საელჩოების მიერ ორგანიზებული, საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი მიღებები, ყველისა და კულინარიის ფესტივალი, ჩაისა და თაფლის ფესტივალი, თევზისა და ზღვის პროდუქტების, სოფლის მეურნეობის, კვების მრეწველობის, გადამამუშავებელი და შემფუთველი ტექნოლოგიების გამოფენები.

12.3.4 ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 31 01 04)

ზურმუხტის ქსელის ტერიტორიების მართვის გეგმების მომზადება;

საერთაშორისო ვაჭრობისთვის მნიშვნელოვან მცენარეთა სახეობების ბუნებრივი რესურსების შეფასება.

12.3.5 ინფორმაციული ტექნოლოგიებისა და ელექტრონული სისტემების ფუნქციონირების უზრუნველყოფა (პროგრამული კოდი 31 01 05)

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს აპარატის, ტერიტორიული ორგანოებისა და სამინისტროს სისტემაში შემავალი უწყებების საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა ერთიანი სისტემის უზრუნველყოფა.

12.4 სატყეო სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 09)

ტყის მართვის ქმედითი სისტემის ჩამოყალიბებისთვის საქართველოს ეროვნული სატყეო კონცეფციით გათვალისწინებული ქმედებების ეტაპობრივი განხორციელება;

მდგრადი ტყითსარგებლობის განხორციელება;

ხეტყის დამზადებისთვის შესაბამისი ფართობების გამოვლენა და სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების განხორციელება (მათ შორის, სატყეო-სამეურნეო გზების მოწყობა, მერქნულ რესურსზე (მათ შორის, სათბობ შემაზე) მოსახლეობისა და საბიუჯეტო ორგანიზაციების მოთხოვნილების დაკმაყოფილების უზრუნველყოფა);

ტყის მოვლის (მათ შორის, ხანძარსაწინააღმდეგო პრევენციული) და აღდგენის ღონისძიებების განხორციელება;

ტყის აღრიცხვის ღონისძიებების განხორციელება, ტყის მართვის გეგმების შემუშავება, ტყეების მდგომარეობის შესახებ მონაცემების მიღების, ანალიზისა და სატყეო-სამეურნეო ღონისძიებების დაგეგმვის ეფექტიანი სისტემის დანერგვა;

12.5

გარემოს დაცვის სფეროში პროგნოზირება, შეფასება, პრევენცია და მონიტორინგი (პროგრამული კოდი 31 13)

საქართველოს ტერიტორიაზე ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების წარმოება, დაკვირვების სტაციონარული ქსელის გაფართოება; მონაცემთა ბაზების სრულყოფა; მონაცემთა სტატისტიკური დამუშავება; გამზომი საშუალებების საკალიბრაციო უზრუნველყოფა;

ამინდის და ჰიდროლოგიური პროგნოზების ხარისხის გაუმჯობესება, მოსალოდნელი სტიქიური ჰიდრომეტეოროლოგიური მოვლენების შესახებ დროული და ეფექტიანი გაფრთხილებების მომზადება და გავრცელება;

გეოლოგიური მონიტორინგი და სტიქიური გეოლოგიური პროცესების შეფასება;

ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გეოლოგიური საფრთხეების ზონირების რუკის შედგენა და მონიტორინგი;

მიწისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლების მონიტორინგი;

სახელმწიფო გეოლოგიური რუკების შედგენა;

გარემოს დაბინძურების დონის შეფასებისთვის ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის მონიტორინგის სისტემის გაუმჯობესება;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) 11.6 ამოცანის შესაბამისად, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების მონიტორინგის თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი, ახალი ავტომატური სადგურების შექმნა და დამონტაჟება;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) 14.4 ამოცანის შესაბამისად, საქართველოს შავი ზღვის ტერიტორიული წყლების, განსაკუთრებული ეკონომიკური ზონისა და შიდა წყალსატევების სარეწაო ობიექტების პოპულაციათა მარაგების შეფასება, სარეწაო პროგნოზირება და კვოტების განსაზღვრა;

საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროზე და შიდა წყალსატევებში თევზჭერის სტატისტიკური ანალიზის, ბიოლოგიური კვლევისა და მონიტორინგის განხორციელება და მათი გარემოსდაცვითი სტატუსის განსაზღვრა;

მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) 14.4 ამოცანის შესაბამისად, თევზებისა და სხვა ჰიდრობიონტების კონსერვაციული სტატუსის შეფასება; აკვაკულტურის, მარიკულტურისა და მდგრადი მეთევზეობის დანერგვის ხელშეწყობა.

12.6

ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 10)

საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს საქმიანობის მართვის უზრუნველყოფა, მისი ძირითადი სფეროების უწყვეტი და შეუფერხებელი განვითარება;

ველური ბუნების სახეობათა კვლევისა და მონიტორინგის ღონისძიებების განხორციელება;

საქართველოს ფაუნის ადგილობრივი იშვიათი სახეობების (პირველ ეტაპზე – მსხვილი და საშუალო სახეობების), მათ შორის, გადაშენების პირას მყოფი სახეობების, მდგომარეობის შეფასება;

სამონადირეო და სათევზაო მეურნეობებისთვის ხელსაყრელი ტერიტორიების შერჩევა, პერსპექტიული ადგილების დაგეგმვა და ეროვნული მნიშვნელობის მქონე, სახელმწიფოსთვის პრიორიტეტული მოსაშენებელი სახეობების განსაზღვრა;

ქათმისებრთა ოჯახის ენდემური (ადგილობრივი) იშვიათი სახეობების რაოდენობის ყოველწლიური ზრდის უზრუნველყოფის ხელშეწყობა;

იქთიოფაუნის ერთ-ერთი იშვიათი წარმომადგენლის – ნაკადულის კალმახის ბუნებრივ პირობებში გაშვების მიზნით მისი თანამედროვე სტანდარტებით მოწყობილ საკალმახეში გამრავლება;

საქართველოს ფლორისა და ფაუნის 56 იშვიათი სახეობის შენარჩუნებისა და გამრავლების ღონისძიებების განხორციელება.

12.7

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის და „განათლება მდგრადი განვითარებისთვის“ ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 11)

მოსახლეობის გარემოსდაცვითი და აგარული განათლების ხელშეწყობა და ცნობიერების ამაღლება, მის მიერ მდგრადი განვითარებისა და ბუნებასთან ჰარმონიული ცხოვრების წესის შესახებ ინფორმაციისა და ცოდნის მიღების უზრუნველყოფა;

გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის ხელშეწყობა და მისთვის ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

12.8	ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების დაცვა (პროგრამული კოდი 31 12)
	<p>ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შესაბამისად საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოს მიერ სახელმწიფო რეგულირებისა და კონტროლის განხორციელება;</p> <p>რადიოაქტიური მასალების, მაიონებელი გამოსხივების გენერატორების, რადიოაქტიური ნარჩენების, მათი მფლობელი ორგანიზაციების და პროფესიული დოზების უწყებრივი რეესტრის განახლება და წარმოება;</p> <p>რადიოაქტიური ნარჩენების მართვა;</p> <p>საქართველოში გარემოს რადიაციული მდგომარეობის მონიტორინგი და კონტროლი;</p> <p>ბირთვული და რადიაციული ავარიებისა და ინციდენტების, ბირთვული და რადიოაქტიური ნივთიერებების არალეგალური მიმოქცევის, აგრეთვე სასაზღვრო გამტარ პუნქტებზე, საბაჟო და სატრანსპორტო ტერმინალებზე რადიაციული განგამის შემთხვევებზე რეაგირება;</p> <p>ქვეყანაში არსებული რადიაციული მდგომარეობის შესახებ საქართველოს მთავრობისთვის წარსადგენი ყოველწლიური ანგარიშის მომზადება;</p> <p>ბირთვული და რადიაციული საქმიანობების ავტორიზაცია;</p> <p>ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის სახელმწიფო კონტროლი ინსპექტირების განხორციელებით.</p>

საქართველოს 2022 წლის 5 ოქტომბრის კანონი №1859 – ვებგვერდი, 07.10.2022წ.

თავი VI

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებები

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 16. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებები

განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებები საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მიხედვით თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

კოდი	დასახელება	2020 წლის ფაქტი	2021 წლის ფაქტი	2022 წლის გეგმა			
				სულ	საბიუჯეტო სახსრები	გრანტი	კრედიტი
00 00	სულ ჯამი	16,174,636.1	19,807,502.5	20,186,021.0	18,612,871.0	31,513.0	1,541,637.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	112,214.0	112,605.0	112,774.0	112,774.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,533,887.8	14,197,869.5	15,342,926.8	15,116,199.8	26,990.0	199,737.0
	შრომის ანაზღაურება	1,543,096.8	1,654,757.8	1,834,733.9	1,834,103.9	630.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,319,013.5	2,544,195.3	3,269,486.2	2,179,713.2	4,523.0	1,085,250.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	377,686.4	323,172.0	486,650.0	230,000.0	0.0	256,650.0
	ვალდებულებების კლება	944,048.3	2,742,265.6	1,086,958.0	1,086,958.0	0.0	0.0
01 00	საქართველოს პარლამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	53,983.0	55,970.0	68,035.9	68,035.9	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,131.0	1,181.0	1,182.0	1,182.0	0.0	0.0
	ხარჯები	50,874.6	53,888.6	63,120.3	63,120.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	30,245.1	31,705.2	36,298.7	36,298.7	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,108.4	2,081.4	4,915.6	4,915.6	0.0	0.0
01 01	საკანონმდებლო საქმიანობა	43,886.4	45,376.7	56,264.3	56,264.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	658.0	708.0	708.0	708.0	0.0	0.0
	ხარჯები	42,092.8	44,712.9	52,467.7	52,467.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	23,287.5	24,601.6	28,251.3	28,251.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,793.6	663.8	3,796.6	3,796.6	0.0	0.0
01 01 01	საკანონმდებლო, წარმომადგენლობითი და საზიდაობითი საქმიანობა	15,902.1	17,041.7	21,290.5	21,290.5	0.0	0.0

	მომუშავეთა რიცხოვნობა	387.0	434.0	438.0	438.0	0.0	0.0
	ხარჯები	15,902.1	17,041.7	21,290.5	21,290.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	14,441.0	15,084.1	17,878.3	17,878.3	0.0	0.0
01 01 02	საპარლამენტო ფრაქციების და მაჟორიტარი პარლამენტის წევრების ბიუროების საქმიანობა	6,349.2	6,682.0	6,680.5	6,680.5	0.0	0.0
	ხარჯები	6,349.2	6,682.0	6,680.5	6,680.5	0.0	0.0
01 01 03	საკანონმდებლო საქმიანობის ადმინისტრაციული მხარდაჭერა	21,635.2	21,653.0	28,293.3	28,293.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	271.0	274.0	270.0	270.0	0.0	0.0
	ხარჯები	19,841.5	20,989.2	24,496.7	24,496.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	8,846.4	9,517.5	10,373.0	10,373.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,793.6	663.8	3,796.6	3,796.6	0.0	0.0
01 01 03 01	საკანონმდებლო საქმიანობის ადმინისტრირება	21,594.7	21,595.9	28,203.3	28,203.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	271.0	274.0	270.0	270.0	0.0	0.0
	ხარჯები	19,801.0	20,932.1	24,406.7	24,406.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	8,846.4	9,517.5	10,373.0	10,373.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,793.6	663.8	3,796.6	3,796.6	0.0	0.0
01 01 03 02	პერსონალის პროფესიული განვითარება	40.5	57.1	90.0	90.0	0.0	0.0
	ხარჯები	40.5	57.1	90.0	90.0	0.0	0.0
01 02	საზიზლოთეკო საქმიანობა	8,967.8	9,398.4	10,230.0	10,230.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	445.0	445.0	445.0	445.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,656.1	7,998.8	9,130.0	9,130.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	6,147.4	6,328.1	7,040.0	7,040.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,311.7	1,399.6	1,100.0	1,100.0	0.0	0.0
01 03	ჭერალდიკური საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირება	393.1	430.6	478.6	478.6	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	15.0	15.0	15.0	15.0	0.0	0.0
	ხარჯები	393.1	428.2	473.6	473.6	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	261.2	244.7	314.6	314.6	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	2.3	5.0	5.0	0.0	0.0
01 04	საქართველოს პარლამენტის ანალიტიკური და კვლევითი საქმიანობის გაძლიერება	735.7	764.3	1,063.0	1,063.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	13.0	13.0	14.0	14.0	0.0	0.0
	ხარჯები	732.6	748.6	1,049.0	1,049.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	549.1	530.8	692.8	692.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3.1	15.7	14.0	14.0	0.0	0.0
02 00	საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია	4,717.7	7,184.9	8,792.4	8,792.4	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	61.0	61.0	69.0	69.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,467.8	6,868.2	8,592.4	8,592.4	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,228.4	2,543.4	3,216.5	3,216.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	249.8	316.7	200.0	200.0	0.0	0.0
03 00	საქართველოს ბიზნესომბუდსმენის აპარატი	577.9	589.8	752.9	752.9	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	13.0	13.0	13.0	13.0	0.0	0.0
	ხარჯები	577.9	585.5	747.9	747.9	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	455.6	439.2	581.9	581.9	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	4.3	5.0	5.0	0.0	0.0
04 00	საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია	18,432.1	32,523.3	19,220.0	19,220.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	227.0	227.0	227.0	227.0	0.0	0.0
	ხარჯები	17,773.3	31,925.5	18,720.0	18,720.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	7,279.8	7,132.5	7,920.0	7,920.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	658.8	597.7	500.0	500.0	0.0	0.0
05 00	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური	13,547.2	15,532.6	18,491.3	18,491.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	351.0	354.0	351.0	351.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,378.1	14,879.0	18,158.3	18,158.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,970.7	12,472.4	14,985.3	14,985.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,169.0	653.6	333.0	333.0	0.0	0.0
	საქართველოს ცენტრალური						

06 00	საარჩევნო კომისია	77,511.4	82,961.9	31,489.1	31,489.1	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	531.0	528.0	529.0	529.0	0.0	0.0
	ხარჯები	76,490.0	80,247.1	31,182.1	31,182.1	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	29,485.8	40,454.3	11,672.1	11,672.1	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,021.4	2,714.8	307.0	307.0	0.0	0.0
06 01	საარჩევნო გარემოს განვითარება	11,691.9	13,711.1	16,235.1	16,235.1	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	506.0	503.0	507.0	507.0	0.0	0.0
	ხარჯები	11,663.3	12,702.1	15,928.1	15,928.1	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	8,985.8	9,343.7	10,891.1	10,891.1	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	28.6	1,008.9	307.0	307.0	0.0	0.0
06 02	საარჩევნო ინსტიტუციის განვითარების და სამოქალაქო განათლების ხელშეწყობა	975.9	1,075.7	1,417.0	1,417.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	25.0	25.0	22.0	22.0	0.0	0.0
	ხარჯები	972.8	1,075.7	1,417.0	1,417.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	653.4	677.9	781.0	781.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
06 03	პოლიტიკური პარტიების დაფინანსება	14,307.3	13,932.2	13,837.0	13,837.0	0.0	0.0
	ხარჯები	14,307.3	13,932.2	13,837.0	13,837.0	0.0	0.0
06 04	არჩევნების ჩატარების ღონისძიებები	50,536.3	54,243.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	49,546.6	52,537.1	0.0	0.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	19,846.5	30,432.7	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	989.7	1,705.9	0.0	0.0	0.0	0.0
07 00	საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო	3,469.4	3,785.8	5,150.0	5,150.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	73.0	73.0	83.0	83.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,457.4	3,767.7	5,050.0	5,050.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,588.0	2,740.3	3,462.0	3,462.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	12.0	18.1	100.0	100.0	0.0	0.0
08 00	საქართველოს უზენაესი სასამართლო	9,716.5	10,854.5	14,350.0	14,350.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	225.0	225.0	225.0	225.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,335.7	10,571.5	13,580.0	13,580.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	6,555.0	7,506.3	9,900.0	9,900.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	380.8	283.1	770.0	770.0	0.0	0.0
09 00	საერთო სასამართლოები	65,015.6	70,830.5	99,120.0	99,120.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,865.0	1,865.0	1,944.0	1,944.0	0.0	0.0
	ხარჯები	60,294.6	68,217.6	83,060.0	83,060.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	44,089.3	51,041.0	62,460.0	62,460.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,721.0	2,613.0	16,060.0	16,060.0	0.0	0.0
09 01	საერთო სასამართლოების სისტემის განვითარება და ხელშეწყობა	63,642.6	69,720.5	96,780.0	96,780.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,827.0	1,827.0	1,906.0	1,906.0	0.0	0.0
	ხარჯები	58,921.7	67,121.3	80,760.0	80,760.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	43,491.7	50,362.7	61,500.0	61,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,720.9	2,599.2	16,020.0	16,020.0	0.0	0.0
09 02	მოსამართლეებისა და სასამართლოს თანამშრომლების მომზადება-გადამზადება	1,372.9	1,110.0	2,340.0	2,340.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	38.0	38.0	38.0	38.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,372.9	1,096.3	2,300.0	2,300.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	597.6	678.4	960.0	960.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.1	13.7	40.0	40.0	0.0	0.0
10 00	საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო	4,531.6	4,190.1	6,840.0	6,840.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	93.0	93.0	93.0	93.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,447.6	4,180.4	6,095.0	6,095.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,501.4	2,457.7	3,540.0	3,540.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	84.0	9.7	745.0	745.0	0.0	0.0
	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია აბაშის,						

11 00	ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის, სენაკის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტში	806.0	825.5	1,052.3	1,052.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	30.0	30.0	30.0	30.0	0.0	0.0
	ხარჯები	802.5	821.2	1,047.3	1,047.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	537.1	556.1	707.3	707.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3.6	4.3	5.0	5.0	0.0	0.0
12 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში	608.5	656.7	834.7	834.7	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	27.0	27.0	27.0	27.0	0.0	0.0
	ხარჯები	602.7	639.5	829.7	829.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	411.6	411.9	582.7	582.7	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5.9	17.2	5.0	5.0	0.0	0.0
13 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბაღდათის, ვანის, ზესტაფონის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭიათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტში	743.9	676.0	939.2	939.2	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	738.6	666.0	929.2	929.2	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	502.8	460.6	664.2	664.2	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5.2	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
14 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში	642.8	737.7	950.7	950.7	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	24.0	24.0	24.0	24.0	0.0	0.0
	ხარჯები	638.1	728.5	945.7	945.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	444.8	498.6	609.7	609.7	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.7	9.1	5.0	5.0	0.0	0.0
15 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია დუშეთის, თიანეთის, მცხეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში	575.8	619.3	867.4	867.4	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	572.7	605.5	865.9	865.9	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	382.4	400.6	606.3	606.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3.2	13.9	1.5	1.5	0.0	0.0
16 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონისა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში	536.8	603.7	844.2	844.2	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	531.9	599.1	839.2	839.2	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	396.6	431.0	614.2	614.2	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.9	4.6	5.0	5.0	0.0	0.0
17 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებში	615.1	640.2	820.7	820.7	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	25.0	25.0	25.0	25.0	0.0	0.0
	ხარჯები	612.1	640.2	816.7	816.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	443.1	446.7	558.7	558.7	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2.9	0.0	4.0	4.0	0.0	0.0
18 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დმანისის, თეთრი წყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტში	803.7	867.6	1,194.8	1,194.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	30.0	30.0	30.0	30.0	0.0	0.0
	ხარჯები	799.2	862.1	1,193.0	1,193.0	0.0	0.0

	შრომის ანაზღაურება	523.7	553.4	691.8	691.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.6	5.5	1.8	1.8	0.0	0.0
19 00	სახელმწიფო რწმუნებულის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელისა და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში	610.1	638.7	821.2	821.2	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	29.0	29.0	29.0	29.0	0.0	0.0
	ხარჯები	605.4	635.1	818.2	818.2	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	425.2	449.1	570.2	570.2	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.7	3.6	3.0	3.0	0.0	0.0
20 00	საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური	136,343.5	138,336.7	150,700.0	150,700.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,850.0	3,850.0	3,850.0	3,850.0	0.0	0.0
	ხარჯები	121,984.6	127,972.0	140,883.0	140,883.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	82,439.6	87,998.3	95,700.0	95,700.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	14,358.9	10,364.7	9,817.0	9,817.0	0.0	0.0
20 01	სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა	111,770.9	113,709.4	127,321.0	127,321.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,452.0	3,421.0	3,421.0	3,421.0	0.0	0.0
	ხარჯები	105,923.5	108,642.8	119,611.0	119,611.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	74,412.3	78,329.9	84,931.0	84,931.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,847.4	5,066.5	7,710.0	7,710.0	0.0	0.0
20 02	ოპერატიულ-ტექნიკური საქმიანობის უზრუნველყოფა	24,527.7	23,553.8	21,400.0	21,400.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	398.0	398.0	398.0	398.0	0.0	0.0
	ხარჯები	16,016.2	18,403.2	19,400.0	19,400.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	7,990.0	9,163.4	9,900.0	9,900.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8,511.5	5,150.6	2,000.0	2,000.0	0.0	0.0
20 03	უსაფრთხოების კადრების მომზადება, გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება	44.9	1,073.5	1,979.0	1,979.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	44.9	925.9	1,872.0	1,872.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	37.3	504.9	869.0	869.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	147.6	107.0	107.0	0.0	0.0
21 00	საქართველოს პროკურატურა	37,962.2	41,347.7	47,870.0	47,870.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	874.0	874.0	874.0	874.0	0.0	0.0
	ხარჯები	34,997.9	38,819.0	44,470.0	44,470.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	25,870.2	28,860.1	33,318.0	33,318.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,964.3	2,528.7	3,400.0	3,400.0	0.0	0.0
22 00	შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	2,189.1	2,467.5	3,130.0	3,130.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	46.0	46.0	46.0	46.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,180.1	2,456.7	3,110.0	3,110.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,087.8	1,152.7	1,430.0	1,430.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	9.1	10.7	20.0	20.0	0.0	0.0
23 00	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	77,228.5	88,847.6	105,404.8	105,404.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5,168.0	5,168.0	5,168.0	5,168.0	0.0	0.0
	ხარჯები	66,250.0	79,070.7	96,044.8	96,044.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	48,713.5	50,216.8	59,004.8	59,004.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10,978.5	9,776.9	9,360.0	9,360.0	0.0	0.0
23 01	სახელმწიფო ფინანსების მართვა	17,096.7	23,544.1	23,695.0	23,695.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	337.0	337.0	333.0	333.0	0.0	0.0
	ხარჯები	16,264.6	20,966.8	21,555.0	21,555.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	7,714.6	8,131.6	9,925.0	9,925.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	832.1	2,577.3	2,140.0	2,140.0	0.0	0.0
23 02	შემოსავლების მობილიზება და გადამხდელთა მომსახურების გაუმჯობესება	31,789.4	34,387.2	45,516.3	45,516.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	4,013.0	4,013.0	4,013.0	4,013.0	0.0	0.0
	ხარჯები	23,083.0	29,144.3	40,516.3	40,516.3	0.0	0.0

	შრომის ანაზღაურება	20,199.8	19,400.0	21,996.3	21,996.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8,706.3	5,242.9	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
23 03	ეკონომიკური დანაშაულის პრევენცია	19,810.1	22,193.9	25,235.0	25,235.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	681.0	681.0	685.0	685.0	0.0	0.0
	ხარჯები	19,810.1	22,193.9	25,235.0	25,235.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	16,686.0	18,870.2	21,750.0	21,750.0	0.0	0.0
23 04	ფინანსების მართვის ელექტრონული და ანალიტიკური უზრუნველყოფა	6,664.0	6,600.5	8,606.6	8,606.6	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	87.0	87.0	87.0	87.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,223.9	4,692.0	6,406.6	6,406.6	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,948.3	2,464.9	3,656.6	3,656.6	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,440.1	1,908.4	2,200.0	2,200.0	0.0	0.0
23 05	საფინანსო სექტორში დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლება	955.9	1,078.3	1,061.9	1,061.9	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	22.0	22.0	22.0	22.0	0.0	0.0
	ხარჯები	955.9	1,030.1	1,041.9	1,041.9	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	389.6	452.9	576.9	576.9	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	48.2	20.0	20.0	0.0	0.0
23 06	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა	912.3	1,043.7	1,290.0	1,290.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	28.0	28.0	28.0	28.0	0.0	0.0
	ხარჯები	912.3	1,043.7	1,290.0	1,290.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	775.1	897.3	1,100.0	1,100.0	0.0	0.0
24 00	საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	759,363.9	621,101.1	1,262,404.9	1,099,404.9	11,000.0	152,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	740.0	540.0	536.0	536.0	0.0	0.0
	ხარჯები	689,545.5	498,655.8	932,173.9	863,573.9	11,000.0	57,600.0
	შრომის ანაზღაურება	14,003.7	12,058.6	14,854.9	14,854.9	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,814.6	2,693.9	32,106.0	2,106.0	0.0	30,000.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	67,003.8	117,087.0	294,400.0	230,000.0	0.0	64,400.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	2,664.4	3,725.0	3,725.0	0.0	0.0
24 01	ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება	11,511.2	19,060.8	249,313.0	249,313.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	220.0	218.0	230.0	230.0	0.0	0.0
	ხარჯები	11,414.3	18,047.4	19,163.0	19,163.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	5,309.7	5,559.7	7,213.0	7,213.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	96.9	1,013.5	150.0	150.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	230,000.0	230,000.0	0.0	0.0
24 02	ტექნიკური და სამშენებლო სფეროს რეგულირება	1,370.2	1,453.1	1,748.0	1,748.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	45.0	45.0	45.0	45.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,367.1	1,450.2	1,642.0	1,642.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,000.4	1,070.9	1,188.0	1,188.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3.2	2.9	106.0	106.0	0.0	0.0
24 03	სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის სფეროს განვითარება	957.8	1,026.8	1,106.0	1,106.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	70.0	70.0	70.0	70.0	0.0	0.0
	ხარჯები	814.4	868.4	946.0	946.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	655.0	705.0	781.0	781.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	143.4	158.4	160.0	160.0	0.0	0.0
24 04	ბაზარზე ზედამხედველობის სფეროს რეგულირება და განხორციელების ღონისძიებები	487.8	714.0	1,180.0	1,180.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	35.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	477.2	689.3	1,080.0	1,080.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	305.0	525.0	880.0	880.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10.7	24.7	100.0	100.0	0.0	0.0
24 05	ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა	8,242.2	11,483.7	22,856.5	22,856.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	63.0	63.0	63.0	63.0	0.0	0.0

	ხარჯები	7,669.3	11,082.1	21,326.5	21,326.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,503.4	1,532.0	1,776.5	1,776.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	572.9	401.6	1,530.0	1,530.0	0.0	0.0
24 06	სახელმწიფო ქონების მართვა	76,777.1	63,987.3	359,130.0	359,130.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	198.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	76,777.1	63,987.3	359,130.0	359,130.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,760.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24 07	მეწარმეობის განვითარება	426,857.0	305,206.3	238,486.0	193,486.0	0.0	45,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	54.0	50.0	50.0	50.0	0.0	0.0
	ხარჯები	426,547.2	305,030.0	238,466.0	193,466.0	0.0	45,000.0
	შრომის ანაზღაურება	1,596.9	1,708.1	1,936.0	1,936.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	309.8	176.3	20.0	20.0	0.0	0.0
24 07 01	მეწარმეობის განვითარების ადმინისტრირება	2,886.2	3,339.1	3,486.0	3,486.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	54.0	50.0	50.0	50.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,867.0	3,265.1	3,466.0	3,466.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,596.9	1,708.1	1,936.0	1,936.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	19.1	74.0	20.0	20.0	0.0	0.0
24 07 02	მეწარმეობის განვითარების ხელშეწყობა	145,214.4	150,328.8	235,000.0	190,000.0	0.0	45,000.0
	ხარჯები	144,923.7	150,226.4	235,000.0	190,000.0	0.0	45,000.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	290.7	102.3	0.0	0.0	0.0	0.0
24 07 03	ახალი კორონავირუსის გავრცელებიდან გამომდინარე, ეკონომიკის ხელშეწყობის ღონისძიებები	278,756.4	151,538.4	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	278,756.4	151,538.4	0.0	0.0	0.0	0.0
24 08	საქართველოში ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების განვითარება	3,752.7	4,484.9	52,680.0	21,700.0	0.0	30,980.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	10.0	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,714.1	4,307.2	22,650.0	21,670.0	0.0	980.0
	შრომის ანაზღაურება	273.5	176.0	330.0	330.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	38.6	177.8	30,030.0	30.0	0.0	30,000.0
24 09	ნავთობისა და გაზის სექტორის რეგულირება და მართვა	549.5	593.6	672.2	672.2	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	29.0	29.0	29.0	29.0	0.0	0.0
	ხარჯები	549.5	593.6	672.2	672.2	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	489.9	537.4	572.2	572.2	0.0	0.0
24 10	ტრანსპორტის სფეროში საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების დაფარვა და ტრანსპორტირების ხარჯების სუბსიდირება	4,367.8	5,570.9	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,367.8	5,570.9	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
24 11	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლების მოსახლეობისათვის მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურების ღონისძიება	8,948.7	10,091.7	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	8,948.7	10,091.7	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
24 12	საქართველოს ეროვნული ინოვაციების ეკოსისტემის პროექტი (WB)	18,921.1	16,084.9	11,620.0	0.0	0.0	11,620.0
	ხარჯები	17,360.5	15,378.3	11,620.0	0.0	0.0	11,620.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,560.6	706.6	0.0	0.0	0.0	0.0
24 13	ტექნიკური დახმარების პროექტი საქართველოს ენერჯეტიკული სექტორის რეფორმის პროგრამის (GESRP) მხარდასაჭერად (EU-NIF)	0.0	3,663.7	5,500.0	500.0	5,000.0	0.0
	ხარჯები	0.0	3,663.7	5,500.0	500.0	5,000.0	0.0
24 14	სასისტემო მნიშვნელობის ელექტროგადამცემი ქსელის განვითარება	30,062.5	66,699.4	115,150.0	44,750.0	6,000.0	64,400.0
	ხარჯები	2,500.0	10,493.9	50,750.0	44,750.0	6,000.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	27,562.5	56,205.5	64,400.0	0.0	0.0	64,400.0
24 14 01	ელექტროგადამცემი ქსელის გაძლიერების პროექტი	5,672.7	27,887.1	5,100.0	4,800.0	0.0	300.0
	ხარჯები	1,500.0	1,200.0	4,800.0	4,800.0	0.0	0.0

	ფინანსური აქტივების ზრდა	4,172.7	26,687.1	300.0	0.0	0.0	300.0
24 14 02	საქართველოს ელექტროგადამცემი ქსელის გაფართოების ღია პროგრამა	3,016.3	8,601.5	6,050.0	450.0	0.0	5,600.0
	ხარჯები	0.0	3,000.0	450.0	450.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	3,016.3	5,601.5	5,600.0	0.0	0.0	5,600.0
24 14 02 01	500 კვ ეგზ-ის „ქსანი-სტეფანწმინდა“ მშენებლობა (EBRD, EU, KfW)	1,362.5	2,216.4	5,300.0	300.0	0.0	5,000.0
	ხარჯები	0.0	1,000.0	300.0	300.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	1,362.5	1,216.4	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
24 14 02 02	ელექტროგადამცემი ხაზი „ჯვარი-ხორგა“ (EBRD, EU, KfW)	1,653.8	6,385.1	750.0	150.0	0.0	600.0
	ხარჯები	0.0	2,000.0	150.0	150.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	1,653.8	4,385.1	600.0	0.0	0.0	600.0
24 14 03	რეგიონალური ელექტროგადამცემის გაუმჯობესების პროექტი	21,373.4	30,210.8	104,000.0	39,500.0	6,000.0	58,500.0
	ხარჯები	1,000.0	6,293.9	45,500.0	39,500.0	6,000.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	20,373.4	23,916.9	58,500.0	0.0	0.0	58,500.0
24 14 03 01	500 კვ ეგზ „წყალტუბო-ახალციხეთორთუმი“ (EU-NIF, KfW)	100.0	3,457.3	45,000.0	26,000.0	6,000.0	13,000.0
	ხარჯები	100.0	3,371.1	32,000.0	26,000.0	6,000.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	86.2	13,000.0	0.0	0.0	13,000.0
24 14 03 02	„ჩრდილოეთის რგოლი“ (EBRD), „ნამახვანი-წყალტუბო-ლაჯანური“ (EBRD, KfW)	0.0	500.0	5,000.0	500.0	0.0	4,500.0
	ხარჯები	0.0	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	4,500.0	0.0	0.0	4,500.0
24 14 03 03	500 კვ ეგზ „ჯვარი-წყალტუბო“ (WB)	20,373.4	9,324.5	20,500.0	500.0	0.0	20,000.0
	ხარჯები	0.0	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	20,373.4	8,824.5	20,000.0	0.0	0.0	20,000.0
24 14 03 04	გურიის ელგადამცემის ხაზების ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW)	500.0	9,383.5	13,000.0	6,500.0	0.0	6,500.0
	ხარჯები	500.0	1,000.0	6,500.0	6,500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	8,383.5	6,500.0	0.0	0.0	6,500.0
24 14 03 05	კახეთის ინფრასტრუქტურის გაძლიერება (KfW)	0.0	622.8	10,500.0	500.0	0.0	10,000.0
	ხარჯები	0.0	622.8	500.0	500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	10,000.0	0.0	0.0	10,000.0
24 14 03 06	„ხელედილა-ლაჯანური-ონი“ (KfW)	400.0	6,922.7	10,000.0	5,500.0	0.0	4,500.0
	ხარჯები	400.0	300.0	5,500.0	5,500.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	6,622.7	4,500.0	0.0	0.0	4,500.0
24 15	მოსახლეობის ელექტროენერჯითა და ბუნებრივი აირით მომარაგების გაუმჯობესება	63,336.5	20,627.3	173,550.0	173,550.0	0.0	0.0
	ხარჯები	63,336.5	20,627.3	173,550.0	173,550.0	0.0	0.0
24 16	საზღვაო პროფესიული განათლების ხელშეწყობა	538.3	432.9	400.0	400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	460.2	402.9	400.0	400.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	78.1	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24 17	ანაკლიის ღრმაწყლოვანი ნავსადგურის განვითარება	0.0	703.1	1,288.2	1,288.2	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	8.0	8.0	8.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	700.9	1,278.2	1,278.2	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	134.5	178.2	178.2	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	2.2	10.0	10.0	0.0	0.0
24 18	ორმხრივი ხელშეკრულებების ფარგლებში აღიარებული ვალდებულებების დაფარვასთან დაკავშირებული ღონისძიებები	0.0	2,664.4	3,725.0	3,725.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	2,664.4	3,725.0	3,725.0	0.0	0.0
24 19	ვარდნილისა და ენგურის ჰიდროელექტროსადგურების რეაბილიტაციის პროექტი (EBRD, EU, EIB)	39,441.3	60,881.5	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	39,441.3	60,881.5	0.0	0.0	0.0	0.0

24 20	ახალ კორონავირუსთან დაკავშირებული კარანტინისა და სხვა ღონისძიებების განხორციელება	62,913.1	25,530.8	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	62,912.6	25,530.8	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24 21	ბაქო-თბილისი-ყარსის სარკინიგზო მაგისტრალის მშენებლობისათვის მარაბდა-ახალქალაქი-კარწახის მონაკვეთზე კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა-კომპენსაცია	189.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	189.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24 22	აკრედიტაციის პროცესის მართვა და განვითარება	140.0	140.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	16.0	16.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	140.0	140.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	110.0	110.0	0.0	0.0	0.0	0.0
25 00	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	2,202,373.3	2,513,545.3	2,975,005.0	1,789,655.0	5,600.0	1,179,750.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	339.0	324.0	318.0	318.0	0.0	0.0
	ხარჯები	295,636.5	479,501.0	552,455.0	533,205.0	3,850.0	15,400.0
	შრომის ანაზღაურება	8,726.7	9,079.9	11,605.0	11,605.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,769,700.8	1,966,868.6	2,299,300.0	1,256,450.0	1,750.0	1,041,100.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	137,035.9	67,175.7	123,250.0	0.0	0.0	123,250.0
25 01	რეგიონებისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა	6,381.9	6,717.6	7,255.0	7,255.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	150.0	135.0	129.0	129.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,319.4	5,632.8	7,205.0	7,205.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,590.7	3,584.9	5,005.0	5,005.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	62.5	1,084.8	50.0	50.0	0.0	0.0
25 02	საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებები	1,493,864.9	1,614,137.3	1,852,920.0	966,370.0	0.0	886,550.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	189.0	189.0	189.0	189.0	0.0	0.0
	ხარჯები	119,032.0	163,600.4	147,170.0	141,720.0	0.0	5,450.0
	შრომის ანაზღაურება	5,136.0	5,495.0	6,600.0	6,600.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,374,832.9	1,450,536.9	1,705,750.0	824,650.0	0.0	881,100.0
25 02 01	საავტომობილო გზების პროგრამების მართვა	6,965.7	7,798.3	8,820.0	8,820.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	189.0	189.0	189.0	189.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,931.6	7,717.6	8,720.0	8,720.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	5,136.0	5,495.0	6,600.0	6,600.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	34.1	80.7	100.0	100.0	0.0	0.0
25 02 02	საავტომობილო გზების მშენებლობა და მოვლა-შენახვა	566,573.7	628,474.4	657,100.0	583,125.0	0.0	73,975.0
	ხარჯები	98,074.6	135,492.1	116,400.0	115,500.0	0.0	900.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	468,499.1	492,982.3	540,700.0	467,625.0	0.0	73,075.0
25 02 03	ჩქაროსნული ავტომობილების მშენებლობა	920,325.5	977,864.6	1,187,000.0	374,425.0	0.0	812,575.0
	ხარჯები	14,025.8	20,390.8	22,050.0	17,500.0	0.0	4,550.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	906,299.7	957,473.9	1,164,950.0	356,925.0	0.0	808,025.0
25 03	რეგიონული და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია	279,302.5	339,458.6	531,530.0	382,280.0	500.0	148,750.0
	ხარჯები	9,390.9	12,958.8	36,780.0	27,330.0	500.0	8,950.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	269,911.6	326,499.9	494,750.0	354,950.0	0.0	139,800.0
25 04	წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის აღდგენა-რეაბილიტაცია	245,315.0	329,713.3	444,850.0	329,800.0	1,250.0	113,800.0
	ხარჯები	103,593.3	263,483.8	331,050.0	329,800.0	1,250.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6,562.2	92.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	135,159.5	66,136.9	113,800.0	0.0	0.0	113,800.0
25 05	მყარი ნარჩენების მართვის პროგრამა	20,655.3	29,306.9	33,450.0	21,900.0	2,100.0	9,450.0
	ხარჯები	18,778.8	28,268.1	24,000.0	21,900.0	2,100.0	0.0

	ფინანსური აქტივების ზრდა	1,876.4	1,038.8	9,450.0	0.0	0.0	9,450.0
25 06	იძულებით გადაადგილებული პირების მხარდაჭერა	21,000.0	23,270.0	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	21,000.0	23,270.0	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
25 07	ზოგადსაგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა და რეაბილიტაცია	135,853.8	170,941.5	93,000.0	70,050.0	1,750.0	21,200.0
	ხარჯები	38,522.1	5,557.1	6,250.0	5,250.0	0.0	1,000.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	97,331.7	165,384.4	86,750.0	64,800.0	1,750.0	20,200.0
26 00	საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო	238,813.3	324,773.0	320,568.4	305,568.4	0.0	15,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5,079.0	5,069.0	5,091.0	5,091.0	0.0	0.0
	ხარჯები	207,649.4	288,664.3	254,456.4	249,456.4	0.0	5,000.0
	შრომის ანაზღაურება	71,051.2	79,606.9	96,191.4	96,191.4	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	31,163.8	36,108.7	66,112.0	56,112.0	0.0	10,000.0
26 01	სამართალშემოქმედებისა და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა, მათ შორის, სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის განხორციელება	48,226.4	119,015.8	49,416.0	49,416.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	198.0	189.0	188.0	188.0	0.0	0.0
	ხარჯები	48,144.7	118,887.0	49,216.0	49,216.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,760.1	4,555.5	5,676.0	5,676.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	81.7	128.8	200.0	200.0	0.0	0.0
26 02	საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბება	147,712.0	156,737.4	203,130.0	203,130.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	4,070.0	4,070.0	4,070.0	4,070.0	0.0	0.0
	ხარჯები	127,515.6	137,187.2	163,130.0	163,130.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	56,584.4	64,012.7	76,530.0	76,530.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	20,196.4	19,550.2	40,000.0	40,000.0	0.0	0.0
26 02 01	პენიტენციური სისტემის მართვა და ბრალდებულთა/მსჯავრდებულთა ყოფილი პირობების გაუმჯობესება	119,517.9	129,054.7	154,630.0	154,630.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	4,070.0	4,070.0	4,070.0	4,070.0	0.0	0.0
	ხარჯები	119,517.9	129,054.7	154,630.0	154,630.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	56,584.4	64,012.7	76,530.0	76,530.0	0.0	0.0
26 02 02	ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა ეკვივალენტური სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა	7,997.7	8,132.4	8,500.0	8,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,997.7	8,132.4	8,500.0	8,500.0	0.0	0.0
26 02 03	პენიტენციური სისტემის ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება	20,196.4	19,550.2	40,000.0	40,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	20,196.4	19,550.2	40,000.0	40,000.0	0.0	0.0
26 03	ეროვნული საარქივო ფონდის დაცულობის, მომსახურების თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა	5,822.3	5,685.7	6,719.5	6,719.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	385.0	384.0	385.0	385.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,578.6	5,672.8	6,714.5	6,714.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,244.4	4,244.3	5,064.5	5,064.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	243.8	12.9	5.0	5.0	0.0	0.0
26 04	საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს თანამშრომელთა და სხვა დაინტერესებული პირების გადამზადება	1,838.8	2,623.0	2,907.3	2,907.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	76.0	76.0	76.0	76.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,837.7	2,271.4	2,840.3	2,840.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	908.9	1,175.3	1,612.3	1,612.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1.1	351.6	67.0	67.0	0.0	0.0
26 05	ელექტრონული მმართველობის განვითარება	2,867.5	3,381.6	3,783.8	3,783.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	43.0	43.0	43.0	43.0	0.0	0.0

	ხარჯები	2,851.6	2,581.6	3,783.8	3,783.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	999.9	1,330.0	1,348.8	1,348.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	15.9	800.0	0.0	0.0	0.0	0.0
26 06	დანაშაულის პრევენცია, პრობაციის სისტემის განვითარება და ყოფილ პატიმართა რესოციალიზაცია	7,504.7	6,663.5	8,271.8	8,271.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	307.0	307.0	329.0	329.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,979.8	6,534.1	7,771.8	7,771.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,723.5	4,289.1	5,959.8	5,959.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,524.9	129.4	500.0	500.0	0.0	0.0
26 07	იუსტიციის სახლის მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა	7,874.0	16,214.1	6,340.0	6,340.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,841.2	5,400.0	6,000.0	6,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,032.8	10,814.1	340.0	340.0	0.0	0.0
26 08	მიწის რეგისტრაციის ხელშეწყობა და საჯარო რეესტრის მომსახურებათა განვითარება/ხელმისაწვდომობა	7,324.9	5,342.9	25,000.0	25,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,678.7	3,848.7	10,000.0	10,000.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	830.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,646.2	1,494.1	15,000.0	15,000.0	0.0	0.0
26 09	მიწის ბაზრის განვითარება (WB)	2,129.7	7,935.0	15,000.0	0.0	0.0	15,000.0
	ხარჯები	2,114.4	5,449.9	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	15.2	2,485.1	10,000.0	0.0	0.0	10,000.0
26 10	სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა	7,513.0	1,174.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,107.1	831.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,405.9	342.4	0.0	0.0	0.0	0.0
27 00	საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	5,631,137.3	6,466,099.4	6,332,275.8	6,282,275.8	0.0	50,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	2,439.0	2,877.0	2,877.0	2,877.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,509,531.1	6,385,082.5	6,169,306.8	6,119,306.8	0.0	50,000.0
	შრომის ანაზღაურება	36,100.1	45,351.3	49,464.8	49,464.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	121,606.2	81,016.9	162,969.0	162,969.0	0.0	0.0
27 01	ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა	66,687.7	82,745.7	72,431.8	72,431.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	2,439.0	2,701.0	2,710.0	2,710.0	0.0	0.0
	ხარჯები	64,469.3	80,591.4	71,035.8	71,035.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	35,941.3	42,898.9	44,679.8	44,679.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,218.3	2,154.2	1,396.0	1,396.0	0.0	0.0
27 01 01	ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სფეროში პოლიტიკის შემუშავება და მართვა	12,409.3	9,601.9	10,900.0	10,900.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	200.0	200.0	190.0	190.0	0.0	0.0
	ხარჯები	11,080.6	9,531.3	10,800.0	10,800.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,795.2	4,053.3	5,500.0	5,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,328.7	70.6	100.0	100.0	0.0	0.0
27 01 02	სამედიცინო საქმიანობის რეგულირების პროგრამა	4,235.8	5,592.9	6,005.8	6,005.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	148.0	148.0	148.0	148.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,220.7	5,519.5	5,975.8	5,975.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,731.4	3,136.3	3,363.8	3,363.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	15.0	73.4	30.0	30.0	0.0	0.0
27 01 03	დაავადებათა კონტროლისა და ეპიდემიოლოგიური უსაფრთხოების პროგრამის მართვა	21,012.0	29,991.8	11,850.0	11,850.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	302.0	301.0	299.0	299.0	0.0	0.0
	ხარჯები	20,529.8	29,208.7	11,650.0	11,650.0	0.0	0.0

	შრომის ანაზღაურება	8,399.6	10,729.7	3,950.0	3,950.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	482.1	783.1	200.0	200.0	0.0	0.0
27 01 04	სოციალური დაცვის პროგრამების მართვა	14,652.8	13,509.8	15,610.0	15,610.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,066.0	1,043.0	1,021.0	1,021.0	0.0	0.0
	ხარჯები	14,456.9	12,796.8	15,330.0	15,330.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	10,590.5	9,144.8	10,670.0	10,670.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	196.0	712.9	280.0	280.0	0.0	0.0
27 01 05	სახელმწიფო ზრუნვის, ადამიანთ ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვისა და დახმარების მართვა	4,881.1	7,804.0	9,720.0	9,720.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	370.0	431.0	437.0	437.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,827.3	7,573.4	9,419.0	9,419.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,972.4	6,033.4	8,350.0	8,350.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	53.7	230.6	301.0	301.0	0.0	0.0
27 01 06	საგანგებო სიტუაციების კოორდინაციისა და გადაუდებელი დახმარების მართვა	3,964.9	4,030.5	4,716.6	4,716.6	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	124.0	122.0	121.0	121.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,912.2	3,993.1	4,636.6	4,636.6	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,579.2	2,633.6	3,227.6	3,227.6	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	52.6	37.3	80.0	80.0	0.0	0.0
27 01 07	დევენლოპ, ეკომიგრანტთა და საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა	4,230.7	5,428.7	5,905.0	5,905.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	178.0	178.0	178.0	178.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,203.3	5,289.7	5,755.0	5,755.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,711.2	3,348.5	3,795.0	3,795.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	27.4	139.0	150.0	150.0	0.0	0.0
27 01 08	დასაქმების ხელშეწყობის მომსახურებათა მართვა	363.5	1,057.4	1,389.0	1,389.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	51.0	51.0	52.0	52.0	0.0	0.0
	ხარჯები	300.7	961.2	1,339.0	1,339.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	258.8	691.3	979.0	979.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	62.7	96.1	50.0	50.0	0.0	0.0
27 01 09	ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამების მართვა	937.7	3,624.0	4,516.9	4,516.9	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	227.0	216.0	216.0	0.0	0.0
	ხარჯები	937.7	3,615.0	4,511.9	4,511.9	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	903.0	3,087.1	3,705.9	3,705.9	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	9.0	5.0	5.0	0.0	0.0
27 01 10	ინფორმაციული ტექნოლოგიების სისტემების განვითარება და მართვა	0.0	2,104.8	1,818.5	1,818.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	0.0	48.0	48.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	2,102.6	1,618.5	1,618.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	41.0	1,138.5	1,138.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	2.2	200.0	200.0	0.0	0.0
27 02	მოსახლეობის სოციალური დაცვა	3,848,765.2	3,871,692.3	4,111,447.3	4,111,447.3	0.0	0.0
	ხარჯები	3,848,564.7	3,871,426.6	4,111,302.3	4,111,302.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	200.6	265.7	145.0	145.0	0.0	0.0
27 02 01	მოსახლეობის საპენსიო უზრუნველყოფა	2,247,137.9	2,574,783.2	2,885,000.0	2,885,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,247,137.9	2,574,783.2	2,885,000.0	2,885,000.0	0.0	0.0
27 02 02	მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარება	794,687.2	908,351.1	1,087,337.3	1,087,337.3	0.0	0.0
	ხარჯები	794,687.2	908,351.1	1,087,337.3	1,087,337.3	0.0	0.0
27 02 03	სოციალური რეაბილიტაცია და ბავშვზე ზრუნვა	32,487.4	38,483.4	52,110.0	52,110.0	0.0	0.0
	ხარჯები	32,487.4	38,483.4	52,110.0	52,110.0	0.0	0.0
27 02 04	სოციალური შეღავათები მალალმითიან დასახლებაში	59,285.4	72,073.7	79,000.0	79,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	59,285.4	72,073.7	79,000.0	79,000.0	0.0	0.0
27 02 05	სახელმწიფო ზრუნვის, ადამიანთ ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) მსხვერპლთა დაცვისა და	7,094.6	7,629.9	8,000.0	8,000.0	0.0	0.0

	დახმარების უზრუნველყოფა						
	ხარჯები	6,894.1	7,364.3	7,855.0	7,855.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	200.6	265.7	145.0	145.0	0.0	0.0
27 02 06	ახალი კორონავირუსით გამოწვეული სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუარესების გამო მოსახლეობის სოციალური დახმარება	708,072.8	270,371.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	708,072.8	270,371.0	0.0	0.0	0.0	0.0
27 03	მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა	1,571,315.4	2,401,799.4	1,911,204.0	1,861,204.0	0.0	50,000.0
	ხარჯები	1,560,877.5	2,378,270.5	1,899,854.0	1,849,854.0	0.0	50,000.0
	შრომის ანაზღაურება	158.8	150.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10,437.9	23,528.9	11,350.0	11,350.0	0.0	0.0
27 03 01	მოსახლეობის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვა	964,278.1	800,330.6	860,000.0	860,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	961,711.9	796,284.3	850,000.0	850,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,566.2	4,046.3	10,000.0	10,000.0	0.0	0.0
27 03 02	საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვა	100,680.7	124,048.7	122,645.0	122,645.0	0.0	0.0
	ხარჯები	99,454.4	123,710.5	122,295.0	122,295.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	158.8	150.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,226.4	338.3	350.0	350.0	0.0	0.0
27 03 02 01	დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და სკრინინგი	2,970.3	2,493.6	2,900.0	2,900.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,970.3	2,493.6	2,900.0	2,900.0	0.0	0.0
27 03 02 02	იმუნიზაცია	24,130.7	41,194.3	50,000.0	50,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	24,130.7	41,194.3	49,650.0	49,650.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	350.0	350.0	0.0	0.0
27 03 02 03	ეპიდზედამხედველობა	2,607.8	1,492.1	2,300.0	2,300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,607.8	1,492.1	2,300.0	2,300.0	0.0	0.0
27 03 02 04	უსაფრთხო სისხლი	4,108.8	5,686.6	6,085.0	6,085.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,108.8	5,686.6	6,085.0	6,085.0	0.0	0.0
27 03 02 05	საზოგადოებრივი ჯანდაცვის, გარემოსა და პროფესიულ დაავადებათა ჯანმრთელობის სფეროში არსებული ვალდებულებების ხელშეწყობა	229.1	257.5	260.0	260.0	0.0	0.0
	ხარჯები	229.1	257.5	260.0	260.0	0.0	0.0
27 03 02 06	ტუბერკულოზის მართვა	18,939.0	25,593.7	17,200.0	17,200.0	0.0	0.0
	ხარჯები	18,427.7	25,376.3	17,200.0	17,200.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	59.0	59.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	511.3	217.4	0.0	0.0	0.0	0.0
27 03 02 07	აივ ინფექციის/შიდსის მართვა	22,699.2	23,151.3	14,100.0	14,100.0	0.0	0.0
	ხარჯები	21,984.1	23,030.5	14,100.0	14,100.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	99.8	91.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	715.0	120.9	0.0	0.0	0.0	0.0
27 03 02 08	დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობა	6,924.7	7,030.4	8,200.0	8,200.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,924.7	7,030.4	8,200.0	8,200.0	0.0	0.0
27 03 02 09	ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობა	11,305.1	12,782.8	13,500.0	13,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	11,305.1	12,782.8	13,500.0	13,500.0	0.0	0.0
27 03 02 10	ჯანმრთელობის ხელშეწყობა	517.7	1,206.9	2,100.0	2,100.0	0.0	0.0
	ხარჯები	517.7	1,206.9	2,100.0	2,100.0	0.0	0.0
27 03 02 11	C ჰეპატიტის მართვა	6,248.4	3,159.5	6,000.0	6,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,248.4	3,159.5	6,000.0	6,000.0	0.0	0.0
27 03 03	მოსახლეობისათვის სამედიცინო მომსახურების მიწოდება პრიორიტეტულ სფეროებში	503,351.5	1,477,199.7	928,059.0	878,059.0	0.0	50,000.0
	ხარჯები	496,706.1	1,458,055.3	927,059.0	877,059.0	0.0	50,000.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6,645.3	19,144.4	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
27 03 03 01	ფსიქიკური ჯანმრთელობა	25,686.8	27,528.9	35,000.0	35,000.0	0.0	0.0

	ხარჯები	25,686.8	27,528.9	35,000.0	35,000.0	0.0	0.0
27 03 03 02	დიაბეტის მართვა	15,802.2	17,808.1	27,000.0	27,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	15,802.2	17,808.1	27,000.0	27,000.0	0.0	0.0
27 03 03 03	ბავშვთა ონკოპემატოლოგიური მომსახურება	2,000.0	2,000.0	2,500.0	2,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,000.0	2,000.0	2,500.0	2,500.0	0.0	0.0
27 03 03 04	დიალიზი და თირკმლის ტრანსპლანტაცია	41,636.2	49,247.9	53,259.0	53,259.0	0.0	0.0
	ხარჯები	41,636.2	49,247.9	53,259.0	53,259.0	0.0	0.0
27 03 03 05	ინკურაბელურ პაციენტთა პალიატიური მზრუნველობა	3,291.5	3,779.6	4,500.0	4,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,291.5	3,779.6	4,500.0	4,500.0	0.0	0.0
27 03 03 06	იშვიათი დაავადებების მქონე და მუდმივ ჩანაცვლებით მკურნალობას დაქვემდებარებულ პაციენტთა მკურნალობა	12,496.5	14,447.0	25,000.0	25,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,496.5	14,447.0	25,000.0	25,000.0	0.0	0.0
27 03 03 07	პირველადი და გადაუდებელი სამედიცინო დახმარების უზრუნველყოფა	118,707.4	127,567.0	169,800.0	169,800.0	0.0	0.0
	ხარჯები	117,464.9	120,678.7	168,800.0	168,800.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,242.5	6,888.4	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
27 03 03 08	რეფერალური მომსახურება	32,144.5	73,285.4	60,000.0	60,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	32,144.5	73,285.4	60,000.0	60,000.0	0.0	0.0
27 03 03 09	თავდაცვის ძალებში გასაწვევ მოქალაქეთა სამედიცინო შემოწმება	396.1	457.6	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	396.1	457.6	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
27 03 03 10	ახალი კორონავირუსული დაავადების – COVID-19-ის მართვა	251,190.2	1,161,078.0	545,000.0	495,000.0	0.0	50,000.0
	ხარჯები	245,787.4	1,148,822.0	545,000.0	495,000.0	0.0	50,000.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,402.8	12,256.0	0.0	0.0	0.0	0.0
27 03 03 11	ორგანოთა ტრანსპლანტაცია	0.0	0.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
27 03 04	დიპლომისშემდგომი სამედიცინო განათლება	68.4	70.4	500.0	500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	68.4	70.4	500.0	500.0	0.0	0.0
27 03 05	სახელმწიფო კლინიკების მართვა	2,936.7	150.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,936.7	150.0	0.0	0.0	0.0	0.0
27 04	სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა	50,724.8	38,959.5	31,000.0	31,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,546.5	1,492.7	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	48,178.3	37,466.8	30,000.0	30,000.0	0.0	0.0
27 05	შრომისა და დასაქმების სისტემის რეფორმების პროგრამა	2,086.7	6,994.6	48,957.7	48,957.7	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	176.0	167.0	167.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,360.4	6,029.5	48,879.7	48,879.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	2,301.8	4,785.0	4,785.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	726.3	965.1	78.0	78.0	0.0	0.0
27 06	იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა ხელშეწყობა	91,557.4	63,907.9	157,235.0	157,235.0	0.0	0.0
	ხარჯები	31,712.6	47,271.7	37,235.0	37,235.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	59,844.8	16,636.2	120,000.0	120,000.0	0.0	0.0
27 06 01	სარეინტეგრაციო დახმარება საქართველოში დაბრუნებული მიგრანტებისათვის	432.4	652.1	650.0	650.0	0.0	0.0
	ხარჯები	432.4	652.1	650.0	650.0	0.0	0.0
27 06 02	ეკომიგრანტთა მიგრაციის მართვა	5,360.7	7,559.9	7,000.0	7,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,360.7	7,559.9	7,000.0	7,000.0	0.0	0.0
27 06 03	იძულებით გადაადგილებულ პირთა განსახლების სოციალური და საცხოვრებელი პირობების შექმნა	68,822.7	43,584.5	148,400.0	148,400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	21,035.4	36,863.2	28,400.0	28,400.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	47,787.3	6,721.3	120,000.0	120,000.0	0.0	0.0
27 06 04	საერთაშორისო დაცვის მქონე პირთა ინტეგრაციის ხელშეწყობა	119.0	110.5	85.0	85.0	0.0	0.0

	ხარჯები	119.0	110.5	85.0	85.0	0.0	0.0
27 06 05	საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის პროგრამა	772.5	1,089.6	1,100.0	1,100.0	0.0	0.0
	ხარჯები	772.5	1,089.6	1,100.0	1,100.0	0.0	0.0
27 06 06	ეკონომიკური მონაწილეობა, საცხოვრებელი უზრუნველყოფა და სოციალური ინფრასტრუქტურა იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მასპინძელი თემებისათვის (KfW)	16,050.2	10,911.3	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,992.7	996.5	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	12,057.5	9,914.8	0.0	0.0	0.0	0.0
28 00	საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო	156,573.3	169,213.5	176,603.6	176,603.6	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	784.0	784.0	784.0	784.0	0.0	0.0
	ხარჯები	153,871.6	168,819.7	175,593.6	175,593.6	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,084.6	10,198.2	12,062.6	12,062.6	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,701.7	393.7	1,010.0	1,010.0	0.0	0.0
28 01	საგარეო პოლიტიკის განხორციელება	155,868.2	168,383.7	175,724.0	175,724.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	779.0	779.0	779.0	779.0	0.0	0.0
	ხარჯები	153,171.4	167,994.2	174,719.0	174,719.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	8,964.6	10,066.6	11,913.0	11,913.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,696.9	389.5	1,005.0	1,005.0	0.0	0.0
28 01 01	საგარეო პოლიტიკის დაგეგმვა და მართვა	145,713.0	161,682.6	166,124.0	166,124.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	759.0	759.0	759.0	759.0	0.0	0.0
	ხარჯები	144,790.3	161,298.7	165,124.0	165,124.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	8,628.2	9,669.6	11,451.0	11,451.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	922.6	383.9	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
28 01 02	საერთაშორისო ორგანიზაციებში არსებული ფინანსური ვალდებულებების უზრუნველყოფა	6,300.0	4,595.1	7,300.0	7,300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,300.0	4,595.1	7,300.0	7,300.0	0.0	0.0
28 01 03	საერთაშორისო ხელშეკრულებების და სხვა დოკუმენტების თარგმნა და დამოწმება	124.9	124.9	138.0	138.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	2.0	2.0	2.0	2.0	0.0	0.0
	ხარჯები	124.9	124.9	138.0	138.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	41.3	48.4	66.0	66.0	0.0	0.0
28 01 04	დიასპორული პოლიტიკა	2,515.1	881.0	1,200.0	1,200.0	0.0	0.0
	ხარჯები	752.9	881.0	1,200.0	1,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,762.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
28 01 05	ევროპულ და ევროატლანტიკურ სტრუქტურებში საქართველოს ინტეგრაციის თაობაზე საზოგადოების ინფორმირება	1,215.3	1,100.1	962.0	962.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	18.0	18.0	18.0	18.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,203.3	1,094.5	957.0	957.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	295.1	348.5	396.0	396.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	12.0	5.6	5.0	5.0	0.0	0.0
28 02	მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლება საერთაშორისო ურთიერთობების დარგში	705.1	829.8	879.6	879.6	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5.0	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
	ხარჯები	700.2	825.5	874.6	874.6	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	120.0	131.6	149.6	149.6	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.8	4.3	5.0	5.0	0.0	0.0
29 00	საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო	842,378.8	983,737.4	1,082,431.4	1,082,431.4	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	40,646.0	40,646.0	40,646.0	40,646.0	0.0	0.0
	ხარჯები	684,599.1	735,964.4	785,150.7	785,150.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	411,259.4	431,521.3	476,768.4	476,768.4	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	157,779.7	247,773.0	297,280.7	297,280.7	0.0	0.0
29 01	თავდაცვის მართვა	349,970.2	370,373.7	397,787.0	397,787.0	0.0	0.0

	მომუშავეთა რიცხოვნობა	37,893.0	37,893.0	37,732.0	37,732.0	0.0	0.0
	ხარჯები	349,561.2	370,013.2	397,687.0	397,687.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	324,407.1	336,605.2	370,700.0	370,700.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	409.0	360.5	100.0	100.0	0.0	0.0
29 02	პროფესიული სამხედრო განათლება	51,104.8	56,238.5	62,551.9	62,551.9	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,671.0	1,671.0	1,686.0	1,686.0	0.0	0.0
	ხარჯები	50,640.6	55,537.4	62,027.1	62,027.1	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	44,773.6	48,949.7	54,470.4	54,470.4	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	464.2	701.1	524.8	524.8	0.0	0.0
29 03	ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	55,172.2	69,867.1	60,090.0	60,090.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	446.0	446.0	446.0	446.0	0.0	0.0
	ხარჯები	54,877.5	68,504.4	59,436.0	59,436.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,715.9	4,236.6	5,590.0	5,590.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	294.7	1,362.7	654.0	654.0	0.0	0.0
29 04	მართვის, კონტროლის, კავშირგაბმულობისა და კომპიუტერული სისტემები	7,372.5	5,609.3	6,913.3	6,913.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	120.0	120.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,272.2	3,653.9	5,020.2	5,020.2	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	850.4	996.9	1,246.7	1,246.7	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,100.4	1,955.3	1,893.1	1,893.1	0.0	0.0
29 05	ინფრასტრუქტურის განვითარება	69,135.3	83,090.3	110,000.0	110,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	526.6	428.2	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	68,608.7	82,662.1	110,000.0	110,000.0	0.0	0.0
29 06	საერთაშორისო სამშვიდობო მისიები	45,009.8	20,852.4	2,000.0	2,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	45,009.8	20,852.4	2,000.0	2,000.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	562.8	279.8	0.0	0.0	0.0	0.0
29 07	სამეცნიერო კვლევა და სამხედრო მრეწველობის განვითარება	32,944.1	36,672.7	43,716.2	43,716.2	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	605.0	605.0	662.0	662.0	0.0	0.0
	ხარჯები	31,392.9	32,766.1	39,113.4	39,113.4	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	5,887.4	8,042.5	10,111.3	10,111.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,551.1	3,906.6	4,602.8	4,602.8	0.0	0.0
29 08	თავდაცვის შესაძლებლობების განვითარება	56,884.2	118,404.1	168,000.0	168,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,470.0	8,114.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	54,414.2	110,289.5	168,000.0	168,000.0	0.0	0.0
29 09	ლოჯისტიკური უზრუნველყოფა	150,410.9	185,067.0	231,373.0	231,373.0	0.0	0.0
	ხარჯები	146,848.3	176,094.2	219,867.0	219,867.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	31,062.3	32,410.5	34,650.0	34,650.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,562.6	8,972.7	11,506.0	11,506.0	0.0	0.0
29 10	საქართველოს თავდაცვის ძალების შესაძლებლობის გაძლიერება (SG)	24,374.8	37,562.5	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	24,374.8	37,562.5	0.0	0.0	0.0	0.0
30 00	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	765,835.6	788,905.7	962,500.0	962,500.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	30,418.0	30,500.0	30,500.0	30,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	705,133.4	744,681.9	805,632.0	805,632.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	493,891.8	526,543.6	583,026.0	583,026.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	60,702.3	44,223.8	156,868.0	156,868.0	0.0	0.0
30 01	საზოგადოებრივი წესრიგი და საერთაშორისო თანამშრომლობის განვითარება/გაღრმავება	560,526.4	581,318.5	690,495.9	690,495.9	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	20,854.0	20,936.0	20,936.0	20,936.0	0.0	0.0
	ხარჯები	511,824.5	542,691.3	589,986.9	589,986.9	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	361,261.9	386,531.0	431,345.9	431,345.9	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	48,701.9	38,627.1	100,509.0	100,509.0	0.0	0.0
30 02	სახელმწიფო საზღვრის დაცვა	101,490.3	97,734.1	159,266.0	159,266.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,657.0	3,657.0	3,657.0	3,657.0	0.0	0.0
	ხარჯები	93,143.8	96,207.8	106,266.0	106,266.0	0.0	0.0

	შრომის ანაზღაურება	67,320.3	69,713.3	76,505.0	76,505.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	8,346.5	1,526.3	53,000.0	53,000.0	0.0	0.0
30 03	ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა (მათ შორის, ქონების), დიპლომატიური წარმომადგენლობების, ეროვნული საგანძურის დაცვის და უსაფრთხოების დონის ამაღლება	10,032.8	10,844.2	12,616.3	12,616.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,178.0	1,178.0	1,178.0	1,178.0	0.0	0.0
	ხარჯები	10,022.6	10,815.6	12,566.3	12,566.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	8,675.1	9,480.5	10,651.3	10,651.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10.2	28.6	50.0	50.0	0.0	0.0
30 04	სამართალდამცავი სტრუქტურებისათვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება, გადამზადება, საარქივო ფონდების დიგიტალიზაცია, სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა და მოქალაქეთა მომსახურება	6,079.7	6,387.5	7,162.5	7,162.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	121.0	121.0	121.0	121.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,501.4	6,068.5	6,862.5	6,862.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,562.8	2,697.0	3,162.5	3,162.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	578.4	319.0	300.0	300.0	0.0	0.0
30 05	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემისა და საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის მოსამსახურეთა ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებით უზრუნველყოფა	5,621.3	4,184.9	4,258.3	4,258.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	35.0	35.0	35.0	35.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,615.8	4,160.5	4,255.3	4,255.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	719.8	767.6	861.3	861.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5.5	24.4	3.0	3.0	0.0	0.0
30 06	სამოქალაქო უსაფრთხოების დონის ამაღლება, სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების შექმნა და მართვა	82,085.1	88,436.6	88,701.0	88,701.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	4,573.0	4,573.0	4,573.0	4,573.0	0.0	0.0
	ხარჯები	79,025.2	84,738.2	85,695.0	85,695.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	53,351.9	57,354.3	60,500.0	60,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,059.8	3,698.4	3,006.0	3,006.0	0.0	0.0
31 00	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	496,804.3	665,379.8	743,071.4	690,771.4	5,300.0	47,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,539.0	3,574.0	3,657.0	3,657.0	0.0	0.0
	ხარჯები	463,176.6	615,060.4	703,981.4	657,241.4	3,740.0	43,000.0
	შრომის ანაზღაურება	47,023.3	48,934.9	56,502.4	55,872.4	630.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	33,627.7	31,899.0	39,090.0	33,530.0	1,560.0	4,000.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	18,420.4	0.0	0.0	0.0	0.0
31 01	გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა	11,570.9	15,018.2	14,455.3	14,455.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	257.0	259.0	283.0	283.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,862.8	14,118.0	12,455.3	12,455.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	5,388.8	6,445.5	8,088.3	8,088.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,708.1	900.2	2,000.0	2,000.0	0.0	0.0
31 01 01	გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა	9,192.5	11,881.8	10,154.0	10,154.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	225.0	227.0	251.0	251.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,484.4	11,510.6	10,054.0	10,054.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,883.0	5,470.2	7,304.0	7,304.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,708.1	371.2	100.0	100.0	0.0	0.0
31 01 02	გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დონისმიერები	581.2	592.0	901.3	901.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	32.0	32.0	32.0	32.0	0.0	0.0
	ხარჯები	581.2	592.0	901.3	901.3	0.0	0.0

	შრომის ანაზღაურება	505.8	521.2	784.3	784.3	0.0	0.0
31 01 03	ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია	521.1	447.7	500.0	500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	521.1	447.7	500.0	500.0	0.0	0.0
31 01 04	ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის ღონისძიებები	1,276.0	970.4	400.0	400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,276.0	970.4	400.0	400.0	0.0	0.0
31 01 05	ინფორმაციული ტექნოლოგიებისა და ელექტრონული სისტემების ფუნქციონირების უზრუნველყოფა	0.0	1,126.3	2,500.0	2,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	597.4	600.0	600.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	454.1	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	528.9	1,900.0	1,900.0	0.0	0.0
31 02	სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაცვა და ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობა	28,838.2	31,356.0	60,768.1	60,768.1	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	509.0	509.0	539.0	539.0	0.0	0.0
	ხარჯები	27,990.0	30,634.9	52,763.1	52,763.1	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	6,264.0	7,105.0	8,437.1	8,437.1	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	848.3	721.1	8,005.0	8,005.0	0.0	0.0
31 03	მევენახეობა-მეღვინეობის განვითარება	94,946.1	155,213.6	124,747.1	124,747.1	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	50.0	50.0	50.0	50.0	0.0	0.0
	ხარჯები	94,913.4	154,830.8	124,417.1	124,417.1	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,104.0	1,200.0	1,337.1	1,337.1	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	32.7	382.7	330.0	330.0	0.0	0.0
31 04	სოფლის მეურნეობის დარგში სამეცნიერო-კვლევითი ღონისძიებების განხორციელება	7,089.1	5,985.9	5,378.5	5,378.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	119.0	119.0	119.0	119.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,727.0	4,666.7	4,660.5	4,660.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,714.8	1,801.5	1,963.5	1,963.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,362.1	1,319.2	718.0	718.0	0.0	0.0
31 05	ერთიანი აგროპროექტი	228,325.4	296,033.9	371,725.0	351,725.0	3,000.0	17,000.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	368.0	366.0	366.0	366.0	0.0	0.0
	ხარჯები	214,149.2	277,445.5	368,725.0	351,225.0	2,500.0	15,000.0
	შრომის ანაზღაურება	7,212.2	8,031.4	7,975.0	7,975.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	14,176.2	168.0	3,000.0	500.0	500.0	2,000.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	18,420.4	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 01	სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვა	10,681.4	14,429.3	10,925.0	10,925.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	368.0	366.0	366.0	366.0	0.0	0.0
	ხარჯები	10,538.9	14,313.6	10,825.0	10,825.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	7,212.2	8,031.4	7,975.0	7,975.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	142.5	115.7	100.0	100.0	0.0	0.0
31 05 02	შეღვათიანი აგროკრედიტები	74,762.5	154,617.8	176,000.0	176,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	74,762.5	136,197.5	176,000.0	176,000.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	18,420.4	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 03	აგროდაზღვევა	8,000.0	9,980.8	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	8,000.0	9,980.8	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
31 05 04	დანერგე მომავალი	21,180.0	39,100.2	37,000.0	37,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	21,180.0	39,100.2	37,000.0	37,000.0	0.0	0.0
31 05 05	ქართული ჩაი	23.1	94.9	500.0	500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	23.1	94.9	500.0	500.0	0.0	0.0
31 05 06	გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსების პროექტი	9,227.2	12,325.7	23,000.0	23,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,227.2	12,325.7	23,000.0	23,000.0	0.0	0.0
31 05 07	ფერმათა/ფერმერთა რეგისტრაციის პროექტი	214.6	283.5	300.0	300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	214.6	283.5	300.0	300.0	0.0	0.0
31 05 08	პროექტების ტექნიკური მხარდაჭერის პროგრამა	234.4	273.4	500.0	500.0	0.0	0.0

	ხარჯები	234.4	273.4	500.0	500.0	0.0	0.0
31 05 09	სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურული განვითარება	4,050.5	2,693.5	3,500.0	3,500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,012.6	2,679.9	3,500.0	3,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	37.9	13.6	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 10	მოსავლის ამღები ტექნიკის თანადაფინანსების პროექტი	3,487.8	4,458.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,487.8	4,458.0	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
31 05 11	აგროსექტორის განვითარების ხელშეწყობა	14,116.1	20,146.4	21,700.0	1,700.0	3,000.0	17,000.0
	ხარჯები	13,619.1	20,107.6	18,800.0	1,300.0	2,500.0	15,000.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	497.0	38.7	2,900.0	400.0	500.0	2,000.0
31 05 11 01	მერძვევობის დარგის მოდერნიზაციის და ბაზარზე წვდომის პროგრამა (DiMMA)	3,670.8	19,611.1	21,700.0	1,700.0	3,000.0	17,000.0
	ხარჯები	3,456.8	19,572.4	18,800.0	1,300.0	2,500.0	15,000.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	214.0	38.7	2,900.0	400.0	500.0	2,000.0
31 05 11 02	სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი	10,445.3	535.2	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	10,162.3	535.2	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	283.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 12	სასოფლო-სამეურნეო მექანიზაციის თანადაფინანსების სახელმწიფო პროგრამა	0.0	4,797.8	40,000.0	40,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	4,797.8	40,000.0	40,000.0	0.0	0.0
31 05 13	იმერეთის აგროზონა	630.0	2,000.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	630.0	2,000.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
31 05 14	ბიოწარმოების ხელშეწყობის პროგრამა	0.0	0.0	300.0	300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	300.0	300.0	0.0	0.0
31 05 15	სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთების მესაკუთრეთა ხელშეწყობის სახელმწიფო პროგრამა	29,183.0	2,090.8	40,000.0	40,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	29,183.0	2,090.8	40,000.0	40,000.0	0.0	0.0
31 05 16	ახალი კორონავირუსიდან – COVID-19-დან გამომდინარე, სოფლის მეურნეობის მხარდაჭერის ღონისძიებები	19,714.1	16,709.3	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,215.3	16,709.3	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	13,498.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 17	მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა	107.0	91.2	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	107.0	91.2	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 18	ყურძნის შესყიდვა-გადამუშავების ხელშეწყობის ღონისძიებები	18,492.0	8,300.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	18,492.0	8,300.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 19	არასტანდარტული ვაშლის მოსავლის რეალიზაციის ხელშეწყობის პროგრამა	4,997.8	3,641.3	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,997.8	3,641.3	0.0	0.0	0.0	0.0
31 05 20	აგროწარმოების ხელშეწყობის პროგრამა	9,224.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,224.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 06	სამელიორაცია სისტემების მოდერნიზაცია	62,172.7	80,278.1	92,000.0	62,000.0	0.0	30,000.0
	ხარჯები	61,768.8	80,265.6	90,000.0	62,000.0	0.0	28,000.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	404.0	12.5	2,000.0	0.0	0.0	2,000.0
31 06 01	სამელიორაცია სისტემების რეაბილიტაცია და ტექნიკის შეძენა	20,300.0	26,550.0	38,000.0	38,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	20,300.0	26,550.0	38,000.0	38,000.0	0.0	0.0
31 06 02	სამელიორაცია ინფრასტრუქტურის მიმდინარე ტექნიკური ექსპლუატაცია	24,700.0	24,175.0	24,000.0	24,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	24,700.0	24,175.0	24,000.0	24,000.0	0.0	0.0
31 06 03	ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB)	17,172.7	29,553.1	30,000.0	0.0	0.0	30,000.0

	ხარჯები	16,768.8	29,540.6	28,000.0	0.0	0.0	28,000.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	404.0	12.5	2,000.0	0.0	0.0	2,000.0
31 07	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობა	15,364.3	16,035.5	20,250.0	20,250.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	870.0	870.0	870.0	870.0	0.0	0.0
	ხარჯები	15,324.2	15,663.6	19,250.0	19,250.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	10,238.6	10,112.7	13,200.0	13,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	40.1	372.0	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
31 08	დაცული ტერიტორიების სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	16,606.8	25,078.4	26,600.0	24,300.0	2,300.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	573.0	608.0	661.0	661.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,904.6	14,312.8	12,010.0	10,770.0	1,240.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	7,697.7	6,062.7	6,680.0	6,050.0	630.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3,702.2	10,765.6	14,590.0	13,530.0	1,060.0	0.0
31 09	სატყეო სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	12,574.3	9,735.7	11,170.8	11,170.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	501.0	501.0	501.0	501.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,962.7	7,574.4	7,920.8	7,920.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,200.0	2,905.1	3,740.8	3,740.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,611.6	2,161.3	3,250.0	3,250.0	0.0	0.0
31 10	ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	1,546.4	1,449.6	1,387.2	1,387.2	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	12.0	12.0	12.0	12.0	0.0	0.0
	ხარჯები	686.1	1,334.3	1,387.2	1,387.2	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	150.0	189.1	187.2	187.2	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	860.3	115.3	0.0	0.0	0.0	0.0
31 11	გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებით ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის და „განათლება მდგრადი განვითარებისთვის“ ხელშეწყობის პროგრამა	4,129.2	4,869.0	1,335.1	1,335.1	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	41.0	41.0	17.0	17.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,966.1	3,733.0	1,335.1	1,335.1	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,120.3	717.3	386.1	386.1	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,163.1	1,136.0	0.0	0.0	0.0	0.0
31 12	ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების დაცვა	980.0	1,149.6	1,233.8	1,233.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	28.0	28.0	28.0	28.0	0.0	0.0
	ხარჯები	974.0	1,139.4	1,221.8	1,221.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	560.2	597.4	701.8	701.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6.0	10.2	12.0	12.0	0.0	0.0
31 13	გარემოს დაცვის სფეროში პროგნოზირება, შეფასება, პრევენცია და მონიტორინგი	4,171.9	15,886.7	4,200.0	4,200.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,566.1	2,326.7	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	793.4	830.5	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,605.9	13,560.0	3,200.0	3,200.0	0.0	0.0
31 14	კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა	7,501.6	5,602.6	4,725.5	4,725.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	141.0	141.0	141.0	141.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,397.0	5,374.1	3,825.5	3,825.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,814.2	1,820.0	2,045.5	2,045.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	104.6	228.5	900.0	900.0	0.0	0.0
31 15	მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის სახელმწიფო პროგრამა	987.2	1,686.9	3,095.0	3,095.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	70.0	70.0	70.0	70.0	0.0	0.0
	ხარჯები	984.6	1,640.5	3,010.0	3,010.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	765.1	1,116.5	1,760.0	1,760.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2.5	46.5	85.0	85.0	0.0	0.0
32 00	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	1,302,561.3	1,526,921.4	1,684,835.9	1,667,735.9	1,213.0	15,887.0

	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,497.0	1,497.0	1,520.0	1,520.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,227,143.0	1,458,176.2	1,572,292.9	1,556,555.9	0.0	15,737.0
	შრომის ანაზღაურება	24,139.1	22,958.0	28,012.9	28,012.9	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	75,418.4	68,745.2	112,543.0	111,180.0	1,213.0	150.0
32 01	განათლებისა და მეცნიერების სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა	33,145.9	49,306.3	46,664.3	46,664.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	616.0	616.0	616.0	616.0	0.0	0.0
	ხარჯები	30,521.7	37,353.2	36,009.3	36,009.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	13,482.8	11,642.1	12,935.3	12,935.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,624.2	11,953.1	10,655.0	10,655.0	0.0	0.0
32 02	სკოლამდელი და ზოგადი განათლება	908,338.8	1,069,899.8	1,184,396.8	1,184,396.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	111.0	111.0	111.0	111.0	0.0	0.0
	ხარჯები	907,962.1	1,068,509.3	1,184,166.8	1,184,166.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,876.6	1,895.1	2,384.8	2,384.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	376.7	1,390.4	230.0	230.0	0.0	0.0
32 02 01	ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დაფინანსება	794,996.8	882,039.0	1,005,000.0	1,005,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	794,996.8	882,039.0	1,005,000.0	1,005,000.0	0.0	0.0
32 02 02	მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა	9,710.3	10,200.3	10,235.0	10,235.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	25.0	25.0	25.0	25.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,707.9	10,181.1	10,215.0	10,215.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	508.2	490.0	715.0	715.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2.4	19.1	20.0	20.0	0.0	0.0
32 02 03	უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფა	17,173.8	18,437.4	23,351.8	23,351.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	86.0	86.0	86.0	86.0	0.0	0.0
	ხარჯები	17,160.9	18,192.6	23,141.8	23,141.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,368.4	1,405.1	1,669.8	1,669.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	12.9	244.8	210.0	210.0	0.0	0.0
32 02 03 01	უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფის პროგრამის ადმინისტრირება	2,219.5	2,579.5	2,451.8	2,451.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	86.0	86.0	86.0	86.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,210.4	2,334.7	2,441.8	2,441.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,368.4	1,405.1	1,669.8	1,669.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	9.1	244.8	10.0	10.0	0.0	0.0
32 02 03 02	უსაფრთხო საგანმანათლებლო გარემოს უზრუნველყოფა	14,954.3	15,857.9	20,900.0	20,900.0	0.0	0.0
	ხარჯები	14,950.5	15,857.9	20,700.0	20,700.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	3.8	0.0	200.0	200.0	0.0	0.0
32 02 04	წარმატებულ მოსწავლეთა წახალისება	354.1	733.2	1,155.0	1,155.0	0.0	0.0
	ხარჯები	354.1	733.2	1,155.0	1,155.0	0.0	0.0
32 02 05	განსაკუთრებით ნიჭიერ მოსწავლეთა საგანმანათლებლო და საცხოვრებელი პირობებით უზრუნველყოფა	225.0	238.6	250.0	250.0	0.0	0.0
	ხარჯები	225.0	238.6	250.0	250.0	0.0	0.0
32 02 06	მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა	23,844.8	28,975.3	28,300.0	28,300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	23,844.8	28,669.3	28,300.0	28,300.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	306.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 02 07	ოკუპირებული რეგიონების მასწავლებლებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარება	4,152.9	4,059.9	4,185.0	4,185.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,152.9	4,059.9	4,185.0	4,185.0	0.0	0.0
32 02 08	ბრალდებული და მსჯავრდებული პირებისათვის ზოგადი განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა	229.3	219.0	260.0	260.0	0.0	0.0
	ხარჯები	229.3	219.0	260.0	260.0	0.0	0.0
32 02	ეროვნული სასწავლო გეგმის განვითარება და დანერგვის	307.9	397.3	500.0	500.0	0.0	0.0

09	ხელშეწყობა						
	ხარჯები	307.9	397.3	500.0	500.0	0.0	0.0
32 02 10	საჯარო სკოლის მოსწავლეების ტრანსპორტით უზრუნველყოფა	12,231.8	17,197.2	31,850.0	31,850.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,231.8	17,197.2	31,850.0	31,850.0	0.0	0.0
32 02 11	პროგრამა „ჩემი პირველი კომპიუტერი“	31,350.0	82,120.7	59,150.0	59,150.0	0.0	0.0
	ხარჯები	31,350.0	82,120.7	59,150.0	59,150.0	0.0	0.0
32 02 12	ზოგადი განათლების ხელშეწყობა	1,130.1	10,298.9	4,000.0	4,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,130.1	10,298.9	4,000.0	4,000.0	0.0	0.0
32 02 13	ზოგადი განათლების რეფორმის ხელშეწყობა	12,616.8	14,983.1	16,160.0	16,160.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,255.3	14,162.6	16,160.0	16,160.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	361.5	820.5	0.0	0.0	0.0	0.0
32 02 14	დავისვენოთ და ვისწავლოთ ერთად	15.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	15.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
32 03	პროფესიული განათლება	44,278.3	60,112.8	68,880.5	68,880.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	11.0	11.0	50.0	50.0	0.0	0.0
	ხარჯები	42,884.5	59,225.5	68,585.5	68,585.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	400.9	379.7	1,955.5	1,955.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,393.8	887.2	295.0	295.0	0.0	0.0
32 03 01	პროფესიული განათლების განვითარების ხელშეწყობა	42,143.2	56,917.3	57,000.0	57,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	40,769.3	56,052.5	56,800.0	56,800.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	161.5	129.7	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,374.0	864.8	200.0	200.0	0.0	0.0
32 03 02	პროფესიული უნარების განვითარება	0.0	262.5	9,250.5	9,250.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0.0	0.0	39.0	39.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	258.0	9,175.5	9,175.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	0.0	1,655.5	1,655.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	4.5	75.0	75.0	0.0	0.0
32 03 03	ეროვნული უმცირესობების პროფესიული გადამზადება	2,127.6	2,910.8	2,630.0	2,630.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	11.0	11.0	11.0	11.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,107.7	2,892.8	2,610.0	2,610.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	239.4	250.0	300.0	300.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	19.9	17.9	20.0	20.0	0.0	0.0
32 03 04	მსჯავრდებული პირებისათვის და ყოფილი პატიმრებისათვის პროფესიული განათლების მიღების ხელმისაწვდომობა	7.5	22.2	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7.5	22.2	0.0	0.0	0.0	0.0
32 04	უმაღლესი განათლება	135,199.7	153,323.8	142,380.7	142,380.7	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	191.0	191.0	175.0	175.0	0.0	0.0
	ხარჯები	133,965.0	150,145.5	142,225.7	142,225.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,511.3	3,462.4	4,302.7	4,302.7	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,234.7	3,178.2	155.0	155.0	0.0	0.0
32 04 01	გამოცდების ორგანიზება	13,098.3	13,729.2	15,128.5	15,128.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	143.0	143.0	143.0	143.0	0.0	0.0
	ხარჯები	12,859.2	13,706.2	14,988.5	14,988.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,181.5	3,200.0	3,728.5	3,728.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	239.1	23.0	140.0	140.0	0.0	0.0
32 04 02	სახელმწიფო სასწავლო, სამაგისტრო გრანტები და ახალგაზრდების ხელშეწყობა	106,640.6	117,235.3	118,700.0	118,700.0	0.0	0.0
	ხარჯები	106,640.6	117,235.3	118,700.0	118,700.0	0.0	0.0
32 04 03	უმაღლესი განათლების ხელშეწყობა	167.9	180.4	200.0	200.0	0.0	0.0
	ხარჯები	167.9	180.4	200.0	200.0	0.0	0.0
32 04 04	საზღვარგარეთ განათლების მიღების ხელშეწყობა	4,715.5	6,718.9	7,038.1	7,038.1	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	11.0	11.0	11.0	11.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,708.8	6,708.4	7,023.1	7,023.1	0.0	0.0

	შრომის ანაზღაურება	245.3	232.4	419.1	419.1	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6.7	10.5	15.0	15.0	0.0	0.0
32 04 05	უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობა	10,577.4	15,459.9	1,314.1	1,314.1	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	37.0	37.0	21.0	21.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,588.5	12,315.2	1,314.1	1,314.1	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	84.5	30.0	155.1	155.1	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	988.8	3,144.7	0.0	0.0	0.0	0.0
32 05	მეცნიერებისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა	56,836.1	67,188.1	66,588.6	66,588.6	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	568.0	568.0	568.0	568.0	0.0	0.0
	ხარჯები	54,645.3	65,315.1	61,243.6	61,243.6	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,867.5	5,578.7	6,434.6	6,434.6	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,190.8	1,873.0	5,345.0	5,345.0	0.0	0.0
32 05 01	სამეცნიერო გრანტების გაცემისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა	30,100.3	35,268.1	33,695.3	33,695.3	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	35.0	35.0	35.0	35.0	0.0	0.0
	ხარჯები	28,099.3	33,735.4	31,425.3	31,425.3	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	650.4	699.4	1,128.3	1,128.3	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,001.0	1,532.7	2,270.0	2,270.0	0.0	0.0
32 05 02	სამეცნიერო დაწესებულებების პროგრამები	5,581.6	6,237.3	6,306.8	6,306.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	497.0	497.0	497.0	497.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,462.8	5,921.5	6,251.8	6,251.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,315.1	4,013.7	4,364.8	4,364.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	118.8	315.7	55.0	55.0	0.0	0.0
32 05 03	საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ხელშეწყობა	1,109.9	1,095.8	1,186.5	1,186.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	36.0	36.0	36.0	36.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,097.1	1,071.2	1,166.5	1,166.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	902.0	865.5	941.5	941.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	12.8	24.6	20.0	20.0	0.0	0.0
32 05 04	სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა	19,444.7	24,225.9	25,000.0	25,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	19,386.5	24,225.9	22,000.0	22,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	58.2	0.0	3,000.0	3,000.0	0.0	0.0
32 05 05	მეცნიერების პოპულარიზაცია	599.6	361.1	400.0	400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	599.6	361.1	400.0	400.0	0.0	0.0
32 06	ინკლუზიური განათლება	21,221.8	26,519.5	34,875.0	34,875.0	0.0	0.0
	ხარჯები	21,221.8	26,515.4	34,875.0	34,875.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	4.2	0.0	0.0	0.0	0.0
32 07	ინფრასტრუქტურის განვითარება	96,184.7	76,211.7	120,050.0	120,050.0	0.0	0.0
	ხარჯები	28,664.9	35,236.9	27,750.0	27,750.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	67,519.8	40,974.8	92,300.0	92,300.0	0.0	0.0
32 07 01	ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება	56,236.0	35,201.1	84,050.0	84,050.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,008.9	9,992.5	19,050.0	19,050.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	50,227.0	25,208.7	65,000.0	65,000.0	0.0	0.0
32 07 02	პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება	21,816.1	18,759.3	25,000.0	25,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,767.9	6,091.4	2,700.0	2,700.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	14,048.2	12,667.8	22,300.0	22,300.0	0.0	0.0
32 07 03	სამინისტროს და მის სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირებისა და ტერიტორიული ორგანოების ინფრასტრუქტურის განვითარება	2,240.1	191.2	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	136.6	23.9	300.0	300.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	2,103.4	167.3	700.0	700.0	0.0	0.0
32 07 04	უმაღლესი საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის განვითარება	8,490.8	16,982.3	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0

	ხარჯები	8,062.3	15,569.9	3,200.0	3,200.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	428.5	1,412.4	1,800.0	1,800.0	0.0	0.0
32 07 05	საჯარო სკოლების ოპერირებისა და მოვლა-პატრონობის სისტემის განვითარება	7,401.8	5,077.8	5,000.0	5,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,689.1	3,559.3	2,500.0	2,500.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	712.6	1,518.5	2,500.0	2,500.0	0.0	0.0
32 08	ინოვაციის, ინკლუზიურობისა და ხარისხის პროექტი – საქართველო I2Q (WB)	1,074.8	20,032.6	12,637.0	0.0	0.0	12,637.0
	ხარჯები	996.5	11,791.5	12,637.0	0.0	0.0	12,637.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	78.3	8,241.1	0.0	0.0	0.0	0.0
32 09	პროფესიული განათლების პროგრამა 1 (KfW)	259.8	503.5	4,213.0	3,000.0	1,213.0	0.0
	ხარჯები	259.8	503.5	1,000.0	1,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	3,213.0	2,000.0	1,213.0	0.0
32 10	თანამედროვე უნარები უკეთესი დასაქმების სექტორის განვითარების პროგრამისთვის – პროექტი (ADB)	0.0	796.9	4,150.0	900.0	0.0	3,250.0
	ხარჯები	0.0	553.7	3,800.0	700.0	0.0	3,100.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	243.2	350.0	200.0	0.0	150.0
32 11	გამოყენებითი კვლევების საგრანტო პროგრამა (WB)	6,021.4	3,026.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,021.4	3,026.6	0.0	0.0	0.0	0.0
33 00	საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო	252,184.0	359,246.7	470,802.8	470,802.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	6,916.0	6,916.0	6,901.0	6,901.0	0.0	0.0
	ხარჯები	236,860.3	331,999.6	426,228.8	426,228.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	59,401.2	62,739.8	72,987.8	72,987.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	13,243.6	24,049.2	41,374.0	41,374.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	2,080.1	3,197.8	3,200.0	3,200.0	0.0	0.0
33 01	კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სფეროებში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა	0.0	5,374.6	7,633.0	7,633.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	169.0	169.0	136.0	136.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	5,095.3	7,583.0	7,583.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	2,442.2	4,620.0	4,620.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	279.4	50.0	50.0	0.0	0.0
33 02	სახელოვნებო და სასპორტო სფეროში უმაღლესი განათლება	11,907.8	12,120.5	17,015.0	17,015.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,127.0	1,127.0	1,127.0	1,127.0	0.0	0.0
	ხარჯები	11,766.8	11,937.8	16,910.0	16,910.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	9,052.4	9,210.0	9,251.0	9,251.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	141.0	182.7	105.0	105.0	0.0	0.0
33 03	ინფრასტრუქტურის განვითარება	32,417.0	60,126.1	42,000.0	42,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	26,163.9	47,870.6	19,000.0	19,000.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	6,253.1	12,255.6	23,000.0	23,000.0	0.0	0.0
33 04	სახელოვნებო და სასპორტო დაწესებულებების ხელშეწყობა	6,247.8	5,949.1	7,108.0	7,108.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	802.0	802.0	820.0	820.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,169.8	5,861.6	7,061.0	7,061.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,345.6	4,375.2	4,630.0	4,630.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	77.9	87.5	47.0	47.0	0.0	0.0
33 05	კულტურის განვითარების ხელშეწყობა	68,658.1	71,914.1	152,702.0	152,702.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,372.0	3,372.0	3,372.0	3,372.0	0.0	0.0
	ხარჯები	65,202.8	64,422.5	147,536.0	147,536.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	34,609.1	34,862.2	42,230.0	42,230.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,375.1	4,293.8	1,966.0	1,966.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	2,080.1	3,197.8	3,200.0	3,200.0	0.0	0.0
33 06	კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და საბუფეურო სისტემის სრულყოფა	24,861.1	28,513.9	37,610.0	37,610.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	1,397.0	1,397.0	1,397.0	1,397.0	0.0	0.0

	ხარჯები	19,536.7	21,714.3	22,523.0	22,523.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	10,520.0	10,830.0	11,126.0	11,126.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,324.4	6,799.6	15,087.0	15,087.0	0.0	0.0
33 07	მასობრივი და მაღალი მიღწევების სპორტის განვითარება და პოპულარიზაცია	87,626.2	137,047.5	152,917.8	152,917.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5.0	5.0	5.0	5.0	0.0	0.0
	ხარჯები	87,621.7	137,041.9	152,902.8	152,902.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	131.6	170.3	195.8	195.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.5	5.6	15.0	15.0	0.0	0.0
33 08	კულტურისა და სპორტის მოღვაწეთა სოციალური დაცვის ღონისძიებები	16,906.5	34,691.3	48,357.0	48,357.0	0.0	0.0
	ხარჯები	16,906.5	34,691.3	48,357.0	48,357.0	0.0	0.0
33 09	ახალგაზრდობის ხელშეწყობა	3,559.6	3,509.6	5,460.0	5,460.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	44.0	44.0	44.0	44.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,492.0	3,364.5	4,356.0	4,356.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	742.5	850.0	935.0	935.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	67.5	145.1	1,104.0	1,104.0	0.0	0.0
34 00	საქართველოს დაზვერვის სამსახური	13,500.0	13,800.0	15,400.0	15,400.0	0.0	0.0
	ხარჯები	13,500.0	13,800.0	15,400.0	15,400.0	0.0	0.0
35 00	სსიპ – საჯარო სამსახურის ბიურო	1,613.1	2,179.6	1,705.0	1,705.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	36.0	36.0	36.0	36.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,586.6	2,160.0	1,545.0	1,545.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	924.9	984.7	1,155.0	1,155.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	26.5	19.6	160.0	160.0	0.0	0.0
36 00	სსიპ – იურიდიული დახმარების სამსახური	6,326.2	7,349.2	8,170.5	8,170.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	225.0	225.0	225.0	225.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,207.6	7,182.6	8,125.5	8,125.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,010.7	4,373.5	5,395.5	5,395.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	118.6	166.6	45.0	45.0	0.0	0.0
37 00	სსიპ – ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური	7,224.9	8,082.0	9,495.0	9,495.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	143.0	143.0	143.0	143.0	0.0	0.0
	ხარჯები	7,135.4	8,063.3	9,381.5	9,381.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,937.8	1,969.5	2,284.2	2,284.2	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	89.5	18.8	113.5	113.5	0.0	0.0
38 00	სსიპ – საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური	1,987.2	2,079.3	2,292.0	2,292.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31.0	31.0	31.0	31.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,969.2	2,075.8	2,242.0	2,242.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,233.3	1,293.7	1,562.0	1,562.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	18.0	3.5	50.0	50.0	0.0	0.0
39 00	ა(ა)იპ – საქართველოს სოლიდარობის ფონდი	244.6	247.1	278.6	278.6	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	7.0	7.0	7.0	7.0	0.0	0.0
	ხარჯები	244.6	247.1	278.6	278.6	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	178.0	169.8	204.6	204.6	0.0	0.0
40 00	საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური	56,685.2	61,358.6	69,538.5	69,538.5	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,634.0	3,634.0	3,634.0	3,634.0	0.0	0.0
	ხარჯები	51,099.0	58,077.0	63,488.5	63,488.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	39,842.3	42,679.9	47,173.5	47,173.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5,586.1	3,281.6	6,050.0	6,050.0	0.0	0.0
40 01	დასაცავ პირთა და ობიექტთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფა	49,443.9	52,365.7	59,500.0	59,500.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	3,550.0	3,550.0	3,550.0	3,550.0	0.0	0.0
	ხარჯები	45,328.3	49,488.3	53,850.0	53,850.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	38,724.4	41,499.9	45,650.0	45,650.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,115.6	2,877.4	5,650.0	5,650.0	0.0	0.0
40 02	სახელმწიფო ობიექტების მოვლა-შენახვა	7,198.3	8,981.9	10,038.5	10,038.5	0.0	0.0

	მომუშავეთა რიცხოვნობა	84.0	84.0	84.0	84.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,767.1	8,582.7	9,638.5	9,638.5	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,117.9	1,180.0	1,523.5	1,523.5	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,431.2	399.1	400.0	400.0	0.0	0.0
40 03	სსიპ – სახელისუფლებო სპეციალური კავშირგაბმულობის სააგენტო	43.0	11.1	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3.6	6.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	39.4	5.1	0.0	0.0	0.0	0.0
41 00	საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი	6,373.3	6,208.7	8,869.0	8,869.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	123.0	123.0	123.0	123.0	0.0	0.0
	ხარჯები	6,243.1	5,789.9	6,501.0	6,501.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,137.4	3,231.3	4,059.0	4,059.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	130.2	418.8	2,368.0	2,368.0	0.0	0.0
42 00	სსიპ – საზოგადოებრივი მაუწყებელი	68,913.2	69,585.3	82,180.0	82,180.0	0.0	0.0
	ხარჯები	68,913.2	69,356.3	82,180.0	82,180.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	228.9	0.0	0.0	0.0	0.0
43 00	სსიპ – საქართველოს კონკურენციის ეროვნული სააგენტო	1,877.6	2,184.7	3,670.0	3,670.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	43.0	60.0	75.0	75.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,857.8	2,173.5	3,650.0	3,650.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,249.4	1,466.0	2,676.0	2,676.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	19.8	11.2	20.0	20.0	0.0	0.0
44 00	ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია – სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია	2,394.2	2,438.9	2,636.0	2,636.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	85.0	85.0	85.0	85.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,382.6	2,426.7	2,616.0	2,616.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,357.0	1,360.0	1,496.0	1,496.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	11.5	12.3	20.0	20.0	0.0	0.0
45 00	საქართველოს საპატრიარქო	24,997.7	24,937.0	25,000.0	25,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	24,019.6	24,111.1	24,124.0	24,124.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	929.1	790.9	843.0	843.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	49.0	35.0	33.0	33.0	0.0	0.0
45 01	სასულიერო განათლების ხელშეწყობის გრანტი	14,715.7	14,870.7	14,790.0	14,790.0	0.0	0.0
	ხარჯები	14,274.6	14,547.7	14,430.0	14,430.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	441.1	323.0	360.0	360.0	0.0	0.0
45 02	ა(ა)იპ – საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა სვიმონ კანანელის სახელობის სასულიერო სწავლების ცენტრი	645.0	645.0	645.0	645.0	0.0	0.0
	ხარჯები	645.0	645.0	645.0	645.0	0.0	0.0
45 03	ა(ა)იპ – ბათუმისა და ლაზეთის ეპარქიის საგანმანათლებლო ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	1,768.0	1,625.0	1,768.0	1,768.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,490.0	1,367.0	1,515.0	1,515.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	278.0	258.0	253.0	253.0	0.0	0.0
45 04	ა(ა)იპ – საქართველოს საპატრიარქოს ქ. ნინოწმინდის წმიდა ნინოს მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა პანსიონი	685.0	685.0	685.0	685.0	0.0	0.0
	ხარჯები	615.0	615.0	615.0	615.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	70.0	70.0	70.0	70.0	0.0	0.0
45 05	ა(ა)იპ – ბათუმის წმიდა მოწამე ეკატერინეს სახელობის სათნოების სავანისათვის გადასაცემი გრანტი	261.0	261.0	261.0	261.0	0.0	0.0
	ხარჯები	251.0	251.0	251.0	251.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	10.0	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
	ა(ა)იპ – საქართველოს						

45 06	საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის სასულიერო სწავლების ცენტრი	870.0	870.0	870.0	870.0	0.0	0.0
	ხარჯები	870.0	870.0	870.0	870.0	0.0	0.0
45 07	ა(ა)იპ – წმინდა გიორგი მთაწმინდელის მონასტერთან არსებული სარეაბილიტაციო ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	230.0	230.0	230.0	230.0	0.0	0.0
	ხარჯები	230.0	230.0	230.0	230.0	0.0	0.0
45 08	ა(ა)იპ – საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტისათვის გადასაცემი გრანტი	1,945.0	1,892.4	1,893.0	1,893.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,945.0	1,892.4	1,893.0	1,893.0	0.0	0.0
45 09	ა(ა)იპ – საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ტბელ აბუსერისძის სახელობის სასწავლო უნივერსიტეტისათვის გადასაცემი გრანტი	1,805.0	1,805.0	1,805.0	1,805.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,775.0	1,775.0	1,775.0	1,775.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	30.0	30.0	30.0	30.0	0.0	0.0
45 10	ა(ა)იპ – სმენადაქვეითებულ ბავშვთა რეაბილიტაციის და ადაპტაციის ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0
	ხარჯები	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0
45 11	საქართველოს საპატრიარქოს ტელევიზიის სუბსიდირების ღონისძიებები	800.0	800.0	800.0	800.0	0.0	0.0
	ხარჯები	800.0	800.0	800.0	800.0	0.0	0.0
45 12	ა(ა)იპ – ახალქალაქისა და კუმურდოს ეპარქიის სასწავლო ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	500.0	500.0	500.0	500.0	0.0	0.0
	ხარჯები	351.0	365.0	347.0	347.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	100.0	100.0	120.0	120.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	49.0	35.0	33.0	33.0	0.0	0.0
45 13	ა(ა)იპ – ფოთის საგანმანათლებლო და კულტურულ-გამაჯანსაღებელი ცენტრი	673.0	653.0	653.0	653.0	0.0	0.0
	ხარჯები	673.0	653.0	653.0	653.0	0.0	0.0
46 00	სსიპ – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო	6,967.1	6,780.1	11,300.0	11,300.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,149.8	5,000.0	9,800.0	9,800.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,817.3	1,780.1	1,500.0	1,500.0	0.0	0.0
47 00	სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი	9,867.6	10,781.7	12,968.0	12,968.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	214.0	213.0	213.0	213.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,618.1	10,439.2	12,108.0	12,108.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,180.1	4,434.6	5,148.0	5,148.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	249.5	342.6	860.0	860.0	0.0	0.0
47 01	სტატისტიკური სამუშაოების დაგეგმვა და მართვა	5,395.4	5,878.1	6,688.0	6,688.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	214.0	213.0	213.0	213.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,145.9	5,559.9	6,588.0	6,588.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	4,180.1	4,434.6	5,148.0	5,148.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	249.5	318.3	100.0	100.0	0.0	0.0
47 02	სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამა	4,472.2	4,638.0	4,940.0	4,940.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,472.2	4,613.7	4,940.0	4,940.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	24.3	0.0	0.0	0.0	0.0
47 03	მოსახლეობისა და საცხოვრისების საყოველთაო აღწერა	0.0	265.6	1,340.0	1,340.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	265.6	580.0	580.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	760.0	760.0	0.0	0.0
48 00	სსიპ – საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია	4,082.1	4,005.8	4,434.0	4,434.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	167.0	167.0	167.0	167.0	0.0	0.0

	ხარჯები	4,037.3	4,005.8	4,434.0	4,434.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,829.9	1,827.5	2,024.0	2,024.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	44.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
49 00	საქართველოს სავაჭრო-სამრეწველო პალატა	1,474.2	1,515.5	1,602.0	1,602.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	51.0	51.0	51.0	51.0	0.0	0.0
	ხარჯები	1,450.1	1,508.6	1,595.0	1,595.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	711.4	755.2	792.0	792.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	24.1	6.9	7.0	7.0	0.0	0.0
50 00	სსიპ – რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო	5,255.7	5,315.7	5,388.8	5,388.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	22.0	22.0	22.0	22.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,250.1	5,315.7	5,378.8	5,378.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	553.6	585.8	646.8	646.8	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	5.6	0.0	10.0	10.0	0.0	0.0
51 00	სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახური	6,100.1	7,110.7	11,300.0	11,300.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	125.0	125.0	150.0	150.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,033.0	6,243.5	9,197.9	9,197.9	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,363.8	4,303.1	6,545.9	6,545.9	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,067.0	867.2	2,102.1	2,102.1	0.0	0.0
51 01	სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახური	6,100.1	7,110.7	1,713.2	1,713.2	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	125.0	125.0	150.0	150.0	0.0	0.0
	ხარჯები	5,033.0	6,243.5	1,580.2	1,580.2	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	3,363.8	4,303.1	1,005.9	1,005.9	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	1,067.0	867.2	133.0	133.0	0.0	0.0
51 02	საგამომიებო მოქმედებების უზრუნველყოფა და მართვა	0.0	0.0	6,919.1	6,919.1	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	5,140.0	5,140.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	0.0	3,790.0	3,790.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	1,779.1	1,779.1	0.0	0.0
51 03	პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ზედამხედველობა	0.0	0.0	2,667.7	2,667.7	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	2,477.7	2,477.7	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	0.0	0.0	1,750.0	1,750.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	0.0	190.0	190.0	0.0	0.0
52 00	სსიპ – სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი	434.5	447.4	543.8	543.8	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	14.0	14.0	14.0	14.0	0.0	0.0
	ხარჯები	434.5	447.4	543.8	543.8	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	383.0	399.4	481.8	481.8	0.0	0.0
53 00	სსიპ – საჯარო და კერძო თანამშრომლობის სააგენტო	233.9	219.6	269.0	269.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	10.0	10.0	10.0	10.0	0.0	0.0
	ხარჯები	229.0	218.5	267.0	267.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	147.6	154.2	209.0	209.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	4.9	1.1	2.0	2.0	0.0	0.0
54 00	ეროვნული უსაფრთხოების საბჭოს აპარატი	2,351.2	2,648.0	3,410.0	3,410.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	46.0	46.0	46.0	46.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,224.6	2,269.6	3,300.0	3,300.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,403.7	1,444.7	2,310.0	2,310.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	126.7	378.5	110.0	110.0	0.0	0.0
55 00	საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები	2,780,099.4	4,582,476.3	3,307,400.0	3,217,000.0	8,400.0	82,000.0
	ხარჯები	1,664,533.5	1,725,619.0	2,158,400.0	2,137,000.0	8,400.0	13,000.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	173,646.7	138,909.3	69,000.0	0.0	0.0	69,000.0
	ვალდებულებების კლება	941,919.1	2,717,948.0	1,080,000.0	1,080,000.0	0.0	0.0
55 01	საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	1,238,414.7	2,936,811.8	1,270,000.0	1,270,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	336,495.6	283,663.9	230,000.0	230,000.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	901,919.1	2,653,147.9	1,040,000.0	1,040,000.0	0.0	0.0
	სამინაო სახელმწიფო						

55 02	ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	467,168.1	546,593.7	565,000.0	565,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	427,168.1	506,593.7	525,000.0	525,000.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	40,000.0	40,000.0	40,000.0	40,000.0	0.0	0.0
55 03	საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობიდან გამომდინარე ვალდებულებები	4,007.1	4,300.9	2,800.0	2,800.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,007.1	4,300.9	2,800.0	2,800.0	0.0	0.0
55 04	ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	637,838.9	634,287.0	353,000.0	353,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	637,838.9	634,287.0	353,000.0	353,000.0	0.0	0.0
55 04 01	ავტონომიური რესპუბლიკებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	9,000.0	10,000.0	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	9,000.0	10,000.0	12,000.0	12,000.0	0.0	0.0
55 04 02	მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	628,838.9	624,287.0	341,000.0	341,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	628,838.9	624,287.0	341,000.0	341,000.0	0.0	0.0
55 05	საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდი	0.0	0.0	55,000.0	55,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	55,000.0	55,000.0	0.0	0.0
55 06	წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი	3,426.4	29,783.2	50,000.0	50,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,426.4	4,983.1	50,000.0	50,000.0	0.0	0.0
	ვალდებულებების კლება	0.0	24,800.1	0.0	0.0	0.0	0.0
55 07	საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი	0.0	0.0	430,000.0	430,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	430,000.0	430,000.0	0.0	0.0
55 08	მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდი	0.0	0.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	20,000.0	20,000.0	0.0	0.0
55 09	საქართველოს სახელმწიფო ჯილდოებისათვის დაწესებული ერთდროული ფულადი პრემიების გაცემის ფინანსური უზრუნველყოფა	17.4	80.1	200.0	200.0	0.0	0.0
	ხარჯები	17.4	80.1	200.0	200.0	0.0	0.0
55 10	საერთაშორისო ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე საოპერაციო ხარჯებისა და სხვა ვალდებულებების თანადაფინანსება	713.3	724.1	750.0	750.0	0.0	0.0
	ხარჯები	713.3	724.1	750.0	750.0	0.0	0.0
55 11	დაგროვებითი საპენსიო სქემის თანადაფინანსება	211,000.0	236,000.0	275,000.0	275,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	211,000.0	236,000.0	275,000.0	275,000.0	0.0	0.0
55 12	საერთაშორისო პარტნიორებთან თანამშრომლობით მუნიციპალიტეტებში დაგეგმილი რეფორმების ფინანსური მხარდაჭერა	0.0	0.0	10,000.0	10,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	0.0	10,000.0	10,000.0	0.0	0.0
55 13	დონორების მიერ დაფინანსებული საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები	213,223.0	168,000.1	105,650.0	15,250.0	8,400.0	82,000.0
	ხარჯები	39,576.2	29,090.8	36,650.0	15,250.0	8,400.0	13,000.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	173,646.7	138,909.3	69,000.0	0.0	0.0	69,000.0
55 13 01	აჭარის მყარი ნარჩენების პროექტი (SIDA, EBRD)	9,332.8	3,985.6	1,400.0	0.0	1,400.0	0.0
	ხარჯები	3,972.0	2,836.7	1,400.0	0.0	1,400.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	5,360.8	1,148.9	0.0	0.0	0.0	0.0
55 13 02	ბათუმის ავტობუსების პროექტი (ESP, EBRD)	11,152.0	0.0	1,000.0	0.0	0.0	1,000.0
	ხარჯები	4,374.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	6,777.6	0.0	1,000.0	0.0	0.0	1,000.0
55 13 03	თბილისის მყარი ნარჩენების მართვა	0.0	8,016.0	35,500.0	5,500.0	0.0	30,000.0
	ხარჯები	0.0	1,222.8	5,500.0	5,500.0	0.0	0.0

	ფინანსური აქტივების ზრდა	0.0	6,793.2	30,000.0	0.0	0.0	30,000.0
55 13 04	აჭარის სოფლების წყალმომარაგებისა და წყალარინების პროგრამა, საქართველო (EU, KfW)	7,819.0	7,197.3	35,000.0	5,000.0	7,000.0	23,000.0
	ხარჯები	5,823.3	1,508.3	12,000.0	5,000.0	7,000.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	1,995.6	5,689.0	23,000.0	0.0	0.0	23,000.0
55 13 05	საცხოვრებლად ვარგისი ქალაქების საინვესტიციო პროგრამა – ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია (ADB)	0.0	2,585.7	10,000.0	2,000.0	0.0	8,000.0
	ხარჯები	0.0	2,585.7	10,000.0	2,000.0	0.0	8,000.0
55 13 06	თბილისის ავტობუსების პროექტი (ფაზა II) (EBRD)	136,796.6	124,962.2	17,750.0	2,750.0	0.0	15,000.0
	ხარჯები	20,000.0	19,249.1	2,750.0	2,750.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	116,796.6	105,713.1	15,000.0	0.0	0.0	15,000.0
55 13 08	თბილისის მეტროს პროექტი (EBRD)	1,906.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	1,906.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
55 13 10	საქართველოს მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების დახმარებისა და აღდგენის პროექტი (საქართველოს ეროვნული ბანკის კომპონენტი) (WB)	0.0	0.0	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
	ხარჯები	0.0	0.0	5,000.0	0.0	0.0	5,000.0
55 13 11	ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია – ფაზა IV (KfW)	37,151.3	16,181.3	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,927.5	1,105.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	32,223.8	15,076.3	0.0	0.0	0.0	0.0
55 13 12	ბათუმში კომუნალური ინფრასტრუქტურის დაწესებულებათა რეაბილიტაცია – ფაზა III (KfW, EU)	9,064.5	5,071.9	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	479.0	583.1	0.0	0.0	0.0	0.0
	ფინანსური აქტივების ზრდა	8,585.5	4,488.8	0.0	0.0	0.0	0.0
55 14	2020–2022 წლების საპილოტე რეგიონების ინტეგრირებული განვითარების პროგრამის ფარგლებში შერჩეული პროექტების დაფინანსება მუნიციპალიტეტებში	4,290.4	25,895.4	170,000.0	170,000.0	0.0	0.0
	ხარჯები	4,290.4	25,895.4	170,000.0	170,000.0	0.0	0.0
56 00	სსიპ – ქუთაისის საერთაშორისო უნივერსიტეტი	2,120.9	1,331.7	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	2,120.9	1,331.7	0.0	0.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	1,543.8	1,189.3	0.0	0.0	0.0	0.0
57 00	სსიპ – საპენსიო სააგენტო	4,191.0	3,372.6	0.0	0.0	0.0	0.0
	მომუშავეთა რიცხოვნობა	75.0	70.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	3,961.0	3,319.4	0.0	0.0	0.0	0.0
	შრომის ანაზღაურება	2,850.7	2,215.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	არაფინანსური აქტივების ზრდა	230.0	53.2	0.0	0.0	0.0	0.0
58 00	ა(ა)იპ – ათასწლეულის ფონდი	113.4	135.9	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	113.4	135.9	0.0	0.0	0.0	0.0
59 00	სსიპ – საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი – „საქპატენტი“	14.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	14.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
79 00	ა(ა)იპ – მშვიდობის ფონდი უკეთესი მომავლისთვის	0.0	299.5	0.0	0.0	0.0	0.0
	ხარჯები	0.0	299.5	0.0	0.0	0.0	0.0

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

თავი VII

ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები

მუხლი 17. ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები

1. ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები განისაზღვროს 353 000.0 ათასი ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ათას ლარებში

ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტების დასახელება	სულ ტრანსფერი	მიზნობრივი ტრანსფერი დეფიციტული უფლებამოსილების განსახორციელებლად*	სპეციალური ტრანსფერი
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა	12,000.0	0.0	12,000.0
ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტი	290,505.0	505.0	290,000.0
აჭარის მუნიციპალიტეტი	1,223.0	35.0	1,188.0
ხულოს მუნიციპალიტეტი	1,300.0	0.0	1,300.0
ახმეტის მუნიციპალიტეტი	170.0	170.0	0.0
გურჯაანის მუნიციპალიტეტი	245.0	245.0	0.0
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი	210.0	210.0	0.0
თელავის მუნიციპალიტეტი	310.0	310.0	0.0
ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი	255.0	255.0	0.0
საგარეჯოს მუნიციპალიტეტი	245.0	245.0	0.0
სიღნაღის მუნიციპალიტეტი	165.0	165.0	0.0
ყვარლის მუნიციპალიტეტი	180.0	180.0	0.0
ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტი	280.0	280.0	0.0
ჭიათურის მუნიციპალიტეტი	255.0	255.0	0.0
ტყიბულის მუნიციპალიტეტი	190.0	190.0	0.0
წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი	190.0	190.0	0.0
ბაღდათის მუნიციპალიტეტი	145.0	145.0	0.0
ვანის მუნიციპალიტეტი	165.0	165.0	0.0
ზესტაფონის მუნიციპალიტეტი	265.0	265.0	0.0
თერჯოლის მუნიციპალიტეტი	180.0	180.0	0.0
სამტრედიის მუნიციპალიტეტი	210.0	210.0	0.0
საჩხერის მუნიციპალიტეტი	210.0	210.0	0.0
ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი	155.0	155.0	0.0
ხონის მუნიციპალიტეტი	180.0	180.0	0.0
ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტი	290.0	290.0	0.0

ზუგდიდის მუნიციპალიტეტი	390.0	390.0	0.0
აბაშის მუნიციპალიტეტი	170.0	170.0	0.0
მარტვილის მუნიციპალიტეტი	175.0	175.0	0.0
მესტიის მუნიციპალიტეტი	140.0	140.0	0.0
სენაკის მუნიციპალიტეტი	220.0	220.0	0.0
ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტი	195.0	195.0	0.0
წალენჯიხის მუნიციპალიტეტი	225.0	225.0	0.0
ხობის მუნიციპალიტეტი	235.0	235.0	0.0
გორის მუნიციპალიტეტი	335.0	335.0	0.0
ქუთაისის მუნიციპალიტეტი	2,388.0	100.0	2,288.0
ერედვის მუნიციპალიტეტი	2,222.0	55.0	2,167.0
კასპის მუნიციპალიტეტი	195.0	195.0	0.0
ქარელის მუნიციპალიტეტი	240.0	240.0	0.0
თილვის მუნიციპალიტეტი	1,850.0	35.0	1,815.0
ხაშურის მუნიციპალიტეტი	250.0	250.0	0.0
ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტი	550.0	550.0	0.0
ბოლნისის მუნიციპალიტეტი	340.0	340.0	0.0
გარდაბნის მუნიციპალიტეტი	290.0	290.0	0.0
დმანისის მუნიციპალიტეტი	145.0	145.0	0.0
თეთრი წყაროს მუნიციპალიტეტი	240.0	240.0	0.0
მარნეულის მუნიციპალიტეტი	280.0	280.0	0.0
წალკის მუნიციპალიტეტი	125.0	125.0	0.0
ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტი	245.0	245.0	0.0
ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი	280.0	280.0	0.0
ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტი	210.0	210.0	0.0
ადიგენის მუნიციპალიტეტი	160.0	160.0	0.0
ასპინძის მუნიციპალიტეტი	145.0	145.0	0.0
ახალქალაქის მუნიციპალიტეტი	240.0	240.0	0.0
ახალციხის მუნიციპალიტეტი	300.0	300.0	0.0
ბორჯომის მუნიციპალიტეტი	225.0	225.0	0.0
ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტი	200.0	200.0	0.0

ახალგორის მუნიციპალიტეტი	2,927.0	100.0	2,827.0
დუშეთის მუნიციპალიტეტი	125.0	125.0	0.0
თიანეთის მუნიციპალიტეტი	150.0	150.0	0.0
მცხეთის მუნიციპალიტეტი	405.0	405.0	0.0
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი	2,100.0	100.0	2,000.0
ამბროლაურის მუნიციპალიტეტი	150.0	150.0	0.0
ლენტეხის მუნიციპალიტეტი	120.0	120.0	0.0
ონის მუნიციპალიტეტი	120.0	120.0	0.0
ცაგერის მუნიციპალიტეტი	175.0	175.0	0.0
სხვადასხვა მუნიციპალიტეტი	24,000.0	4,500.0	19,500.0
სულ	353,000.0	17,915.0	335,085.0

* შენიშვნა: დელეგირებულ უფლებამოსილებებს განეკუთვნება „საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის შესახებ“, „სამხედრო ვალდებულებისა და სამხედრო სამსახურის შესახებ“, „თავდაცვის ძალების რეზერვისა და სამხედრო სარეზერვო სამსახურის შესახებ“, „საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა შესახებ“, „სამშობლოს დაცვისას დაღუპულთა და ომის შემდეგ გარდაცვლილ მეომართა ხსოვნის უკვდავყოფის შესახებ“, „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ“ საქართველოს კანონებით, ბავშვის უფლებათა კოდექსით და სხვა საქართველოს კანონებით განსაზღვრული უფლებამოსილებებით გათვალისწინებულ ღონისძიებათა დაფინანსება. ამ მუხლით გათვალისწინებული დელეგირებული უფლებამოსილებების გარდა, 2022 წელს შესაძლებელია განხორციელდეს მუნიციპალიტეტებისათვის საჯარო სკოლების ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების მიზნით საქონლის, მომსახურებისა და სამუშაოების შესყიდვის (25 07 – ზოგადსაგანმანათლებლო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა და რეაბილიტაცია) და მოსწავლეთა ტრანსპორტით უზრუნველყოფის (32 02 10 – საჯარო სკოლის მოსწავლეების ტრანსპორტით უზრუნველყოფა) უფლებამოსილებების დელეგირება.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით სხვადასხვა მუნიციპალიტეტისათვის მიზნობრივი ტრანსფერის სახით განსაზღვრული 4 500.0 ათასი ლარის განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების შესაბამისად.

3. სხვადასხვა მუნიციპალიტეტის ხელშეწყობის მიზნით ამ მუხლის პირველი პუნქტით სხვადასხვა მუნიციპალიტეტისათვის სპეციალური ტრანსფერის სახით განსაზღვრული 19 500.0 ათასი ლარის განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების შესაბამისად.

საქართველოს 2022 წლის 5 ოქტომბრის კანონი №1859 – ვებგვერდი, 07.10.2022წ.

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 18. მუნიციპალიტეტის კუთვნილი დამატებული ღირებულების გადასახადის განაწილების წესი

1. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის 114⁵ მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, 2022 წელს დამატებული ღირებულების გადასახადის განაწილების შედეგად თითოეული მუნიციპალიტეტის მიერ მისაღები შემოსავლის საპროგნოზო მოცულობის წინა წელთან შედარებით ზრდის მაქსიმალური პროცენტული მაჩვენებელი განისაზღვროს 25%-ით.

2. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის 71-ე და 114⁵ მუხლების თანახმად თითოეული მუნიციპალიტეტის მიერ მისაღები დამატებული ღირებულების გადასახადის პროცენტული მაჩვენებელი განისაზღვროს შემდეგი ცხრილის შესაბამისად:

მუნიციპალიტეტების დასახელება	დამატებული ღირებულების გადასახადის პროცენტული განაწილება
ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტი	43.25%
ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტი	3.72%
ქობულეთის მუნიციპალიტეტი	1.34%
ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტი	0.92%
ქედის მუნიციპალიტეტი	0.88%
შუახევის მუნიციპალიტეტი	0.04%
ხულოს მუნიციპალიტეტი	0.31%
ახმეტის მუნიციპალიტეტი	0.95%
გურჯაანის მუნიციპალიტეტი	1.24%
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი	0.20%
თელავის მუნიციპალიტეტი	1.42%
ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი	1.04%
საგარეჯოს მუნიციპალიტეტი	1.13%
სიღნაღის მუნიციპალიტეტი	0.54%
ყვარლის მუნიციპალიტეტი	0.59%
ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტი	3.48%
ჭიათურის მუნიციპალიტეტი	1.08%
ტყიბულის მუნიციპალიტეტი	0.52%
წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი	1.13%
ბაღდათის მუნიციპალიტეტი	0.56%
ვანის მუნიციპალიტეტი	0.58%
ზესტაფონის მუნიციპალიტეტი	1.26%
თერჯოლის მუნიციპალიტეტი	0.81%
სამტრედიის მუნიციპალიტეტი	1.01%
საჩხერის მუნიციპალიტეტი	1.21%
ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი	0.54%
ხონის მუნიციპალიტეტი	0.56%

ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტი	0.49%
ზუგდიდის მუნიციპალიტეტი	2.42%
აბაშის მუნიციპალიტეტი	0.51%
მარტვილის მუნიციპალიტეტი	0.81%
მესტიის მუნიციპალიტეტი	0.48%
სენაკის მუნიციპალიტეტი	0.92%
ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტი	0.55%
წალენჯიხის მუნიციპალიტეტი	0.63%
ხობის მუნიციპალიტეტი	0.47%
გორის მუნიციპალიტეტი	3.39%
კასპის მუნიციპალიტეტი	0.82%
ქარელის მუნიციპალიტეტი	1.05%
ხაშურის მუნიციპალიტეტი	1.32%
ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტი	2.98%
ბოლნისის მუნიციპალიტეტი	0.13%
გარდაბნის მუნიციპალიტეტი	0.27%
დმანისის მუნიციპალიტეტი	0.71%
თეთრი წყაროს მუნიციპალიტეტი	0.72%
მარნეულის მუნიციპალიტეტი	1.67%
წალკის მუნიციპალიტეტი	0.20%
ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტი	0.74%
ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი	1.45%
ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტი	0.43%
ადიგენის მუნიციპალიტეტი	0.62%
ასპინძის მუნიციპალიტეტი	0.10%
ახალქალაქის მუნიციპალიტეტი	0.09%
ახალციხის მუნიციპალიტეტი	1.24%
ბორჯომის მუნიციპალიტეტი	0.14%
ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტი	0.40%
დუშეთის მუნიციპალიტეტი	0.69%
თიანეთის მუნიციპალიტეტი	0.57%
მცხეთის მუნიციპალიტეტი	0.59%

ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი	0.01%
ამბროლაურის მუნიციპალიტეტი	0.66%
ლენტეხის მუნიციპალიტეტი	0.38%
ონის მუნიციპალიტეტი	0.44%
ცაგერის მუნიციპალიტეტი	0.60%

თავი VIII

მარეგულირებელი ნორმები

მუხლი 19. საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების განკარგვა

1. ამ კანონით დამტკიცებული საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების – „55 01 – საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა“, „55 02 – სამინაო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა“, „55 03 – საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობიდან გამომდინარე ვალდებულებები“, „55 04 – ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები“, „55 09 – საქართველოს სახელმწიფო ჯილდოებისათვის დაწესებული ერთდროული ფულადი პრემიების გაცემის ფინანსური უზრუნველყოფა“, „55 10 – საერთაშორისო ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე საოპერაციო ხარჯებისა და სხვა ვალდებულებების თანადაფინანსება“, „55 12 – საერთაშორისო პარტნიორებთან თანამშრომლობით მუნიციპალიტეტებში დაგეგმილი რეფორმების ფინანსური მხარდაჭერა“, „55 13 – დონორების მიერ დაფინანსებული საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები“ და „55 14 – 2020–2022 წლების საპილოტე რეგიონების ინტეგრირებული განვითარების პროგრამის ფარგლებში შერჩეული პროექტების დაფინანსება მუნიციპალიტეტებში“ – საბიუჯეტო სახსრების განკარგვა განხორციელოს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ.

2. ამ კანონით დამტკიცებული საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების – „55 12 – საერთაშორისო პარტნიორებთან თანამშრომლობით მუნიციპალიტეტებში დაგეგმილი რეფორმების ფინანსური მხარდაჭერა“ და „55 14 – 2020–2022 წლების საპილოტე რეგიონების ინტეგრირებული განვითარების პროგრამის ფარგლებში შერჩეული პროექტების დაფინანსება მუნიციპალიტეტებში“ – ფარგლებში გათვალისწინებული ასიგნებების განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებების შესაბამისად.

მუხლი 20. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ფონდები

1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტით გაუთვალისწინებელი გადასახდელების დაფინანსების მიზნით საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში შეიქმნას საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდი 55 000.0 ათასი ლარის ოდენობით.

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში შეიქმნას საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდი 430 000.0 ათასი ლარის ოდენობით და მისი განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

3. საქართველოს მთავრობა საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდის ფარგლებში ამტკიცებს სოფლის მხარდაჭერის პროგრამას და მისი განკარგვის წესს.

4. საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული პროცედურებისა და კრიტერიუმების შესაბამისად შერჩეული მუნიციპალური და რეგიონული პროექტების დასაფინანსებლად საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან თანხა გამოიყოფა მხოლოდ მუნიციპალიტეტის მიერ თანადაფინანსების შემთხვევაში.

5. მაღალმთიანი დასახლებების განვითარების ფონდი განისაზღვროს 20 000.0 ათასი ლარის ოდენობით

და მისი განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

6. წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი განისაზღვროს 50 000.0 ათასი ლარის ოდენობით და მისი განკარგვა განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებებისა და საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ ხაზინის ერთიანი ანგარიშიდან საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, იძულებით ჩამოჭრილი თანხები ასახოს წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდით გათვალისწინებულ ასიგნებებში.

7. საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდიდან ან/და საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან თანხის გამოყოფის თაობაზე წინადადებებს საბიუჯეტო ორგანიზაციების, მუნიციპალიტეტებისა და აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების შესაბამისი ორგანოების მოთხოვნის საფუძველზე საქართველოს პრემიერ-მინისტრს ან საქართველოს მთავრობას წარუდგენს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო.

საქართველოს 2022 წლის 5 ოქტომბრის კანონი №1859 – ვებგვერდი, 07.10.2022წ.

საქართველოს 2022 წლის 15 დეკემბრის კანონი №2382 – ვებგვერდი, 16.12.2022წ.

მუხლი 21. დაგროვებითი საპენსიო სქემის თანადაფინანსება

ამ კანონით დამტკიცებული საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელის – „55 11 – დაგროვებითი საპენსიო სქემის თანადაფინანსება“ – პროგრამული კოდით გათვალისწინებული ასიგნებების განკარგვა განხორციელდეს „დაგროვებითი პენსიის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი წესით.

მუხლი 22. დავალიანებების დაფარვა

წინა წლებში წარმოქმნილი ფაქტობრივი დავალიანებების დასაფარავად საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფმა საბიუჯეტო ორგანიზაციებმა შესაძლებელია გამოიყენონ 2022 წელს მათთვის გამოყოფილი ასიგნებები იმ პირობით, რომ არ დაიშვება ახალი დავალიანების დაგროვება, რისთვისაც მთელი პასუხისმგებლობა ეკისრებათ აღნიშნულ ორგანიზაციებს.

მუხლი 23. სახელმწიფო ვალი

1. საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურებისა და დაფარვისათვის საქართველოს 2022 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებულია 1 270 000.0 ათასი ლარი:

ა) ძირითადი თანხის დაფარვისათვის – 1 040 000.0 ათასი ლარი, მათ შორის:

ა.ა) ორმხრივი კრედიტებისათვის – 277 900.0 ათასი ლარი;

ა.ბ) მრავალმხრივი კრედიტებისათვის – 762 100.0 ათასი ლარი;

ბ) პროცენტის გადახდისათვის – 230 000.0 ათასი ლარი, მათ შორის:

ბ.ა) ორმხრივი კრედიტებისათვის – 43 000.0 ათასი ლარი;

ბ.ბ) მრავალმხრივი კრედიტებისათვის – 145 000.0 ათასი ლარი;

ბ.გ) სახელმწიფოს მიერ საგარეო ფასიანი ქაღალდების მომსახურებისათვის – 42 000.0 ათასი ლარი.

2. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიეცეს უფლება, ამ კანონით საგარეო ვალის მომსახურებისა და დაფარვისათვის გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში, კრედიტორი ქვეყნის მთავრობის თანხმობის შემთხვევაში, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული წესით განახორციელოს საქართველოს იურიდიული პირებისათვის აღნიშნული სახსრებიდან თანხების

ანაზღაურება ან შესაბამისი პროგრამების დაფინანსება ამ იურიდიული პირების მიერ კრედიტორი ქვეყნისათვის საგარეო ვალის მომსახურებისა და დაფარვის ანგარიშში პროდუქციის რეალიზაციისათვის და მომსახურების გაწევისათვის.

3. „საქართველოს მთავრობის საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი დავალიანების დაფარვის ღონისძიებების შესახებ“ საქართველოს მთავრობისა და საქართველოს ეროვნული ბანკის 2006 წლის 20 მარტის შეთანხმებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ შეთანხმების შესაბამისად საქართველოს ეროვნული ბანკისათვის გადასახდელი პროცენტის მოცულობა განისაზღვროს 30 000.0 ათასი ლარით, ხოლო დასაფარავი ძირითადი თანხის მოცულობა – 40 000.0 ათასი ლარით.

4. „საქართველოს მთავრობის საქართველოს ეროვნული ბანკისადმი დავალიანების დაფარვის ღონისძიებების შესახებ“ საქართველოს მთავრობისა და საქართველოს ეროვნული ბანკის 2006 წლის 20 მარტის შეთანხმებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე“ შეთანხმების შესაბამისად განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ 2021 წლის 15 მარტს გამოშვებული 160 846.0 ათასი ლარის სახელმწიფო ობლიგაციების განახლება და 40 000.0 ათასი ლარის ფასიანი ქაღალდების გადაფორმება სახელმწიფო ობლიგაციებად ღია ბაზრის ოპერაციებისათვის.

5. სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვებით საშინაო ვალდებულებების წმინდა ზრდის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვროს 1 300 000.0 ათასი ლარით. სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვება განხორციელდეს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ „სახელმწიფო ვალის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების დაფარვის აღრიცხვა განხორციელდეს ბიუჯეტის შემოსულობების შესაბამისი მუხლის შემცირებით.

6. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო უფლებამოსილია სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვების ნაცვლად გამოიყენოს ხაზინის ერთიან ანგარიშზე არსებული თავისუფალი ნაშთი. ამასთანავე, სახაზინო ვალდებულებებისა და სახაზინო ობლიგაციების გამოშვებით მიღებული სახსრების წმინდა მოცულობა და მათი გამოშვების ნაცვლად ხაზინის ერთიან ანგარიშზე არსებული თავისუფალი ნაშთის გამოყენება ჯამურად არ უნდა აღემატებოდეს საშინაო ვალდებულებების ზრდის საპროგნოზო მაჩვენებელს.

საქართველოს 2022 წლის 5 ოქტომბრის კანონი №1859 – ვებგვერდი, 07.10.2022წ.

მუხლი 24. საჯარო დაწესებულებებში დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურება

1. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის განმკარგავ საბიუჯეტო ორგანიზაციებში დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურება განისაზღვრება „საჯარო დაწესებულებებში შრომის ანაზღაურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

2. 2022 წელს საჯარო დაწესებულებებში დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურების განსაზღვრის მიზნით საბაზო თანამდებობრივი სარგო განისაზღვროს 1100 ლარის ოდენობით.

3. 2023 წლის 1 იანვრიდან საბაზო თანამდებობრივი სარგოს ყოველწლიურად გადაანგარიშების მექანიზმის ამოქმედების მიზნით დაევალოს საქართველოს მთავრობას, 2022 წლის 1 ივლისამდე დაამტკიცოს საბაზო თანამდებობრივი სარგოს გადაანგარიშების მექანიზმის შემუშავების ეტაპები და პრინციპები, რომლებიც დაეფუძნება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის – საქსტატის მიერ ოფიციალურად გამოქვეყნებულ საშუალო თვიური ნომინალური ხელფასის ოდენობას.

4. 2022 წლის განმავლობაში საქართველოს სახელმწიფო, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა და მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტების დაფინანსებაზე მყოფ საჯარო დაწესებულებებში დასაქმებულ პირებზე საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ფულადი ჯილდო, დანამატი და სხვა ანაზღაურება გაიცეს მათთვის შესაბამისი ბიუჯეტებით დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში, ამ კანონის 26-ე მუხლის „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით განსაზღვრული შეზღუდვების გათვალისწინებით.

5. 2022 წლის განმავლობაში საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი მხარჯავი

დაწესებულებების მიერ მათთვის ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის „შრომის ანაზღაურების“ მუხლით დამტკიცებული ასიგნებების გაზრდა შესაძლებელია მხოლოდ საქართველოს მთავრობის თანხმობით, არაუმეტეს იმავე მუხლით დამტკიცებული ასიგნების 1/12-ისა.

მუხლი 25. საჯარო დაწესებულებაში ადმინისტრაციული ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა და შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობის შეზღუდვა

1. საჯარო დაწესებულებაში ადმინისტრაციული ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა და საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე, დამხმარე ამოცანების შესასრულებლად შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობა განისაზღვრება „საჯარო დაწესებულებაში შრომის ანაზღაურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.
2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობის შეზღუდვიდან გამონაკლისი საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფ საჯარო დაწესებულებებში დაიშვება საქართველოს მთავრობასთან შეთანხმებით, მუნიციპალიტეტების (გარდა ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტისა) შემთხვევაში – შესაბამისი მუნიციპალიტეტის საკრებულოსთან შეთანხმებით, ხოლო ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტისა და აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკების საჯარო დაწესებულებებში – შესაბამის ადმინისტრაციულ ხელისუფლების ორგანოსთან შეთანხმებით.
3. არამუდმივი ამოცანების შესასრულებლად შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობა საჭიროებს ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრულ შესაბამის ორგანოსთან შეთანხმებას, თუ საჯარო დაწესებულებაში 30 დღეზე მეტი ვადით გაფორმებული შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობა აღემატება შტატით გათვალისწინებულ თანამდებობებზე ფაქტობრივად დასაქმებულ თანამშრომელთა რიცხოვნობის 1%-ს. იმ საჯარო დაწესებულებაში, სადაც საშტატო რიცხოვნობის 1% 5 ერთეულზე ნაკლებია, შეთანხმებას საჭიროებს შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულ პირთა რიცხოვნობა, რომელიც 5 ერთეულზე მეტია.

მუხლი 26. საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მაკროეკონომიკური პარამეტრების ზღვრების დაცვის მიზნით განსახორციელებელი ღონისძიებები და შეზღუდვები

„ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის შესაბამისად, ამ კანონით დადგენილი მაკროეკონომიკური პარამეტრების ზღვრების დაცვის მიზნით, აგრეთვე საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ 155¹ მუხლის საფუძველზე მინიჭებული უფლებამოსილების გათვალისწინებით:

- ა) საქართველოს მთავრობა უფლებამოსილია შეაჩეროს საქართველოს სამინისტროებისათვის საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებული თანხების ფარგლებში გადახდის განხორციელება საბიუჯეტო კლასიფიკაციის კოდექსისა და მუხლების მიხედვით, აგრეთვე საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს წინადადებების საფუძველზე, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით მიიღოს გადაწყვეტილება ამ კანონით მხარჯავი დაწესებულებებისათვის გათვალისწინებული ასიგნებების საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელებში გადატანის თაობაზე;
- ბ) საქართველოს მთავრობა უფლებამოსილია განსაზღვროს შესყიდვების ერთიანი ლექსიკონის (CPV) კოდექსის მიხედვით კლასიფიკატორის კოდექსი, რომელთა ფარგლებში შემსყიდველი ორგანიზაციების მიერ სახელმწიფო შესყიდვების განხორციელება საქართველოს მთავრობის წინასწარ თანხმობას საჭიროებს;
- გ) საქართველოს სამინისტროებმა ყოველი კვარტალის დასრულებიდან არაუგვიანეს 15 დღისა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს წარუდგინონ ინფორმაცია მათ მიერ და მათი კონტროლისადმი დაქვემდებარებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ ამ კანონით მათთვის გათვალისწინებული საბიუჯეტო სახსრებით, „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად განხორციელებული ტენდერების შედეგად წარმოქმნილი ეკონომიის შესახებ. საქართველოს სამინისტროების მიერ ტენდერების შედეგად წარმოქმნილი ეკონომიის შემდგომი გამოყენების საკითხი საჭიროებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან შეთანხმებას, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც წარმოქმნილი ეკონომიის შემდგომი გამოყენება ხდება იმავე პროგრამული კოდის ფარგლებში,

შესყიდვების ერთიანი ლექსიკონის (CPV) იმავე კოდით;

დ) საქართველოს მთავრობა უფლებამოსილია საჭიროების შემთხვევაში შეზღუდოს საბიუჯეტო ორგანიზაციებში დასაქმებულ პირებზე საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ჯილდოს და დანამატის გაცემა, გარდა „საჯარო დაწესებულებაში შრომის ანაზღაურების შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის მე-5 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე დაწესებული დანამატებისა;

ე) ამ მუხლის „დ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული შეზღუდვის შესახებ წინადადებებს საქართველოს მთავრობას წარუდგენს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო.

მუხლი 27. საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების შემოსულობათა ხარჯვა

„საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს სისტემაში შემავალი ბიუჯეტის მხარჯავი ერთეულების მიერ მიღებული საკონსულო მოსაკრებლის, დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში საკონსულო თანამდებობის პირის მიერ გაწეული მომსახურების საფასურისა და ბიუჯეტის სხვა შემოსულობების აღრიცხვისა და გამოყენების წესის შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2010 წლის 15 ოქტომბრის №835 ბრძანებულების შესაბამისად, საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობებისა და საკონსულო დაწესებულებების მიერ მიღებული საკონსულო მოსაკრებლის, დელეგირებული უფლებამოსილების ფარგლებში საკონსულო თანამდებობის პირის მიერ გაწეული მომსახურების საფასურისა და ბიუჯეტის სხვა შემოსულობების ხარჯვა განხორციელდეს ადგილზე, ამ კანონით შესაბამისი წარმომადგენლობისა და დაწესებულებისათვის დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში.

მუხლი 28. საქართველოს პარლამენტის მიერ ზოგიერთი ღონისძიების დაფინანსება

საქართველოს პარლამენტს მიეცეს უფლება, პარლამენტის წევრის გარდაცვალების შემთხვევაში, ამ კანონით მისთვის დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში დააფინანსოს დაკრძალვასთან და სასაფლაოს მოწყობასთან დაკავშირებული ყველა ღონისძიება.

მუხლი 29. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მიერ ზოგიერთი ღონისძიების დაფინანსება

1. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს მიეცეს უფლება, 2021 წელს „ხარჯების“ და „არაფინანსური აქტივების ზრდის“ მუხლებით გათვალისწინებული ასიგნებებით შესრულებული სამუშაოების/საქონლის/მომსახურების დაფინანსება, რომელთა უწყვეტი განხორციელებაც აუცილებელია თავდაცვის ძალების აღმშენებლობისა და თავდაცვისუნარიანობის ამაღლების მიზნით სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესასრულებლად, განხორციელოს ამ კანონით საქართველოს თავდაცვის სამინისტროსათვის „ხარჯების“ და „არაფინანსური აქტივების ზრდის“ მუხლებით დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში.

2. საქართველოს თავდაცვის მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით განსაზღვრულ შემთხვევაში და დაწესებული ლიმიტის ფარგლებში საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს ქვედანაყოფების (ერთეულების) მიერ შესასყიდ საქონელზე, სამუშაოსა და მომსახურებაზე საქართველოს თავდაცვის მინისტრის იმავე აქტით განსაზღვრული სტრუქტურული ქვედანაყოფები (ერთეულები) ითვლებიან შემსყიდველ ორგანიზაციებად და აქვთ სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული უფლება-მოვალეობები და პასუხისმგებლობა.

მუხლი 30. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებები

1. ამ კანონით საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსათვის დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში განსახორციელებელ ცალკეულ ღონისძიებებში გაგრძელდეს და, აუცილებლობის შემთხვევაში, შემოღებულ იქნეს ღონისძიებათა ნაწილის ანაზღაურება მოსახლეობის

მიერ თანაგადახდის პრინციპით. თანაგადახდის წესს, ფორმასა და მოცულობას განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობა.

2. ამ კანონით საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო პროგრამებისათვის – „მოსახლეობის სოციალური დაცვა“, „მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა“, „სამედიცინო-სოციალური ექსპერტიზა და კონტროლი“, „სამკურნალო საშუალებების ხარისხის სახელმწიფო კონტროლი“, „სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა“, „შრომისა და დასაქმების სისტემის რეფორმების პროგრამა“ – გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში განსახორციელებელ ღონისძიებათა დაფინანსების, თანადაფინანსების, ანგარიშსწორების წესებსა და ძირითად პრინციპებს განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობა, თუ საქართველოს კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

3. „მოსახლეობის საპენსიო უზრუნველყოფის“ ფარგლებში გაიცეს სახელმწიფო პენსია და სახელმწიფო კომპენსაცია.

4. სახელმწიფო პენსიის ოდენობა 2022 წლის 1 იანვრიდან განისაზღვროს:

ა) 70 წლამდე ასაკის პენსიონერისათვის – 260 ლარით;

ბ) 70 წლის ან მეტი ასაკის პენსიონერისათვის – 300 ლარით.

5. „მოსახლეობის მიზნობრივი ჯგუფების სოციალური დახმარების“ ფარგლებში:

ა) გაიცეს სოციალური პაკეტი „სოციალური პაკეტის განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2012 წლის 23 ივლისის №279 დადგენილებით დამტკიცებული „სოციალური პაკეტის გაცემის წესისა და პირობების“ შესაბამისად;

ბ) გაიცეს საყოფაცხოვრებო სუბსიდია „სოციალური შეღავათების მონეტიზაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2007 წლის 11 იანვრის №4 დადგენილების შესაბამისად;

გ) გაგრძელდეს „სოციალური დახმარების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2006 წლის 28 ივლისის №145 დადგენილებით დამტკიცებული „სოციალური დახმარების პროგრამის განხორციელების ძირითადი პრინციპები, რეინტეგრაციის შემწეობის ოდენობა, მინდობით აღზრდის ანაზღაურების ოდენობა, სრულწლოვანზე ოჯახური მზრუნველობის ანაზღაურების ოდენობა, სოციალური დახმარების ოდენობის გაანგარიშების, ღონისძიებათა დაფინანსებისა და ანგარიშსწორების, აგრეთვე საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა, ასევე ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსის მქონე პირთა ყოველთვიური შემწეობის დაფინანსების წესი“;

დ) გაგრძელდეს დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა შემწეობების გაცემა: ერთ დევნილზე, ლტოლვილის ან ჰუმანიტარული სტატუსის მქონე პირზე გასაცემი ყოველთვიური შემწეობის ოდენობა განისაზღვროს 45 ლარით;

ე) გაგრძელდეს ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის, აგრეთვე ახალშობილის შვილად აყვანის გამო და დროებითი შრომისუუნარობის გამო დახმარებების გაცემა საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის მიერ დადგენილი წესითა და პირობებით;

ვ) დაფინანსდეს დახმარება შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისათვის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურებისათვის „შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დასაქმებულის ჯანმრთელობისათვის ვნების შედეგად მიყენებული ზიანის ანაზღაურების დახმარების დანიშვნისა და გაცემის წესის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 1 მარტის №45 დადგენილებით განსაზღვრული წესითა და პირობებით;

ზ) დაფინანსდეს ამ პუნქტით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელებასთან დაკავშირებული ყველა საჭირო ღონისძიება;

თ) დაფინანსდეს საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული სხვა ღონისძიებები.

6. საქართველოს მთავრობას მიეცეს უფლება, განსაზღვროს 2021 წლის შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის ის სახელმწიფო პროგრამები/მათი ღონისძიებები/მოცულობები, რომელთა განხორციელებაც უწყვეტად გაგრძელდება 2022 წლის 1 იანვრიდან საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში განსახორციელებელი 2022 წლის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცებამდე და ამ პროგრამებით გათვალისწინებული მიმწოდებლების გამოვლენამდე „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად ან ვაუჩერის პირობების გათვალისწინებით.

7. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში ამ კანონით გათვალისწინებული შესაბამისი ასიგნებების ფარგლებში განსახორციელებელი ღონისძიებებისა და მათი კომპონენტების დამტკიცებამდე ან/და „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა შესრულებამდე ან ვაუჩერის პირობების შესაბამისად შესაბამისი მიმწოდებლების გამოვლენამდე გაგრძელდეს 2021 წლის შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სახელმწიფო პროგრამებით განსაზღვრული ის ღონისძიებები, რომელთა უწყვეტი განხორციელებაც აუცილებელია სახელმწიფოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესასრულებლად, და ხელშეკრულებები გაფორმდეს იმავე მიმწოდებლებთან, თუ საქართველოს კანონმდებლობით სხვა რამ არ იქნა განსაზღვრული. ამასთანავე, აღნიშნულის შესახებ ეცნობოთ საქართველოს პარლამენტის ჯანმრთელობის დაცვისა და სოციალურ საკითხთა კომიტეტს და საჯარო სამართლის იურიდიულ პირს – სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს.

8. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო პროგრამების ფარგლებში 2021 წელს შესრულებული სამუშაოები დაფინანსდეს ამ კანონით საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროსათვის დამტკიცებული ასიგნებებიდან.

9. საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო პროგრამების ფარგლებში 2021 წელს გაცემული ვაუჩერები (შესაბამისი ვაუჩერის პირობების გათვალისწინებით) და „რეფერალური მომსახურების“ სახელმწიფო პროგრამის „სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების, საგანგებო სიტუაციების, კონფლიქტურ რეგიონებში დაზარალებულ მოქალაქეთა და საქართველოს მთავრობის მიერ განსაზღვრული სხვა შემთხვევების დროს მოსახლეობის სამედიცინო დახმარების კომპონენტის“ ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებები, რომლებიც ვერ დაფინანსდა 2021 წელს, დაფინანსდეს ამ კანონით შესაბამისი პროგრამებისათვის გათვალისწინებული ასიგნებებიდან.

10. ამ კანონით დამტკიცებული პროგრამული კოდის „27 03 02 02 – იმუნიზაცია“ ფარგლებში ვაქცინების, შპრიცების, მალარიის სამკურნალო მედიკამენტებისა და „ცივი ჯაჭვის“ აღჭურვილობების შესყიდვა განხორციელდეს გაეროს ბავშვთა ფონდის მეშვეობით, გამარტივებული შესყიდვით, ხოლო იმ ვაქცინების, შპრიცების, მალარიის სამკურნალო მედიკამენტებისა და „ცივი ჯაჭვის“ აღჭურვილობების შესყიდვა, რომელთა შესყიდვაც ვერ ხორციელდება გაეროს ბავშვთა ფონდის მეშვეობით, – „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

11. ამ კანონით დამტკიცებული პროგრამული კოდის „27 03 02 06 – ტუბერკულოზის მართვა“ ფარგლებში, მათ შორის, „საქართველოში ყველა ფორმის ტუბერკულოზის ხარისხიან დიაგნოსტიკასა და მკურნალობაზე უნივერსალური ხელმისაწვდომობის მდგრადობის პროგრამის“ (GEO-T-NCDC) ღონისძიებებისათვის, და პროგრამული კოდის „27 03 02 07 – აივ ინფექციის/შიდსის მართვა“ ფარგლებში, მათ შორის, „საქართველოში აივ ინფექციის/შიდსის პრევენციის, მკურნალობისა და მოვლის ღონისძიებების გაძლიერებისა და მდგრადობის უზრუნველყოფის პროგრამის“ (GEO-H-NCDC) ღონისძიებებისათვის, ფარმაცევტული და სხვა სამედიცინო დანიშნულების საქონლის შესყიდვა, მათ შორის, აივ ინფექციის/შიდსის და ტუბერკულოზის სამკურნალო პირველი რიგის და მეორე რიგის მედიკამენტების შეძენა, ამ კანონით გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში განხორციელდეს აივ ინფექციის/შიდსის, ტუბერკულოზისა და მალარიის წინააღმდეგ ბრძოლის გლობალური ფონდის მიერ განსაზღვრული გაერთიანებული საერთაშორისო შესყიდვების მექანიზმისა და აგენტების, მათ შორის, შესყიდვის ელექტრონული პლატფორმის, გამოყენებით, ხოლო იმ ფარმაცევტული და სხვა

სამედიცინო დანიშნულების საქონლის შესყიდვა, რომელთა შესყიდვაც ვერ ხორციელდება აივ ინვესტიის/შიდსის, ტუბერკულოზისა და მალარიის წინააღმდეგ ბრძოლის გლობალური ფონდის მიერ განსაზღვრული გაერთიანებული საერთაშორისო შესყიდვის მექანიზმისა და აგენტების საშუალებით, – „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

12. ამ კანონით დამტკიცებული პროგრამული კოდის „27 03 02 06 – ტუბერკულოზის მართვა“ ფარგლებში საქართველოს მოქალაქეები ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მკურნალობის რეჟიმის დაცვაში ხელშეწყობის მიზნით, ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მკურნალობის რეჟიმის დაცვის შემთხვევაში, ამბულატორიული მკურნალობის მთელი კურსის განმავლობაში იღებენ სოციალურ დახმარებას საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად.

13. დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში არსებული საცხოვრებელი ფართობის (სადაც დევნილი სახელმწიფოს მიერ იქნა განსახლებული და რომელიც საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მონაცემთა ბაზაში დაფიქსირებული იყო, როგორც დევნილთა კომპაქტურად (ორგანიზებულად) განსახლების ობიექტი, აგრეთვე სადაც სამინისტრო ახორციელებდა ადმინისტრაციის, საყოფაცხოვრებო და კომუნალური მომსახურების ხარჯების (მათ შორის, ობიექტებში განსახლებულ დევნილთა, ლტოლვილისა და ჰუმანიტარული სტატუსების მქონე პირთა მიერ მოხმარებული წყლის, ნარჩენების გატანის, ასენიზაციისა და დეზინფექცია-დერატიზაციის, განსახლების ობიექტებში მომსახურებისა და მიმდინარე შეკეთების სხვა ხარჯები) ანაზღაურებას) ადმინისტრაციული ხარჯის დაფინანსება ერთ დევნილზე განისაზღვროს თვეში 2 ლარით. აღნიშნული დაფინანსება განხორციელდეს სახელშეკრულებო ვალდებულებების შესაბამისად. ხელშეკრულების პირობებს და მის გასაფორმებლად საჭირო დოკუმენტაციას ადგენს საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო.

14. ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გათვალისწინებით, საქართველოს მთავრობა უფლებამოსილია საქართველოში შემოსვლის ან/და ყოფნის მიზნით შესაბამის უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა წრის მიმართ დაადგინოს ჯანმრთელობისა და უბედური შემთხვევის დაზღვევის პირობები და წესები.

მუხლი 31. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლების მოსახლეობისათვის მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურება

1. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტსა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიან სოფლებში (სეთურნი, ზაქათკარი, ჯაღმიანი, ბედონი, ბენიან-ბეგონი, იუხო, მუდურუ, წკერე, ციხიანი, სვიანა-როსტიანი და ქოროლო, აგრეთვე ის სოფლები, რომელთაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი მიენიჭათ) მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობისათვის (აბონენტებისათვის) ბუნებრივი აირის მოხმარებაზე 2021 წლის 1 დეკემბრიდან 2022 წლის 15 მაისის ჩათვლით და 2022 წლის 15 ოქტომბრიდან 2022 წლის 30 ნოემბრის ჩათვლით პერიოდებში განისაზღვროს შეღავათი თითოეულ აბონენტზე თვეში 700 მ³-ის (მაისსა და ოქტომბერში – 350 მ³-ის) ოდენობით. ამასთანავე, აბონენტებს მიეცეთ შესაძლებლობა, აღნიშნული პერიოდების შესაბამის საანგარიშო თვეში გამოუყენებელი შეღავათით ისარგებლონ მომდევნო თვეში, კერძოდ, 2021 წლის 1 დეკემბრიდან გამოუყენებელი შეღავათი გამოყენებულ იქნეს 2022 წლის 15 მაისის ჩათვლით პერიოდში, ხოლო რიცხული შეღავათი გაუქმდეს 2022 წლის 16 მაისს, 2022 წლის 15 ოქტომბრიდან გამოუყენებელი შეღავათი გამოყენებულ იქნეს 2023 წლის 15 მაისის ჩათვლით პერიოდში, ხოლო რიცხული შეღავათი გაუქმდეს 2023 წლის 16 მაისს.

2. ბუნებრივი აირის გამანაწილებელი კომპანია ვალდებულია ამ მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად შეღავათით მოსარგებლე აბონენტების საადრიცხვო ბარათებზე ყოველი თვის დასაწყისში ასახოს შეღავათის შესაბამისი ლიმიტი და შესაბამის საანგარიშო პერიოდში გამოუყენებელი შეღავათი.

3. ბუნებრივი აირის გამანაწილებელი კომპანიის მიერ წარმოდგენილი და მუნიციპალიტეტების გამგეობების მიერ სათანადოდ დამოწმებული შესაბამისი ანგარიშების მიხედვით საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრომ ანაზღაუროს 2021 წლის 1 დეკემბრიდან 2022 წლის 15 მაისის ჩათვლით და 2022 წლის 15 ოქტომბრიდან 2022 წლის 30 ნოემბრის ჩათვლით პერიოდებში ყაზბეგის მუნიციპალიტეტსა და დუშეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთიან სოფლებში (სეთურნი, ზაქათკარი, ჯაღმიანი, ბედონი, ბენიან-ბეგონი, იუხო, მუდურუ, წკერე, ციხიანი, სვიანა-

როსტიანი და ქოროლო, აგრეთვე ის სოფლები, რომელთაც საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი მიენიჭათ) მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობის (აბონენტების) მიერ ამ მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი ლიმიტის და შესაბამის საანგარიშო პერიოდში გამოუყენებელი შეღავათის ფარგლებში ფაქტობრივად მოხმარებული ბუნებრივი აირის ღირებულება.

მუხლი 32. ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაციის – სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაციის მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებები

2022 წლის განმავლობაში ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაციის – სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი უფლებამოსილია ამ კანონით ადმინისტრაციისათვის დამტკიცებული ასიგნებებიდან თავისი გადაწყვეტილების საფუძველზე გასცეს ერთჯერადი დახმარებები.

მუხლი 33. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებები

1. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიეცეს უფლება, პროგრამული კოდის „26 02 02 – ბრალდებულთა და მსჯავრდებულთა ეკვივალენტური სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა“ ფარგლებში 2021 წელს მიღებული საქონლისა და მომსახურების დაფინანსება განახორციელოს ამ კანონით საქართველოს იუსტიციის სამინისტროსათვის დამტკიცებული ასიგნებებიდან.

2. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიეცეს უფლება, ამ კანონით მისთვის გათვალისწინებული ასიგნებების ფარგლებში უზრუნველყოს საერთაშორისო საარბიტრაჟო დავებსა და უცხო ქვეყნის სასამართლოებში მიმდინარე საქმეებთან დაკავშირებით სახელმწიფოს წარმომადგენლობის განხორციელების მიზნით იურიდიული კომპანიებისაგან იურიდიული მომსახურების შესყიდვის, შესაბამისი საარბიტრაჟო და სასამართლო ხარჯების, მოწმეებისა და უცხოელი ექსპერტების საარბიტრაჟო და სასამართლო პროცესებში მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად, ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში კომპლექსურ საქმეებზე დავების საწარმოებლად იურიდიული მომსახურების შესყიდვის, არასრულწლოვანი საქართველოს მოქალაქეების უცხო ქვეყანაში არამართლზომიერად გადაადგილებისა და დაკავების საქმეების უცხო ქვეყანაში წარმოებისა და ბავშვების საქართველოში დაბრუნების, საქართველოს მოქალაქეების ჰუმანიტარული საჭიროების უზრუნველყოფის მიზნით, აგრეთვე აღნიშნულ საქმეებთან დაკავშირებული სხვა, გაუთვალისწინებელი ხარჯებისა და საქართველოს კანონმდებლობით მათთან დაკავშირებული გადასახადების დაფინანსება, მათ შორის, ამ კანონის ამოქმედებამდე გაფორმებული ხელშეკრულებების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების დაფინანსება.

მუხლი 34. საქართველოს საერთო სასამართლოების ფუნქციონირებასთან დაკავშირებით განსახორციელებელი ღონისძიებები

ამ კანონის მე-16 მუხლით საქართველოს საერთო სასამართლოებისათვის განსაზღვრული მომუშავეთა რიცხოვნობა არ ზღუდავს კანონით დადგენილი წესით საქართველოს საერთო სასამართლოების მოსამართლეების და მათთან დაკავშირებული თანამშრომლების (თანამემწე, რეფერენტი და სხვა) დანიშვნას.

მუხლი 35. ზოგიერთი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის მიერ განსახორციელებელი ღონისძიებები

1. „საჯარო სამართლის იურიდიული პირის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებულმა საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა მის მიერ 2022 წელს მობილიზებული, საქართველოს კანონმდებლობით ნებადართული (საკუთარი) შემოსავლების არანაკლებ 10% მიმართოს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის შესრულების მიზნით შესაბამისმა უწყებამ საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტში თანხების მიმართვა განახორციელოს ყოველი კვარტალის ბოლო სამუშაო დღეს, გადარიცხვის დღისათვის კვარტალში მიღებული შემოსავლის არანაკლებ 10%-ის ოდენობით.

3. ამ მუხლის დებულებები არ ვრცელდება საჯარო სამართლის იურიდიული პირის მიერ მიღებულ გრანტებზე, იმ შემოსავლებზე, რომლებსაც საჯარო სამართლის იურიდიული პირი იღებს მისი კონტროლის განმახორციელებელი ორგანოს სისტემაში შემავალი სხვა საჯარო სამართლის იურიდიული პირისაგან, აგრეთვე COVID-19-ის მართვასთან დაკავშირებული მომსახურების გაწევისათვის საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მიღებულ სახსრებზე.

თავი IX

დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 36. კანონის ამოქმედება

1. ეს კანონი ამოქმედდეს 2022 წლის 1 იანვრიდან.
2. ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს საქართველოს 2020 წლის 29 დეკემბრის კანონი „საქართველოს 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ“ (საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე (www.matsne.gov.ge), 30.12.2020, სარეგისტრაციო კოდი: 190020010.05.001.020220).

საქართველოს პრეზიდენტი

სალომე ზურაბიშვილი

თბილისი,

17 დეკემბერი 2021 წ.

N1184-VIმს-Xმპ

